

PROGRAMACIÓN: MUNDO DEL TRABAJO

UNIDAD 1. EL MERCADO DE TRABAJO.

CONTENIDOS:

1. Introducción
2. Proceso Productivo
3. Trabajo como actividad humana
4. La economía en nuestra sociedad.
5. Los Agentes Económicos
6. Microeconomía y Macroeconomía
7. El Sistema de la Economía de Mercado
8. Los Mercados y la Competencia

OBJETIVOS:

- Distinguir el objeto de la Economía.
- Identificar los principales elementos de la Economía.
- Reconocer los agentes económicos.
- Conocer el sistema de la Economía de Mercado.
- Diferenciar los principales tipos de mercados

UNIDAD 2. GLOBALIZACIÓN Y MERCADO DE TRABAJO CONTENIDOS:

1. Introducción
2. La Globalización económica
3. Globalización e Innovación Tecnológica
4. Globalización y Transformaciones en el Mercado de Trabajo
5. El desafío europeo del empleo
6. El Fondo Social Europeo y la Estrategia Europea de Empleo

OBJETIVOS:

- Conocer qué se entiende por globalización.
- Valorar la influencia de las nuevas tecnologías en el proceso de globalización de la economía.

- Describir el proceso de transformación en el mercado de trabajo.
- Identificar el modelo de empleo en la Unión Europea.

UNIDAD 3. CONSUMO Y DESARROLLO SOSTENIBLE.

CONTENIDOS:

1. Introducción
2. El ser humano como consumidor
3. El consumismo y sus consecuencias
4. La Defensa de los Derechos de los Consumidores
5. Desarrollo Sostenible.
6. La Declaración de Río Sobre Medio Ambiente y Desarrollo
7. Los Documentos de Río de Janeiro.
8. Dos propuestas de desarrollo sostenible

OBJETIVOS:

- Valorar las consecuencias de un consumo excesivo e innecesario de productos.
- Reconocer la importancia de la legislación en la protección de los consumidores.
- Describir en qué consiste el desarrollo sostenible.
- Apreciar el modelo de desarrollo sostenible como propuesta de mejora de la sociedad para las futuras generaciones.

UNIDAD 4. DEL TRABAJO ARTESANAL AL TRABAJO TECNOLÓGICO.

CONTENIDOS:

1. Introducción
2. La artesanía: el trabajo manual
3. Los principios de la división del Trabajo
4. La organización del trabajo: teorías
5. Valores en el mundo del trabajo
6. Las nuevas profesiones
7. Un nuevo modelo de empleo: el teletrabajo

OBJETIVOS:

- Conocer las principales teorías que explican la organización del trabajo.
- Distinguir las diferencias entre el modelo de empresa tradicional y la nueva empresa.
- Identificar las nuevas profesiones que están surgiendo en el mercado laboral.
- Reconocer el teletrabajo como nuevo modelo de empleo
- Reconocer el trabajo artesanal como motor de las sociedades preindustriales.

UNIDAD 5. EL DERECHO DEL TRABAJO.

CONTENIDOS:

1. Introducción.
2. El Derecho del Trabajo: concepto.
3. Características generales del Derecho del Trabajo.
4. Los inicios del Derecho del Trabajo.
5. El Derecho del Trabajo en nuestros días.
6. El Derecho del Trabajo en España.
7. Principales derechos laborales.
8. El Estatuto de los Trabajadores.
9. Las Normas Laborales Internacionales: El Derecho Social Europeo y la Organización Internacional del Trabajo (OIT).

OBJETIVOS:

- Definir qué es y para qué sirve el Derecho Laboral.
- Identificar las principales normas legales que regulan el trabajo en nuestro país.
- Valorar la importancia del Derecho Laboral, como regulador de las relaciones de trabajo.
- Identificar los principales derechos reconocidos en el Derecho Laboral español.
- Reconocer el Derecho Social Europeo, como instrumento de igualdad entre los trabajadores y trabajadoras de la Unión Europea.

PROCEDIMIENTOS.

- 1 Análisis y comentarios en grupo de temas tratados.
- 2 Exposición de las experiencias propias en el mundo laboral.
- 3 Debates, intercambio de ideas, criterios, posiciones.

METODOLOGÍA.

- ✓ Introducción a la unidad.
- ✓ Lectura y subrayado de las ideas esenciales de cada apartado de la unidad.
- ✓ Explicación de cada una de las ideas principales.
- ✓ Debate sobre las ideas estudiadas y aquellas que puedan surgir a lo largo de la clase.

TEMPORALIZACIÓN

- Primera Evaluación: Bloques 1 y 2
- Segunda Evaluación: Bloque 3 y 4
- Tercera Evaluación: Bloque 5

CRITERIOS DE EVALUACIÓN DE LA ASIGNATURA

- 1 La valoración de los conceptos será siempre observando la progresión del alumno/a respecto del punto de partida.
- 2 La capacidad de autorregular el propio aprendizaje (aplicación de estrategias de aprendizaje, búsqueda de ayudas y/ o soluciones de manera autónoma a las demandas del aprendizaje).
- 3 El impulso y la valoración del esfuerzo, de la implicación en el logro de los progresos personales.
- 4 La participación en los debates de la clase.

GEOGRAFÍA E HISTORIA

GES 1

Contenidos:

BLOQUE 1

- ✓ La tierra y su representación.
- ✓ La superficie terrestre. Litosfera e hidrosfera.
- ✓ El relieve y las aguas de los continentes.
- ✓ El relieve y las aguas de Europa. España

BLOQUE 2

- ✓ La atmósfera, el clima y los seres vivos.
- ✓ Los medios naturales. La zona cálida.
- ✓ Los medios naturales. Las zonas templadas fría y de montaña.
- ✓ Los medios naturales de España.

BLOQUE 3

- ✓ La población mundial.
- ✓ La población de España.
- ✓ Un mundo de ciudades.
- ✓ Las ciudades de España.
- ✓ Las sociedades actuales.

TEMPORALIZACIÓN

- Primera Evaluación: Bloques 1
- Segunda Evaluación: Bloque 2
- Tercera Evaluación: Bloque 3

Objetivos:

- Conocer el concepto y estructura del Sistema Solar.
- Analizar y comprender desde un punto de vista científico hechos y fenómenos como: sucesión del día y la noche, diferencias horarias, sucesión de las estaciones, eclipses, movimientos de rotación y traslación.
- Conocer los elementos y sistemas de orientación espacial: Puntos cardinales, hemisferios, trópicos, meridiano, paralelo, longitud, latitud.
- Conocer la estructura interna de la Tierra.
- Conocer los continentes y océanos del planeta.
- Conocer las principales unidades del relieve y cursos fluviales de Europa.
- Conocer las principales unidades del relieve y cursos fluviales de África.
- Conocer las principales unidades del relieve y cursos fluviales de Asia.
- Conocer las principales unidades del relieve y cursos fluviales de América.
- Conocer las principales unidades del relieve y cursos fluviales de Oceanía.
- Distinguir las principales zonas climáticas del mundo.
- Conocer las zonas climáticas de España.
- Saber la diversidad de la flora y fauna del mundo.
- Conocer la diversidad de la flora y fauna de España.
- Conocer y manejar correctamente los principales indicadores demográficos: inmigración, emigración, densidad de población, tasa de natalidad y mortalidad, esperanza de vida, crecimiento vegetativo, crecimiento real, saldo migratorio.
- Diferenciar las diversas formas de abordar el análisis de la estructura de la población: sexos y edades, actividad económica.

- Construir e interpretar pirámides de población, identificándolas con el nivel de desarrollo del país a que corresponden.
- Conocer, analizar y valorar críticamente los rasgos fundamentales de la demografía española.
- Desarrollar actitudes reflexivas ante los problemas relacionados con las migraciones, diferencias económico-sociales, mortalidad general e infantil...
- Conocer la evolución histórica de los asentamientos humanos.
- Reconocer las características específicas del hábitat rural y urbano.
- Identificar diferentes tipologías del hábitat rural: concentrado, lineal, radial.
- Conocer la evolución histórica de la ciudad y su influencia en las diferentes tipologías de hábitat urbano actual: plano irregular, radiocéntrico, ortogonal.

PROCEDIMIENTOS

- ❖ Análisis e interpretación de la información suministrada por mapas, gráficos y esquemas.
- ❖ Lectura colectiva de textos, análisis y comprensión.
- ❖ Manejo de Altas.
- ❖ Trabajo sobre mapas mudos.
- ❖ Elaboración e interpretación de pirámides de población.
- ❖ Realización de esquemas y mapas conceptuales.
- ❖ Elaboración e interpretación de gráficos.
- ❖ Interpretación de mapas.
- ❖ Manejo e interpretación de planos.
- ❖ Análisis y comentario en grupo de la proyección de materiales audiovisuales.
- ❖ Puesta en común de trabajos individuales y de grupo.
- ❖ Debates, intercambio de ideas, criterio, posiciones.

METODOLOGÍA.

- ✓ Introducción a la unidad.
- ✓ Lectura y subrayado de las ideas esenciales de cada apartado de la unidad.
- ✓ Explicación de cada una de las ideas principales.
- ✓ Debate sobre las ideas estudiadas y aquellas que puedan surgir a lo largo de la clase.

CRITERIOS DE EVALUACIÓN

- ✓ La valoración de los conceptos será siempre observando la progresión del alumno/a respecto del punto de partida.
- ✓ La capacidad de autorregular el propio aprendizaje (aplicación de estrategias de aprendizaje, búsqueda de ayudas y/ o soluciones de manera autónoma a las demandas del aprendizaje).
- ✓ El impulso y la valoración del esfuerzo, de la implicación en el logro de los progresos personales.

Programación didáctica Nivel GES1.

Módulo Castellano. Curso 2021-22.

a) OBJETIVOS

OBJETIVOS GENERALES La educación secundaria para personas adultas tiene los siguientes objetivos:

1. Facilitar que las personas adultas:
  - a) Adquieran una formación básica, y amplíen y renueven sus conocimientos, habilidades y destrezas de modo permanente posibilitando el acceso a las distintas enseñanzas del sistema educativo.
  - b) Mejoren su cualificación profesional o adquieran la preparación necesaria para el ejercicio de otras profesiones.
  - c) Desarrollen sus capacidades personales de expresión, comunicación, relación interpersonal y de construcción del conocimiento.
  - d) Desarrollen su capacidad de participación en la vida social, cultural, política y económica para hacer efectivo su derecho a la ciudadanía democrática.
  - e) Adquieran las competencias y los conocimientos correspondientes a la educación básica y obtengan el título de Graduado en Educación Secundaria Obligatoria.
2. Desarrollar programas que corrijan los riesgos de exclusión social, especialmente de los sectores más desfavorecidos.
3. Responder adecuadamente a los desafíos que supone el envejecimiento progresivo de la población, asegurando a las personas de mayor edad la oportunidad de incrementar y actualizar sus competencias.
4. Prever y resolver pacíficamente los conflictos personales, familiares y sociales. Fomentar la igualdad efectiva de derechos y oportunidades entre hombres y mujeres, así como analizar, valorando críticamente, las desigualdades entre ellos.

OBJETIVOS ESPECÍFICOS

1. Utilizar la lectura como fuente de disfrute, información y aprendizaje y como medio de perfeccionamiento y enriquecimiento lingüístico, cultural

y personal.

2. Desarrollar la capacidad comunicativa comprendiendo y produciendo de forma ordenada y clara mensajes orales y escritos en distintos contextos de comunicación y con diferentes intenciones expresivas.
3. Adquirir conceptos lingüísticos generales a fin de afianzar la comprensión y la expresión oral y escrita.
4. Desarrollar la capacidad para analizar y regular las producciones lingüísticas.
5. Expresarse con corrección gramatical y ortográfica tanto de forma escrita como oral. Presentar de forma ordenada, coherente y cohesionado un texto escrito.
6. Comprender la función de la literatura como instrumento de transmisión y creación cultural y como expresión histórico-social, mostrando una actitud crítica y descubriendo que su lectura puede ser fuente de ampliación de experiencias y disfrute personal.
7. Aproximación a los movimientos literarios, autores y obras que tuvieron un papel relevante en el desarrollo de la literatura española, así como del contexto social e histórico que los enmarcó.
8. Concienciar acerca del valor de la propia lengua como vehículo de identidad cultural y utilizarla como instrumento para la adquisición de nuevos aprendizajes, el desarrollo del pensamiento y la comprensión y análisis de la realidad social, económica y cultural.
9. Fomentar el sentido de grupo, favorecer las relaciones interpersonales y la convivencia a través de intercambios comunicativos.
10. Fomentar una actitud crítica ante la información que nos llega a través de diferentes ámbitos, a través del lenguaje escrito y oral.

b) ESTRUCTURA Y CLASIFICACIÓN DE LOS CONTENIDOS

Se intentará conseguir los objetivos planteados en el apartado anterior a través de los contenidos que se detallan a continuación. Podemos agruparlos en dos grupos:

A. Contenidos conceptuales y procedimentales.

1. Lectura comprensiva de textos escritos de diversos tipos, así como la evaluación de la información contenida en ellos.
2. Pronunciación clara y correcta en la expresión de los diferentes

textos.

3. Ampliación de vocabulario a través de diversos procedimientos, así como su uso adecuado según el tipo de texto.

4. Adquisición de conceptos lingüísticos generales a fin de afianzar la comprensión y la expresión oral y escrita. Se referirán ante todo a:

- a) Los elementos de la comunicación.
- b) Funciones del lenguaje.
- c) Formación de palabras.
- d) Significación de las palabras.
- e) Flexión del sustantivo, el adjetivo y el verbo.
- f) Clases de determinantes y pronombres.
- g) Diferencia entre el sujeto y el predicado.
- h) Tipos de predicados.
- i) Complementos verbales.

5. Conocimiento y utilización adecuada de las estructuras morfosintácticas que hacen que el uso de la lengua sea comunicativa y correcta.

6. Empleo correcto de la ortografía de la lengua española. Uso correcto de las diferentes grafías así como de la acentuación de las palabras. Uso correcto de las mayúsculas y minúsculas, las pausas y los signos de puntuación.

7. Reconocimiento y elaboración de distintos tipos de textos: narrativos, descriptivos, expositivos, argumentativos y dialógicos.

8. Elaboración de textos con coherencia i cohesión, de acuerdo con la finalidad y la situación comunicativa. Uso de los conectores textuales y los introductores.

9. Conocimiento de los diferentes géneros literarios y las características principales de cada uno de ellos.

10. Conocimiento de las características del lenguaje literario.

11. Conocimiento de los movimientos literarios comprendidos entre la Edad Media y la Ilustración, a través de la aproximación a sus principales autores y obras.

12. Lectura y análisis de fragmentos de las obras más relevantes de los diferentes autores tratados, expresando su opinión crítica sobre dichos fragmentos.

13. La documentación. Utilización de técnicas de investigación: uso del diccionario, la enciclopedia, manuales, internet, etc.

B. Contenidos actitudinales

1. Respeto por las normas gramaticales, ortográficas, de expresión y entonación.
2. Desarrollo del respeto por las opiniones de los compañeros, de las relaciones interpersonales y de la convivencia, a través del trabajo en grupo, cuando proceda.
3. Desarrollo de la actitud crítica a través de la lectura de textos de diversa índole y la exposición de las opiniones personales.

c) UNIDADES DIDÁCTICAS.

(El orden de los temas trazado se puede alterar, dependiendo del planteamiento didáctico, bien en el inicio del curso o en su desarrollo).

PRIMER CUATRIMESTRE (TEMAS 1,2,)

CONTENIDOS TEMA 1:

- a) Textos narrativos y sus características formales.
- b) Normas generales de acentuación.
- c) Diferencia lengua oral y escrita.
- d) Ortografía básica.

CONTENIDOS TEMA 2:

- a) Textos instructivos. Características formales.
- b) Palabras polisémicas y sus usos.
- c) Identificación de los constituyentes básicos de las palabras: lexemas y morfemas. Distinción de las clases de palabras según sus constituyentes.
- d) Identificación y diferenciación de los sustantivos y los adjetivos calificativos.

Tipos de enunciados según su modalidad.

- e) La identificación de los elementos de la comunicación y las funciones del lenguaje.

CONTENIDOS TEMA 3:

- a) Textos argumentativos y sus características formales.
- b) Diferencia entre lenguaje, lengua y habla.
- c) Uso correcto de las palabras homónimas. Repaso de las palabras según su significado: sinónimas y antónimas, monosémicas y polisémicas, parónimas y homónimas.
- d) Identificación del sintagma o grupo nominal y la concordancia entre sus elementos. Análisis del sintagma nominal.
- e) Identificación y diferenciación de los determinantes y los adverbios.

CONTENIDOS TEMA 4:

- a) Textos descriptivos y sus características formales. Tipos de descripción.
- b) Distinción de las conjugaciones, formas simples y compuestas, personales y no personales, perífrasis verbales. El modo imperativo y su conjugación.
- c) Distinción de la narración periodística: la noticia.
- d) El verbo y las perífrasis verbales en la oración. Identificación y análisis del verbo: número, persona, tiempo y modo.
- e) Diferenciación entre oración y frase.

CONTENIDOS TEMA 5:

- a) Diferencias entre los textos periodísticos de información y de opinión. Textos dialogados y sus características formales.
- b) Características del léxico castellano: frases hechas y locuciones. Identificación de las variedades de la lengua
- c) Tipología de diálogos en base a los signos de puntuación. El estilo directo e indirecto.
- d) Identificación de los constituyentes básicos de las palabras: lexemas y morfemas. Distinción de las clases de palabras según sus constituyentes.

d) DiSTRIBUCIÓN TEMPORAL DE LOS CONTENIDOS CURRICULARES

- a) Primer cuatrimestre (hasta el 5 de febrero): todos los temas

e) EVALUACIÓN

CRITERIOS DE EVALUACIÓN

La evaluación forma parte del proceso educativo del alumnado y valora tanto el desarrollo como los resultados del aprendizaje, con el fin de verificar su evolución y detectar las dificultades, para así adoptar las medidas necesarias y continuar el proceso de enseñanza-aprendizaje.

La evaluación será continua, es decir, se valorará el progreso del alumno a lo largo del curso. Además de ello, se tendrá en cuenta la participación del alumno, su comportamiento y su trabajo. Serán, por tanto, elementos que formarán parte de la evaluación:

- La asistencia
- La actitud, valorable en un 15%
- El trabajo procedimental de aula, valorable en un 25%
- Las pruebas escritas correspondientes a las unidades del texto, que suponen un 60% del total de la nota.

INSTRUMENTOS DE EVALUACIÓN

La valoración de la asignatura se realizará mediante pruebas escritas ajustadas a los objetivos de la asignatura.

La prueba evaluará la comprensión de textos escritos, la expresión del alumno, sus conocimientos lingüísticos y literarios. Además de éstas, el alumno deberá hacer una serie de trabajos, así como leer un libro acordado con el profesor (si procede) del cual deberá hacer un comentario.

ESTRATEGIAS GENERALES DE ATENCIÓN A LA DIVERSIDAD DE PERSONAS ADULTAS: MEDIDAS ENCAMINADAS A LA SENSIBILIZACIÓN, PREVENCIÓN Y ERRADICACIÓN DE CUALQUIER TIPO DE VIOLENCIA Y DISCRIMINACIÓN.

Mientras no se dé un nuevo confinamiento, causado por un repunte del Covid-19, las clases se adecuarán a la forma prevista, que detallo a continuación. En caso contrario, se impartirán, dentro del marco de las nuevas tecnologías, usando los recursos más apropiados, tal como se hizo al final del pasado curso escolar.

Atender a la diversidad del alumnado y conseguir una mejora de sus resultados académicos requiere la adopción de ciertas medidas pedagógicas. Las propuestas que se recogen en esta programación tienen esa finalidad, y se concretan en un tipo de actividades de refuerzo. Entre los mínimos que deben cumplir estas actividades está la función compensadora de las deficiencias cognitivas que presente el alumnado. Además, a través de las diferentes actividades que se realizarán durante el curso se procurará:

- La búsqueda y erradicación de las acciones discriminadoras en materia de igualdad de género.
- El cambio de patrones o creencias en materia de cultura social.
- La integración social y laboral de la mujer en el marco del trabajo.
- Los movimientos, actuaciones o reivindicaciones en beneficio de las mujeres.

f) MEDIDAS PARA DIFUNDIR LAS BUENAS PRÁCTICAS DEL USO DE LAS TECNOLOGÍAS DE LA INFORMACIÓN Y COMUNICACIÓN. ASÍ COMO INNOVACIONES METODOLÓGICAS

Utilización de los recursos informáticos del Centro:

- a) Manejo de información en Internet y el uso de procesadores de texto.
- b) Estudio asistido por ordenador de contenidos conceptuales y procedimentales del currículo del área, tales como: morfosintaxis, autocorrección de ortografía, actividades de expresión escrita, uso del diccionario online y realización de actividades variadas en unidades didácticas completas.
- c) Desarrollo de algunas destrezas y habilidades, difíciles de lograr con los medios tradicionales, tales como las que permiten buscar, seleccionar, organizar y manejar nueva información y la autonomía en el proceso de aprendizaje

g) RECURSOS DIDÁCTICOS Y ORGANIZATIVOS

Los principios metodológicos generales que se emplearán en el desarrollo de la actividad docente son los siguientes:

- Partir de estructuras simples e ir incrementando gradualmente su complejidad.
- Partir de casos concretos, contextualizados, e ir llevando a los alumnos a que alcancen mayores niveles de abstracción.
- Partir de situaciones y casos inmediatos al alumno en cuanto a sus gustos y necesidades comunicativas, para presentar después otros casos y situaciones más formalizadas, tanto comunicativas como literarias.
- La actividad lectiva tendrá lugar en dos sesiones a la semana. Este tiempo se dedicará a la exposición del contenido teórico por parte del profesor. No obstante, no se pretende con ello una clase magistral. A fin de facilitar un aprendizaje significativo se pedirá la participación activa de los estudiantes en diferentes ejercicios prácticos. De hecho, las clases serán ante todo prácticas. Se pretende con ello que los alumnos sean capaces de expresarse en cualquier situación comunicativa de forma adecuada y correcta. Las actividades se basarán en lecturas, corrección de errores, completar huecos, analizar, comentarios, debates, manejo de fuentes, etc.

Habrà un material informativo específico y otro práctico para cada tema de trabajo, con un solucionario adjunto. Se complementará la explicación utilizando, cuando convenga:

- libros de consulta.
- diccionarios.
- videos.
- Ordenador, cañón y pantalla, con acceso a Internet.
- Otras fichas ad uso.

h) ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

Video proyecciones

GES 1

Ciència i Tecnologia (CT)

a) Introducció.

– Justificació de la programació.

Les necessitats formatives i culturals de la societat actual són especialment dinàmiques i els períodes de revisió, avanç i reconversió socioeconòmica arrossegueu tots elements implicats en la educació i formació de persones adultes, en particular és especialment sensible a estes transformacions, cos que implica que siga abordada des de múltiples àmbits a fi de fer front als nous reptes socials que es plantegen les persones adultes, implicant tota la societat en la seua resolució.

Estes exigències d'adaptació a un món complex i en ràpida evolució, augmenten cada vegada més l'interès per l'educació de les persones adultes, que els hi haurà de proporcionar una educació integral i integrada des de la doble perspectiva de l'enriquiment personal i de la participació en un desenvolupament socioeconòmic i cultural equilibrat.

Per tant en la configuració del currículum és imprescindible partir del principi contextualitzador com a eix orientador del treball educatiu, entenent-se el context en un sentit ampli de manera que incloga tant les variables individuals, com socials, laborals i culturals, articulant projectes de formació que respecten les minories des dels plantejaments interculturals, que combaten la discriminació de tot tipus i que faciliten informació, formació i orientació, per a millorar les condicions d'inserció social i laboral, a fi que les persones adultes puguin comprendre, interpretar i transformar les realitats socials, econòmiques i culturals per tal de fer-les més justes, lliures i creadores.

La matèria de CT té la funció de millorar en els alumnes la comprensió del funcionament del món que ens envolta, dels productes i processos tecnològics i ser-ne capaç de fer inferències.

– Contextualització.

El grup classe ha variat molt al llarg del temps ja que la nova matricula passa sempre per esta classe i pot ser bota al cap de poc temps al GES 2. Això mina una mica la moral dels alumnes que tot i així han cohesionar prou bé i tenen un nivell de treball adequat, encara que probablement es nota en el gran abandonament que està sofrint el grup. En general és un grup amb moltes carències educatives i molta mala salut, cosa que provoca

moltes faltes de diversos companys. Però també és un grup que accepta sense protestar tots els reptes que se'ls proposen i s'hi posen de seguida. El grup d'enguany és molt nombrós, arribant en aquest moment fins una matrícula de més de 40 alumnes.

b) Objectius.

– Objectius generals dels programes formatius i, en el cas del programa a), dels cicles i nivells.

1. Llegir, escriure i expressar oralment informacions, textos o qüestions senzilles procedents de diferents situacions comunicatives sorgides en el desenvolupament de la vida quotidiana, i interpretar oralment símbols i imatges senzilles.
2. Consolidar el domini verbal i escrit del vocabulari bàsic dominant progressivament l'ordre alfabètic en les diferents situacions que exigeixen estes destreses.
3. Superar estereotips i prejudis en relació amb les varietats dialectals d'una mateixa llengua i respecte a la importància sociocultural de les diverses llengües.
4. Desenvolupar la capacitat comunicativa comprenent i produint de forma ordenada i clara missatges orals i escrits en distints contextos de comunicació i amb diferents intencions expressives.
5. Utilitzar la lectura com a font de gaudi, informació i aprenentatge i com a mitjà de perfeccionament i enriquiment lingüístic, cultural i personal.
6. Adquirir conceptes lingüístics generals a fi de consolidar la comprensió i l'expressió oral i escrita.
7. Conscienciar sobre el valor de la pròpia llengua com a vehicle d'identitat cultural i utilitzar-la com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges, el desenvolupament del pensament i la comprensió i anàlisi de la realitat social, econòmica i cultural.
- 8 . Desenvolupar una actitud crítica cap als distints tipus de missatges gràfics, plàstics i visuals, reconeixent i interpretant les seues formes d'expressió, distingint la seua adequació a les necessitats expressives i reflexionant sobre la seua incidència en la vida quotidiana.
9. Buscar, obtenir i utilitzar informació de forma autònoma i crítica, coneixent les formes en què esta es troba disponible, seleccionant el pertinent per a una finalitat concreta i presentant esta informació als altres de forma adequada.
10. Desenvolupar la capacitat per a analitzar i regular les produccions lingüístiques, utilitzant les pròpies idees i experiències en la producció de textos d'intenció creativa i literària.

11. Interpretar i comparar les principals tècniques i llenguatges utilitzats en els mitjans de comunicació social, a fi d'ampliar les habilitats discursives i de desenrotllar una actitud crítica davant dels missatges procedents d'estos mitjans.
12. Obtindre un coneixement de la realitat lingüística espanyola a fi d'afavorir una actitud d'interès i respecte per les realitats plurilingües.
13. Comprendre la funció de la literatura com a instrument de transmissió i creació cultural i com a expressió historicosocial, mostrant una actitud crítica i descobrint que la seua lectura pot ser font d'ampliació d'experiències, gaudi personal i estímul per a l'escriptura creativa.
14. Establir relacions entre obres, autors i moviments que constituïsquen un referent clau en la història de l'art i de la literatura i, els elements més destacats del context social i històric que apareixen, valorant les obres rellevants com mostres destacades del patrimoni cultural.
15. Apreciar que l'estudi d'altres llengües i les seues cultures constituïx un mitjà per a conèixer i valorar la multiculturalitat i afavorir l'enteniment intercultural i internacional.
16. Llegir de forma comprensiva i autònoma textos senzills en llengua estrangera i emetre missatges orals i per escrit referents a les situacions de comunicació més habituals.
17. Desenrotllar estratègies de comunicació elementals, en llengua estrangera, afavoridores de l'aprenentatge autònom de llengües.
- 18 . Iniciar-se en el càlcul mental amb les operacions bàsiques partint de procediments intuïtius propis de les persones adultes.
19. Adquirir el valor conceptual i instrumental dels nombres, utilitzant-los correctament i introduir-se en l'anàlisi de la dimensió matemàtica de la realitat i de l'evolució històrica del llenguatge matemàtic, de manera que s'arribe al concepte de les operacions bàsiques a través de situacions vivencials concretes.
20. Plantejar i resoldre problemes senzills de la vida quotidiana utilitzant procediments matemàtics de forma que siga possible identificar, plantejar i resoldre interrogants i problemes a partir de l'experiència.
21. Conèixer els distints sistemes de mesura, així com els conceptes de proporcionalitat, tant per cent i representació gràfica de percentatges, per a entendre el seu ús social.
22. Conèixer els elements fonamentals de la geometria i les principals figures planes i realitzar càlculs i mesures sobre elles.

23. Elaborar estratègies d'identificació i resolució de problemes, de forma individual i col·lectiva, en els diversos camps del coneixement i l'experiència quotidiana, per mitjà de procediments intuïtius i de raonament lògic, verbal i matemàtic.
24. Incorporar al llenguatge i a les formes d'argumentació habituals distintes formes d'expressió per tal de poder comunicar-se de manera precisa i rigorosa, identificant els elements lingüístics, matemàtics i estadístics bàsics presents en la informació, analitzant críticament les funcions que exercixen i les seues aportacions per a una millor comprensió dels missatge.
25. Elaborar estratègies personals de resolució de problemes i expressar amb claredat els passos seguits, valorant la importància del procés i la seua aplicació en diferents contextos, desenrotllant les destreses cognitives més rellevants que intervenen en la formació del pensament matemàtic.
26. Utilitzar tècniques senzilles d'arreglada i classificació de dades sobre temes d'interès i situacions diverses, i ser capaç de representar la informació de forma verbal, gràfica i numèrica i de formar-se un juí sobre la mateixa.
27. Utilitzar els camps numèrics i dominar els mecanismes operatius bàsics a fi de resoldre situacions problemàtiques quotidianes, realitzant els càlculs apropiats a cada situació.
28. Conèixer i utilitzar procediments algebraics elementals i els conceptes bàsics d'estadística i probabilitat que tinguen una aplicació real i funcional.
29. Analitzar i valorar els efectes que sobre la salut personal i col·lectiva tenen la determinació i el respecte d'unes normes de seguretat i higiene, i de tot allò que contribuïska a la consecució d'un ambient saludable en distints entorns.
30. Utilitzar els coneixements sobre el funcionament del cos humà per a desenrotllar hàbits de prevenció i salut corporal que propicien un clima individual i social saludables, i contribuir al desenrotllament equilibrat de la persona.
31. Conèixer els principals aspectes del desenrotllament evolutiu des de la infància a l'edat adulta, així com les característiques fonamentals que configuren cada etapa.
32. Analitzar els distints modes de viure els fets bàsics de l'edat adulta, especialment les transicions afectives i la maternitat / paternitat.
33. Fomentar la tolerància i el respecte per les diferències individuals físiques i psíquiques, a fi de superar tot tipus de discriminacions, per mitjà de l'anàlisi, la reflexió crítica i les accions socials amb les persones adultes amb discapacitats motrius, psíquiques i sensorials.

34. Desenvolupar actituds de cooperació i respecte, reconeixent els aspectes de relació que tenen les activitats físiques i el valor cultural dels esports i jocs autòctons.

35. Reconèixer la riquesa expressiva del cos i el moviment com a mitjans de comunicació i expressió creativa, apreciament el ritme, el moviment i la dansa, com a mitjans de representació d'imatges, de sensacions, d'idees i com a forma d'expressió individual i col·lectiva.

36. Adquirir els instruments teòrics i metodològics que permeten desenvolupar progressivament una interpretació científica de la naturalesa i una reorganització de les idees segons ella i elaborar criteris raonats sobre qüestions científiques i tecnològiques bàsiques de la nostra època, per mitjà del contrast i l'avaluació d'informació obtinguda de distintes fonts, utilitzant els conceptes bàsics de les Ciències.

37. Descobrir la capacitat que té la naturalesa de produir canvis, desenvolupant una actitud crítica i responsable cap a la degradació ecològica i l'impacte de certes tecnologies.

38. Utilitzar els coneixements bàsics sobre els sers vius i els elements físics i les seues interaccions per a comprendre millor l'ecosistema.

39. Desenvolupar la imatge de la ciència com a procés, com a mètode i com a activitat humana realitzada per dones i hòmens, davant de la concepció de la ciència com a dogma, prenent consciència de la seua provisionalitat i valorant el coneixement científic com un procés en construcció lligat a les característiques i necessitats de la societat en cada moment històric i sotmès a evolució i revisió contínua.

40. Reconèixer i valorar les aportacions de la ciència per a la millora de les condicions d'existència dels sers vius, apreciament la importància de la formació científica, utilitzant en les activitats quotidianes i en l'elaboració de coneixements els valors i les actituds pròpies de la ciència, adoptant una actitud crítica i fonamentada davant dels grans problemes que actualment plantegen les relacions entre ciència, tècnica i societat.

41. Iniciar-se de manera progressiva en l'ús de les noves tecnologies, com a part de la formació polivalent, per a facilitar l'aprenentatge i millorar les condicions d'integració laboral i social.

42. Conèixer els problemes derivats d'un ús irracional de les tecnologies analitzant-los des d'una perspectiva científica i fomentant una actitud de respecte i atenció del medi ambient i d'aprofitament racional dels recursos existents.

43. Desenrotllar una actitud crítica i d'indagació cap a l'enorme presència d'elements i processos tecnològics en el nostre entorn, valorant els efectes econòmics, morals i culturals de les aplicacions de les ciències i de les tecnologies en la qualitat de vida, així com el seu paper en la configuració de determinades professions i en l'organització i realització d'activitats del temps lliure.
44. Comprendre i expressar missatges científics utilitzant el llenguatge oral i escrit adequadament així com altres sistemes de notació i de representació quan corresponga i aplicar estratègies coherents amb els procediments de la ciència, en la resolució de problemes.
45. Indagar sobre les causes dels fenòmens socials des d'una actitud oberta cap a la complexitat dels problemes, i apreciar que les anàlisis socials són processos en constant elaboració.
46. Desenrotllar una actitud positiva cap al treball manual, com a mitjà de suport i realització personal, superant la tradicional dicotomia entre l'activitat intel·lectual i l'activitat manual.
47. Analitzar críticament les concepcions que inspira el funcionament de l'economia de la nostra societat a fi d'actuar com a consumidor i/o productor conscient.
48. Conèixer tècniques i estratègies de recerca d'ocupació i desenrotllar mecanismes d'adaptació a les noves situacions del món del treball, a fi de millorar les condicions d'inserció social i laboral en un món en canvi permanent.
49. Adquirir instruments polivalents, metodològics i de coneixement que permeten aprofitar ofertes formatives destinades a la millora professional i a la inserció social, així com dels recursos temporals, materials i humans de l'entorn immediat que puguin contribuir al desenrotllament d'iniciatives pròpies en l'àmbit professional i social.
50. Utilitzar els coneixements i experiències adquirits sobre els diferents recursos, tècniques, instruments, ..., així com sobre els distints certificats i perfils de professionalitat per a organitzar-se una idea respecte als coneixements, experiències i condicions necessàries per a incorporar-se al món del treball, millorar o canviar l'ocupació.
51. Adquirir les estratègies intel·lectuals i culturals que permeten utilitzar amb llibertat i racionalitat el consum i la producció de béns, així com els recursos naturals i econòmics i els serveis socioculturals.

52. Conèixer els mecanismes i valors que regixen el funcionament de les societats, en especial els referits als drets i deures que regulen la participació política, econòmica, cultural i social dels ciutadans i ciutadanes.

53. Conèixer el medi geogràfic i natural immediat a fi de conservar-lo i utilitzar-lo responsablement, en tant que determinant de la qualitat de vida i adquirir una actitud crítica davant de l'impacte que sobre eixe entorn tenen determinades accions humanes derivades d'un ús no degudament planificat de la tecnologia.

54. Conèixer la varietat de factors geogràfics i històrics i la seua interrelació amb la societat actual i la interdisciplinarietat entre ambdós dimensions del coneixement social, distingint i analitzant els elements bàsics manejats en l'explicació de la societat, en les seues manifestacions tant temporals com espacials.

55. Conèixer la dimensió europea i mundial d'una nova ciutadania basada en la igualtat, la solidaritat, la llibertat, el respecte als altres i la participació democràtica.

56. Conèixer, apreciar i respectar el patrimoni natural, cultural, i historicoartístic, entenent la diversitat cultural i lingüística com un dret dels pobles i dels individus a la seua identitat. 57. Acostar-se, conceptualment i estèticament, al patrimoni cultural i al fet artístic contribuint activament a la seua conservació i millora, respectant la diversitat lingüística, ètnica i cultural i impulsant el coneixement crític de les creences, actituds i valors bàsics que conformen les nostres tradicions i les d'altres cultures, per tal d'afavorir el respecte i la convivència multicultural.

58. Desenrotllar una actitud crítica i de gaudi, front a les creacions musicals enteses com a formes de comunicació i d'expressió cultural i històrica, a fi d'apreciar i d'elaborar criteris personals sobre la qualitat i els usos socials de la música.

59. Comprendre les relacions existents entre el desenrotllament personal i el context sociocultural i ecològic, a fi de formar-se criteris per a avaluar les normes que regulen la convivència i actuar en conseqüència.

60. Desenrotllar destreses i habilitats bàsiques per a les relacions interpersonals i socials.

61. Fomentar la participació de manera deliberada i crítica en l'espai de diferents institucions, fent ús dels drets de ciutadà.

62. Utilitzar els coneixements i les experiències sobre les organitzacions socials per a activar i implementar modes de participació social que garantisquen el gaudi de béns i servicis que milloren les condicions de vida de la comunitat.

63. Adquirir tècniques, recursos i procediments expressius que permeten interpretar i produir amb propietat, autonomia i creativitat missatges que utilitzen els diferents codis actuals. Tot això per tal d'enriquir les seues possibilitats de comunicació (interpersonal i social) i reflexionar sobre els fets culturals, artístics, científics i tecnològics que configuren la societat actual i que estan compromesos amb la millora de la qualitat de vida.

– Objectius específics dels mòduls formatius.

1. Elaboració d'estratègies d'identificació i resolució de problemes tecnològics senzills, de forma individual i col·lectiva, en els diversos camps del coneixement mitjançant procediments intuïtius i de raonament científic.
2. Adquisició d'estratègies científiques i culturals que permeten enfrontar-se de manera racional a la comprensió i realització de projectes tecnològics senzills.
3. Desenvolupament d'una actitud crítica i d'indagació front a la enorme presència d'elements i processos tecnològics en el nostre entorn, valorant els efectes econòmics, morals i culturals de les aplicacions de la Ciència i de la Tecnologia en la qualitat de vida, així com el seu paper en la configuració de determinades professions i en la organització i realització d'activitats de temps lliure.
4. Reconeixement i valoració de les aportacions de la ciència per a la millora de les condicions d'existència dels éssers humans, apreciand la importància de la formació científica i utilitzant en les activitats quotidianes i en la elaboració de coneixements els valors i les actituds pròpies del pensament científic, adoptant una actitud crítica i fonamentada, front als grans problemes que actualment plantegen las relacions entre ciència, tècnica i societat.
5. Valorar la importància del treball en equip en la resolució de problemes tecnològics, assumint les responsabilitats individuals en la execució de les tasques encomanades en actitud de cooperació, tolerància i solidaritat.
6. Desenvolupament de la imatge de la ciència com a un conjunt d'idees i mètodes construïda per dones i hòmens, front a la concepció de la ciència com a dogma, adquirint consciència de la seua provisionalitat i evolució lligada a las necessitats i característiques socials, front a una visió dogmàtica.
7. Coneixement dels problemes derivats d'un ús irracional de las tecnologies (contaminació atmosfèrica i sonora, esgotament de las fonts d'energia, escalfament

del planeta, etc) analitzant-los des d'una perspectiva científica i fomentant una actitud de respecte i cura del medi ambient i d'aprofitament racional dels recursos existents.

8. Sensibilització i solidaritat front a les repercussions que el desigual desenvolupament tecnològic produeix en las condicions de vida i en les relacions d'hegemonia entre els pobles.
9. Recerca, obtenció i utilització d'informació científica i tecnològica de forma crítica i autònoma, coneixent les formes en que esta es troba disponible, seleccionant allò que puga ser pertinent per a una finalitat concreta i presentant esta informació als altres de forma adequada.
10. Coneixement de tècniques pel tractament de la informació científica i tècnica: recollida i enregistrament de dades, anàlisi crític, contrastació i síntesi interpretativa.
11. Iniciació progressiva en l'ús de les noves tecnologies, com a part de la formació polivalent, per a facilitar l'aprenentatge i millorar les condicions d'integració laboral i social.
12. Elaboració de criteris sobre les aportacions, riscos i costos socials del desenvolupament tecnològic actual a partir de la recopilació i l'anàlisi de les informacions pertinents tenint en compte el paper que juga la tecnologia en diferents tipus de processos productius i activitats laborals, analitzant les repercussions que el desenvolupament tecnològic té sobre les formes de vida.
13. Adquisició dels instruments teòrics i metodològics que permeten desenvolupar progressivament una interpretació científica de la natura i una reorganització de les idees d'acord amb ella, i l'elaboració de criteris raonats sobre qüestions científiques i tecnològiques bàsiques de la nostra època, mitjançant el contrast i l'avaluació d'informació obtinguda en distintes fonts, per analitzar i valorar algunes aplicacions tecnològiques d'especial rellevància.
14. Aplicació d'estratègies coherents amb els procediments de la ciència en la resolució de problemes: identificació del problema, formulació d'hipòtesi, planificació i realització d'activitats per contrastar-les, sistematització i anàlisi dels resultats i comunicació dels mateixos. Axí com la comprensió i expressió de missatges científics utilitzant el llenguatge oral i escrit amb propietat i altres sistemes de notació i de representació quan corresponga.

15. Descobriment de la capacitat que té la natura de produir canvis, a través del coneixement de la matèria i dels tipus d'energia i les seues fonts, desenrotllant una actitud crítica i responsable front a la degradació mediambiental, l'impacte de certes tecnologies i el consum excessiu d'energia.

c) Estructura i classificació dels continguts.

Els següents continguts que es presenten organitzats per blocs els hem estructurat en unitats didàctiques. Cada unitat didàctica conté els continguts relacionats entre si i organitzats de forma que a mesura que avancem en la unitat es manté una coherència i evolució creixent de la complexitat dels propis continguts.

1. La Ciència i el Mètode Científic.
2. Les diferents branques de la Ciència.
3. La Tecnologia i la seua relació amb la Ciència.
4. El Procés Tecnològic.
5. Magnituds físiques i la seua mesura.
6. El Sistema Internacional d'Unitats. Unitats d'ús comú.
7. Com expressar quantitats molt grans i molt xicotetes.
8. El Projecte Tecnològic.
9. Ciència, Tècnica i Societat.

La matèria

10. Els estats de la matèria.
11. La Teoria Cinètica.
12. Canvis d'estat.
13. Representació gràfica dels canvis d'estat.
14. Les lleis dels gasos.
15. Separació dels components d'una mescla.
16. La importància dels materials i les seues propietats.
17. Impacte ambiental de l'emissió d'alguns gasos en l'activitat industrial.
18. La matèria formada per àtoms i molècules.

19. Com són els àtoms per dins?
20. Elements químics: classificació i propietats. Taula periòdica.
21. Com s'uneixen els àtoms entre ells?
22. L'enllaç químic.
23. La radioactivitat.
- Transformació de la matèria.
24. L'estabilitat de les substàncies químiques.
25. Les reaccions químiques. La seua relació amb l'energia.
26. Què ocorre dins d'una reacció química?
27. Les equacions químiques i el seu ajustament
28. Llei de conservació de la massa.
29. Alguns tipus de reaccions químiques: síntesi, descomposició, combustió i neutralització.
30. La indústria química.
31. Principals reactius de fabricació industrial.

d) Unitats didàctiques.

– Organització de les unitats didàctiques.

UNITAT 1. La Ciència i el Mètode Científic.

- 1.1.- Les diferents branques de la Ciència.
- 1.2.- La Tecnologia i la seua relació amb la Ciència.
- 1.3.- El Procés Tecnològic.
- 1.4.- El Projecte Tecnològic.
- 1.5.- Ciència, Tècnica i Societat.

UNITAT 2. Magnituds físiques i la seua mesura.

- 2.1.- El Sistema Internacional d'Unitats. Unitats d'ús comú.
- 2.2.- Com expressar quantitats molt grans i molt xicotetes.

UNITAT 3. La matèria

- 3.1.- Els estats de la matèria.
- 3.2.- La Teoria Cinètica.
- 3.3.- Canvis d'estat.
- 3.4.- Representació gràfica dels canvis d'estat.
- 3.5.- Les lleis dels gasos.
- 3.6.- Separació dels components d'una mescla.

UNITAT 4. La matèria formada per àtoms i molècules.

- 4.1.- Com són els àtoms per dins?
- 4.2.- Elements químics: classificació i propietats. Taula periòdica.
- 4.3.- Com s'uneixen els àtoms entre ells?
- 4.4.- L'enllaç químic.
- 4.5.- La radioactivitat.

UNITAT 5. La importància dels materials i les seues propietats.

- 5.1.- Impacte ambiental de l'emissió d'alguns gasos en l'activitat industrial.

UNITAT 6.- Transformació de la matèria

- 6.1.- L'estabilitat de les substàncies químiques.
- 6.2.- Les reaccions químiques. La seua relació amb l'energia.
- 6.3.- Què ocorre dins d'una reacció química?
- 6.4.- Les equacions químiques i el seu ajustament
- 6.5.- Llei de conservació de la massa.

6.6.- Alguns tipus de reaccions químiques: síntesi, descomposició, combustió i neutralització.

UNITAT 7. La indústria química.

- 7.1.- Principals reactius de fabricació industrial.

– Distribució temporal de les unitats didàctiques.

UNITAT 1. La Ciència i el Mètode Científic. (2 sessions: 4 i 5 de febrer)

- 1.1.- Les diferents branques de la Ciència.
- 1.2.- La Tecnologia i la seua relació amb la Ciència.
- 1.3.- El Procés Tecnològic.
- 1.4.- El Projecte Tecnològic.
- 1.5.- Ciència, Tècnica i Societat.

UNITAT 2. Magnituds físiques i la seua mesura. (5 sessions: de l'11 al 25 de febrer)

- 2.1.- El Sistema Internacional d'Unitats. Unitats d'ús comú.
- 2.2.- Com expressar quantitats molt grans i molt xicotetes.

UNITAT 3. La matèria (5 sessions: del 26 de febrer al 11 de març)

- 3.1.- Els estats de la matèria.
- 3.2.- La Teoria Cinètica.
- 3.3.- Canvis d'estat.
- 3.4.- Representació gràfica dels canvis d'estat.
- 3.5.- Les lleis dels gasos.
- 3.6.- Separació dels components d'una mescla.

UNITAT 4. La matèria formada per àtoms i molècules. (6 sessions: del 24 de març al 8 d'abril)

- 4.1.- Com són els àtoms per dins?
- 4.2.- Elements químics: classificació i propietats. Taula periòdica.
- 4.3.- Com s'uneixen els àtoms entre ells?
- 4.4.- L'enllaç químic.
- 4.5.- La radioactivitat.

UNITAT 5. La importància dels materials i les seues propietats. (4 sessions: 21 al 29 de maig)

- 5.1.- Impacte ambiental de l'emissió d'alguns gasos en l'activitat industrial.

UNITAT 6.- Transformació de la matèria (6 sessions: 5 al 20 de maig)

- 6.1.- L'estabilitat de les substàncies químiques.

6.2.- Les reaccions químiques. La seua relació amb l'energia.

6.3.- Què ocorre dins d'una reacció química?

6.4.- Les equacions químiques i el seu ajustament

6.5.- Llei de conservació de la massa.

6.6.- Alguns tipus de reaccions químiques: síntesi, descomposició, combustió i neutralització.

UNITAT 7. La indústria química. (4 sessions: del 26 de maig al 3 de juny)

7.1.- Principals reactius de fabricació industrial.

e) Orientacions didàctiques.

– Metodologia general i específica de cada cicle, nivell i mòdul.

La línia metodològica adoptada es basa principalment a partir dels coneixements previs que posseeix l'alumnat. Al començar cada tema es proposarà una activitat per a conèixer les idees prèvies que sobre el tema té l'alumnat, a fi de seqüenciar els aprenentatges i facilitar a l'alumnat l'adquisició d'altres coneixements nous a partir del que ja sap o a modificar possibles idees errònies.

La dificultat de l'adult per a memoritzar es té en compte en el plantejament de situacions que faciliten la "memorització comprensiva", és a dir, que l'alumne adult retenga o memoritze mentre utilitza, eixos conceptes o procediments.

Es tracta d' "Aprendre ciència fent ciència". L'alumnat ha de deixar de ser un subjecte passiu per a convertir-se en el protagonista del seu propi aprenentatge, la qual cosa potenciarà la seua autonomia personal i la seua capacitat de "aprendre a aprendre", a través dels distints tipus d'activitats que es proposen: classificar, investigar, traure conclusions, posseir criteri propi, esperit analític i crític,.....

L'aprenentatge cooperatiu permet que a través de la realització dels treballs en equip que es proposen, es potencie l'intercanvi d'idees, coneixements i experiències i l'adquisició, a través del dit intercanvi, de nous coneixements, amb la qual cosa l'aula queda convertida en un lloc destinat a investigar, descobrir i compartir.

S'aborda el desenvolupament de totes les capacitats, no sols les de tipus cognitiu o intel·lectuals, sinó també:

- Socials o de relació: a través del treball en equip, es desenvolupa el respecte a les opinions dels altres, l'acceptació de l'altre, la capacitat de diàleg, saber escoltar.
- D'equilibri personal: defenent les seues opinions, participant de forma activa, valorant, respectant, acceptant i acceptant-se
- Motrius: mitjançant la realització del tipus d'activitats proposades en què es posa en joc, per part de l'alumne, d'habilitats i destreses en la confecció de murals, muntatges audiovisuals, activitats experimentals a realitzar, tant en l'aula com en sa casa, treballs de camp, les quals exigeixen orientar-se, experimentar, manipular, coordinar ... .

D'inserció i actuació social: a través del treball en equip i de gran grup, relacionant-se, col·laborant, participant, compartint, acceptant críticament...

– Activitats i estratègies d'ensenyança i aprenentatge.

Tenint en compte les característiques de l'alumnat adult (interès, voluntat, coneixements i experiències vitals, dificultats amb la memòria, poc de temps disponible, dificultats per a assistir a classe, comportament passiu enfront del procés d'ensenyament-aprenentatge, cansament acumulat,...) i els principis metodològics proposats amb anterioritat, proposem com a estratègia metodològica general en el tractament dels temes:

- Començar cada tema realitzant una breu descripció del mateix, a fi de presentar els objectius que es persegueixen, el tipus d'activitats a realitzar, les possibles dificultats que pot trobar, els recursos a utilitzar,...
- Lectura reflexiva, per part de l'alumne/a, de les pàgines introductòries del mateix. - Realització del qüestionari sobre exploració d'idees prèvies.
- Desenvolupament dels epígrafs programats per a la sessió, intercalant entre els mateixos activitats que provoquen l'activitat mental de l'alumne, la reflexió sobre el que s'està tractant i la seua participació activa.
- Correcció i autocorrecció de les activitats realitzades.
- Comentaris sobre el treball a realitzar en la sessió següent.

- Les activitats proposades al final de cada tema podran ser treballades, o ben distribuïdes per epígrafs o bé totes al finalitzar del tema. En aquest últim cas poden servir com a instrument d'avaluació del mateix..

f) Avaluació.

– Criteris d'avaluació.

1. Valorar oportunament les distintes possibilitats que ofereixen el conjunt d'elements que faciliten l'elaboració de criteris raonats sobre qüestions científiques i tecnològiques bàsiques de la nostra època, en relació amb el món del treball i la participació social, buscant el més adequat a cada cas.
2. Planificar i obtenir informació rellevant sobre temes científics i tecnològics bàsics del nostre temps a partir de distintes fonts (documents escrits, objectes, materials, imatges, gràfics, etc.), diferenciant entre dades i opinions, seguint formes senzilles d'investigació i comunicant de forma intel·ligible els resultats de l'estudi.
3. Determinar a partir de l'anàlisi de fenòmens científics o tecnològics, algunes característiques essencials del treball científic. Del mateix mode, comprendre i valorar la influència del treball científic sobre la qualitat de vida, el seu caràcter d'empresa acumulativa i col·lectiva en contínua revisió i, també, algunes de les seues limitacions i errors.
4. Utilitzar el coneixement de la constitució de la matèria i les propietats de l'energia (possibilitat d'emmagatzemament, presència en tota activitat, transformació d'unes formes a altres) per a explicar alguns fenòmens naturals i quotidians i aplicar el principi de conservació de l'energia a l'anàlisi d'algunes transformacions.
5. Analitzar la influència que sobre la degradació mediambiental té una determinada aplicació de la ciència, així com l'impacte de certes tecnologies i el consum excessiu d'energia.
6. Analitzar i planificar el procés de resolució de problemes pràctics i tècnics relacionats en la construcció d'un objecte, instal·lació o realització d'un projecte, emprant i produint els recursos verbals i organitzatius apropiats.
7. Cooperar en la superació de les dificultats que es presenten en el procés de disseny i construcció d'un objecte o instal·lació tecnològica.

– Instruments d'avaluació.

Els mètodes i instruments d'avaluació, fan referència a la forma d'obtenció d'informació. És necessari utilitzar els mètodes i instruments més adequats en cada moment perquè la informació recollida siga el més fiable i objectiva possible. Alguns dels més importants són:

- Mètodes d'observació directa: diari del professorat, graelles d'observació, etc. Són adequats per recollir informació del comportament dins l'aula especialment per procediments i actituds.
- Entrevistes: guió d'entrevista, etc. Són adequades per conèixer les valoracions, creences, expectatives, etc. relacionades amb el procés educatiu o algun dels seus components.
- Enregistrament de dades: qüestionaris, etc. El qüestionari és adequat encara que de forma limitada per conèixer les opinions de l'alumnat. Permet obtenir informació sobre aspectes molt variats del procés d'ensenyament.
- Anàlisi de documents: unitat didàctica, informes, etc. És adequat per conèixer l'adquisició de continguts conceptuals i procedimentals, les opinions dels alumnes i de les alumnes sobre diversos aspectes, etc.
- Proves escrites ("proves de llapis i paper"): proves d'elaboració de resposta, de selecció de resposta, d'ordenació de contextos, multi ítem de base comuna, de gràfics, de columnes, etc. Són especialment adequades per avaluar l'adquisició de continguts conceptuals.

– Tipus d'avaluació.

L'avaluació educativa s'entén com un conjunt d'activitats que permeten obtenir informació sobre el procés d'ensenyament/aprenentatge i els factors que en ell incideixen, per analitzar-los i posteriorment prendre decisions per possibilitar el seu control i regulació. L'avaluació ha d'ésser un procés paral·lel al d'ensenyament, integrat en ell i continu, íntimament connectat amb les activitats d'aprenentatge. Les activitats d'avaluació són un element més en l'ensenyament de l'alumne/a. El seu paper fonamental és incidir positivament en el procés d'aprenentatge i no ser únicament una eina per valorar els objectius terminals. L'avaluació ha d'informar sobre les característiques inicials de l'alumnat, sobre la marxa del procés d'ensenyament i sobre l'adequació dels materials didàctics, i ha de permetre una readaptació d'aquest procés per corregir les deficiències observades. Ha de proporcionar de forma ràpida a l'alumnat una informació clara i precisa sobre la seva evolució en el procés d'ensenyament i orientar el professorat sobre el grau d'assoliment dels objectius proposats i sobre la qualitat de la intervenció educativa.

Per tant, haurà de ser:

- Integral: ha de ser àmplia i global, ha d'incloure la major quantitat possible d'elements que incideixen en el procés educatiu (professorat, material, continguts, etc.), tant des del punt de vista qualitatiu com quantitatiu.

Integrada: l'avaluació no ha d'ésser un element extern i final del procés d'ensenyament/aprenentatge sinó que és un element més del procés que ha d'estar contínuament present.

- Contínua: ha de tenir un caràcter processal, amb la finalitat d'ajustar i garantir el desenvolupament del procés d'acord amb els objectius previstos. Vàlida i fiable: ha de mesurar el que és rellevant, i fer-ho de forma consistent. Probabilística: ha de considerar el fet que tot procés educatiu és complex i que no hi ha, per tant, cap mètode ni instrument que sigui totalment fiable.

- Objectiva: ha d'intentar eliminar qualsevol prejudici o suposició prèvia.

- Funcional: els mitjans que s'utilitzen han de ser assequibles, fàcils d'utilitzar i no obstaculitzar el desenvolupament del procés. Segons el moment en què es realitza i l'objectiu que persegueix podem diferenciar dos tipus d'avaluació: l'avaluació formativa i l'avaluació

- Sumativa.

- Avaluació formativa: és aquella que permet generar informació abans que finalitzi el procés d'aprenentatge. Hom pot distingir dues fases:

- Avaluació inicial: té com a objectiu determinar la situació del grup classe i de cada alumne/a en iniciar un determinat procés d'ensenyament/aprenentatge per tal d'adequar-lo a les seves necessitats. És recomanable tenir dissenyats els instruments d'avaluació per fer més ràpida i efectiva la seva aplicació.

- Avaluació processal: té com a objectiu fonamental determinar les dificultats i èxits de cada alumne/a durant el seu procés d'aprenentatge, per tal d'adequar les activitats escolars a les necessitats detectades i planificar els mitjans de regulació adients. Dins l'avaluació processal l'alumnat ha d'aprendre a avaluar els seus propis treballs i les seves actuacions. Les activitats d'autoavaluació i de coavaluació són molt

adequades per aconseguir informació de les dificultats trobades i dels progressos realitzats.

Avaluació sumativa: té com a objectiu conèixer els resultats obtinguts per cada alumne/a en relació a la seva situació inicial i a l'assoliment dels objectius plantejats. Es podrà realitzar al final d'una o més unitats didàctiques, i també en finalitzar un curs o cicle. En alguns casos servirà per qualificar i promocionar.

L'avaluació no és només una mesura del grau d'aprenentatge final de l'alumnat. És fonamental conèixer el seu progrés durant aquest procés a partir de les seves condicions inicials. Els materials, la programació, l'adequació de les activitats als objectius proposats i el professorat també són objecte d'aquesta avaluació. L'avaluació és un procés dinàmic on es fa necessari tenir en compte els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat al llarg del curs i no pot ésser una simple ponderació i quantificació dels coneixements conceptuals; cal avaluar també els procediments i les actituds.

Els resultats de l'avaluació han de servir per regular el procés d'aprenentatge de l'alumnat, i per tant es farà necessari el disseny d'activitats de reforç, de consolidació i d'ampliació de coneixements que possibilitin la recuperació d'alumnes avaluats negativament al llarg del curs acadèmic.

– Criteris de qualificació.

Els criteris d'avaluació acordats pel Departament per al curs 2021-2022 són el següents:

- Assignar un 70 % a la nota dels exàmens escrits. La freqüència d'aquestes proves serà en principi mensual, tractant que en cadascuna a la avaluació es puguin fer almenys dues proves. Serà absolutament necessari traure una nota mínima de 4 a la mitjana dels exàmens per a que a un alumne pugui aprovar una avaluació.
- Assignar un 20 % al treball per a casa que es demanarà per part del professor. Es considera adequat que s'haja d'entregar entre dos-tres fulls de treballs d'aquest tipus que el professor entregarà amb temps suficient. Les solucions es pujaran a la plataforma "Aules" abans dels exàmens.
- Assignar un 10 % de la nota a la assistència a classe de manera regular. Les faltes hauran de ser justificades. En cas de tindre un elevat nombre de faltes justificades (per motius

propis de l'alumnat adult que tenim al centre) aquest 10% passarà a la part de la nota dels exàmens que en aquest cas, per tant, serà del 80%.

A la fi de curs es farà una recuperació de tots aquells conceptes que no han assolit en la que es tindran en compte amb el mateix percentatge anterior. I novament es repetirà la recuperació si escau a finals de juny.

– Activitats de reforç i ampliació.

El reforç i l'ampliació es treballarà principalment en comentaris a l'aula i també de manera més dirigida a través de "AULES" mitjançant els materials adients a cada alumne i a cada problema i sempre de forma integradora. I principalment les classes presencials.

Concretant:

- S'aprofitara principalment activitats a "AULES" per reforçar (a més de les classes presencials).
- Per ampliar usarem tant activitats de "AULES" com les exposicions preparades pels alumnes(a més de les classes presencials).

– Avaluació del procés d'ensenyança i aprenentatge i de la pràctica docent del departament.

L'avaluació ha de permetre reformular tot el procés d'ensenyament/aprenentatge: la pràctica docent, els continguts, la utilització d'espais, la temporalització, els agrupaments d'alumnat, el paper del professorat i la coordinació amb la resta de l'equip docent. Els instruments d'avaluació del procés d'ensenyament poden ser els qüestionaris d'opinió, els diaris del professorat i d'alumnat, els resultats de les proves, l'actitud dels alumnes, les preguntes que es plantegen a classe, els dubtes que van sorgint al llarg de les classe,...

Per tal d'avaluar la pràctica docent i la marxa del procés ensenyament aprenentatge s'utilitzaran:

- La interacció i els comentaris a les classes amb l'alumnat (fixant-se amb el que diuen i també amb el que no diuen)
- La interacció a través de "AULES".
- Els resultats dels exercicis que anem treballant a classe i a "AULES".

- Els resultats de les proves escrites.

g) Estratègies generals d'atenció a la diversitat

Aprofitant el treball en classe per possibilitar el contacte fluït i amistós amb els alumnes ens permeta conèixer les seues dificultats i les seues fortaleces i així poder treballar amb cadascú el que necessita a les classes, en les tutories i també a través de recomanacions a través de "AULES".

L'Atenció a la diversitat és indispensable, l'existència de distints graus de capacitat d'aprenentatge i de possibilitats de disponibilitat de temps i recursos, entre l'alumnat que conforma un mateix grup, són fets que s'abordaran per mitjà de la proposta d'uns continguts bàsics i una sèrie d'activitats adaptats a una gran majoria i que, a més estan pensats per a facilitar l'aprenentatge de l'alumnat en el cas que aquest es trobe amb dificultats per a assistir a classe.

L'existència de distints graus de capacitat d'aprenentatge i de possibilitats de disponibilitat de temps i recursos, entre l'alumnat que conforma un mateix grup, són fets que s'abordaran per mitjà de la proposta d'uns continguts bàsics i una sèrie d'activitats adaptats a una gran majoria i que, a més estan pensats per a facilitar l'aprenentatge de l'alumnat en el cas que aquest es trobe amb dificultats per a assistir a classe.

h) Mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les tecnologies de la informació

Utilitzar les ferramentes digitals dels centre adequadament a mode d'exemple a seguir : projecció, recerques d'internet, Telegram, Facebook, AULES, ...

i) Recursos didàctics i organitzatius.

A l'hora de seleccionar un recurs convé reflexionar sobre les seves característiques:

- Els recursos didàctics són d'una gran importància en el procés d'ensenyament-aprenentatge, però en cap moment poden substituir el professorat. La utilització d'un determinat recurs requereix una planificació adequada per tal d'utilitzar-los correctament en una determinada seqüència didàctica.
- Els recursos han de ser diversos alhora que adequats al nivell de maduració de l'alumnat que n'ha de fer ús. Així mateix no han de ser necessàriament sofisticats:

sovint poden resultar més útils materials que resultin propers a l'alumnat i de baix cost.

- Els materials i recursos didàctics han de donar la possibilitat que l'alumnat esdevingui el vertader protagonista del seu aprenentatge. En aquest sentit, són millors els recursos que afavoreixen la participació activa de l'alumnat i que l'estimulen a emprar la seva imaginació.
- Els recursos utilitzats han de facilitar la connexió entre els continguts científics i situacions, observacions i experiències que resultaria difícil aconseguir d'una altra manera. Un dels criteris bàsics per a la selecció de materials i recursos didàctics és l'idioma, preferentment s'han de triar materials en català tenint en compte també la seva qualitat, adequació al nivell, etc.

Tenint en compte tot açò s'utilitzarà bàsicament material de recursos lliures d'internet i el material que depenent de les necessitats de cada moment i de les necessitats de cada alumne vaja preparant o buscant la professora. A classe les explicacions es treballaran en principi amb les presentacions preparades per la professora i els materials audiovisuals i informàtics. A més a tal i com avança l'avaluació es crearan o buscaran els materials de reforç que en cada moment es consideren més adients, utilitzarem també el "AULES" per complementar el treball a l'aula.

A banda dels materials propis de l'aula, seria convenient que l'alumne disposara d'enciclopèdies especialitzades, calculadores, materials audiovisuals i informàtics, en especial l'ús de programes multimèdia perquè aporten interessants possibilitats de treball en l'àrea.

j) Activitats didàctiques complementàries.

Participar en les distintes activitats que es proposen des del centre i que comprenen a tot l'alumnat del centre per a la interacció amb diferents grups d'edat i interessos, fomentant així la socialització. A banda resultaria interessant organitzar una eixida al parc tecnològic per veure com treballen els professionals de la branca sanitària en les empreses relacionades.

ANGLÉS GES 1

a) Introducció

Justificació de la programació

El Graduat d'Educació en Secundària és un dels requisits bàsics que es demanen tant en el món laboral com acadèmic. Per aquesta raó, a la nostra escola ens trobem amb persones que van cursar en el seu moment l'EGB però que hui en dia necessiten el Graduat en Secundària i per tant, les escoles d'adults els ofereixen la possibilitat d'estudiar-lo. També a aquelles persones que per altres motius van deixar els seus estudis a l'institut i volen reprendre'ls.

Contextualització

A la nostra escola oferim un grup de GES1 amb horari de vesprada que presenta unes característiques pròpies. Ens trobem amb un grup de gent adulta, al voltant dels 19 o 65 anys que van abandonar els estudis fa temps i també algun alumne més major que necessita el Graduat per motius laborals. Tot i que és un grup heterogeni, funciona amb normalitat i respon perfectament al ritme normal de la classe.

b) Objectius

Adecuació dels objectius generals

L'objectiu principal d'aquest nivell és l'obtenció del Títol de Graduat en Educació Secundària.

Amb tot, els objectius generals de l'assignatura són els següents:

- Comprensió que l'estudi d'altres llengües constitueix un mitjà per a conèixer i valorar la diversitat entre persones de diferents cultures i nacions.
- Adopció d'una actitud favorable a la comunicació respectuosa, fluida i gratificant, superant estereotips i prejudis respecte a la vàlua i importància de les diverses llengües, així com de les seues varietats dialectals.
- Constatar la presència de llengües estrangeres en la Comunitat Valenciana a través d'anuncis de periòdics, fullets informatius i turístics, cançons, ràdio i televisió..., i iniciar-se en l'estudi d'alguna d'elles aconseguint expressar i comprendre missatges orals i escrits relatius a les situacions de comunicació més habituals en la vida quotidiana.

- Desenvolupament de coneixements i destreses que faciliten la comprensió i expressió lingüística amb respecte al seu espai vital immediat, el seu desenvolupament en el medi i en el seu món laboral.
- Desenvolupament d'estratègies de comunicació elementals, en llengua estrangera, així com d'aprenentatge autònom de llengües, a fi d'iniciar situacions comunicatives, evitar que s'interrompa la comunicació i sol·licitar i verificar informació.
- Desenvolupament de destreses cognitives que permeten establir analogies, comparacions i contrastos entre les llengües i la cultura que transmeten.
- Lectura i audició de forma comprensiva i autònoma de produccions senzilles, en llengua estrangera, i emissió de missatges orals i escrits referents a les situacions de comunicació més habituals.

c) Estructura i classificació dels continguts

Els 6 temes que conformen el dossier per a aquest nivell treballen continguts lèxics, gramaticals i de comprensió i expressió escrita.

- Introduction

- Alphabet - Numbers and dates - Days, months and seasons - The classroom - Personal information - Reading: Aliens

- Unit 1. Describing objects and places

- Food and drinks - Countable and uncountable nouns - a/an/some / any - There is / are - Writing: What is there in the fridge? - Reading: Hartfield

- Unit 2. People: family relationships

- Family - To be - To have got - Saxon genitive - Personal pronouns - Family tree - Writing: The Simpsons - Reading: Surprise

- Unit 3. Actions: habits and routines

- Time - Prepositions of time - Present Simple - Daily routines - Writing: Tell me about your day - Reading: How animals sleep

- Unit 4. Current actions and personal description

- Parts of the body - Clothes - Gerunds - Present Continuous - Personal description - Piccadilly café - Writing: How observant are you? - Reading: The band

- Unit 5. Past actions

- Biographies - To be in the past - There was / were - Past Simple: regular and irregular verbs - Writing: Which picture? - Writing: Biographies

- Unit 6. Giving directions and describing places

- Directions - Prepositions of place - The house - Imperative - Connectors: and, so, but, because, or - Reading and Writing: The captain's treasure - Reading: House description

Este curs els alumnes treballaran amb un dossier fotocopiart que se'ls proporcionarà amb fotocòpies i material extra per tal de poder treballar amb més detall tots els continguts que apareixen.

d) Unitats didàctiques

Organització i distribució temporal de les unitats didàctiques

La distribució dels continguts serà la següent:

- INTRODUCCIÓ del 29/09 al 27/10
- TEMA 1 del 3/11 al 24/11 (Primera Avaluació)
- TEMA 2 del 1/12 al 15/12
- TEMA 3 del 12/01 al 16/02 (Segona Avaluació)
- TEMA 4 del 23/02 al 30/03
- TEMA 5 del 6/04 al 27/04 (Tercera Avaluació)

- TEMA 6 del 4/05 al 15/06
- Avaluació Final 17/06

La temporalització dels continguts és orientativa, ja que depèn en gran mesura del grau d'assoliment dels continguts per part dels alumnes. Són els alumnes, per tant, els protagonistes del procés d'ensenyament-aprenentatge i també els que marcaran el ritme del curs segons quines siguin les seues necessitats.

e) Orientacions didàctiques

L'àrea de Llengua estrangera: Anglès té una càrrega lectiva d'una hora en aquest curs. La metodologia que s'emprarà serà fonamentalment comunicativa, encara que també es posaran en pràctica altres enfocaments segons el caràcter dels continguts a tractar. S'intenta, sobretot, que els alumnes posen en pràctica les cinc destreses bàsiques (llegir, escoltar, escriure, interactuar i parlar) i que els continguts teòrics (gramaticals, nociònals, textuals...) vagin supeditats a la pràctica de la llengua. Per tal que l'aprenentatge siga significatiu, la participació i la implicació dels alumnes en el procés d'ensenyament-aprenentatge és fonamental.

El principal suport a classe és el dossier. Tanmateix, a més d'aquest material, la professora farà ús de fotocòpies d'altres materials sempre que siga necessari ampliar o reforçar una part del temari. Els alumnes, a més, disposen de la web educativa que posa a la seua disposició el centre en la qual trobaran, entre altres, una pàgina d'autoaprenentatge específicament creada per a aquest curs. L'alumnat pot revisar, practicar, reforçar i ampliar els continguts mitjançant activitats en línia autocorrectives.

f) Avaluació **Adequació dels Criteris d'Avaluació**

S'avaluarà si l'alumnat es capaç de:

Reconèixer els diferents tipus d'exercicis i instruccions; utilitzar correctament el Present

Simple; practicar el vocabulari relacionat amb les estacions de l'any, el temps meteorològic, les direccions i indicacions.

Saludar i presentar-se, donar ordres i opinions, i parlar sobre rutines i accions habituals

Descriure persones, llocs i coses; utilitzar correctament els adjectius

Donar i demanar informació personal: nom, edat, treball, numero de telèfon, direcció, ..

Expressar hàbits i rutines.

Descriure persones, llocs o coses de manera elemental (color, nom)

Expressar accions en el present

Donar i demanar informació bàsica de la localització en el temps, de les accions de la vida quotidiana. Parts del dia, mesos de l'any, dies de la setmana i hores

Expressar possessió

Expressar gustos i aficions

Rebutjar o admetre suggeriments,

Expressar opinions personals

Extraure informació general d'un text

Criteris d'avaluació

La nota de las diferents avaluacions està regulada por percentatges establerts per a cadascuna de les parts. Els percentatges se reparteixen de la següent forma:

Primera, segona y tercera avaluació:

- 70% Exàmens
- 20% Treballs
- 10% Actitud

Instruments i tipus d'avaluació

Per poder traure la nota mitjana de les avaluacions, tots els alumnes hauran de tenir com a mínim un 4 en cadascuna de les tres parts (exàmens, treballs i actitud)

Exàmens: el número d'exàmens a realitzar cada avaluació pot variar. No presentar-se a un examen de caràcter obligatori, sense la justificació adequada, supondrà una qualificació de 0. Per a justificar l'absència d'un examen sols s'admetran justificants oficials (mèdic, judicial, etc.)

Treballs: tot aquell treball que no es presente en el plaç corresponent no se acceptarà, obtenint una qualificació de 0. Els treballs copiats o no realitzats de manera adequada per l'alumne també es qualificaran amb un 0.

Actitud: inclou interès per l'assignatura, actitud positiva, participació... L'assistència a classe es obligatòria y, per allò, es durà un registre de faltes d'assistència. Un alumne que no haja assistit al 80% de las sessions d'una avaluació, perdrà el dret a l'avaluació continua y sols tindrà dret a un únic examen per avaluació.

Avaluació final:

La nota final serà la mitja ponderada de les quatre avaluacions

Per al examen de juliol, els alumnes rebran instruccions al final del curs.

MOLT IMPORTANT Es calcularà la nota final sempre que la nota mitjana siga un 5 sempre que la nota mínima siga un 5

Un alumne que sols tinga la 4ª avaluació aprovada , haurà de presentar-se a l'examen final de juny. Tots els alumnes tenen dret a presentar-se a la convocatòria de juliol.

Criteris de Qualificació

Els continguts d'aquesta àrea han estat planificats per tal que tots els alumnes puguin superar l'assignatura si aconsegueixen els requisits de qualificació exposats al punt anterior. Així, qualsevol alumne, independentment del nivell inicial d'anglès que posseïska, pot seguir el ritme de l'aula.

Per això, no s'han contemplat mínims exigibles, més bé, s'observa la possibilitat d'ampliar el temari en cas que el nivell d'anglès de l'alumnat ho permeti.

Activitats de reforçament i ampliació

L'alumnat que presente la necessitat de reforçament, se li proporcionaran activitats adaptades perquè puga treballar en classe i a casa .

S'ha adaptat el material significativament per a aquell alumnat amb problemes de psicomotricitat i dificultats en l'aprenentatge. Se simplifica el temari creant activitats de True or False, d'unir amb fletxes, elegir la resposta correcta, etc..S'adapta el material de classe i també els exàmens, ajudant d'aquesta manera a que l'alumnat no perda interès en l'assignatura i puga seguir les classes més fàcilment.

Els objectius mínims a complir coincideixen amb els de la resta de l'alumnat.

Avaluació del procés d'ensenyament i d'aprenentatge i de la pràctica docent del departament.

L'avaluació de la part docent es durà a terme tant a classe, mitjançant l'observació de la tasca i de qüestions i suggerències que puguen aportar els alumnes com en reunions de caràcter individual que puguen sorgir

També es durà un control exhaustiu per part de tots els membres del departament de manera quinzenal o mensual per tal de proposar millores i auto-avaluar la nostra pràctica docent.

ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

La nostra escola té com a objectiu que tothom se senta com a casa, acollim i respectem i treballem la diversitat des de l'aula de forma continua, amb alume-tutor, treballs en grup, diàlegs i converses sobre temes que puguen ser sensibles de produir cap discriminació per qualsevol motiu.

NOVES TECNOLOGIES

El professorat de la nostra escola està preparat i acostumat a treballar amb les noves eines tecnològiques a nostre abast i intentem fer-ne ús de manera continuada. Des del departament de comunicació, el professorat està realitzant cursos per millorar la seua competència tecnològica per tal d'utilitzar-la després a classe.

Estem en comunicació constant amb els altres departaments. I podem dir que tenim una de

les millors pàgines web perquè el nostre alumnat pugui accedir a tota la informació que necessita. A més a més, estem en contacte amb ells també a través de diversos mitjans per a rebre qualsevol informació que necessiten.

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES COMPLEMENTÀRIES

Proposta d'activitats de l'àrea d'anglès:

- Cinema en versió original subtitulada
- Teatre en anglès

MESURES a prendre pel COVID-19

Procediments didàctics i acadèmics:

Davant d'una situació de possible absència prolongada degut a un contagi de COVID-19 propi o d'alguna persona depenent es procedirà com es procedeix en qualsevol altre cas de qualsevol altra absència justificada: comunicació al professor i possibilitat de rebre materials via AULES o qualsevol altra mena de contacte telemàtic acordat entre docent i alumne/a.

Front a un possible confinament, es procedirà com es va procedir durant el primer al·l mes de març: docència telemàtica mitjançant plataformes de videotelefonada, treballs i tasques que s'hauran d'entregar telemàticament en la data indicada pel professor i possibilitat de rebre tutories prèvia sol·licitud i confirmació del Professor via mail al correu vincent@epamanises.com

Procediments per a l'avaluació:

L'avaluació del present curs 20-21 també en ve marcada per les circumstàncies derivades de la situació pandèmica de la COVID-19. Davant circumstàncies "normals" d'activitat presencial organitzada d'acord amb la normativa de seguretat, es procedirà amb l'avaluació presencial. No obstant això, en cas d'un nou confinament el Professor durà a terme una avaluació adaptada a aquesta circumstància, en la qual es prioritzarà l'avaluació personalitzada d'adquisició de les competències clau, la qual serà sota criteri i decisió del propi docent, el qual decidirà els instruments d'avaluació i els criteris de qualificació, i

informarà al alumnes del possibles canvis i adaptacions pertinents segons es desenvolupen les circumstàncies.

GES 1

(naturallesa, ecologia i salut) NES

a) Introducció

– Justificació de la programació.

Les necessitats formatives i culturals de la societat actual són especialment dinàmiques i els períodes de revisió, avanç i reconversió socioeconòmica arrossegueu tots elements implicats en la educació i formació de persones adultes, en particular és especialment sensible a estes transformacions, cos que implica que siga abordada des de múltiples àmbits a fi de fer front als nous reptes socials que es plantegen les persones adultes, implicant tota la societat en la seua resolució.

Estes exigències d'adaptació a un món complex i en ràpida evolució, augmenten cada vegada més l'interés per l'educació de les persones adultes, que els hi haurà de proporcionar una educació integral i integrada des de la doble perspectiva de l'enriquiment personal i de la participació en un desenvolupament socioeconòmic i cultural equilibrat.

Per tant en la configuració del curriculum és imprescindible partir del principi contextualitzador com a eix orientador del treball educatiu, entenent-se el context en un sentit àmpli de manera que incloga tant les variables individuals, com socials, laborals i culturals, articulant projectes de formació que respecten les minories des dels plantejaments interculturals, que combaten la discriminació de tot tipus i que faciliten informació, formació i orientació, per a millorar les condicions d'insersió social i laboral, a fi que les persones adultes puguin comprendre, interpretar i transformar les realitats socials, econòmiques i culturals per tal de fer-les més justes, lliures i creadores.

– Contextualització.

El grup classe ha variat molt al llarg del temps ja que la nova matricula passa sempre per esta classe i pot ser bota al cap de poc temps al GES 2. Això mina una mica la moral dels alumnes que tot i així han cohesionar prou bé i tenen un nivell de treball adequat, encara que probablement es nota en el gran abandonament que està sofrint el grup. En general és un grup amb moltes carències educatives i molta mala salut, cosa que provoca moltes faltes de diversos companys. Però també és un grup que accepta sense protestar tots els reptes que se'ls proposen i s'hi posen de seguida.

b) Objectius.

– Objectius generals dels programes formatius i, en el cas del programa a), dels cicles i nivells.

1. Analitzar i valorar els efectes que sobre la salut personal i col·lectiva tenen la determinació i el respecte d'unes normes de seguretat i higiene, i de tot allò que contribuïska a la consecució d'un ambient saludable en distints entorns.
2. Utilitzar els coneixements sobre el funcionament del cos humà per a desenrotllar hàbits de prevenció i salut corporal que propicien un clima individual i social saludables, i contribuir al desenrotllament equilibrat de la persona.
3. Conèixer els principals aspectes del desenrotllament evolutiu des de la infància a l'edat adulta, així com les característiques fonamentals que configuren cada etapa.
4. Analitzar els distints modes de viure els fets bàsics de l'edat adulta, especialment les transicions afectives i la maternitat / paternitat.
5. Fomentar la tolerància i el respecte per les diferències individuals físiques i psíquiques, a fi de superar tot tipus de discriminacions, per mitjà de l'anàlisi, la reflexió crítica i les accions socials amb les persones adultes amb discapacitats motrius, psíquiques i sensorials.
6. Desenrotllar actituds de cooperació i respecte, reconeixent els aspectes de relació que tenen les activitats físiques i el valor cultural dels esports i jocs autòctons.
7. Reconèixer la riquesa expressiva del cos i el moviment com a mitjans de comunicació i expressió creativa, apreciament el ritme, el moviment i la dansa, com a mitjans de representació d'imatges, de sensacions, d'idees i com a forma d'expressió individual i col·lectiva.
8. Adquirir els instruments teòrics i metodològics que permeten desenrotllar progressivament una interpretació científica de la naturalesa i una reorganització de les idees segons ella i elaborar criteris raonats sobre qüestions científiques i tecnològiques bàsiques de la nostra època, per mitjà del contrast i l'avaluació d'informació obtinguda de distintes fonts, utilitzant els conceptes bàsics de les Ciències.
9. Descobrir la capacitat que té la naturalesa de produir canvis, desenrotllant una actitud crítica i responsable cap a la degradació ecològica i l'impacte de certes tecnologies.
10. Utilitzar els coneixements bàsics sobre els sers vius i els elements físics i les seues interaccions per a comprendre millor l'ecosistema.
11. Desenrotllar la imatge de la ciència com a procés, com a mètode i com a activitat humana realitzada per dones i hòmens, davant de la concepció de la ciència com a dogma, prenent consciència de la seua provisionalitat i valorant el coneixement científic com un procés en construcció lligat a les

característiques i necessitats de la societat en cada moment històric i sotmés a evolució i revisió contínua.

12. Reconèixer i valorar les aportacions de la ciència per a la millora de les condicions d'existència dels sers vius, apreciament la importància de la formació científica, utilitzant en les activitats quotidianes i en l'elaboració de coneixements els valors i les actituds pròpies de la ciència, adoptant una actitud crítica i fonamentada davant dels grans problemes que actualment plantegen les relacions entre ciència, tècnica i societat.
13. Iniciar-se de manera progressiva en l'ús de les noves tecnologies, com a part de la formació polivalent, per a facilitar l'aprenentatge i millorar les condicions d'integració laboral i social.
14. Conèixer els problemes derivats d'un ús irracional de les tecnologies analitzant-los des d'una perspectiva científica i fomentant una actitud de respecte i atenció del medi ambient i d'aprofitament racional dels recursos existents.
15. Desenrotllar una actitud crítica i d'indagació cap a l'enorme presència d'elements i processos tecnològics en el nostre entorn, valorant els efectes econòmics, morals i culturals de les aplicacions de les ciències i de les tecnologies en la qualitat de vida, així com el seu paper en la configuració de determinades professions i en l'organització i realització d'activitats del temps lliure.
16. Comprendre i expressar missatges científics utilitzant el llenguatge oral i escrit adequadament així com altres sistemes de notació i de representació quan corresponga i aplicar estratègies coherents amb els procediments de la ciència, en la resolució de problemes.

– Objectius específics dels àmbits d'experiència i mòduls formatius.

1. Elaboració d'estratègies d'identificació i resolució de problemes, de forma individual i col·lectiva, en els diversos camps de les Ciències de la Natura i la experiència quotidiana, mitjançant procediments intuitius i de raonament científic.
2. Adquisició d'estratègies intel·lectuals i culturals que permeten enfrontar-se amb llibertat i racionalitat al consum i producció de bens i a la utilització de recursos naturals i serveis relacionats amb la salut i el consum.
3. Adquisició de tècniques i mecanismes tendents a afermar el sentit de grup, afavorir la relació interpersonal i la convivència, i contribuir a l'ocupació conscient del temps lliure.
4. Coneixement, apreciació i respecte de l'entorn natural a fi de conservar-lo i utilitzar-lo responsablement, en tant que és determinant de la qualitat de vida, i adquisició d'una actitud crítica front a l'impacte que tenen sobre els ecosistemes determinades accions humanes contaminants del medi ambient.
5. Utilització dels coneixements bàsics sobre els éssers vius i els elements físics i

les seues interaccions per comprendre millor el medi natural.

6. Capacitació dels individus i les comunitats per tal que augmenten el control sobre determinants de la salut i, per tant, siguen capaços de millorar-la, intervenint sobre l'entorn, tant pera reforçar els factors que contribueixen al desenvolupament d'estils de vida saludables, com per modificar aquells que impideixen posar-los en pràctica.
7. Anàlisi i valoració dels efectes que sobre la salut i seguretat personal i col·lectiva tenen la determinació i el respecte de las normes de seguretat i higiene, i de tot allò que contribueix a la consecució d'un ambient saludable en els distintos entorns: familiare, laborals, urbans, etc.
8. Utilització dels coneixements sobre el funcionament del cos humà per a desenrotllar hàbits de salut que contribueixen al desenrotllament equilibrat de la persona.
9. Coneixement dels principals aspectes del desenvolupament evolutiu des de la infantesa a la vida adulta, axí com de las característiques fonamentals que configuren cada etapa.
10. Anàlisi dels distintos modes de viure determinats aspectes fonamentals de la edad adulta, especialment les transicions afectives (procesos de presa de decisions, separació, pèrdua, ...) i la maternitat/paternitat.
11. Foment de la tolerància i el respecte per les diferències individuals físiques i psíquiques.
12. Desenvolupament d'actituds de cooperació i respecte, reconeixent els aspectes de relació que tenen les activitats físiques i el valor cultural dels esports i jocs autòctons.
13. Coneixement de tècniques pel tractament de la informació referida a distintos camps de les Ciències Naturals: recollida i registre de dades, anàlisi crític, contrastació i síntesi interpretativa.
14. Adquisició dels instruments teòrics i metodològics que permeten desenvolupar progresivament una interpretació científica de la natura i una reorganització de les idees d'acord amb ella i l'elaboració de criteris raonats sobre qüestions científiques bàsiques de la nostra època, mijançant el contrast i l'evaluació d'informació obtesa de distintes fonts, utilitzant els conceptes bàsics de les Ciències Naturals, per elaborar una interpretació científica dels principals fenòmens naturals.
15. Descobriment de la capacitat que té la natura de produir canvis i adquisició de la idea d'evolució com un procés continu, a través del coneixement de distintes interpretacions sobre l'origen de la vida, la biología animal i vegetal, l'herència i la continua adaptació dels éssere vius al medi, a fi de mantindre, valorar i conservar el patrimoni natural.
16. Coneixement bàsic de les normatives fonamentals que regulen la protecció de l'entorn ecològic, concientiant sobre la necessitat de col·laborar en sa conservació i protecció.

c) Estructura i classificació dels continguts.

Els següents continguts que es presenten organitzats per blocs els hem estructurat en unitats didàctiques. Cada unitat didàctica conté els continguts relacionats entre si i organitzats de forma que a mesura que avancem en la unitat es manté una coherència i evolució creixent de la complexitat dels propis continguts.

La Terra i la vida

1. L'Univers: Situació de la Terra.
2. La Terra i els fenòmens naturals: estacions, eclipsis, marees i glaciacions.
3. Dinàmica terrestre: tectònica de plaques
4. Desastres naturals i la seua influència sociològica
5. Dinàmica terrestre, modelatge del relleu: acció externa, agent, estructura i acció.
6. La vida: Característiques dels sers vius
7. La cèl·lula: Unitat de vida
8. La cèl·lula eucariota
9. La teoria endosimbiòtica
10. Nivells organitzatius dels sers vius
11. Classificació dels sers vius
12. Diversitat biològica i cultural.

La nutrició

13. Necessitats nutritives d'animals i vegetals.
14. Alimentació. Aliments i nutrients
15. Aparells
16. Metabolisme. Respiració cel·lular
17. La sang i la seua circulació.
18. Aliments transgènics
19. Malalties relacionades amb la nutrició
20. La dieta mediterrània.

El nostre planeta: La Terra

21. L'atmosfera i els seus problemes: La pluja àcida, l'efecte hivernacle, el forat d'ozó, la desertificació.
22. L'aigua
23. Importància de l'existència de l'aigua per a la vida. L'aigua en La Terra.
24. El cicle de l'aigua
25. Depuració i potabilització de l'aigua
26. Consum sostenible de l'aigua
27. Els aiguamolls
28. Aigües subterrànies
29. Contaminació de les aigües
30. Qualitat de les aigües

d) Unitats didàctiques.

– Organització de les unitats didàctiques: objectius, continguts, recursos didàctics i activitats d'avaluació, ampliació i reforç.

UNITAT 1: La Terra i l'univers

1. L'Univers: Situació de la Terra.
2. La Terra i els fenòmens naturals: estacions, eclipsis, marees i glaciacions.

UNITAT 2: La Terra i la dinàmica terrestre

3. Dinàmica terrestre: tectònica de plaques
4. Desastres naturals i la seua influència sociològica
5. Dinàmica terrestre, modelatge del relleu: acció externa, agent, estructura i acció.

UNITAT 3: El nostre planeta: La Terra

21. L'atmosfera i els seus problemes: La pluja àcida, l'efecte hivernacle, el forat d'ozó, la desertificació.
22. L'aigua.
23. Importància de l'existència de l'aigua per a la vida. L'aigua en La Terra.
24. El cicle de l'aigua
25. Depuració i potabilització de l'aigua
26. Consum sostenible de l'aigua
27. Els aiguamolls
28. Aigües subterrànies
29. Contaminació de les aigües
30. Qualitat de les aigües

UNITAT 4: La vida

7. La cèl·lula: Unitat de vida
8. La cèl·lula eucariota
9. La teoria endosimbiòtica
6. La vida: Característiques dels sers vius
10. Nivells organitzatius dels sers vius
11. Classificació dels sers vius
12. Diversitat biològica i cultural.

UNITAT 5: La nutrició

13. Necessitats nutritives d'animals i vegetals.
14. Alimentació. Aliments i nutrients
16. Metabolisme. Respiració cel·lular
15. Aparells
17. La sang i la seua circulació.
18. Aliments transgènics
19. Malalties relacionades amb la nutrició

20. La dieta mediterrània

– Distribució temporal de les unitats didàctiques.

UNITAT 1: La Terra i l'univers (4 sessions)

UNITAT 2: La Terra i la dinàmica terrestre (6 sessions)

UNITAT 3: El nostre planeta: La Terra (9 sessions)

UNITAT 4: La vida (6 sessions)

UNITAT 5: La nutrició (7 sessions)

e) Orientacions didàctiques.

– Metodologia general i específica de cada cicle, nivell i mòdul.

La línia metodològica adoptada es basa principalment a partir dels coneixements previs que posseeix l'alumnat. Al començar cada tema es proposarà una activitat per a conèixer les idees prèvies que sobre el tema té l'alumnat, a fi de seqüenciar els aprenentatges i facilitar a l'alumnat l'adquisició d'altres coneixements nous a partir del que ja sap o a modificar possibles idees errònies.

La dificultat de l'adult per a memoritzar es té en compte en el plantejament de situacions que faciliten que es produeixca "memorització comprensiva", és a dir, que l'alumne adult retenga o memoritze mentre utilitza, eixos conceptes o procediments.

Es tracta d' "Aprendre ciència fent ciència". L'alumnat ha de deixar de ser un subjecte passiu per a convertir-se en el protagonista del seu propi aprenentatge, la qual cosa potenciarà la seua autonomia personal i la seua capacitat de "aprendre a aprendre", a través dels distints tipus d'activitats que es proposen: classificar, investigar, traure conclusions, posseir criteri propi, esperit analític i crític,.....

L'aprenentatge cooperatiu permet que a través de la realització dels treballs en equip que es proposen, es potencie l'intercanvi d'idees, coneixements i experiències i l'adquisició, a través del dit intercanvi, de nous coneixements, amb la qual cosa l'aula queda convertida en un lloc destinat a investigar, descobrir i compartir.

S'aborda el desenvolupament de totes les capacitats, no sols les de tipus cognitiu o intel·lectuals, sinó també:

Socials o de relació: a través del treball en equip, es desenvolupa el respecte a les opinions dels altres, l'acceptació de l'altre, la capacitat de diàleg, saber escoltar.

D'equilibri personal: defenent les seues opinions, participant de forma activa, valorant, respectant, acceptant i acceptant-se

Motrius: mitjançant la realització del tipus d'activitats proposades en què es posa en joc, per part de l'alumne, d'habilitats i destreses en la confecció de murals, muntatges audiovisuals, activitats experimentals a realitzar, tant en l'aula com en sa casa, treballs de camp, les quals exigeixen orientar-se, experimentar, manipular, coordinar ... .

D'inserció i actuació social: a través del treball en equip i de gran grup, relacionant-se, col·laborant, participant, compartint, acceptant críticament...

Es tracta d'atansar significativitat i funcionalitat. Es pretén aportar a l'alumne nous mètodes de "pensar el món", descobrint-li la vessant social de la ciència, facilitant que descobreixca que el comprendre és més important que el saber i que les activitats que realitza li proporcionen instruments d'utilitat personal.

– Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge.

Tenint en compte les característiques de l'alumnat adult (interès, voluntat, coneixements i experiències vitals, dificultats amb la memòria, poc de temps disponible, dificultats per a assistir a classe, comportament passiu enfront del procés d'ensenyament-aprenentatge, cansament acumulat,...) i els principis metodològics proposats amb anterioritat, proposem com a estratègia metodològica general en el tractament dels temes:

- Començar cada tema realitzant una breu descripció del mateix, a fi de presentar els objectius que es persegueixen, el tipus d'activitats a realitzar, les possibles dificultats que pot trobar, els recursos a utilitzar,...
- Lectura reflexiva, per part de l'alumne/a, de les pàgines introductòries del mateix. - Realització del qüestionari sobre exploració d'idees prèvies.
- Desenvolupament dels epígrafs programats per a la sessió, intercalant entre els mateixos activitats que provoquen l'activitat mental de l'alumne, la reflexió sobre el que s'està tractant i la seua participació activa.
- Correcció i autocorrecció de les activitats realitzades.
- Comentaris sobre el treball a realitzar en la sessió següent.
- Les activitats proposades al final de cada tema podran ser treballades, o ben distribuïdes per epígrafs o bé totes al finalitzar del tema. En aquest últim cas poden servir com a instrument d'avaluació del mateix.

L'enfocament metodològic deu estar basat en els principis d'activitat, participació, personalització i responsabilitat. Una vegada presentats els temes a tractar, s'aclareixen els conceptes i el vocabulari que inclouen els esmentats temes. Es resumeixen i esquematitzen els textos i el material presentat. Per a realitzar les activitats de les unitats didàctiques cal diferenciar la informació donada respecte a la informació requerida. Es buscaran informacions complementàries, es realitzen aquestes a nivell individual i/o de grup confrontant entre elles els resultats en grup. Posteriorment, es realitza una posada en comú i s'aclareixen els dubtes sorgits. Finalment, es realitza una avaluació personal del procés al costat de les aplicacions d'allò vist per a la vida diària. Són importants en aquesta àrea les eixides extraescolars que es puguin realitzar perquè connecten els conceptes estudiats en l'aula amb la vida real. Els treballs d'investigació personal relacionats amb els temes claus en classe serviran per a ampliar els coneixements i oferir una visió estesa dels mateixos conceptes.

f) Avaluació.

– Tipus d'avaluació.

L'avaluació educativa s'entén com un conjunt d'activitats que permeten obtenir informació sobre el procés d'ensenyament/aprenentatge i els factors que en ell incideixen, per analitzarlos i posteriorment prendre decisions per possibilitar el seu control i regulació. L'avaluació ha d'ésser un procés paral·lel al d'ensenyament, integrat en ell i continu, íntimament connectat amb les activitats d'aprenentatge. Les activitats d'avaluació són un element més en l'ensenyament de l'alumne/a. El seu paper fonamental és incidir positivament en el procés d'aprenentatge i no ser únicament una eina per valorar els objectius terminals. L'avaluació ha d'informar sobre les característiques inicials de l'alumnat, sobre la marxa del procés d'ensenyament i sobre l'adequació dels materials didàctics, i ha de permetre una readaptació d'aquest procés per corregir les deficiències observades. Ha de proporcionar de forma ràpida a l'alumnat una informació clara i precisa sobre la seva evolució en el procés d'ensenyament i orientar el professorat sobre el grau d'assoliment dels objectius proposats i sobre la qualitat de la intervenció educativa.

Per tant, haurà de ser:

Integral: ha de ser àmplia i global, ha d'incloure la major quantitat possible d'elements que incideixen en el procés educatiu (professorat, material, continguts, etc.), tant des del punt de vista qualitatiu com quantitatiu.

Integrada: l'avaluació no ha d'ésser un element extern i final del procés d'ensenyament/aprenentatge sinó que és un element més del procés que ha d'estar contínuament present.

Contínua: ha de tenir un caràcter processal, amb la finalitat d'ajustar i garantir el desenvolupament del procés d'acord amb els objectius previstos. **Vàlida i fiable:** ha de mesurar el que és rellevant, i fer-ho de forma consistent. **Probabilística:** ha de considerar el fet que tot procés educatiu és complex i que no hi ha, per tant, cap mètode ni instrument que sigui totalment fiable.

Objectiva: ha d'intentar eliminar qualsevol prejudici o suposició prèvia.

Funcional: els mitjans que s'utilitzen han de ser assequibles, fàcils d'utilitzar i no obstaculitzar el desenvolupament del procés. Segons el moment en què es realitza i l'objectiu que persegueix podem diferenciar dos tipus d'avaluació: l'avaluació formativa i l'avaluació

Sumativa.

Avaluació formativa: és aquella que permet generar informació abans que finalitzi el procés d'aprenentatge. Hom pot distingir dues fases:

- **Avaluació inicial:** té com a objectiu determinar la situació del grup classe i de cada alumne/a en iniciar un determinat procés d'ensenyament/aprenentatge per tal d'adequar-lo a les seves necessitats. És recomanable tenir dissenyats els instruments d'avaluació per fer més ràpida i efectiva la seva aplicació.

- **Avaluació processal:** té com a objectiu fonamental determinar les dificultats i èxits de cada alumne/a durant el seu procés d'aprenentatge, per tal d'adequar les activitats

escolars a les necessitats detectades i planificar els mitjans de regulació adients. Dins l'avaluació processal l'alumnat ha d'aprendre a avaluar els seus propis treballs i les seves actuacions. Les activitats d'autoavaluació i de coavaluació són molt adequades per aconseguir informació de les dificultats trobades i dels progressos realitzats.

Avaluació sumativa: té com a objectiu conèixer els resultats obtinguts per cada alumne/a en relació a la seva situació inicial i a l'assoliment dels objectius plantejats. Es podrà realitzar al final d'una o més unitats didàctiques, i també en finalitzar un curs o cicle. En alguns casos servirà per qualificar i promocionar.

L'avaluació no és només una mesura del grau d'aprenentatge final de l'alumnat. És fonamental conèixer el seu progrés durant aquest procés a partir de les seves condicions inicials. Els materials, la programació, l'adequació de les activitats als objectius proposats i el professorat també són objecte d'aquesta avaluació. L'avaluació és un procés dinàmic on es fa necessari tenir en compte els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat al llarg del curs i no pot ésser una simple ponderació i quantificació dels coneixements conceptuals; cal avaluar també els procediments i les actituds.

Els resultats de l'avaluació han de servir per regular el procés d'aprenentatge de l'alumnat, i per tant es farà necessari el disseny d'activitats de reforç, de consolidació i d'ampliació de coneixements que possibilitin la recuperació d'alumnes avaluats negativament al llarg del curs acadèmic.

– Criteris de qualificació.

1. Valorar oportunament les distintes possibilitats que ofereixen el conjunt d'elements que faciliten el coneixement i la interpretació de la naturalesa, en relació amb el món del treball i la participació social, buscant el més adequat a cada cas.
2. Planificar i obtenir informació rellevant sobre temes relacionats amb les ciències naturals, a partir de distintes fonts (documents escrits, objectes, materials, imatges, gràfics, etc.), diferenciant entre dades i opinions, seguint formes senzilles d'investigació i comunicant de forma intel·ligible els resultats de l'estudi.
3. Explicar alguns dels principals fenòmens naturals relacionats amb la posició dels astres, amb la transmissió de la llum i el so i els produïts per agents geològics i atmosfèrics.
4. Identificar els principals mecanismes que actuen en els fenòmens naturals més significatius, elaborant una explicació pròpia, i contrastant-la amb les explicacions científiques i teories més rellevants.
5. Indicar algunes dades sobre els quals es recolza la concepció que la terra ha sofrit grans canvis al llarg del temps que han afectat al relleu, al clima, a la distribució de continents i oceans i als sers vius.
6. Determinar, amb ajuda d'indicadores o dades bibliogràfiques, l'existència de relacions d'equilibri i desequilibri mediambiental (contaminació, desertització,

disminució de l'ozó, esgotament de recursos i extinció d'espècies, etc.), indicant i justificant algunes alternatives per a promoure un ús més racional de la naturalesa en el seu propi entorn.

7. Analitzar alguns dels riscos i problemes mediambientals més greus en la Comunitat Valenciana, Espanya i en el món, ocasionats per les distintes activitats humanes (explotació abusiva dels recursos, rebutjos urbans i industrials, construcció d'obres públiques, etc.) i avaluar els perills i riscos que suposen.
8. Comprendre la idea d'evolució i contínua adaptació al medi dels sers vius, analitzant característiques rellevants del món animal i vegetal.
9. Reconèixer les característiques d'un ecosistema a través de la identificació dels seus components i algunes de les seues interaccions, així com les conseqüències que sobre ell poden tindre les accions humanes.
10. Identificar i localitzar els principals òrgans implicats en la realització de funcions vitals del cos humà, establint algunes relacions fonamentals entre estos i determinats hàbits d'higiene i salut.
11. Indicar les principals característiques de les distintes etapes evolutives des de la infància a l'edat adulta.
12. Explicar els processos fonamentals que ocorren en l'alimentació i justificar, a partir d'ells, uns hàbits alimentaris i d'higiene saludables, independents de pràctiques consumistas inadequades.
13. Establir diferències entre sexualitat i reproducció en les persones i aplicar els coneixements sobre el funcionament dels aparells reproductors a la comprensió del fonament d'alguns mètodes de facilitació de la procreació i de control de la natalitat, així com a la necessitat d'adoptar mesures d'higiene i salut.
14. Identificar la salut com un bé comunitari i aplicar el coneixement de l'estat de salut de la comunitat per a comprendre i millorar els factors que afavorixen una major qualitat de vida.
15. Analitzar críticament les seues necessitats reals de consum de béns i servicis, reconeixent els efectes negatius del consumisme en els estils de vida.

– Instruments d'avaluació.

– Criteris de qualificació.

Els criteris d'avaluació acordats pel Departament per al curs 2021-2022 són els següents:

- Assignar un 70 % a la nota dels exàmens escrits. La freqüència d'aquestes proves serà en principi mensual, tractant que en cadascuna a lavaluació es puguin fer almenys dues proves. Serà absolutament necessari traure una nota mínima de 4 a la mitjana dels exàmens per a que a un alumne puga aprovar unavaluació.
- Assignar un 20 % al treball per a casa que es demanarà per part del professor. Es considera adequat que s'haja d'entregar entre dos-tres fulls de treballs d'aquest tipus que el professor entregarà amb temps suficient. Les solucions es pujaran a la plataforma "Aules" abans dels exàmens.
- Assignar un 10 % de la nota a la assistència a classe de manera regular. Les faltes hauran de ser justificades. En cas de tindre un elevat nombre de faltes justificades (per motius propis de l'alumnat adult que tenim al centre) aquest 10% passarà a la part de la nota dels exàmens que en aquest cas, per tant, serà del 80%.

A la fi de curs es farà una recuperació de tots aquells conceptes que no han assolit en la que es tindran en compte amb el mateix percentatge anterior. I novament es repetirà la recuperació si escau a finals de juny.

– Activitats de reforç i ampliació.

El reforç i l'ampliació es treballarà principalment en comentaris a l'aula i també de manera més dirigida a través del classroom a través de materials adients a cada alumne i a cada problema i sempre de forma integradora. I principalment les classes presencials.

Concretant:

1. S'aprofitara principalment activitats al classroom per reforçar (a més de les classes presencials).
2. Per ampliar usarem tant activitats del classroom com les exposicions preparades pels alumnes(a més de les classes presencials).

– Avaluació de la pràctica docent del departament a través d'indicadors d'èxit.

L'avaluació ha de permetre reformular tot el procés d'ensenyament/aprenentatge: la pràctica docent, els continguts, la utilització d'espais, la temporalització, els agrupaments d'alumnat, el paper del professorat i la coordinació amb la resta de l'equip docent. Els instruments d'avaluació del procés d'ensenyament poden ser els qüestionaris d'opinió, els diaris del professorat i d'alumnat, els resultats de les proves, l'actitud dels alumnes, les preguntes que es plantegen a classe, els dubtes que van sorgint al llarg de les classe,...

Per tal d'avaluar la pràctica docent i la marxa del procés ensenyament aprenentatge

s'utilitzaran:

- La interacció i els comentaris a les classes amb l'alumnat (fixant-se amb el que diuen i també amb el que no diuen)
- La interacció a través del classroom.
- Els resultats dels exercicis que anem treballant a classe i al classroom.
- Els resultats de les proves escrites.

g) Elements transversals del currículum en el marc dels diferents plans i projectes desenvolupats al centre.

- Estratègies generals d'atenció a la diversitat

Aprofitant el treball en classe per possibilitar el contacte fluit i amistos amb els alumnes ens permetra conèixer les seues dificultats i les seues fortaleces i així poder treballar amb cadascú el que necessita a les classes, en les tutories i també a través de recomanacions a través de classroom.

L'Atenció a la diversitat és indispensable, l'existència de distints graus de capacitat d'aprenentatge i de possibilitats de disponibilitat de temps i recursos, entre l'alumnat que conforma un mateix grup, són fets que s'abordaran per mitjà de la proposta d'uns continguts bàsics i una sèrie d'activitats adaptats a una gran majoria i que, a més estan pensats per a facilitar l'aprenentatge de l'alumnat en el cas que aquest es trobe amb dificultats per a assistir a classe.

L'existència de distints graus de capacitat d'aprenentatge i de possibilitats de disponibilitat de temps i recursos, entre l'alumnat que conforma un mateix grup, són fets que s'abordaran per mitjà de la proposta d'uns continguts bàsics i una sèrie d'activitats adaptats a una gran majoria i que, a més estan pensats per a facilitar l'aprenentatge de l'alumnat en el cas que aquest es trobe amb dificultats per a assistir a classe.

- Mesures per a difundir les bones pràctiques en l'ús de les tecnologies de la informació

Utilitzar les ferramentes digitals dels centre adequadament a mode d'exemple a seguir : projecció, recerques d'internet, telegram, facebook, classroom, ...

- Recursos didàctics i organitzatius.

A l'hora de seleccionar un recurs convé reflexionar sobre les seves característiques:

1. Els recursos didàctics són d'una gran importància en el procés d'ensenyamentaprenentatge, però en cap moment poden substituir el professorat. La utilització d'un determinat recurs requereix una planificació adequada per tal d'utilitzar-los correctament en una determinada seqüència didàctica.
2. Els recursos han de ser diversos alhora que adequats al nivell de maduració

de l'alumnat que n'ha de fer ús. Així mateix no han de ser necessàriament sofisticats: sovint poden resultar més útils materials que resultin propers a l'alumnat i de baix cost.

3. Els materials i recursos didàctics han de donar la possibilitat que l'alumnat esdevingui el vertader protagonista del seu aprenentatge. En aquest sentit, són millors els recursos que afavoreixen la participació activa de l'alumnat i que l'estimulen a emprar la seva imaginació.
4. Els recursos utilitzats han de facilitar la connexió entre els continguts científics i situacions, observacions i experiències que resultaria difícil aconseguir d'una altra manera. Un dels criteris bàsics per a la selecció de materials i recursos didàctics és l'idioma, preferentment s'han de triar materials en català tenint en compte també la seva qualitat, adequació al nivell, etc.

Tenint en compte tot açò s'utilitzarà bàsicament material de recursos lliures d'internet i el material que depenent de les necessitats de cada moment i de les necessitats de cada alumne vaja preparant o buscant la professora. A classe les explicacions es treballaran en principi amb les presentacions preparades per la professora i els materials audiovisuals i informàtics. A més a tal i com avance l'avaluació es crearan o buscaran els materials de reforç que en cada moment es consideren més adients, utilitzarem també el classroom per complementar el treball a l'aula.

A banda dels materials propis de l'aula, seria convenient que l'alumne disposara d'enciclopèdies especialitzades, calculadores, materials audiovisuals i informàtics, en especial l'ús de programes multimèdia perquè aporten interessants possibilitats de treball en l'àrea.

h) Activitats didàctiques complementàries.

Participar en las distintes activitats que es proposen des del centre i que comprenen a tot l'alumnat del centre per a la interacció amb diferents grups d'edat i interesos, fomentant així la socialització. A banda resultaria interessant organitzar una eixida al parc tecnològic per veure com treballen els professionals de la branca sanitària en les empreses relacionades. També seria interessant fer-hi una eixida guiada al Botànic i fer una eixida a l'aula del cel o a l'hemisfèric per coneixer de primera mà com estem estudiant i aprenent com és el nostre univers. No obstant això, aquestes activitats dependran d l'evolució de la crisi sanitària del Covid i les possibilitats reals de fer-les aquest any.

GES 1 PROCESOS E INSTRUMENTOS MATEMÁTICOS (PIM)

a) Introducción.

– Justificación de la programación.

Esta programación corresponde al grupo de Graduado en Educación Secundaria primer nivel del Segundo Ciclo de la Escuela de Adultos de Manises, en consonancia al guión indicado en la Resolución de 27 de julio de 2020, del secretario autonómico de Educación e Investigación, por la que se dictan instrucciones en materia de ordenación académica y de organización de la actividad docente en los centros de formación de personas adultas sostenidos con fondos públicos para el curso 2021-2022.

– Contextualitzación.

El primer nivel del ciclo II del CFPA Menicil de Manises en el presente curso escolar es un grupo muy variado en cuanto a nivel y edades de los estudiantes. Se trata de un grupo muy numeroso que en estos momentos supera las 40 alumnos/as matriculados.

Nos encontramos claramente con dos grupos de alumnos, uno de edad más avanzada que tiene mucho interés, pero en el que predominan los problemas de comprensión y memoria, y un segundo grupo de alumnos, mucho más joven, en el que lo que falta es el interés por estudiar.

Esta dicotomía, muy presente en las escuelas de adultos, dificulta la marcha habitual del curso, porque por una razón u otra se interrumpe el progreso del alumnado.

Por otro lado, el alumnado más joven no siempre tiene claro el querer estudiar para obtener el graduado, por lo que en ocasiones faltan a clase, por lo que es muy difícil realizar el seguimiento de sus progresos.

Por otro lado nos encontramos con la pasada crisis sanitaria del Covid-19 que hace que tengamos que tener preparada la formación online para poder impartir el curso en caso de confinamiento, a la vez que dificulta la enseñanza presencial, en tanto y cuanto no nos podemos acercar al alumnado a resolver dudas tal como hacíamos en otros cursos.

b) Objetivos.

De los objetivos generales de la Educación Secundaria de Adultos desarrollada en la CORRECCIÓN de errores del Decreto 220/1999, de 23 de noviembre, del Gobierno Valenciano, por el que se regulan los programas formativos que figuran en la Ley 1/95, de 20 de enero, de la Generalitat Valenciana, de formación de las personas adultas, y se establece el currículo de los programas de alfabetización y programas para adquirir y actualizar la formación básica de las personas adultas hasta la obtención del título de Graduado en Educación Secundaria, en la Comunidad Valenciana, hemos seleccionado los siguientes para desarrollarlos y afianzarlos en esta asignatura:

1. Leer, escribir y expresar oralmente informaciones, textos o cuestiones sencillas procedentes de diferentes situaciones comunicativas surgidas en el desarrollo de la vida cotidiana, e interpretar oralmente símbolos e imágenes sencillas.
2. Desarrollar la capacidad comunicativa comprendiendo y produciendo de forma ordenada y clara mensajes orales y escritos en distintos contextos de comunicación y con diferentes intenciones expresivas.
3. Desarrollar una actitud crítica hacia los distintos tipos de mensajes gráficos, plásticos y visuales, reconociendo e interpretando sus formas de expresión, distinguiendo su adecuación a las necesidades expresivas y reflexionando sobre su incidencia en la vida cotidiana.
4. Buscar, obtener y utilizar información de forma autónoma y crítica, conociendo las formas en que ésta se encuentra disponible, seleccionando lo pertinente para una finalidad concreta y presentando esta información a los otros de forma adecuada.
5. Iniciarse en el cálculo mental con las operaciones básicas partiendo de procedimientos intuitivos propios de las personas adultas.
6. Adquirir el valor conceptual e instrumental de los números, utilizándolos correctamente e introducirse en el análisis de la dimensión matemática de la realidad y de la evolución histórica del lenguaje matemático, de manera que se alcance el concepto de las operaciones básicas a través de situaciones vivenciales concretas.
7. Plantear y resolver problemas sencillos de la vida cotidiana utilizando procedimientos matemáticos de forma que sea posible identificar, plantear y resolver interrogantes y problemas a partir de la experiencia.
8. Conocer los distintos sistemas de medida, así como los conceptos de proporcionalidad, tanto por ciento y representación gráfica de porcentajes, para entender su uso social.
9. Conocer los elementos fundamentales de la geometría y las principales figuras planas y realizar cálculos y medidas sobre ellas.
10. Elaborar estrategias de identificación y resolución de problemas, de forma individual y colectiva, en los diversos campos del conocimiento y la experiencia cotidiana, mediante procedimientos intuitivos y de razonamiento lógico, verbal y matemático.

11. Incorporar al lenguaje y a las formas de argumentación habituales distintas formas de expresión matemática para poder comunicarse de manera precisa y rigurosa, identificando los elementos lingüísticos, matemáticos y estadísticos básicos presentes en la información, analizando críticamente las funciones que desempeñan y sus aportaciones para una mejor comprensión de los mensajes.
12. Elaborar estrategias personales de resolución de problemas y expresar con claridad los pasos seguidos, valorando la importancia del proceso y su aplicación en diferentes contextos, desarrollando las destrezas cognitivas más relevantes que intervienen en la formación del pensamiento matemático.
13. Utilizar técnicas sencillas de recogida y clasificación de datos sobre temas de interés y situaciones diversas, siendo capaz de representar la información de forma verbal, gráfica y numérica y de formarse un juicio sobre la misma.
14. Utilizar los campos numéricos y dominar los mecanismos operativos básicos a fin de resolver situaciones problemáticas cotidianas, realizando los cálculos apropiados a cada situación.
15. Conocer y utilizar procedimientos algebraicos elementales y los conceptos básicos de estadística y probabilidad que tengan una aplicación real y funcional.

– Objetivos específicos de los ámbitos de experiencia y módulos formativos.

1. Elaboración de estrategias de identificación y resolución de problemas de forma individual y colectiva en los diversos campos del conocimiento y la experiencia cotidiana mediante procedimientos intuitivos y de razonamiento lógico, según los modos propios de la actividad matemática.
2. Adquisición de formas de pensamiento lógico que permitan enfrentarse con libertad y racionalidad al consumo y producción de bienes y a la utilización de recursos naturales y servicios socioculturales.
3. Valoración del trabajo matemático aplicándolo a la resolución de problemas y situaciones cotidianas, en orden de dificultad y complejidad creciente.
4. Planteamiento y resolución de problemas sencillos de la vida cotidiana (ofertas, descuentos, rebajas, etc.) de solución única y de solución abierta, utilizando procedimientos matemáticos.
5. Iniciación al cálculo mental con las operaciones básicas y adquisición del valor conceptual e instrumental de los números, utilizándolos correctamente e introducción al análisis de la dimensión matemática de la realidad y de la evolución histórica del lenguaje matemático, de manera que se alcance el concepto de las operaciones básicas a través de situaciones vivenciales concretas.
6. Iniciación mediante sencillos trabajos de indagación, en el conocimiento de los distintos sistemas de medida, como necesidad de objetivar la realidad.
7. Identificación, planteamiento y resolución de interrogantes y problemas, sobre

la experiencia diaria, poniendo en juego los conocimientos y los recursos materiales disponibles, así como la colaboración de otras personas.

8. Conocimiento y utilización con desenvoltura de los números naturales, así como de las fracciones más usuales e inicio en la numeración romana aplicándola al conocimiento de capítulos, siglos, años, jornadas, etc.
9. Desarrollo del cálculo mental aproximado y exacto (tanteo o redondeo) aplicándolo a situaciones de la realidad, e inicio, de forma intuitiva, práctica y sencilla, en los conceptos de proporcionalidad tantos por ciento, descuentos y representación gráfica de porcentajes.
10. Utilización de las unidades de medida más usuales de longitud, peso, capacidad, superficie, tiempo, temperatura..., y relacionarlas con las de utilización tradicional del entorno.
11. Conocimiento de los elementos fundamentales de la geometría y de las principales figuras planas (cuadrado, rectángulo, triángulos, círculo).
12. Comunicación a través de medios de expresión verbal y matemática, desarrollando el razonamiento lógico, verbal y matemático.
13. Búsqueda, obtención y utilización de información de forma autónoma y crítica, conociendo las formas en que ésta se encuentra disponible, seleccionando aquello que pueda ser pertinente para la identificación y resolución de problemas, utilizando distintos recursos e instrumentos y presentando esta información a los otros de forma adecuada.
14. Conocimiento de técnicas e identificación de los elementos matemáticos para el tratamiento de la información: recogida y registro de datos, análisis crítico, contrastación y síntesis interpretativa.
15. Incorporación al lenguaje y a las formas de argumentación habituales, de las distintas formas de expresión matemática (numérica, gráfica, geométrica, lógica, algebraica, probabilística), con la finalidad de comunicarse de manera precisa y rigurosa.
16. Elaboración de estrategias personales de resolución de problemas, sabiendo expresar con claridad los pasos seguidos en su resolución, valorando la importancia del proceso y su posibilidad de aplicación en diferentes situaciones.
17. Utilización de técnicas sencillas de recogida y clasificación de datos a fin de documentarse y obtener información sobre temas de interés y situaciones diversas, siendo capaz de presentar esta información de forma verbal, gráfica y numérica y de formarse un juicio sobre la misma.
18. Identificación de los elementos lingüísticos y matemáticos y las informaciones estadísticas presentes en las noticias, opiniones, publicidad, etc., analizando críticamente las funciones que desempeñan para una mejor comprensión de los mensajes.
19. Desarrollo de las destrezas cognitivas más relevantes que intervienen en la formación del pensamiento matemático y que permiten operar con los conocimientos matemáticos de una manera óptima (intuición, deducción, invención, memoria aritmética, cálculo mental aproximado y exacto, ...), que

posibiliten la incorporación de programas sencillos realizables con calculadora y ordenadores personales.

20. Utilización de los campos numéricos (naturales, enteros, decimales y fraccionarios) y dominio de las operaciones básicas a fin de resolver situaciones problemáticas cotidianas, por diferentes procedimientos (mental, con calculadora, con algoritmos ...) apropiados a cada situación.
21. Dominio del sistema decimal de medidas y conceptos básicos de geometría, con especial atención a la proporción y a la escala, utilizando en cada situación problemática las estrategias y las unidades de medida adecuadas para resolverla, teniendo en cuenta las relaciones de proporción y la aplicación de escalas representativas de la realidad.
22. Reconocimiento, en contextos cercanos, de formas, propiedades y relaciones elementales de cuerpos, figuras y configuraciones geométricas, utilizando los instrumentos y las unidades adecuadas y realizando cálculos y medidas sobre ellos, por estimación y por métodos sistemáticos.
23. Conocimiento y utilización de la ecuación de primer grado y los conceptos básicos de estadística y probabilidad que tengan una aplicación real y funcional a fin de interpretar los datos observados en gráficas (de barras, sectores, líneas, pictogramas, pirámides de población, climogramas, ...) y aplicación de estos conceptos a casos concretos (IPC, ventas, compras, beneficios, déficit-superávit, niveles de equipamiento, nivel de vida, inflación ...).

c) Estructura i clasificación de los contenidos.

Los contenidos se estructuran en 5 unidades didácticas correspondientes a estos 5 capítulos del libro de texto:

- 1.- Conjuntos numéricos
- 2.- Álgebra
- 3.- Geometría
- 4.- Estadística
- 5.- Probabilidad

d) Unidades didacticas.

1.- Conjuntos numéricos

Múltiplos y divisores

Reglas de divisibilidad

Números primos

Cálculo del mínimo común múltiplo

Números enteros

Suma y resta de números enteros

Multiplicación de números enteros
Prioridad en las operaciones
Fracciones
Fracciones equivalentes
Suma y resta de fracciones
Multiplicación de fracciones
División de fracciones
Proporcionalidad
Porcentajes

2.- Álgebra

Lenguaje algebraico
Ecuaciones de primer grado
Problemas con ecuaciones
Fórmulas
Funciones
Funciones lineales
Funciones afines

3.- Geometría

Teorema de Pitágoras
Sistema Internacional de Unidades
Escala, planos y mapas
Perímetros
Áreas

4.- Estadística

Frecuencias
Variable discreta
Variable continua
Medidas de centralización
Media
Moda
Mediana

5.- Probabilidad

Definiciones
Regla de Laplace
Sucesos independientes

– Distribució temporal de les unitats didàctiques.

Tema 1 - 10 sesiones
Tema 2 - 8 sesiones
Tema 3 - 6 sesiones

Tema 4 - 4 sesiones
Tema 5 - 4 sesiones

e) Orientaciones didácticas.

– Metodología general i específica de cada cicle, nivell i mòdul.

La metodología se pretende que sea completamente práctica. El alumnado debe comprender los conceptos viendo vídeos, leyendo lecturas relacionadas o realizando actividades y ejercicios prácticos. La explicación teórica debe reducirse a su mínima expresión, sólo cuando sea estrictamente necesario para una buena aclaración de los conceptos.

Esta asignatura debería acompañarse de, al menos, una actividad extraescolar que pudiera reforzar los conocimientos adquiridos fuera del centro.

f) Evaluación.

– Tipos de evaluación.

Realizaremos la evaluación de forma continua, incluyendo la evaluación de tipo diagnóstico, formativa y sumativa. Para ello nos vamos a exigir no solo evaluar el final de proceso de aprendizaje la asimilación de conocimientos y el desarrollo de competencias por parte del alumnado, sino que, a lo largo del desarrollo de las unidades vamos a proponer una cierta periodicidad de actividades, de carácter evaluable, de forma que éstas faciliten la asimilación y el desarrollo progresivos de los contenidos de la materia y de las competencias que deben alcanzarse, respectivamente. De esta forma, la evaluación se convierte en continua o progresiva, y podemos realizar un mayor y mejor seguimiento del progreso en el aprendizaje del alumnado.

– Criterios de calificación.

1. Valorar oportunamente las distintas posibilidades que ofrece el conjunto de instrumentos y procedimientos matemáticos en relación con el mundo del trabajo y la participación social, buscando en cada caso los más adecuados a cada situación concreta.
2. Utilizar símbolos, estrategias, unidades de medida y sistemas de numeración y operaciones básicas para analizar la realidad, representar relaciones, intercambiar información y resolver problemas de la vida cotidiana.
3. Elaborar, analizar e interpretar informaciones estadísticas teniendo en cuenta

la adecuación de las representaciones gráficas y la significatividad de los parámetros, valorando cualitativamente la representatividad de las muestras utilizadas.

4. Asignar e interpretar la frecuencia y la probabilidad en fenómenos aleatorios de forma empírica, como resultado de recuentos, por medio del cálculo o por otros medios.
5. Utilizar estrategias sencillas para el análisis y resolución de problemas, tales como la reorganización de la información de partida, la búsqueda de ejemplos, contraejemplos y casos particulares o los métodos de ensayo y error sistemático.
6. Identificar relaciones de proporcionalidad numérica y geométrica en situaciones diversas y utilizarlas para el cálculo de términos proporcionales y razones de semejanza en la resolución de problemas.
7. Utilizar los números enteros, decimales y fraccionarios y los porcentajes para intercambiar información y resolver problemas y situaciones de la vida cotidiana, bien por medio de la simbolización de las relaciones que presenten, bien eligiendo la forma de cálculo apropiada, valorando la adecuación del resultado al contexto, y cuando proceda, estimando el error cometido por las aproximaciones efectuadas.
8. Interpretar y realizar representaciones planas de espacios y objetos del entorno, obteniendo información sobre sus características geométricas (medidas, posiciones, orientaciones ...) a partir de dichas representaciones, utilizando las escalas cuando sea preciso.
9. Estimar la medida de superficies y volúmenes de espacios y objetos, con una precisión acorde con la regularidad de su forma y con su tamaño, y calcular superficies de formas planas y volúmenes de cuerpos.

– Instrumentos de evaluación.

Utilizaremos los siguientes instrumentos de evaluación:

- Observación de la actitud y comportamiento respecto a la asignatura. Se intentará utilizar los métodos más objetivos posibles, como controles de asistencia, trabajo efectivo en las actividades, participación positiva en clase, etc.
- Trabajos realizados para cada tema con su valoración del mismo.
- Ejercicios de control de conocimientos adquiridos
- Pruebas examen

– Criterios de calificación.

Los criterios de evaluación acordados por el Departamento para el curso 2021-2022 son el siguientes:

- Asignar un 70% a la nota de los exámenes escritos. La frecuencia de estas pruebas

será en principio mensual, tratando de que en cada evaluación se puedan hacer al menos dos pruebas. Será absolutamente necesario sacar una nota mínima de 4 a la media de los exámenes para que un alumno/a pueda aprobar una evaluación.

- Asignar un 20% al trabajo para casa que se pedirá por parte del profesor. Se considera adecuado que se tenga que entregar entre dos-tres hojas de trabajos de este tipo que el profesor entregará con tiempo suficiente. Las soluciones se subirán a la plataforma "Aulas" antes de los exámenes.

- Asignar un 10% de la nota a la asistencia a clase de manera regular. Las faltas tendrán que ser justificadas. En caso de tener un elevado número de faltas justificadas (por motivos propios del alumnado adulto que tenemos en el centro) este 10% pasará a la parte de la nota de los exámenes que en este caso, por lo tanto, será del 80%.

Si después de todo esto, no se ha superado la asignatura. Se realizará un examen final (en los mismos porcentajes antes detallados) que permitirá superar la asignatura. Este proceso se repetirá en el examen extraordinario de julio.

– Actividades de refuerzo y ampliación.

A lo largo de las sesiones se prepararán y distribuirán actividades de refuerzo y de ampliación de los conceptos que se vayan impartiendo con tal de adaptarse el máximo posible a la diversidad del alumnado.

g) Elementos transversales del currículum en el marco de los diferentes planes i proyectos desarrollados en el centro.

Estrategias generales de atención a la diversidad

El material entregado y la actitud de la clase debe estar basada en el respeto y la prevención de la violencia en cualquiera de sus tipos. Para ello se velará porque cualquier comentario o actitud presente respete a los demás y se mantenga dentro de los objetivos que debe perseguir una sociedad que quiere desarrollarse en paz e igualdad.

Medidas para difundir las buenas prácticas en el uso de las tecnologías de la información

Se hará uso de las nuevas tecnologías, para ello:

- Se usará la conexión a internet del aula y el proyector.
- Se usará el aula de informática para que todos los alumnos puedan tener conexión a internet.
- Se usará la aplicación plickers para la realización de controles.
- Se usará el "AULES" para el reparto de materiales y centralizar la documentación entregada.

Recursos didácticos y organizativos.

Como fuente principal de recursos se utilizará el material de "Matemáticas GES 2", desarrollado por Rubén Ferrer Pérez con I.S.B.N.: 978-84-18248-94-8, restringiendo la resolución de problemas más complejos al curso de GES 2 y realizando expliciones más sencillas y problemas más fáciles durante este curso. En él se pueden encontrar los recursos didácticos, actividades de evaluación, ampliación y refuerzo .

h) Actividdedes didácticas complementarias.

Este curso dadas las condiciones especiales no se realizarán actividades extraescolares. No obstante se pretende realizar alguna actividad en la semana cultural del centro.

Programació didàctica Nivell GES 1, Mòdul Valencià. Curs 2021-22.

a) OBJECTIUS

1. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat social i cultural, i analitzar-los amb sentit crític.
2. Expressar-se oralment i per escrit de forma adequada en els diversos contextos de l'activitat social i cultural.
3. Conèixer i valorar la riquesa lingüística d'Espanya com a patrimoni cultural comú.
4. Apreciar l'existència i la importància de l'idioma valencià com a llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i com a part fonamental del patrimoni cultural de totes les valencianes i valencians.
5. Apreciar la necessitat de l'ús dels dos idiomes oficials de la Comunitat Valenciana, valencià i castellà, adoptar una actitud positiva cap al seu aprenentatge
6. Participar en diverses situacions de comunicació i utilitzar la llengua oral de manera adequada en l'activitat social i cultural, aplicar les regles bàsiques de la comunicació oral.
7. Usar els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació per a obtenir informacions de diversos tipus.
8. Utilitzar les destreses bàsiques de la llengua (escoltar, parlar, llegir, escriure i conversar) eficaçment en l'activitat escolar tant per a buscar, arreplegar, processar informació, elaborar i memoritzar conceptes, com per a escriure textos propis de l'àmbit acadèmic amb iniciativa, responsabilitat i esforç.
9. Llegir amb fluïdesa i entonació adequades, comprendre distints tipus de textos, i utilitzar la lectura com a mitjà per a ampliar el vocabulari i ortografia correcta.
10. Utilitzar la lectura com a font de plaer i d'informació, considerar-la com un mitjà d'aprenentatge i d'enriquiment personal.
11. Usar els coneixements sobre la llengua i sobre les normes de l'ús lingüístic per a escriure i parlar de forma adequada, coherent i correcta (cuidant l'estructura del text, els aspectes normatius, la cal·ligrafia, l'orde i la neteja), i per a comprendre textos orals i escrits.
12. Interpretar i traduir textos breus en situacions que ho exigisquen i amb

diversos propòsits comunicatius i utilitzar simultàniament les llengües del currículum com a eines d'informació i d'aprenentatge tenint en compte la competència que es té en cada una.

b) ESTRUCTURA I CLASSIFICACIÓ DELS CONTINGUTS

1. Comprensió de diferents textos senzills tant orals com escrits en diferents situacions comunicatives.
2. Relació de les diferents idees del text (textos de 2 o 3 idees com a molt).
3. Comprensió de textos escrits de tot tipus i anàlisi dels seus elements bàsics (argument, personatges, temps, narrador) i dels seus aspectes formals (lèxic, ortografia, distribució del text en el paper (paràgrafs i apartats)....
4. Producció de textos escrits simples que tinguen diferents intencions comunicatives . -Textos narratius -Textos descriptius -Textos teatrals
5. Estructura narrativa d'un text: - Plantejament - Nus - Desenllaç
6. Paraules i classes de paraules.
7. Vocabulari. Camps semàntics, antonímia, polisèmia, sinonímia, castellanismes, frases fetes i refranys.
8. Coneixement de les regles ortogràfiques més bàsiques : c/q c/ç j/g tg/tj x/ix x/tx/ig s,ss,z,ç Apostrofació Accentuació. Regles bàsiques. Dièresi en paraules molt senzilles
9. Utilització del signes de puntuació: punt, punt i coma, coma.
10. Oració simple. Característiques generals. Estructura de l'oració simple
11. El verb: mode, temps, persona, nombre i classificació dels verbs.
12. Relacions entre el codi oral i l'escrit: ritme, entonació, comprensió lectora, pauses, accent gràfic, signes de puntuació.

c) UNITATS DIDÀCTIQUES

Els continguts s'han distribuït de la següent manera, però l'ordre es intercanviable.

1. Introducció a les normes ortogràfiques
2. Introducció a l'accentuació, dièresi i guionet

3. Introducció a la morfologia nominal: flexió de gènere i nombre
4. Introducció als determinants i pronoms
5. Introducció a la morfologia verbal: conjugacions verbals i no verbals
6. Introducció a l'oració simple i composta
7. Introducció als mecanismes de formació de mots: composició i derivació
8. Lèxic GES I: sinonímia, antonímia, polisèmia, metàfora i metonímia
9. Aproximació a les propietats textuais i tipologia de textos
10. Aproximació als literaris: narrativa, poesia i teatre
11. Principals autors i obres de la literatura en valencià

SEGON QUADRIMESTRE (TOTS ELS TEMES)

d) AVALUACIÓ

L'avaluació forma part del procés educatiu de l'alumnat i valora, tant el desenvolupament com els resultats de l'aprenentatge amb la finalitat de verificar la seua evolució i detectar les dificultats, per tal d'adoptar les mesures necessàries i continuar el procés d'ensenyament-aprenentatge. L'avaluació serà contínua, és a dir, es valorarà el progrés de l'alumne al llarg del curs. A banda d'això, es tindrà en compte la participació de l'alumne, el seu comportament i el seu treball. Seran, per tant, elements que formaran part de l'avaluació:

- L'assistència
- L'actitud, valorada en un 10%.
- El treball a l'aula: aspectes procedimentals. Amb un valor del 20%.
- Les proves escrites corresponents a les unitats del text, que supondrán un 70% de la nota.

INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ

L'avaluació de l'alumnat es realitzarà a través de proves objectives que combinaran la teoria i la pràctica, a més es demanarà activitats o treballs (com la fitxa de lectura) individuals i de grup, que hauran de lliurar al professor. També es considerarà el seguiment del treball diari de l'alumne, l'actitud i l'assistència a classe.

e) ESTRATÈGIES GENERALS D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT DE PERSONES ADULTES: MESURES ENCAMINADES A LA SENSIBILITZACIÓ, PREVENCIÓ I ERADICACIÓ DE QUAalsevol TIPUS DE VIOLÈNCIA I DISCRIMINACIÓ.

Atendre la diversitat de l'alumnat i aconseguir una millora dels seus resultats acadèmics requereix l'adopció de certes mesures pedagògiques. Les propostes que es recullen en aquesta programació tenen aqueixa finalitat, i es concreten en activitats de reforç. Entre els mínims que han de complir aquestes activitats està la funció compensadora de les deficiències cognitives que presente l'alumnat. A més a través de les diferents activitats que es realitzaran durant el curs es procurarà:

- a) La cerca i eradicació de les accions discriminadores en matèria d'igualtat de gènere.
- b) El canvi de patrons i creences en matèria de cultura social.
- c) La integració social i laboral de la dona al marc del treball.
- d) Els moviments, actuacions o reivindicacions en benefici de les dones.

f) RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS

Mentre no se done un nou confinament, causat per un repunt del Covid-19, les classes s'adequaran a la forma prevista, que detalle a continuació. En cas contrari, s'impartiran, dins el marc de les noves tecnologies, emprant els recursos més apropiats, tal com es va fer en l'últim tram del passat curs escolar.

El material que es farà servir a l'aula per al seguiment de les classes, normalment, és un llibre que inclou els continguts detallats més amunt, encara que este curs serà substituït per dossiers temàtics específics.

L'àrea de Llengua i Literatura Valenciana té una càrrega lectiva de una hora en este curs. La metodologia que s'emprarà serà fonamentalment comunicativa, encara que també es posaran en pràctica altres enfocaments segons el caràcter dels continguts a tractar. S'intenta, sobretot, que els alumnes posen en pràctica les cinc destreses bàsiques (llegir, escoltar, escriure, interactuar i parlar) i que els continguts teòrics (gramaticals, nociònals, textuals...) vagen supeditats a la pràctica de la llengua. Alguns dels temes proposats són clarament teòrics i necessitaran

d'un altre tipus d'enfocament. Així i tot, es barrejaran els continguts teòrics amb la pràctica necessària perquè els alumnes siguen capaços d'entendre com els elements teòrics formen part de l'estructura lingüística, cultura i social del Valencià. Per tal que l'aprenentatge siga significatiu, la participació i la implicació dels alumnes en el procés d'ensenyament-aprenentatge és fonamental.

g) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Projeccions de pel·lícules, lectures diverses, audicions de textos, cançons, ...

GES 2 ANGLÉS

a) Introducció

- Justificació de la programació

El Graduat d'Educació en Secundària és un dels requisits bàsics que es demanen tant en el món laboral com acadèmic. Per aquesta raó, a la nostra escola ens trobem amb persones que van cursar en el seu moment l'EGB però que hui en dia necessiten el Graduat en Secundària i, per tant, les escoles d'adults els ofereixen la possibilitat d'estudiar-lo. També a aquelles persones que per altres motius van deixar els seus estudis a l'institut i volen reprendre'ls.

El CFPA Menicil és un centre d'adults. Ens hem de basar en l'autonomia pedagògica i organitzativa fixada en el nostre Projecte Educatiu de Centre que recull els valors, els objectius i les prioritats, així com a la Llei 1/1995 per a la formació de persones adultes. També tractarem la concreció dels currículums i el tractament de la diversitat.

Atenent aquests aspectes, la programació que presentem ací es desenvolupa d'acord amb el context en què s'ha de realitzar. Per això, els punts estan desenvolupats sempre sense separar-se de la realitat més propera, la del centre d'adults, en el context concret del CFPA Menicil de Manises.

A més a més, degut a la situació actual de la COVID-19, aquesta programació tindrà en compte RESOLUCIÓ de 28 de juliol de 2020, del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat durant el curs 2020-2021.

- Contextualització

Manises és un municipi situat al nord de la comarca de l'Horta Sud, formant un triangle entre el riu Túria al nord, al sud-est limitant amb el terme municipal de Quart i a l'oest amb el de Riba-roja. Al seu terme, està ubicat l'aeroport internacional de València i s'uneix a la resta de la província per les autovies A-3 i A-7, a més de tenir línia regular d'autobusos amb la capital i comunicació pel metro de València per les línies 3,5 i 9 que passen per la ciutat de Manises.

A nivell urbanístic podem diferenciar sis grans zones o barris: El Carme, Sant Jeroni, Centre Històric, Trinquet, Sant Fèlix i Sant Francesc.

En relació a l'economia de la ciutat, aquesta s'ha basat històricament sobretot en el sector industrial-ceràmic, i actualment s'ha diversificat molt més l'activitat industrial al voltant dels dos polígons industrials (Aeroport i la Cova).

Pel que fa a dotació escolar i cultural compta amb sis escoles infantils municipals, sis col·legis públics de primària, dos centres privats concertats de primària i secundària, tres instituts públics de secundària, l'escola superior de ceràmica, el C.F.P.A., dos escoles privades de música, la Casa de Cultura, el Museu de Ceràmica i els centres socials juvenils i de pensionistes, el poliesportiu municipal i les diferents associacions de veïns.

Pel que fa al centre, el claustre actual està compost per nou professors i professores de Conselleria, dividits entre els cossos de primària i secundària.

El Centre de Formació de Persones Adultes és un centre d'ensenyament públic, depenent de la Conselleria de Cultura i Educació. Actualment, el Centre imparteix els nivells educatius corresponents als Cicles de Formació Bàsica i els Programes Formatius B, C, D, H, J que figuren a la Llei 1/95, art. 5.2., i que s'especifiquen al Projecte Curricular de Centre.

Actualment compta amb nou aules, una per a cadascun dels professors i professores, una aula-taller d'informàtica i disposem de la possibilitat d'ús d'una sala d'usos múltiples per a actes i exàmens. També podem fer ús de la biblioteca i d'una xicoteta habitació on es realitza les tasques de direcció i secretaria del centre.

El Centre està dotat amb els següents recursos:

- -Aula d'Informàtica completament equipada
- -Materials audiovisuals: equips electrònics i col·leccions
- -Material de reprografia
- -Biblioteca per a préstec

L'alumnat que assisteix al Centre viu o treballa, majoritàriament, als barris que hi ha al voltant i una reduïda part prové de poblacions pròximes (Riba-roja, Paterna i Quart de Poblet). La llengua materna predominant és el castellà.

Respecte al nivell d'estudis per cicles, al primer cicle, en major mesura, no té cap estudi. Al segon cicle, en major mesura, l'alumnat té estudis primaris incomplets. A la resta dels programes formatius, la situació és molt variada incloent els estudis mitjans i superiors.

En quant a la situació econòmic-laboral, trobem al primer cicle una majoria de persones que són pensionistes i mestresses de casa; al segon cicle, l'alumnat és estudiant o està aturat; als altres cursos majoritàriament es tracta de persones en actiu o estudiants. Per altra banda, existeix un grup reduït d'alumnes amb minusvalideses físiques i psíquiques declarades.

A la nostra escola oferim dos grups de GES2 que presenta unes característiques pròpies. Ens trobem amb un grup de gent adulta, al voltant dels 25 o 35 anys que van abandonar els estudis fa temps i també algun alumne més major que necessita el Graduat per motius laborals. Tot i que és un grup heterogeni, funciona amb normalitat i respon perfectament al ritme normal de la classe.

b) Objectius

- Objectius generals dels programes formatius

L'objectiu principal d'aquest nivell és l'obtenció del Títol de Graduat en Educació Secundària.

Amb tot, els objectius generals de l'assignatura són els següents:

- Comprensió que l'estudi d'altres llengües constitueix un mitjà per a conèixer i valorar la diversitat entre persones de diferents cultures i nacions.
- Adopció d'una actitud favorable a la comunicació respectuosa, fluida i gratificant, superant estereotips i prejudicis respecte a la vàlua i importància de les diverses llengües, així com de les seues varietats dialectals.
- Constatar la presència de llengües estrangeres en la Comunitat Valenciana a través d'anuncis de periòdics, fullets informatius i turístics, cançons, ràdio, televisió, etc., i iniciar-se en l'estudi d'alguna d'elles aconseguint expressar i comprendre missatges orals i escrits relatius a les situacions de comunicació més habituals en la vida quotidiana.
- Desenvolupament de coneixements i destreses que faciliten la comprensió i expressió lingüística amb respecte al seu espai vital immediat, el seu desenrotllament en el medi i en el seu món laboral.
- Desenvolupament d'estratègies de comunicació elementals, en llengua estrangera, així com d'aprenentatge autònom de llengües, a fi d'iniciar situacions comunicatives, evitar que s'interrompa la comunicació i sol·licitar i verificar informació.
- Desenvolupament de destreses cognitives que permeten establir analogies, comparacions i contrastos entre les llengües i la cultura que estes transmeten.
- Lectura i audició de forma comprensiva i autònoma de produccions senzilles, en llengua estrangera, i emissió de missatges orals i escrits referents a les situacions de comunicació més habituals.

- Objectius específics

Aquesta programació específica els objectius en la matèria de Llengua Estrangera d'Anglès. Per tant, els objectius específics es centraran en aquesta matèria per a la completa adquisició dels continguts. Per aquest motiu, els objectius generals explicats en el punt anterior han estat clau per formar els específics de la Llengua Estrangera:

- a) Donar suport al desenvolupament de les capacitats intel·lectuals i de les actituds que permeten a les persones adultes la interpretació i la participació, mitjançant els diferents canals establerts, en la transformació de la seva realitat social, econòmica i cultural, per tal de fer-les més justes, lliures i creadores.
- b) Impregnar les accions sobre l'entorn i la formació de valors ètics i socials - capacitat crítica, tolerància, respecte a la diversitat i solidaritat-, elements tots ells fonamentals en l'estructura democràtica.
- c) Combatre la discriminació de tot tipus mitjançant l'anàlisi, la reflexió crítica i les accions particulars sobre les actituds sexistes, prejudicis i estereotips dominants i

contribuir d'aquesta manera a que les persones puguin descriure, relacionar-se i valorar-se positivament fomentant l'autoestima i la dignitat .

d) Possibilitar la investigació i l'anàlisi de les accions de formació de persones adultes, de la mateixa manera que les accions formatives adreçades als agents que hi participen. En aquest context s'elaboraran projectes sobre innovacions curriculars, metodològiques, tecnològiques, didàctiques i de dinamització cultural.

c) Estructura i classificació dels continguts

Atenent als objectius esmentats i seguint l'estructura i els continguts del llibre que serà utilitzat al llarg del curs, *Iniciatives solidàries*, els continguts que es tractaran en aquesta àrea són els presentats a continuació:

TEMA 1: What's your name?

- Vocabulari: Objectes de classe. Els nombres.
- Gramàtica: Els Pronoms Personals. El verb "To Be": Usos especials del verb "To Be". Preguntes amb partícules. Salutacions.

TEMA 2: What 's your job?

- Vocabulari: Les professions. Els colors.
- Gramàtica: El nombre dels substantius. Els articles: definits i indefinits. Els adjectius: qualificatius, possessius i demostratius. Partícules interrogatives.

TEMA 3: What's the date?

- Vocabulari: La família.
- Gramàtica: El Verb "HAVE GOT". El Present Simple. El verb "TO HAVE". Els Verbs "LIKE, LOVE i HATE". El Genitiu saxó. Preposicions de temps. Partícules interrogatives.

TEMA 4: How much is ....?

- Vocabulari: Les estances de la casa. El mobiliari de la casa.
- Gramàtica: El Passat de el Verb "To Be". El Passat Simple. El Imperatiu. Els Adverbis.

TEMA 5: What are you wearing?

- Vocabulari: Roba i complements. Parts del cos. Expressions útils per comprar roba.
- Gramàtica: El Passat de el Verb "To Be". El Passat Simple. El Imperatiu. Els Adverbis.

TEMA 6: Where is the school?

- Vocabulari: Mitjans de transport i formes de viatjar. Preposicions de direcció.
- Gramàtica: El Passat Continu. El Present Perfecte. El Futur. El Condicional: "Would Like to ...". Adjectius Comparatius i superlatius. Pronoms personals Objecte i Possessius.

d)Unitats didàctiques

- Organització de les unitats didàctiques

Les unitats didàctiques es faran d'acord als objectius, competències i continguts de l'assignatura de Llengua Estrangera. Cada tema serà una unitat didàctica que posarà l'alumnat al centre de l'aprenentatge i el professorat tindrà un paper secundari. És a dir, s'afavorirà la participació i l'aprenentatge actiu. Per afavorir que l'aprenentatge siga actiu, serà necessari que l'aprenentatge siga significatiu. És a dir, que els continguts exposats tindran més dificultat de l'esperada, amb preguntes i pistes amb les que ells mateixos, amb ajuda del professorat, arribaran a entendre eixe contingut més difícil. En altres paraules, hauran d'utilitzar els coneixements que ja tenen per entendre nous continguts.

Per a l'organització de les unitats didàctiques, cada tema de llengua serà una unitat didàctica.

- Distribució temporals de les unitats didàctiques

La temporalització dels continguts es divideix en dues avaluacions, des del 27 de setembre a l'11 de febrer. La resta del curs s'impartirà el mòdul d'optativa a la mateixa hora.

Aquesta programació s'adaptarà al grau d'assoliment dels continguts per part dels alumnes. Són els alumnes, per tant, els protagonistes del procés d'ensenyament-aprenentatge i també qui marcaran el ritme del curs segons quines siguin les seues necessitats.

- Tema 1: del 27/09/21 al 24/10/21
- Tema 2: del 27/10/21 al 21/10/21
- Tema 3: del 25/10/21 al 18/11/21
- Tema 4: del 22/11/21 al 10/12/21
- Tema 5: del 13/12/21 al 21/01/22
- Tema 6: del 24/01/22 al 10/02/22

e) Orientacions didàctiques

- Metodologia general i específica de cada cicle, nivell i mòdul.

L'àrea de Llengua Estrangera d'Anglès té una càrrega lectiva de dues hores per setmana en aquest curs. La metodologia que s'emprarà serà fonamentalment comunicativa, encara que també es posaran en pràctica altres enfocaments segons el caràcter dels continguts a tractar. S'intenta, sobretot, que els alumnes posen en pràctica les cinc destreses bàsiques (llegir, escoltar, escriure, interactuar i parlar) i que els continguts teòrics (gramaticals, nociònals, textuais...) vagin supeditats a la pràctica de la llengua. Per tal que l'aprenentatge siga significatiu, la participació i la implicació dels alumnes en el procés d'ensenyament-aprenentatge és fonamental.

El principal suport a classe és el dossier que ha preparat la professora. Tanmateix, a més d'aquest material, la professora farà ús de fotocòpies d'altres materials sempre que siga necessari ampliar o reforçar una part del temari.

L'avaluació de l'alumnat es realitzarà a través de proves objectives que combinaran la teoria i la pràctica, a més es demanarà activitats o treballs individuals i de grup que hauran de lliurar al professor. També es considerarà el treball diari de l'alumne, l'actitud i l'assistència a classe.

- TRACTAMENT INTEGRAT DE LES LLENGÜES (TIL)

Per aconseguir una educació lingüística unitària cal aplicar al conjunt de les llengües que incorpora el centre un tractament integrat. Tanmateix, aquest tractament integrat no hauria de consistir simplement en una unificació terminològica, o donar una mateixa estructura formal als diferents currículums —coses totes necessàries, d'altra banda—, ni tan sols a treballar durant unes hores determinades les anomenades estructures lingüístiques comunes. El tractament integrat ha de consistir en un plantejament global que tingui per objectiu la construcció de la competència plurilingüe a través d'una perspectiva conjunta en l'ensenyament i l'ús vehicular de totes les llengües del currículum. Aquesta construcció comporta decisions i actuacions a diversos nivells —decisiones de política lingüística de centre, decisions curriculars i decisions d'actuació a l'aula—, tenint en compte el que és comú a les diferents llengües i el que és propi de cadascuna.

L'enfocament integrat de les llengües és un enfocament complex, que implica l'actuació a diferents nivells i que pot adoptar fisonomies molt diverses. Aquesta complexitat i diversitat prové del fet que la integració de llengües en una classe ha de ser el resultat de la confluència de tres processos que duen a terme els agents educatius, i durant els quals van prenent decisions, basades en principis didàctics rigorosos i adequats al context en què s'han d'aplicar. Aquests tres processos són:

- Una unificació de criteris respecte a les llengües, la seva adquisició-aprenentatge i el seu ensenyament.
- Una diversificació de tractaments segons llengües i aprenents.
- I l'organització de l'actuació coordinada a les diferents llengües del currículum, perquè l'adquisició de la competència plurilingüe sigui més ràpida, eficaç i econòmica.

f) Avaluació

- Criteris d'avaluació

La nota de les diferents avaluacions està regulada per percentatges establerts per a cadascuna de les parts. Els percentatges se reparteixen de la següent forma:

Primera, segona y tercera avaluació:

1. 70% Exàmens
2. 20% Treballs, deures, debats, presentacions, lectures
3. 10% Actitud

S'avaluarà si l'alumnat es capaç dels següents punts i a més es tindrà en compte les competències clau establertes a la LOMCE (competència comunicació lingüística, competència matemàtica i competències bàsiques en ciència y tecnologia, competència digital, competència d'aprendre a aprendre, competències socials i cíviques, sentit d'iniciativa i esperit emprenedor, consciència y expressions culturals).

1. Reconèixer els diferents tipus d'exercicis i instruccions; utilitzar correctament el Present Simple; practicar el vocabulari relacionat amb les estacions de l'any, el temps meteorològic, les direccions i indicacions. (competència comunicació lingüística)
2. Saludar i presentar-se, donar ordres i opinions, i parlar sobre rutines i accions habituals. (competència comunicació lingüística)
3. Descriure persones, llocs i coses; utilitzar correctament els adjectius. (competència comunicació lingüística)
4. Donar i demanar informació personal: nom, edat, treball, numero de telèfon, direcció, etc. . (competència comunicació lingüística)
5. Expressar hàbits i rutines.. (competència comunicació lingüística)
6. Descriure persones, llocs o coses de manera elemental (color, nom) . (competència comunicació lingüística)
7. Expressar accions en el present. . (competència comunicació lingüística)
8. Donar i demanar informació bàsica de la localització en el temps, de les accions de la vida quotidiana. Parts del dia, mesos de l'any, dies de la setmana i hores. . (Competència comunicativa i competències socials i cíviques)
9. Expressar possessió. (competència comunicació lingüística)
10. Expressar gustos i aficions (competència comunicació lingüística, sentit d'iniciativa i esperit emprenedor)
11. Rebutjar o admetre suggeriments. (competència comunicació lingüística, competències socials i cíviques)
12. Expressar opinions personals. (competència comunicació lingüística, competències socials i cíviques, sentit d'iniciativa i esperit emprenedor).
13. Extraure informació general d'un text (competència matemàtica)

A més la competència matemàtica i digital es posarà en pràctica a través de projectes i

d'activitats relacionades amb la plataforma d'Aules. També, tant la competència d'aprendre a aprendre com el sentit d'iniciativa i esperit emprenedor, es tractaran en totes les sessions fent als alumnes reflexionar sobre els continguts lingüístics i culturals de la llengua anglesa, i els temes exposats a classe.

- Instruments d'avaluació

Per poder traure la nota mitjana de les avaluacions, tots els alumnes hauran de tenir com a mínim un 4 en cadascuna de les tres parts (exàmens, treballs i actitud)

Exàmens: el número d'exàmens a realitzar cada avaluació pot variar. No presentar-se a un examen de caràcter obligatori, sense la justificació adequada, supondrà una qualificació de 0. Per a justificar l'absència d'un examen sols s'admetran justificants oficials (mèdic, judicial, etc.)

Treballs: tot aquell treball que no es presente en el plaç corresponent no se acceptarà, obtenint una qualificació de 0. Els treballs copiats o no realitzats de manera adequada per l'alumne també es qualificaran amb un 0.

Actitud: inclou interès per l'assignatura, actitud positiva, participació... L'assistència a classe es obligatòria y, per allò, es durà un registre de faltes d'assistència. Un alumne que no haja assistit al 80% de las sessions d'una avaluació, perdrà el dret a l'avaluació continua y sols tindrà dret a un únic examen per avaluació.

Avaluació final:

La nota final serà la mitja ponderada de les quatre avaluacions. Per l'examen de juliol, els alumnes rebran instruccions al final del curs.

MOLT IMPORTANT Es calcularà la nota final sempre que la nota mitjana siga un 5

Un alumne que sols tinga la 4ª avaluació aprovada , haurà de presentar-se a l'examen final de juny. Tot l'alumnat té dret a presentar-se a la convocatòria de juliol.

-Criteris de qualificació

Els continguts d'aquesta àrea han estat planificats per tal que tots els alumnes puguin superar l'assignatura si aconsegueixen els requisits de qualificació exposats al punt anterior. Així, qualsevol alumne, independentment del nivell inicial d'anglès que posseïska, pot seguir el ritme de l'aula.

Per això, no s'han contemplat mínims exigibles sinò més bé, s'observa la possibilitat d'ampliar el temari en cas que el nivell d'anglès de l'alumnat ho permeti.

-Activitats de reforç i ampliació

L'alumnat que presente la necessitat de reforçament, se li proporcionaran activitats adaptades perquè pugui treballar en classe i a casa .

S'ha adaptat el material significativament per a aquell alumnat amb problemes de psicomotricitat i dificultats en l'aprenentatge. Se simplifica el temari creant activitats de True or False, d'unir amb fletxes, elegir la resposta correcta, etc..S'adapta el material de classe

i també els exàmens, ajudant d'aquesta manera a que l'alumnat no perda interès en l'assignatura i pugui seguir les classes més fàcilment.

Els objectius mínims a complir coincideixen amb els de la resta de l'alumnat.

- **Avaluació del procés d'ensenyança i aprenentatge i de la pràctica docent del departament**

L'avaluació de la part docent es durà a terme tant a classe, mitjançant l'observació de la tasca i de qüestions i suggeriments que puguin aportar els alumnes com en reunions de caràcter individual que puguin sorgir.

També es durà un control exhaustiu per part de tots els membres del departament de manera quinzenal o mensual per tal de proposar millores i auto-avaluar la nostra pràctica docent.

INDICADORS D'ÈXIT	OBSERVACIÓ (grau de compliment)					PROPOSTES DE MILLORA
	5	4	3	2	1	
1. Realitze l'avaluació inicial a principi de curs per ajustar la programació al nivell dels estudiants.						
2. Detecte els coneixements previs de cada unitat didàctica.						
3. Revise, sovint, els treballs proposats a l'aula i fora.						
4. Proporcione la informació necessària sobre la resolució de les tasques i com es poden millorar.						
5. Corregeix i explique de forma habitual els treballs i les activitats de l'alumnat, i done pautes per a la millora dels seus aprenentatges.						
6. Utilitze criteris d'avaluació suficients que atenguin de manera equilibrada						

l'avaluació dels diferents continguts.						
7. Afavoreix els processos d'autoavaluació i coavaluació.						
8. Propose noves activitats que faciliten l'adquisició d'objectius quan aquests no han estat suficientment aconseguits.						
9. Propose noves activitats de més nivell quan els objectius han estat suficientment aconseguits.						
10. Utilitze tècniques d'avaluació diferents en funció dels continguts, el nivell dels estudiants, el ritme d'aprenentatge, etc.						
11. Utilitze diferents mitjans per informar dels resultats els estudiants.						

Els indicadors del grau de compliment reflectits a la rúbrica tenen en consideració la valoració següent:

- 5: totalment aconseguit
- 4: aconseguit en un grau elevat
- 3: aconseguit en un grau intermedi
- 2: aconseguit a nivell mínim
- 1: no aconseguit

g) Elements transversals del currículum en el marc dels diferents plans i projectes desenvolupats al centre.

A més d'adquirir els continguts generals i específics ja esmentats, aquesta programació té com a objectiu fomentar l'esperit crític i creatiu dels alumnes. En general, almenys un cop al mes s'obrirà un debat en el qual puguin compartir la seva opinió sobre temes actuals, fent èmfasi també en el respecte i la tolerància d'opinions.

A la nostra programació didàctica hem integrat els temes transversals mitjançant un tractament implícit en els diferents elements curriculars i mitjançant una explicació metodològica sobre els propòsits i intencions que es persegueixen amb la seva integració, seguint els següents enfocaments:

1. Estem educant per a la pau quan s'educa en la tolerància, quan es fomenta i es practica el diàleg com a mètode de solució dels conflictes.
2. Estem educant per a la salut quan es desenvolupen hàbits de prevenció de malalties, tant físiques com mentals, i es promouen actituds d'adquisició d'hàbits saludables.
3. Estem educant ambientalment quan es consciencia els alumnes en els temes mediambientals.
4. Estem educant a la maduresa sexual quan s'educa l'alumnat científicament sobre la reproducció humana, la prevenció d'embarassos i la paternitat responsable i la prevenció de malalties de transmissió sexual.
5. Estem educant per a la ciutadania quan es desenvolupa a l'alumnat la consciència cívica, el respecte als drets humans i la Constitució espanyola, el valor de ser ciutadans d'Europa i del món.
6. Estem educant viàlment quan es fomenta a l'alumnat l'adquisició d'hàbits de seguretat viària, ja com a vianants, com a usuaris de vehicles.
7. Estem educant de manera no sexista quan es respecta i s'ofereixen les mateixes oportunitats a les dones i als homes, quan s'analitza el llenguatge utilitzat i, a l'anàlisi, es descobreixen i corregeixen expressions ofensives per a algun dels sexes, quan es analitzen i intenten corregir rols discriminatoris per a la dona al llarg d'història.
8. Estem educant interculturalment quan es descobreix, es critica i s'impedeix tota temptació xenòfoba, racista i intolerant, quan es descobreix el valor de tota persona humana, sigui quina sigui la raça, religió, condició social o sexe.
9. Estem educant per al consum quan es descobreix a l'alumnat el valor del treball i la importància relativa de les coses materials i se'ls ensenya a utilitzar-les solidàriament i adequadament.
10. Estem educant en la difusió de les bones pràctiques en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació quan es fan xerrades de prevenció, per part de l'Ajuntament de la localitat i les forces i cossos de seguretat de l'Estat, sobre l'assetjament a les xarxes socials.
11. Estem educant en el respecte i la tolerància quan fem xerrades, en col·laboració amb organitzacions no governamentals, dirigides a la sensibilització, prevenció i eradicació de qualsevol tipus de violència i discriminació per raó d'intolerància, especialment referida a condicions de diversitat funcional, gènere, orientació i identitat sexual, ètnia o creences religioses.
12. Estem educant en l'emprenedoria quan l'alumnat realitza projectes diversos en què el treball col·laboratiu és la metodologia clau i on el respecte i els valors cívics són essencials per assolir un bon resultat.

A més se'ls ha de proveir d'activitats lingüístiques a través de les quals puguin posar en pràctica el treball en equip i la cooperació. No obstant això, a causa de la situació de la COVID, sempre s'haurà de tenir en compte i mantenir la distància social.

h) Estratègies generals d'atenció a la diversitat

La nostra escola té com a objectiu que tothom se senta com a casa, acollim i respectem i treballem la diversitat des de l'aula de forma continua, amb alumne-tutor, treballs en grup, diàlegs i converses sobre temes que puguem ser sensibles de produir cap discriminació per qualsevol motiu.

i) Mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les tecnologies de la informació.

El professorat de la nostra escola està preparat i acostumat a treballar amb les noves eines tecnològiques a nostre abast i intentem fer-ne ús de manera continuada. Des del departament de comunicació, el professorat està realitzant cursos per millorar la seua competència tecnològica per tal d'utilitzar-la després a classe.

Estem en comunicació constant amb els altres departaments. I podem dir que tenim una de les millors pàgines web perquè el nostre alumnat puga accedir a tota la informació que necessita. A més a més, estem en contacte amb ells també a través de diversos medis per a rebre qualsevol informació que necessiten.

j) Activitats didàctiques complementàries

Sempre que la situació de la pandèmia COVID-19 ho permeta. Es plantejen les següents activitats:

1. Cinema en versió original subtitulada
2. Teatre en anglés
3. Visites guiades en anglés per la ciutat de València o Albufera
4. Visita guiada en anglés al museu de Belles Arts de València
5. Visita guiada en anglés a l'edifici de la Nau
6. Estada al campus Moragete per a la pràctica de l'anglés
7. Concursos literaris en anglés
8. Visita a un país europeu

GES 2 CASTELLANO

a) Introducción

- Justificación de la programación

La programación didáctica del módulo de Castellano de la Formación básica de las personas adultas, dentro del ámbito de Comunicación, tiene las finalidades siguientes:

- Facilitar la práctica docente.
- Asegurar la coherencia entre las intenciones educativas del profesorado y la puesta en práctica en el aula.
- Servir como instrumento de planificación, desarrollo y evaluación del proceso de enseñanza y aprendizaje.
- Ofrecer el marco de referencia más próximo para organizar las medidas de atención a la diversidad e inclusión socioeducativa de las personas adultas participantes.
- Proporcionar elementos de análisis para la evaluación del Proyecto educativo de centro, de las concreciones de los currículos y de la misma práctica docente.

El Centro Público de Formación de Personas Adultas Menicil, como centro de enseñanza para adultos, fija los valores, objetivos y criterios de evaluación para la realización de esta programación didáctica en la autonomía pedagógica y organizativa fijada en nuestro Proyecto educativo de centro, así como en la Ley 1/1995 de Formación de las Personas Adultas, sin olvidar la concreción de los currículos que figura en los anexos I, III y IV del Decreto 220/1999 y el artículo 24 de la Orden 20/2019.

Atendiendo a estos aspectos, la programación didáctica que presentamos se adecúa al contexto socioeconómico, cultural y sociolingüístico del CFPA Menicil de Manises y de su entorno, y a las características, intereses, demandas y ritmos de aprendizaje de las personas adultas participantes.

- Contextualización

Manises es un municipio situado en la comarca de *l'Horta Oest* y forma un triángulo entre el río Turia al norte, al sureste limítrofe con el término municipal de Quart de Poblet y al oeste con el de Ribarroja del Turia. Manises es famoso por su cerámica y por albergar en

su término municipal el aeropuerto de Valencia. Además, está comunicado por las carreteras A3 y A7, además de tener línea regular de autobuses y metro desde Valencia a través de las líneas 3, 5 y 9 que pasan por la ciudad. En la actualidad la población ronda los 30.919 habitantes.

La economía de la ciudad se ha basado históricamente en el sector industrial-cerámico. Actualmente, la actividad industrial se ha diversificado mucho más alrededor de los dos polígonos industriales (“el Aeropuerto” y “la Cueva”).

En cuanto a dotación escolar y cultural, Manises cuenta con seis escuelas infantiles municipales, seis colegios públicos de primaria, dos centros privados concertados de primaria y secundaria, tres institutos públicos de secundaria, la Escuela Superior de Cerámica, el Centro de Formación de Personas Adultas, dos escuelas privadas de música, la Casa de la Cultura y Juventud, el Museo Municipal de Cerámica y los centros sociales juveniles y de pensionistas, el polideportivo municipal y las diferentes asociaciones de vecinos.

En relación al centro, el claustro actual está compuesto por nueve docentes designados por la Conselleria: cinco del cuerpo de primaria y cuatro del cuerpo de secundaria.

El Centro de Formación de Personas Adultas es un centro de enseñanza pública, que depende de la Conselleria de Educación, Cultura y Deporte. Actualmente el centro cuenta con nueve aulas, una para cada uno de los docentes, un aula-taller de informática y la posibilidad de disponer de una sala de usos múltiples para reuniones de claustros y realización de exámenes. También se puede hacer uso de la biblioteca y de una pequeña habitación donde se realizan las tareas de dirección y secretaría del centro.

Actualmente, en el centro se imparten los niveles educativos correspondientes a los Ciclos de la Formación Básica (Programa A) i los Programas Formativos C, D, E y J que figuran en la Ley 1/95, art. 5.2., y que se especifican en el Proyecto curricular de centro.

El Centro está dotado con los siguientes recursos:

- Aula de Informática completamente equipada.
- Materiales audiovisuales: equipos electrónicos y colecciones.
- Material de reprografía.
- Biblioteca para préstamo.

El alumnado que asiste al centro vive o trabaja, mayoritariamente, en los barrios que hay alrededor; y una reducida parte proviene de poblaciones próximas (Ribarroja, Paterna, Quart de Poblet o Mislata). La lengua materna predominante es el castellano.

Respecto al nivel de estudios, en el primer ciclo de la formación básica casi ningún alumno tiene estudios, mientras que en el segundo ciclo tienen estudios primarios incompletos. En el resto de los programas formativos, la situación es muy variada incluyendo los estudios medios y superiores.

En cuanto a la situación económico-laboral, encontramos en el primer ciclo una mayoría de personas que son pensionistas y amas de casa; en el segundo ciclo, el alumnado es estudiante o está parado; en los otros cursos, el alumnado está en activo o son estudiantes universitarios. Por otro lado, existe un grupo reducido de personas con diversidad funcional.

b) Objetivos

- Objetivos generales de la Formación Básica de las Personas Adultas

Los objetivos generales de la Formación Básica de las Personas Adultas deberán desarrollarse en los dos ciclos a través de un tratamiento progresivo y secuencial, de manera que se iniciará su aplicación en el primer ciclo, ampliándose su desarrollo y profundizándose en su consecución en el segundo ciclo, de forma que al finalizar la etapa única, las personas adultas los hayan alcanzado según los criterios de evaluación expresados en el proyecto curricular, que incluirá la secuencia por ciclos del grado de desarrollo de las capacidades expresadas en los objetivos generales.

A fin de desarrollar las capacidades que los adultos deben lograr a lo largo de los dos ciclos de la Formación Básica de las personas adultas, los objetivos generales que se han de alcanzar son:

1. Leer, escribir y expresar oralmente informaciones, textos o cuestiones sencillas procedentes de diferentes situaciones comunicativas surgidas en el desarrollo de la vida cotidiana, e interpretar oralmente símbolos e imágenes sencillas.

2. Afianzar el dominio verbal y escrito del vocabulario básico dominando progresivamente el orden alfabético en las diferentes situaciones que exigen estas destrezas.

3. Superar estereotipos y prejuicios en relación con las variedades dialectales de una misma lengua y respecto a la importancia sociocultural de las diversas lenguas.

4. Desarrollar la capacidad comunicativa comprendiendo y produciendo de forma ordenada y clara mensajes orales y escritos en distintos contextos de comunicación y con diferentes intenciones expresivas.

5. Utilizar la lectura como fuente de disfrute, información y aprendizaje y como medio de perfeccionamiento y enriquecimiento lingüístico, cultural y personal.

6. Adquirir conceptos lingüísticos generales a fin de afianzar la comprensión y la expresión oral y escrita.

7. Concienciar acerca del valor de la propia lengua como vehículo de identidad cultural y utilizarla como instrumento para la adquisición de nuevos aprendizajes, el desarrollo del pensamiento y la comprensión y análisis de la realidad social, económica y cultural.

8. Desarrollar una actitud crítica hacia los distintos tipos de mensajes gráficos, plásticos y visuales, reconociendo e interpretando sus formas de expresión, distinguiendo su adecuación a las necesidades expresivas y reflexionando sobre su incidencia en la vida cotidiana.

9. Buscar, obtener y utilizar información de forma autónoma y crítica, conociendo las formas en que esta se encuentra disponible, seleccionando lo pertinente para una finalidad concreta y presentando esta información a los otros de forma adecuada.

10. Desarrollar la capacidad para analizar y regular las producciones lingüísticas, utilizando las propias ideas y experiencias en la producción de textos de intención creativa y literaria.

11. Interpretar y comparar las principales técnicas y lenguajes utilizados en los medios de comunicación social, a fin de ampliar las habilidades discursivas y de desarrollar una actitud crítica ante los mensajes procedentes de estos medios.

12. Alcanzar un conocimiento de la realidad lingüística española a fin de favorecer una actitud de interés y respeto por las realidades plurilingües.

13. Comprender la función de la literatura como instrumento de transmisión y creación cultural y como expresión histórico-social, mostrando una actitud crítica y descubriendo que su lectura puede ser fuente de ampliación de experiencias, disfrute personal y estímulo para la escritura creativa.

14. Establecer relaciones entre obras, autores y movimientos que constituyan un referente clave en la historia del arte y de la literatura y, los elementos más destacados del contexto social e histórico en que aparecen, valorando las obras relevantes como muestras destacadas del patrimonio cultural.

15. Apreciar que el estudio de otras lenguas y sus culturas constituye un medio para conocer y valorar la multiculturalidad y favorecer el entendimiento intercultural e internacional.

16. Leer de forma comprensiva y autónoma textos sencillos en lengua extranjera y emitir mensajes orales y por escrito referentes a las situaciones de comunicación más habituales.

17. Desarrollar estrategias de comunicación elementales, en lengua extranjera, favorecedoras del aprendizaje autónomo de lenguas.

18. Iniciarse en el cálculo mental con las operaciones básicas partiendo de procedimientos intuitivos propios de las personas adultas.

19. Adquirir el valor conceptual e instrumental de los números, utilizándolos correctamente e introducirse en el análisis de la dimensión matemática de la realidad y de la evolución histórica del lenguaje matemático, de manera que se alcance el concepto de las operaciones básicas a través de situaciones vivenciales concretas.

20. Plantear y resolver problemas sencillos de la vida cotidiana utilizando procedimientos matemáticos de forma que sea posible identificar, plantear y resolver interrogantes y problemas a partir de la experiencia.

21. Conocer los distintos sistemas de medida, así como los conceptos de proporcionalidad, tanto por ciento y representación gráfica de porcentajes, para entender su uso social.

22. Conocer los elementos fundamentales de la geometría y las principales figuras planas y realizar cálculos y medidas sobre ellas.

23. Elaborar estrategias de identificación y resolución de problemas, de forma individual y colectiva, en los diversos campos del conocimiento y la experiencia cotidiana, mediante procedimientos intuitivos y de razonamiento lógico, verbal y matemático.

24. Incorporar al lenguaje y a las formas de argumentación habituales distintas formas de expresión matemática para poder comunicarse de manera precisa y rigurosa, identificando los elementos lingüísticos, matemáticos y estadísticos básicos presentes en la información, analizando críticamente las funciones que desempeñan y sus aportaciones para una mejor comprensión de los mensajes.

25. Elaborar estrategias personales de resolución de problemas y expresar con claridad los pasos seguidos, valorando la importancia del proceso y su aplicación en diferentes contextos, desarrollando las destrezas cognitivas más relevantes que intervienen en la formación del pensamiento matemático.

26. Utilizar técnicas sencillas de recogida y clasificación de datos sobre temas de interés y situaciones diversas, siendo capaz de representar la información de forma verbal, gráfica y numérica y de formarse un juicio sobre la misma.

27. Utilizar los campos numéricos y dominar los mecanismos operativos básicos a fin de resolver situaciones problemáticas cotidianas, realizando los cálculos apropiados a

cada situación.

28. Conocer y utilizar procedimientos algebraicos elementales y los conceptos básicos de estadística y probabilidad que tengan una aplicación real y funcional.

29. Analizar y valorar los efectos que sobre la salud personal y colectiva tienen la determinación y el respeto de unas normas de seguridad e higiene, y de todo aquello que contribuya a la consecución de un ambiente saludable en distintos entornos.

30. Utilizar los conocimientos sobre el funcionamiento del cuerpo humano para desarrollar hábitos de prevención y salud corporal que propicien un clima individual y social saludables, y contribuir al desarrollo equilibrado de la persona.

31. Conocer los principales aspectos del desarrollo evolutivo desde la infancia a la adultez, así como las características fundamentales que configuran cada etapa.

32. Analizar los distintos modos de vivir los hechos básicos de la edad adulta, especialmente las transiciones afectivas y la maternidad / paternidad.

33. Fomentar la tolerancia y el respeto por las diferencias individuales físicas y psíquicas, a fin de superar todo tipo de discriminaciones, mediante el análisis, la reflexión crítica y las acciones sociales con las personas adultas con discapacidades motrices, psíquicas y sensoriales.

34. Desarrollar actitudes de cooperación y respeto, reconociendo los aspectos de relación que tienen las actividades físicas y el valor cultural de los deportes y juegos autóctonos.

35. Reconocer la riqueza expresiva del cuerpo y el movimiento como medios de comunicación y expresión creativa, apreciando el ritmo, el movimiento y la danza, como medios de representación de imágenes, de sensaciones, de ideas y como forma de expresión individual y colectiva.

36. Adquirir los instrumentos teóricos y metodológicos que permitan desarrollar progresivamente una interpretación científica de la naturaleza y una reorganización de las ideas según ella y elaborar criterios razonados sobre cuestiones científicas y tecnológicas básicas de nuestra época, mediante el contraste y la evaluación de información obtenida de distintas fuentes, utilizando los conceptos básicos de las Ciencias.

37. Descubrir la capacidad que tiene la naturaleza de producir cambios, desarrollando

una actitud crítica y responsable hacia la degradación ecológica y el impacto de ciertas tecnologías.

38. Utilizar los conocimientos básicos sobre los seres vivos y los elementos físicos y sus interacciones para comprender mejor el ecosistema.

39. Desarrollar la imagen de la ciencia como proceso, como método y como actividad humana realizada por mujeres y hombres, ante la concepción de la ciencia como dogma, tomando conciencia de su provisionalidad y valorando el conocimiento científico como un proceso en construcción ligado a las características y necesidades de la sociedad en cada momento histórico y sometido a evolución y revisión continua.

40. Reconocer y valorar las aportaciones de la ciencia para la mejora de las condiciones de existencia de los seres vivos, apreciando la importancia de la formación científica, utilizando en las actividades cotidianas y en la elaboración de conocimientos, los valores y las actitudes propias de la ciencia, adoptando una actitud crítica y fundamentada ante los grandes problemas que actualmente plantean las relaciones entre ciencia, técnica y sociedad.

41. Iniciarse de manera progresiva en el uso de las nuevas tecnologías, como parte de la formación polivalente, para facilitar el aprendizaje y mejorar las condiciones de integración laboral y social.

42. Conocer los problemas derivados de un uso irracional de las tecnologías analizándolos desde una perspectiva científica y fomentado una actitud de respeto y cuidado del medio ambiente y de aprovechamiento racional de los recursos existentes.

43. Desarrollar una actitud crítica y de indagación frente a la enorme presencia de elementos y procesos tecnológicos en nuestro entorno, valorando los efectos económicos, morales y culturales de las aplicaciones de las ciencias y de las tecnologías en la calidad de vida, así como su papel en la configuración de determinadas profesiones y en la organización y realización de actividades del tiempo libre.

44. Comprender y expresar mensajes científicos utilizando el lenguaje oral y escrito adecuadamente, así como otros sistemas de notación y de representación cuando corresponda y aplicar estrategias coherentes con los procedimientos de la ciencia, en la resolución de problemas.

45. Indagar sobre las causas de los fenómenos sociales desde una actitud abierta hacia la complejidad de los problemas, y apreciar que los análisis sociales son procesos

en constante elaboración.

46. Desarrollar una actitud positiva hacia al trabajo manual, como medio de sustento y realización personal, superando la tradicional dicotomía entre la actividad intelectual y la actividad manual.

47. Analizar críticamente las concepciones que inspira el funcionamiento de la economía de nuestra sociedad a fin de actuar como consumidor y/o productor consciente.

48. Conocer técnicas y estrategias de búsqueda de empleo y desarrollar mecanismos de adaptación a las nuevas situaciones del mundo del trabajo, a fin de mejorar las condiciones de inserción social y laboral en un mundo en cambio permanente.

49. Adquirir instrumentos polivalentes, metodológicos y de conocimiento que permitan aprovechar ofertas formativas destinadas a la mejora profesional y a la inserción social, así como de los recursos temporales, materiales y humanos del entorno inmediato que puedan contribuir al desarrollo de iniciativas propias en el ámbito profesional y social.

50. Utilizar los conocimientos y experiencias adquiridos sobre los diferentes recursos, técnicas, instrumentos, ..., así como sobre los distintos certificados y perfiles de profesionalidad para organizarse una idea respecto a los conocimientos, experiencias y condiciones necesarias para incorporarse al mundo del trabajo, mejorar o cambiar la ocupación.

51. Adquirir las estrategias intelectuales y culturales que permitan utilizar con libertad y racionalidad el consumo y producción de bienes, así como los recursos naturales y económicos y los servicios socio-culturales.

52. Conocer los mecanismos y valores que rigen el funcionamiento de las sociedades, en especial los referidos a los derechos y deberes que regulan la participación política, económica, cultural y social de los ciudadanos y ciudadanas.

53. Conocer el medio geográfico y natural inmediato a fin de conservarlo y utilizarlo responsablemente, en tanto que determinante de la calidad de vida y adquirir una actitud crítica ante el impacto que sobre ese entorno tienen determinadas acciones humanas derivadas de un uso no debidamente planificado de la tecnología.

54. Conocer la variedad de factores geográficos e históricos y su interrelación con la sociedad actual y la interdisciplinariedad entre ambas dimensiones del conocimiento social, distinguiendo y analizando los elementos básicos manejados en la explicación de

la sociedad, en sus manifestaciones tanto temporales como espaciales.

55. Conocer la dimensión europea y mundial de una nueva ciudadanía basada en la igualdad, la solidaridad, la libertad, el respeto a los otros y la participación democrática.

56. Conocer, apreciar y respetar el patrimonio natural, cultural, e histórico-artístico, entendiendo la diversidad cultural y lingüística como un derecho de los pueblos y de los individuos a su identidad.

57. Acercarse, conceptual y estéticamente, al patrimonio cultural y al hecho artístico contribuyendo activamente a su conservación y mejora, respetando la diversidad lingüística, étnica y cultural e impulsando el conocimiento crítico de las creencias, actitudes y valores básicos que conforman nuestras tradiciones y las de otras culturas, para favorecer el respeto y la convivencia multicultural.

58. Desarrollar una actitud crítica y de disfrute, frente a las creaciones musicales entendidas como formas de comunicación y de expresión cultural e histórica, a fin de apreciarlas y de elaborar criterios personales sobre la calidad y los usos sociales de la música.

59. Comprender las relaciones existentes entre el desarrollo personal y el contexto sociocultural y ecológico, a fin de formarse criterios para evaluar las normas que regulan la convivencia y actuar en consecuencia.

60. Desarrollar destrezas y habilidades básicas para las relaciones interpersonales y sociales.

61. Fomentar la participación de manera deliberada y crítica en el espacio de diferentes instituciones, haciendo uso de los derechos de ciudadano.

62. Utilizar los conocimientos y las experiencias sobre las organizaciones sociales para activar e implementar modos de participación social que garanticen el disfrute de bienes y servicios que mejoren las condiciones de vida de la comunidad.

63. Adquirir técnicas, recursos y procedimientos expresivos que permitan interpretar y producir con propiedad, autonomía y creatividad mensajes que utilicen los diferentes códigos actuales. Todo eso para enriquecer sus posibilidades de comunicación (interpersonal y social) y reflexionar sobre los hechos culturales, artísticos, científicos y tecnológicos que configuran la sociedad actual y que están comprometidos con la mejora de la calidad de vida.

- Objetivos específicos del módulo formativo de Castellano

Los objetivos generales explicados en el punto anterior han resultado clave para formar los objetivos específicos del módulo de Castellano:

1. Leer, escribir y expresar oralmente informaciones, textos o cuestiones sencillas procedentes de diferentes situaciones comunicativas surgidas en el desarrollo de la vida cotidiana, e interpretar oralmente símbolos e imágenes sencillas.

2. Afianzar el dominio verbal y escrito del vocabulario básico dominando progresivamente el orden alfabético en las diferentes situaciones que exigen estas destrezas.

3. Superar estereotipos y prejuicios en relación con las variedades dialectales de una misma lengua y respecto a la importancia sociocultural de las diversas lenguas.

4. Desarrollar la capacidad comunicativa comprendiendo y produciendo de forma ordenada y clara mensajes orales y escritos en distintos contextos de comunicación y con diferentes intenciones expresivas.

5. Utilizar la lectura como fuente de disfrute, información y aprendizaje y como medio de perfeccionamiento y enriquecimiento lingüístico, cultural y personal.

6. Adquirir conceptos lingüísticos generales a fin de afianzar la comprensión y la expresión oral y escrita.

7. Concienciar acerca del valor de la propia lengua como vehículo de identidad cultural y utilizarla como instrumento para la adquisición de nuevos aprendizajes, el desarrollo del pensamiento y la comprensión y análisis de la realidad social, económica y cultural.

8. Desarrollar una actitud crítica hacia los distintos tipos de mensajes gráficos, plásticos y visuales, reconociendo e interpretando sus formas de expresión, distinguiendo su adecuación a las necesidades expresivas y reflexionando sobre su incidencia en la vida cotidiana.

9. Buscar, obtener y utilizar información de forma autónoma y crítica, conociendo las formas en que esta se encuentra disponible, seleccionando lo pertinente para una finalidad concreta y presentando esta información a los otros de forma adecuada.

10. Desarrollar la capacidad para analizar y regular las producciones lingüísticas, utilizando las propias ideas y experiencias en la producción de textos de intención creativa y literaria.

11. Interpretar y comparar las principales técnicas y lenguajes utilizados en los medios de comunicación social, a fin de ampliar las habilidades discursivas y de desarrollar una actitud crítica ante los mensajes procedentes de estos medios.

12. Alcanzar un conocimiento de la realidad lingüística española a fin de favorecer una actitud de interés y respeto por las realidades plurilingües.

13. Comprender la función de la literatura como instrumento de transmisión y creación cultural y como expresión histórico-social, mostrando una actitud crítica y descubriendo que su lectura puede ser fuente de ampliación de experiencias, disfrute personal y estímulo para la escritura creativa.

14. Establecer relaciones entre obras, autores y movimientos que constituyan un referente clave en la historia del arte y de la literatura y, los elementos más destacados del contexto social e histórico en que aparecen, valorando las obras relevantes como muestras destacadas del patrimonio cultural.

15. Apreciar que el estudio de otras lenguas y sus culturas constituye un medio para conocer y valorar la multiculturalidad y favorecer el entendimiento intercultural e internacional.

c) Estructura y clasificación de los contenidos

Los contenidos curriculares se organizan a través de una propuesta integrada por las distintas dimensiones formativas complementarias e interrelacionadas entre sí, que configuran la formación de personas adultas.

Se incluyen contenidos conceptuales, procedimentales y actitudinales, con el fin de que las personas adultas adquieran un conjunto de conocimientos, habilidades, técnicas, métodos, estrategias, actitudes y valores que posibiliten su formación integral, y faciliten su desarrollo personal y sociocultural, en la línea de aprender a aprender y aprender a hacer.

Los contenidos a desarrollar en el módulo de Castellano son los siguientes:

- * La adquisición de recursos y procedimientos expresivos que permitan interpretar y producir con autonomía y creatividad mensajes en diferentes contextos comunicativos (interpersonales y sociales).

- * Desarrollo de una actitud crítica hacia los distintos tipos de mensajes gráficos, plásticos y visuales, ya sean artísticos o comerciales, reconociendo e interpretando tanto su estructura y organización interna como sus formas de expresión y su incidencia en la vida cotidiana.

- * Adquisición de recursos expresivos y comprensivos que permitan enfrentarse con libertad y racionalidad al consumo y producción de bienes y a la utilización de recursos naturales y servicios socio-culturales.

- * Adquisición de técnicas y mecanismos tendentes a afianzar el sentido de grupo, favorecer la relación interpersonal y la convivencia, y contribuir a la ocupación consciente del tiempo libre, a través de intercambios comunicativos.

- * Adopción de una actitud favorable a la comunicación respetuosa, fluida y gratificante, superando estereotipos y prejuicios socio-lingüísticos respecto a la valía e importancia socio-cultural de las diversas lenguas, así como de sus variedades dialectales.

- * Concienciación sobre el valor de la lengua propia como vehículo de identidad cultural.

- * Utilización de la lengua como instrumento para la adquisición de nuevos aprendizajes que faciliten la comprensión y el análisis de la realidad social, económica y cultural, analizando sus diferentes usos sociales, así como los medios, tecnológicos o no, que utiliza.

* La lectura y la escritura como formas de comunicación y como fuentes de enriquecimiento cultural y de placer personal.

* Desarrollo de una actitud crítica y de disfrute frente a las creaciones musicales entendidas como formas de comunicación.

* Valoración del ritmo, el movimiento y la danza, como medio de representación de imágenes, de sensaciones, de ideas y como forma de expresión individual y colectiva.

* Conocimiento de la conducta motriz como organización significativa del comportamiento humano, reconociendo la riqueza expresiva del cuerpo como medio de comunicación y expresión creativa.

* La expresión oral de opiniones personales, indicaciones, instrucciones, etc., con claridad, orden y buena pronunciación en diferentes situaciones comunicativas (exposición, diálogo, coloquio, etc.).

* La escucha y el respeto a las opiniones de los demás, así como saber guardar el turno de palabra en comunicaciones de grupo.

* El resumen oral de informaciones sencillas procedentes de cualquiera de las fuentes de información existentes (radio o televisión, películas, conversaciones, entrevistas, etc.).

* La interpretación oral de símbolos, imágenes, planos y gráficos sencillos.

* La lectura correcta y de forma autónoma, con una comprensión básica, de textos sencillos, escritos con diferentes tipos de letra y diferente intencionalidad (cartas, impresos, mensajes publicitarios, titulares de prensa, narraciones breves ...)

* La escritura de forma autónoma de textos cortos y sencillos (encargos, notas, avisos, refranes, etc.), utilizando correctamente la ortografía natural, siendo capaz de aplicar esta destreza en la cumplimentación de impresos y formularios sencillos relacionados con necesidades cotidianas.

* Afianzamiento del dominio verbal y escrito del vocabulario básico a fin de facilitar una comunicación fluida y precisa.

* Comprensión y producción en forma ordenada y clara de mensajes orales atendiendo a diferentes intenciones expresivas (ideas propias, vivencias, informaciones breves, quejas, reclamaciones, etc.) y contextos de comunicación (públicos y privados), aprendiendo a respetar las reglas sociales, gramaticales y de pronunciación que regulan

el intercambio comunicativo.

- * Desarrollo de la capacidad comunicativa ejercitando la expresión y la comprensión oral y escrita a partir de discursos (orales, escritos, icónicos, gráficos, etc.) de dificultad mediana (periodísticos, literarios, exposiciones orales, conversaciones, etc.) siguiendo un método de análisis basado en la distinción entre lo fundamental y lo accesorio, a través de resúmenes, interpretaciones, preguntas y respuestas, etc.

- * Utilización de la lectura como fuente de disfrute, de información y de aprendizaje y como medio de perfeccionamiento y enriquecimiento personal, lingüístico y cultural, desarrollando destrezas de lectura silenciosa que incrementen la velocidad y la comprensión lectora.

- * Afianzamiento de la expresión escrita, teniendo en cuenta la ortografía y la coherencia en la elaboración de textos cortos con una determinada intención comunicativa (opiniones, vivencias, recetas, consejos, instrucciones, composiciones literarias...).

- * Elaboración por escrito de textos y formularios que respondan a necesidades cotidianas (impresos, solicitudes, instancias, telegramas, giros postales, cartas, etc.).

- * Adquisición de conceptos lingüísticos generales, referidos a los elementos de la situación comunicativa, al orden de la frase, a la noción del tiempo, a la estructura de la oración, etc.

- * Comprensión de las relaciones del lenguaje visual y plástico con otros lenguajes, escogiendo la fórmula expresiva más adecuada en función de las necesidades y posibilidades de comunicación.

- * Dominio del orden alfabético para utilizarlo con agilidad y sentido en diferentes situaciones: consulta de guías telefónicas, listados alfabéticos, diccionario, etc. De igual manera se ha de manejar con fluidez el vocabulario básico, las siglas y abreviaturas más comunes y otros elementos formales del lenguaje escrito.

- * Comunicación a través de medios de expresión verbal, desarrollando el razonamiento lógico y verbal.

- * Selección entre los distintos lenguajes gráficos, plásticos y visuales, del más adecuado a las necesidades de expresión, integrando, si es necesario, dos o más lenguajes en las producciones creativas.

* Búsqueda, obtención y utilización de información de forma autónoma y crítica, conociendo las formas en que esta se encuentra disponible, seleccionando aquello que pueda ser pertinente para una finalidad concreta y presentando esta información a los otros de forma adecuada.

* Conocimiento de técnicas para el tratamiento de la información: recogida y registro de datos, análisis crítico, contrastación y síntesis interpretativa.

* La comunicación oral y escrita, con coherencia y corrección, de acuerdo con las diferentes finalidades y situaciones comunicativas, a través del conocimiento de la gramática básica como medio de perfeccionamiento de la expresión lingüística, oral y escrita.

* Desarrollo de la capacidad para analizar y regular las producciones lingüísticas, utilizando las propias ideas y experiencias, y haciendo servir conscientemente las posibilidades expresivas, estéticas y lúdicas de la lengua en la producción de textos de intención creativa y literaria.

* Expresión por escrito de opiniones, críticas, reclamaciones y vivencias personales, etc., con coherencia, corrección gramatical y ortográfica, en diferentes contextos de comunicación tales como la cumplimentación de impresos y formularios, la elaboración de recensiones de artículos y libros y en la producción de diferentes tipos de textos (narrativos, descriptivos, expositivos y argumentativos).

* Interpretación del lenguaje figurado (frases hechas, refranes, figuras literarias, etc.), teniendo en cuenta el contexto en el que se utiliza, como refuerzo léxico-ortográfico y lúdico.

* Interpretación y comparación de las principales técnicas y lenguajes utilizados en los medios de comunicación social (prensa, radio, televisión, publicidad, etc.), a fin de ampliar las habilidades discursivas y de desarrollar una actitud crítica ante los mensajes procedentes de estos medios.

* Conocimiento de la realidad lingüística del Estado español con el fin de favorecer una actitud de interés y respeto por las realidades plurilingües.

* Utilización de técnicas sencillas de recogida y clasificación de datos a fin de documentarse y obtener información sobre temas de interés siendo capaz de presentar esta información de forma verbal y gráfica, y de formarse un juicio sobre la misma.

* Establecimiento de relaciones entre obras, autores, y movimientos que constituyan

referentes claves en la historia de la literatura y, los elementos más destacados del contexto social e histórico en que aparecieron, valorando las obras relevantes de la tradición literaria como muestras destacadas del patrimonio cultural.

* Comprensión de la literatura como instrumento de transmisión, de creación cultural y como expresión histórico social, mostrando una actitud crítica ante el contenido ideológico de las obras literarias, descubriendo que su lectura puede ser fuente de ampliación de experiencias, de disfrute personal y de estímulo para la escritura creativa.

d) Unidades didácticas

Una unidad didáctica es la planificación de las actividades de aprendizaje en relación con el resto de elementos de la programación docente. Según el Ministerio de Educación y Formación Profesional, una unidad didáctica es una «unidad de programación y actuación docente configurada por un conjunto de actividades que se desarrollan en un tiempo determinado, para la consecución de unos objetivos didácticos. Una unidad didáctica da respuesta a todas las cuestiones curriculares: qué enseñar (objetivos y contenidos), cuándo enseñar (secuencia ordenada de actividades y contenidos), cómo enseñar (actividades, organización del espacio y del tiempo, materiales y recursos didácticos) y a la evaluación (criterios e instrumentos para la evaluación), todo ello en un tiempo claramente delimitado» (1992).

Aparte del Ministerio de Educación y Formación Profesional, hay otras referencias más modernas igualmente válidas como la de Novalbos: «una unidad didáctica es un documento, a modo de declaración de intenciones, constituido por una serie de elementos que guiarán al profesorado en el tratamiento de las competencias y contenidos de dicha unidad, con unos objetivos, unas metodologías, unos tiempos y unos criterios de evaluación. Además, debe tener en cuenta los conocimientos didácticos actuales sobre el proceso de enseñanza-aprendizaje. Pero, a su vez, dicha unidad didáctica debe estar enmarcada dentro de una Programación Didáctica, un documento de orden superior» (2016).

La tarea de un buen docente, por tanto, es elaborar unidades didácticas ambiciosas y bien estructuradas para fomentar y facilitar el aprendizaje del alumnado.

- Organización de las unidades didácticas

Las unidades didácticas se desarrollarán acorde a los objetivos, competencias básicas y contenidos del módulo de Castellano explicados anteriormente. Cada tema será una unidad didáctica que pondrá al alumnado en el centro del aprendizaje, y el profesorado tendrá un papel de guía. Es decir, se favorecerá la participación y el aprendizaje activo. Para favorecer que el aprendizaje sea activo, será necesario que el aprendizaje sea significativo. Es decir, que los contenidos expuestos tendrán más dificultad de la esperada, con preguntas y pistas con las que ellos mismos, con ayuda del profesorado, llegarán a entender ese contenido más difícil. En otras palabras, tendrán que utilizar los conocimientos que ya poseen para entender nuevos contenidos (Ausubel).

Dado que la asignatura de Castellano consta de dos bloques, lengua y literatura, cada

unidad didáctica aunará estas dos áreas:

- Tema 1
  - Comunicación: Los elementos de la comunicación. Las funciones del lenguaje.
  - Léxico: Siglas y abreviaturas.
  - Ortografía: Letras y sonidos.
  - Gramática: Las unidades lingüísticas. Clases de enunciados según la modalidad.
  - Literatura: La literatura: características y finalidad.

- Tema 2
  - Comunicación: Las lenguas de España.
  - Léxico: Sentido literal y sentido figurado.
  - Ortografía: Las mayúsculas.
  - Gramática: La palabra y sus constituyentes. Clases de palabras según su estructura.
  - Literatura: Los recursos estilísticos.

- Tema 3
  - Comunicación: El texto y sus propiedades. Los conectores.
  - Léxico: Palabras polisémicas.
  - Ortografía: Principios de acentuación.
  - Gramática: El sustantivo.
  - Literatura: Los géneros literarios.

- Tema 4
  - Comunicación: Las clases de textos.

- Léxico: Palabras sinónimas.
- Ortografía: Acentuación de diptongos y triptongos.
- Gramática: Los determinantes.
- Literatura: La narrativa.

- Tema 5

- Comunicación: La narración.
- Léxico: Palabras antónimas.
- Ortografía: Acentuación de hiatos.
- Gramática: Los pronombres.
- Literatura: Los subgéneros narrativos.

- Tema 6

- Comunicación: La noticia.
- Léxico: Hipónimos e hiperónimos.
- Ortografía: La tilde diacrítica.
- Gramática: El adjetivo.
- Literatura: La lírica.

- Tema 7

- Comunicación: La descripción.
- Léxico: Los campos semánticos.
- Ortografía: Las letras b y v.
- Gramática: El verbo
- Literatura: Los subgéneros líricos.

- Tema 8:

- Comunicación: El diálogo.
- Léxico: Los campos léxicos.
- Ortografía: Las letras g y j.
- Gramática: La conjugación verbal.
- Literatura: El teatro.

- Tema 9:

- Comunicación: La exposición y la argumentación.
- Léxico: Los homónimos.
- Ortografía: La letra h.
- Gramática: El adverbio, las preposiciones y las conjunciones.
- Literatura: Los subgéneros teatrales.

- Recursos didácticos y organizativos

La profesora ha optado por utilizar un dossier de fotocopias para facilitar la creación de las unidades didácticas y establecer una guía, sin olvidar el uso de materiales reales extraídos de diferentes contextos y ámbitos que permiten poner en contacto al alumnado con la realidad lingüística y cotidiana de la lengua: periódicos, vídeos, entrevistas, etc.

- Actividades de refuerzo y ampliación

Por un lado, el profesorado atenderá a la diversidad del alumnado con el objetivo de conseguir una mejora de sus resultados académicos. Para esta finalidad, se adoptarán ciertas medidas pedagógicas que se concretan en un tipo de actividades: de refuerzo. Entre los mínimos, estas actividades han de compensar las deficiencias cognitivas que presente el alumnado y han de desarrollar únicamente las competencias básicas.

Por otro lado, el profesorado atenderá al alumnado avanzado a través de actividades y

trabajos de ampliación que favorezcan su participación y motivación.

- Distribución temporal de las unidades didácticas

Las unidades didácticas del módulo de Castellano ocuparán dos evaluaciones y se impartirán desde el 27 de septiembre (día que comienza el curso) hasta el 11 de febrero (día que termina la 2ª Evaluación), ya que de febrero a junio se impartirá el módulo de Valenciano a la misma hora, con un total de cuatro horas semanales dedicadas a la asignatura.

- 1ª Evaluación: temas 1, 2, 3, 4 y 5.
- 2ª Evaluación: temas 6, 7, 8 y 9.

La distribución temporal de las unidades didácticas será la siguiente:

- Tema 1: del 27/09 al 08/10
- Tema 2: del 11/10 al 22/10
- Tema 3: del 25/10 al 05/11
- Tema 4: del 08/11 al 19/11
- Tema 5: del 22/11 al 03/12
- Tema 6: 09/12 al 17/12
- Tema 7: del 20/01 al 14/01
- Tema 8: del 17/01 al 28/01
- Tema 9: del 31/01 al 11/02

e) Orientaciones didácticas

- Metodología general y específica

La metodología es, junto con los contenidos, la herramienta que, como profesores, tenemos para llevar a cabo los objetivos establecidos en el segundo ciclo de la Formación básica de las personas adultas. Para el diseño de esta programación didáctica seguiremos principalmente un **enfoque comunicativo**; no obstante, tendremos en cuenta otras teorías de aprendizaje que pueden ser útiles en el proceso de enseñanza-aprendizaje como son el aprendizaje significativo, el aprendizaje cooperativo, el aprendizaje basado en proyectos, la simulación de situaciones reales de comunicación, etc. Considerando todos estos enfoques, diseñaremos una metodología basada en la combinación de procesos de enseñanza, complementada con el empleo de materiales de diversa índole y con la organización de actividades extraescolares.

Se intenta, sobre todo, que los alumnos pongan en práctica las cinco habilidades básicas (leer, escuchar, escribir, interactuar y hablar) y que los contenidos teóricos (gramaticales, nocionales, textuales, etc.) vayan supeditados a la práctica de la lengua.

Haremos especial hincapié en la práctica diaria de los contenidos teóricos para que el alumnado sea capaz de entender cómo los elementos teóricos forman parte de la estructura lingüística, cultural y social del Castellano.

Para que el aprendizaje sea significativo, la participación y la implicación de los alumnos en el proceso de enseñanza-aprendizaje será fundamental. Por consiguiente, el papel del profesor será el de guía del estudiante, orientándolo en el proceso de aprendizaje y proporcionándole las herramientas necesarias para que adquiriera una mayor autonomía y así pueda aprender a aprender. El profesor, asimismo, deberá tener la habilidad de detectar los intereses del alumnado para adoptar una metodología de acuerdo a sus necesidades y realizar una elección acertada del material utilizado.

- Tratamiento integral de las lenguas (TIL)

Para conseguir una educación lingüística unitaria es necesario aplicar al conjunto de las lenguas que incorpora el centro un tratamiento integrado. No obstante, este tratamiento integrado no tendría que consistir simplemente en una unificación terminológica, o en dar una misma estructura formal a los diferentes currículos —cosas todas necesarias, por otra parte—, ni tan solo a trabajar durante unas horas determinadas las llamadas estructuras

lingüísticas comunes. El tratamiento integrado debe consistir en un planteamiento global que tenga por objetivo la construcción de la competencia plurilingüe a través de una perspectiva conjunta en la enseñanza y uso vehicular de todas las lenguas del currículum. Esta construcción comporta decisiones y actuaciones a diversos niveles –decisiones de política lingüística de centro, decisiones curriculares y decisiones de actuación en el aula–, teniendo en cuenta lo que es común a las diferentes lenguas y lo que es propio de cada una.

El enfoque integrado de las lenguas es un enfoque complejo, que implica la actuación a diferentes niveles y que puede adoptar fisonomías muy diversas. Esta complejidad y diversidad proviene del hecho de que la integración de lenguas en una clase tiene que ser el resultado de la confluencia de tres procesos que llevan a cabo los agentes educativos, y durante los cuales van tomando decisiones, basadas en principios didácticos rigurosos i adecuados al contexto en el que se han de aplicar. Estos tres procesos son:

- Una unificación de criterios respecto a las lenguas, su adquisición-aprendizaje y su enseñanza.
- Una diversificación de tratamientos según las lenguas y los aprendices.
- Y la organización de la actuación coordinada en las diferentes lenguas del currículum, para que la adquisición de la competencia plurilingüe sea más rápida, eficaz y económica.

Fuente: PASCUAL GRANELL, Vicent. El tractament de les llengües en un model d'educació plurilingüe per al sistema educatiu valencià. València: Generalitat Valenciana - Conselleria de Cultura, Educació i Esport, 2006.

- Actividades y estrategias de enseñanza y aprendizaje

El planteamiento de cada unidad didáctica se centra en el propio alumnado, en la adquisición de las competencias básicas y en los presupuestos del pensamiento creativo. Los contenidos de la unidad didáctica se desarrollan en cinco bloques secuenciados: Comunicación, Léxico, Ortografía, Gramática y Literatura.

Las actividades de competencia lectora presentan textos de las distintas modalidades y tipologías textuales sobre los que, a través de las consignas de las pruebas externas, se introduce al alumnado en el comentario de texto.

En las actividades finales de clase y en las pruebas de Graduado en Educación Secundaria que haremos cada dos temas, el alumnado repasa los contenidos principales de la unidad y se verifica si ha alcanzado los estándares de aprendizaje determinados por la Administración educativa.

Cada unidad didáctica se desarrollará en ocho sesiones de 55', pero nuestra programación es flexible respecto a los tiempos y contenidos ya que contemplamos la posibilidad de interrumpir la secuencia de estos de acuerdo a circunstancias como noticias, acontecimientos relevantes o fechas especiales para celebrar (el 8 de marzo, día internacional de la mujer; el 23 de abril, día del Libro...).

En cuanto a la disposición de la clase, el profesor facilitará la distribución del alumnado individualmente, por parejas o en pequeños grupos, de acuerdo con los requerimientos de las actividades propuestas.

f) Evaluación

Los criterios de evaluación establecen el tipo de aprendizaje que se espera que las personas adultas hayan alcanzado como resultado del proceso formativo, en referencia a los objetivos y los contenidos del currículo. Constituyen criterios orientadores que se habrán de integrar de manera coherente en la estrategia metodológica general y siempre teniendo en cuenta el contexto del centro, las características específicas de las personas adultas y los distintos ritmos de aprendizaje.

Los criterios de evaluación a desarrollar en el módulo de Castellano son los siguientes:

- * Valorar oportunamente las distintas posibilidades que ofrece el conjunto de elementos de lenguaje y comunicación, en relación con el mundo del trabajo y la participación social, buscando en cada caso los más adecuados a cada situación concreta.

- * Comprender y producir mensajes en los que se integren, el lenguaje verbal y lenguajes no verbales (icónico, gestual, musical), atendiendo a las principales características de la situación de comunicación y utilizando los procedimientos expresivos de los diferentes códigos.

- * Planificar y llevar a cabo, individualmente o en equipo, la consulta de diversas fuentes de información, mediante el manejo de índices, fichas y otros sistemas de clasificación, en el marco de trabajos sencillos de investigación.

- * Captar las ideas esenciales e intenciones de producciones orales y escritas, de diferente tipo y distinto nivel de formalización, reproduciendo su contenido oralmente y por escrito, mediante resúmenes, exposiciones, debates, etc.

- * Sintetizar oralmente y por escrito, informaciones procedentes de ideas y experiencias propias y ajenas, así como de diferentes fuentes de información sobre un mismo tema, con el fin de elaborar conclusiones propias.

- * Producir textos escritos de diferente tipo (narrativos, descriptivos, expositivos y argumentativos), adecuándolos a la situación de comunicación, utilizando la estructura organizativa de cada uno y respetando los criterios de corrección.

- * Utilizar las propias ideas y experiencias, así como la reflexión sobre los mecanismos de la lengua y sus elementos formales para una mejor comprensión y producción de textos de intención creativa, posibilitando la incorporación consciente de procedimientos literarios.

- * Identificar los principales recursos utilizados por los medios de comunicación para la

elaboración y difusión de informaciones y de opiniones.

- * Identificar, respetar y valorar las diferentes lenguas y variedades dialectales del Estado, en relación con las manifestaciones históricas, sociales y culturales.

- * Identificar en textos orales, escritos y en medios audiovisuales de distinto tipo, imágenes y expresiones que denoten alguna forma de discriminación social, étnica, sexual, etc., utilizando los lenguajes como medios de resolución de conflictos interpersonales.

- * Obtener información concreta y relevante sobre temas de interés previamente delimitados a partir de las consultas de diversas fuentes (encuestas, cuestionarios, documentos, escritos, etc.) elaborando la información recogida, sacando conclusiones y presentando esta información de forma verbal y gráfica.

- * Establecer relaciones entre obras, autores y movimientos que constituyen un referente clave en la historia de la literatura y los elementos más destacados del contexto cultural, social e histórico en que aparecen.

- * Reconocer las características literarias más destacadas en los textos leídos para su valoración, manifestando preferencias en la selección de lecturas y expresando las propias opiniones y gustos personales sobre los mismos.

- Tipo de evaluación

De acuerdo con lo que determinan el artículo 10 del Decreto 220/1999 y los artículos del 32 al 38 de la Orden 38/2017, la evaluación del proceso de aprendizaje de las personas participantes de la formación que cursan estudios en los ciclos I y II de la formación básica de las personas adultas es continua, integradora, formativa y participativa.

La evaluación es continua y formativa. Dado el carácter continuo de la evaluación, esta tiene como finalidad detectar las dificultades en el momento en el que se produzcan, analizar las causas y, en consecuencia, reorientar la intervención educativa y adecuarla a la diversidad de capacidades, ritmos de aprendizaje, intereses y motivaciones del alumnado. Por ello, el alumnado se evalúa diariamente mediante los ejercicios, las exposiciones orales, las redacciones, la participación y la actitud. Por su parte, el carácter formativo implica que la evaluación constituye una herramienta idónea para la mejora tanto de los procesos de enseñanza como de los procesos de aprendizaje.

Asimismo, la evaluación es integradora, colaborativa y participativa, por lo que el centro y el equipo docente evaluador garantizará los medios y las estrategias convenientes para que el alumnado y las familias se integren, colaboren y participen activamente en los diferentes procesos ligados a la evaluación.

- Criterios de calificación

La nota de las diferentes evaluaciones está regulada por porcentajes establecidos para cada una de las partes. Los porcentajes se reparten de la siguiente forma:

- 70% Conceptos (exámenes)
- 20% Procedimientos (trabajos orales y/o escritos, deberes y lecturas)
- 10% Actitud

Para poder sacar la nota media de las dos evaluaciones, todos los alumnos deberán tener, como mínimo, un 4 en cada una de las tres partes (exámenes, trabajos y actitud).

La evaluación es continua y sumativa. Así pues, en cualquier momento los alumnos podrán examinarse del contenido visto previamente.

En relación a los exámenes, el número de exámenes a realizar cada evaluación puede variar y, en consecuencia, se verá afectado el porcentaje establecido para esta parte. En caso de que el alumnado no se presentase a un examen de carácter obligatorio, sin la justificación adecuada, supondrá una calificación de 0. Para justificar la ausencia de un examen solo se admitirán justificantes oficiales (médico, judicial, etc.)

En relación a los trabajos, todo aquel trabajo que no se presente en el plazo correspondiente no se aceptará, obteniendo una calificación de 0. Los trabajos copiados o no realizados de manera adecuada por el alumno también se calificarán con un 0.

En relación a la actitud, esta incluye interés por la asignatura, actitud positiva, participación, etc. La asistencia a clase es obligatoria y, por ello, se llevará un registro de faltas de asistencia en Ítaca. Un alumno que no haya asistido al 80% de las sesiones de una evaluación, perderá el derecho a la evaluación continua y solo tendrá derecho a un único examen por evaluación.

La nota final será la media ponderada de las dos evaluaciones.

En relación al trabajo de lectura, a lo largo del curso el alumnado tendrá que leer obligatoriamente un libro de lectura que acordará con el profesor. También entregará un

trabajo de lectura de acuerdo con las pautas que recibirá en un documento. Todo aquel trabajo que no se presente en el plazo correspondiente no se aceptará, obteniendo una calificación de 0. Los trabajos copiados o no realizados de manera adecuada por el alumno también se calificarán con un 0.

Todo el alumnado tiene derecho a presentarse a la convocatoria de junio. Para el examen de recuperación de junio, los alumnos recibirán instrucciones al final del curso.

El profesorado tendrá que tener en cuenta que solamente se calculará la nota final siempre que el alumno apruebe todas las evaluaciones y supere satisfactoriamente una prueba, si se propone, de un libro de lectura.

En algunos casos, aunque la nota final de la evaluación sea un aprobado, el profesorado puede establecer que el alumno se presente al examen final para comprobar la adquisición de los conocimientos de alguna de las partes del temario.

- Instrumentos de evaluación

Al finalizar cada uno de los temas del dossier se someterá a los alumnos a la realización de un examen. Estos exámenes serán puntuados sobre 10 y contarán dentro del 70% de la nota de evaluación.

Además, se hará una evaluación formativa día a día, en la cual los alumnos tendrán que hacer ejercicios y actividades y presentarlos en las fechas establecidas. Este porcentaje irá incluido en la nota de deberes y trabajos: 20%.

En cuanto a los temas de literatura, los alumnos tendrán que trabajar sobre los materiales y realizar un trabajo final en el cual demuestren lo aprendido.

Otro instrumento de evaluación será la lectura de, al menos, un libro (elegido por ellos mismos o con la ayuda de la profesora podrán escoger entre varios títulos), y realizar una ficha de lectura o una reseña sobre el libro propuesto. Como mínimo, los alumnos tendrán que leer un libro en el curso escolar, pero pueden leer cuantos libros quieran ya que todo se sumará a la nota final del curso.

La expresión oral se evaluará a través de actividades que se realicen en clase, tareas y exposiciones orales que el profesorado determinará en cada clase. De hecho, harán diversos tipos de exposiciones para que aprendan a hablar en público y para que pierdan el miedo que puedan tener.

Por último, también se evaluará la asistencia a clase, la participación y la actitud en la misma.

Dicha puntuación se valorará sobre 10 y entrará dentro del 10% de nota de evaluación reservada a la actitud.

- Evaluación de la práctica docente del departamento a través de indicadores de éxito

El profesorado del departamento de Comunicación evaluará tanto los aprendizajes de las personas adultas participantes como los procesos de enseñanza y aprendizaje y la propia práctica docente a través de los indicadores de logro que aparecen recogidos en el cuadro siguiente:

INDICADORES DE LOGRO	OBSERVACIÓN (grado de cumplimiento)					PROPUESTAS DE MEJORA
	5	4	3	2	1	
1. Realizo la evaluación inicial al principio de curso para ajustar la programación al nivel de los estudiantes.						
2. Detecto los conocimientos previos de cada unidad didáctica.						
3. Reviso, con frecuencia, los trabajos propuestos en el aula y fuera de ella.						
4. Proporciono la información necesaria sobre la resolución de las tareas y cómo se pueden mejorar.						
5. Corrijo y explico de forma habitual los trabajos y las actividades del alumnado, y doy pautas para la mejora de sus aprendizajes.						
6. Utilizo suficientes criterios de evaluación que atiendan de manera equilibrada la evaluación de los diferentes contenidos.						

7. Favorezco los procesos de autoevaluación y coevaluación.						
8. Propongo nuevas actividades que faciliten la adquisición de objetivos cuando estos no han sido suficientemente conseguidos.						
9. Propongo nuevas actividades de mayor nivel cuando los objetivos han sido suficientemente conseguidos.						
10. Utilizo diferentes técnicas de evaluación en función de los contenidos, el nivel de los estudiantes, el ritmo de aprendizaje, etc.						
11. Utilizo diferentes medios para informar de los resultados a los estudiantes.						

Los indicadores del grado de cumplimiento reflejados en la rúbrica tienen en consideración la siguiente valoración:

- 5: totalmente conseguido
- 4: conseguido en un grado elevado
- 3: conseguido en un grado intermedio
- 2: conseguido a nivel mínimo
- 1: no conseguido

g) Elementos transversales del currículo en el marco de los diferentes planes y proyectos desarrollados en el centro

En la Formación Básica de las personas adultas, los elementos transversales del currículo responden a las características de una sociedad multicultural, plural y en permanente cambio. Los temas transversales atraviesan o impregnan el currículo prescriptivo. Son, pues, ejes que traspasan todas las materias del currículo, sin corresponder a ninguna en particular. En consecuencia, solo cuando se enseñan de manera convergente pueden ser aprendidos y asimilados por el alumnado.

En nuestra programación didáctica hemos integrado los temas transversales mediante un tratamiento implícito en los distintos elementos curriculares y mediante una explicación metodológica sobre los propósitos e intenciones que se persiguen con su integración, siguiendo los siguientes enfoques:

1. Estamos educando para **la paz** cuando se educa en la tolerancia, cuando se fomenta y se practica el diálogo como método de solución de los conflictos.
2. Estamos educando para **la salud** cuando se desarrollan hábitos de prevención de enfermedades, tanto físicas como mentales, y se promueven actitudes de adquisición de hábitos saludables.
3. Estamos educando **ambientalmente** cuando se concientia a los alumnos en los temas medioambientales.
4. Estamos educando en **la madurez sexual** cuando se educa al alumnado científicamente sobre la reproducción humana, la prevención de embarazos y la paternidad responsable y la prevención de enfermedades de transmisión sexual.
5. Estamos educando para **la ciudadanía** cuando se desarrolla en el alumnado la conciencia cívica, el respeto a los derechos humanos y a la Constitución española, el valor de ser ciudadanos de Europa y del mundo.
6. Estamos educando **vialmente** cuando se fomenta en el alumnado la adquisición de hábitos de seguridad vial, ya como peatones, ya como usuarios de vehículos.
7. Estamos educando **de forma no sexista** cuando se respeta y se ofrecen las mismas oportunidades a las mujeres y a los hombres, cuando se analiza el lenguaje utilizado y, en el análisis, se descubren y corrigen expresiones ofensivas para alguno de los sexos, cuando se analizan y se intentan corregir roles discriminatorios para la mujer

a lo largo de historia.

8. Estamos educando **interculturalmente** cuando se descubre, se critica y se impide toda tentación xenófoba, racista e intolerante, cuando se descubre el valor de toda persona humana, sea cual sea su raza, religión, condición social o sexo.
9. Estamos educando para el **consumo** cuando se descubre al alumnado el valor del trabajo y la importancia relativa de las cosas materiales y se les enseña a utilizarlas solidaria y adecuadamente.
10. Estamos educando en la difusión de las buenas prácticas en el **uso de las tecnologías de la información y la comunicación** cuando se realizan charlas de prevención, por parte del Ayuntamiento de la localidad y las fuerzas y cuerpos de seguridad del Estado, sobre el acoso en las redes sociales.
11. Estamos educando en el respeto y la tolerancia cuando realizamos charlas, en colaboración con organizaciones no gubernamentales, dirigidas a la **sensibilización, prevención y erradicación de cualquier tipo de violencia y discriminación** por razón de intolerancia, especialmente referida a condiciones de diversidad funcional, género, orientación e identidad sexual, etnia o creencias religiosas.
12. Estamos educando en **el emprendimiento** cuando el alumnado realiza proyectos diversos en los que el trabajo colaborativo es la metodología clave y en los que el respeto y los valores cívicos son esenciales para alcanzar un buen resultado.

h) Actividades didácticas complementarias

Respecto a las actividades complementarias y extraescolares, el Departamento de Comunicación propone las siguientes:

- ~ Proyección y análisis de películas de vídeo que fomenten el aprendizaje de la prevención y resolución pacífica de conflictos en todos los ámbitos de la vida personal, familiar y social, así como de los valores que sustentan la libertad, la justicia, la igualdad, el pluralismo político, la paz, la democracia, el respeto a los derechos humanos, el respeto a los hombre y mujeres por igual, a las personas con discapacidad, la pluralidad, el respeto al Estado de derecho, el respeto y consideración a las víctimas del terrorismo y la prevención del terrorismo y de cualquier tipo de violencia.
- ~ Asistencia a los talleres de animación lectora (de narrativa y de teatro) que organiza la Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu junto con una visita guiada.
- ~ Asistencia a representaciones teatrales y al cine.
- ~ Realización de visitas guiadas por la ciudad de Valencia.
- ~ Visita a la Casa-Museo de Blasco Ibáñez y al Museo de la Cerámica de Manises.

i) Medidas para difundir las buenas prácticas en el uso de las tecnologías de la información y las comunicaciones

El profesorado proporcionará información acerca de los conceptos básicos relacionados con las TIC:

1. Determinar las ventajas que proporciona el uso de las TIC desde la escuela y desde el hogar, como apoyo a la tarea educativa y formativa.
2. Informar sobre el impacto que las TIC pueden tener en el ámbito educativo respecto a la accesibilidad, la integración social de los inmigrantes o el acoso escolar.
3. Proveer un conjunto de normas básicas y elementales relativas a la utilización de las TIC en el aula.
4. Proveer un conjunto de normas básicas y elementales relativas a la navegación por Internet que puedan ser de utilidad en el ámbito doméstico.
5. Aportar los medios técnicos para facilitar, en los centros educativos y en el hogar, un seguimiento de los contenidos a los cuales acceden desde Internet.
6. Establecer los posibles riesgos que conlleva, en el proceso formativo, el acceso indiscriminado a todo el volumen de información disponible a través de Internet, sobre todo a los más jóvenes.
7. Manifestar que el profesorado, desde las aulas, está implicado en el buen uso de las TIC en general y de Internet en particular.

PROGRAMACIÓ CIÈNCIES I TECNOLOGIA

GES 2

CURS 2021-2022

Professor titular: Santiago Peris Gascó

EPA de Manises, CFPA Menicil

a) Introducció

– Justificació de la programació.

Les necessitats formatives i culturals de la societat actual són especialment dinàmiques i els períodes de revisió, avanç i reconversió socioeconòmica arrossegueu tots elements implicats en la educació i formació de persones adultes, en particular és especialment sensible a estes transformacions, cos que implica que siga abordada des de múltiples àmbits a fi de fer front als nous reptes socials que es plantegen les persones adultes, implicant tota la societat en la seua resolució.

Estes exigències d'adaptació a un món complex i en ràpida evolució, augmenten cada vegada més l'interès per l'educació de les persones adultes, que els hi haurà de proporcionar una educació integral i integrada des de la doble perspectiva de l'enriquiment personal i de la participació en un desenvolupament socioeconòmic i cultural equilibrat.

Per tant en la configuració del currículum és imprescindible partir del principi contextualitzador com a eix orientador del treball educatiu, entenent-se el context en un sentit ampli de manera que incloga tant les variables individuals, com socials, laborals i culturals, articulant projectes de formació que respecten les minories des dels plantejaments interculturals, que combaten la discriminació de tot tipus i que faciliten informació, formació i orientació, per a millorar les condicions d'inserció social i laboral, a fi que les persones adultes puguin comprendre, interpretar i transformar les realitats socials, econòmiques i culturals per tal de fer-les més justes, lliures i creadores.

La matèria de CT té la funció de millorar en els alumnes la comprensió del funcionament del món que ens envolta, dels productes i processos tecnològics i ser-ne capaç de fer inferències.

– Contextualització.

Este curs els grups de GES 2 tenen dos grups d'alumnat, el grup d'alumnes de més de 35 anys i el grup d'alumnes de menys de 35 anys. Esta és una realitat que ens trobem tots els cursos, però este curs estan els dos grups més igualats en nombre d'alumnes. Els altres cursos ens hem trobat la realitat que els alumnes menors de 35 que fan colla amb els majors de 35, tenen molta més proporció d'èxit en la consecució del títol de graduat. Normalment l'alumnat major de 35 està més motivat i amb més ganes d'aprofitar l'oportunitat que tenen d'aprovar en un any el graduat.

Per tant, pot ser hauríem de gastar esforços en intentar fer un grup cohesionat des del principi i evitar que s'agrupen en excés els alumnes menors de 35 entre si.

b) Objectius.

– Objectius generals dels programes formatius i, en el cas del programa a), dels cicles i nivells.

1. Llegir, escriure i expressar oralment informacions, textos o qüestions senzilles procedents de diferents situacions comunicatives sorgides en el desenvolupament de la vida quotidiana, i interpretar oralment símbols i imatges senzilles.

2. Consolidar el domini verbal i escrit del vocabulari bàsic dominant progressivament l'ordre alfabètic en les diferents situacions que exigixen estes destreses.

3. Superar estereotips i prejudis en relació amb les varietats dialectals d'una mateixa llengua i respecte a la importància sociocultural de les diverses llengües.

4. Desenvolupar la capacitat comunicativa comprenent i produint de forma ordenada i clara missatges orals i escrits en distints contextos de comunicació i amb diferents intencions expressives.

5. Utilitzar la lectura com a font de gaudi, informació i aprenentatge i com a mitjà de perfeccionament i enriquiment lingüístic, cultural i personal.

6. Adquirir conceptes lingüístics generals a fi de consolidar la comprensió i l'expressió oral i escrita.

7. Conscienciar sobre el valor de la pròpia llengua com a vehicle d'identitat cultural i utilitzar-la com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges, el desenvolupament del pensament i la comprensió i anàlisi de la realitat social, econòmica i cultural.

8 . Desenvolupar una actitud crítica cap als distints tipus de missatges gràfics, plàstics i visuals, reconeixent i interpretant les seues formes d'expressió, distingint la seua adequació a les necessitats expressives i reflexionant sobre la seua incidència en la vida quotidiana.

9. Buscar, obtindre i utilitzar informació de forma autònoma i crítica, coneixent les formes en què esta es troba disponible, seleccionant el pertinent per a una finalitat concreta i presentant esta informació als altres de forma adequada.
10. Desenrotllar la capacitat per a analitzar i regular les produccions lingüístiques, utilitzant les pròpies idees i experiències en la producció de textos d'intenció creativa i literària.
11. Interpretar i comparar les principals tècniques i llenguatges utilitzats en els mitjans de comunicació social, a fi d'ampliar les habilitats discursives i de desenrotllar una actitud crítica davant dels missatges procedents d'estos mitjans.
12. Obtindre un coneixement de la realitat lingüística espanyola a fi d'afavorir una actitud d'interès i respecte per les realitats plurilingües.
13. Comprendre la funció de la literatura com a instrument de transmissió i creació cultural i com a expressió historicosocial, mostrant una actitud crítica i descobrint que la seua lectura pot ser font d'ampliació d'experiències, gaudi personal i estímul per a l'escriptura creativa.
14. Establir relacions entre obres, autors i moviments que constituïsquen un referent clau en la història de l'art i de la literatura i, els elements més destacats del context social i històric que apareixen, valorant les obres rellevants com mostres destacades del patrimoni cultural.
15. Apreciar que l'estudi d'altres llengües i les seues cultures constituïx un mitjà per a conèixer i valorar la multiculturalitat i afavorir l'enteniment intercultural i internacional.
16. Llegir de forma comprensiva i autònoma textos senzills en llengua estrangera i emetre missatges orals i per escrit referents a les situacions de comunicació més habituals.
17. Desenrotllar estratègies de comunicació elementals, en llengua estrangera, afavoridores de l'aprenentatge autònom de llengües.
- 18 . Iniciar-se en el càlcul mental amb les operacions bàsiques partint de procediments intuïtius propis de les persones adultes.
19. Adquirir el valor conceptual i instrumental dels nombres, utilitzant-los correctament i introduir-se en l'anàlisi de la dimensió matemàtica de la realitat i de l'evolució històrica del llenguatge matemàtic, de manera que s'arribe al

concepte de les operacions bàsiques a través de situacions vivencials concretes.

20. Plantejar i resoldre problemes senzills de la vida quotidiana utilitzant procediments matemàtics de forma que siga possible identificar, plantejar i resoldre interrogants i problemes a partir de l'experiència.

21. Conèixer els distints sistemes de mesura, així com els conceptes de proporcionalitat, tant per cent i representació gràfica de percentatges, per a entendre el seu ús social.

22. Conèixer els elements fonamentals de la geometria i les principals figures planes i realitzar càlculs i mesures sobre elles.

23. Elaborar estratègies d'identificació i resolució de problemes, de forma individual i col·lectiva, en els diversos camps del coneixement i l'experiència quotidiana, per mitjà de procediments intuïtius i de raonament lògic, verbal i matemàtic.

24. Incorporar al llenguatge i a les formes d'argumentació habituals distintes formes d'expressió per tal de poder comunicar-se de manera precisa i rigorosa, identificant els elements lingüístics, matemàtics i estadístics bàsics presents en la informació, analitzant críticament les funcions que exercixen i les seues aportacions per a una millor comprensió dels missatge.

25. Elaborar estratègies personals de resolució de problemes i expressar amb claredat els passos seguits, valorant la importància del procés i la seua aplicació en diferents contextos, desenrotllant les destreses cognitives més rellevants que intervenen en la formació del pensament matemàtic.

26. Utilitzar tècniques senzilles d'arreglada i classificació de dades sobre temes d'interès i situacions diverses, i ser capaç de representar la informació de forma verbal, gràfica i numèrica i de formar-se un juí sobre la mateixa.

27. Utilitzar els camps numèrics i dominar els mecanismes operatius bàsics a fi de resoldre situacions problemàtiques quotidianes, realitzant els càlculs apropiats a cada situació.

28. Conèixer i utilitzar procediments algebraics elementals i els conceptes bàsics d'estadística i probabilitat que tinguen una aplicació real i funcional.

29. Analitzar i valorar els efectes que sobre la salut personal i col·lectiva tenen la determinació i el respecte d'unes normes de seguretat i higiene, i de tot allò que contribuïska a la consecució d'un ambient saludable en distints entorns.

30. Utilitzar els coneixements sobre el funcionament del cos humà per a desenrotllar hàbits de prevenció i salut corporal que propicien un clima individual i social saludables, i contribuir al desenrotllament equilibrat de la persona.
31. Conèixer els principals aspectes del desenrotllament evolutiu des de la infància a l'edat adulta, així com les característiques fonamentals que configuren cada etapa.
32. Analitzar els distints modes de viure els fets bàsics de l'edat adulta, especialment les transicions afectives i la maternitat / paternitat.
33. Fomentar la tolerància i el respecte per les diferències individuals físiques i psíquiques, a fi de superar tot tipus de discriminacions, per mitjà de l'anàlisi, la reflexió crítica i les accions socials amb les persones adultes amb discapacitats motrius, psíquiques i sensorials.
34. Desenrotllar actituds de cooperació i respecte, reconeixent els aspectes de relació que tenen les activitats físiques i el valor cultural dels esports i jocs autòctons.
35. Reconèixer la riquesa expressiva del cos i el moviment com a mitjans de comunicació i expressió creativa, apreciament el ritme, el moviment i la dansa, com a mitjans de representació d'imatges, de sensacions, d'idees i com a forma d'expressió individual i col·lectiva.
36. Adquirir els instruments teòrics i metodològics que permeten desenrotllar progressivament una interpretació científica de la naturalesa i una reorganització de les idees segons ella i elaborar criteris raonats sobre qüestions científiques i tecnològiques bàsiques de la nostra època, per mitjà del contrast i l'avaluació d'informació obtinguda de distintes fonts, utilitzant els conceptes bàsics de les Ciències.
37. Descobrir la capacitat que té la naturalesa de produir canvis, desenrotllant una actitud crítica i responsable cap a la degradació ecològica i l'impacte de certes tecnologies.
38. Utilitzar els coneixements bàsics sobre els sers vius i els elements físics i les seues interaccions per a comprendre millor l'ecosistema.
39. Desenrotllar la imatge de la ciència com a procés, com a mètode i com a activitat humana realitzada per dones i hòmens, davant de la concepció de la ciència com a dogma, prenent consciència de la seua provisionalitat i valorant

el coneixement científic com un procés en construcció lligat a les característiques i necessitats de la societat en cada moment històric i sotmés a evolució i revisió contínua.

40. Reconèixer i valorar les aportacions de la ciència per a la millora de les condicions d'existència dels sers vius, apreciand la importància de la formació científica, utilitzant en les activitats quotidianes i en l'elaboració de coneixements els valors i les actituds pròpies de la ciència, adoptant una actitud crítica i fonamentada davant dels grans problemes que actualment plantegen les relacions entre ciència, tècnica i societat.

41. Iniciar-se de manera progressiva en l'ús de les noves tecnologies, com a part de la formació polivalent, per a facilitar l'aprenentatge i millorar les condicions d'integració laboral i social.

42. Conèixer els problemes derivats d'un ús irracional de les tecnologies analitzant-los des d'una perspectiva científica i fomentat una actitud de respecte i atenció del medi ambient i d'aprofitament racional dels recursos existents.

43. Desenrotllar una actitud crítica i d'indagació cap a l'enorme presència d'elements i processos tecnològics en el nostre entorn, valorant els efectes econòmics, morals i culturals de les aplicacions de les ciències i de les tecnologies en la qualitat de vida, així com el seu paper en la configuració de determinades professions i en l'organització i realització d'activitats del temps lliure.

44. Comprendre i expressar missatges científics utilitzant el llenguatge oral i escrit adequadament així com altres sistemes de notació i de representació quan corresponga i aplicar estratègies coherents amb els procediments de la ciència, en la resolució de problemes.

45. Indagar sobre les causes dels fenòmens socials des d'una actitud oberta cap a la complexitat dels problemes, i apreciar que les anàlisis socials són processos en constant elaboració.

46. Desenrotllar una actitud positiva cap al treball manual, com a mitjà de suport i realització personal, superant la tradicional dicotomia entre l'activitat intel·lectual i l'activitat manual.

47. Analitzar críticament les concepcions que inspira el funcionament de l'economia de la nostra societat a fi d'actuar com a consumidor i/o productor conscient.
48. Conèixer tècniques i estratègies de recerca d'ocupació i desenrotllar mecanismes d'adaptació a les noves situacions del món del treball, a fi de millorar les condicions d'inserció social i laboral en un món en canvi permanent.
49. Adquirir instruments polivalents, metodològics i de coneixement que permeten aprofitar ofertes formatives destinades a la millora professional i a la inserció social, així com dels recursos temporals, materials i humans de l'entorn immediat que puguin contribuir al desenrotllament d'iniciatives pròpies en l'àmbit professional i social.
50. Utilitzar els coneixements i experiències adquirits sobre els diferents recursos, tècniques, instruments, ..., així com sobre els distints certificats i perfils de professionalitat per a organitzar-se una idea respecte als coneixements, experiències i condicions necessàries per a incorporar-se al món del treball, millorar o canviar l'ocupació.
51. Adquirir les estratègies intel·lectuals i culturals que permeten utilitzar amb llibertat i racionalitat el consum i la producció de béns, així com els recursos naturals i econòmics i els servicis socioculturals.
52. Conèixer els mecanismes i valors que regixen el funcionament de les societats, en especial els referits als drets i deures que regulen la participació política, econòmica, cultural i social dels ciutadans i ciutadanes.
53. Conèixer el medi geogràfic i natural immediat a fi de conservar-lo i utilitzar-lo responsablement, en tant que determinant de la qualitat de vida i adquirir una actitud crítica davant de l'impacte que sobre eixe entorn tenen determinades accions humanes derivades d'un ús no degudament planificat de la tecnologia.
54. Conèixer la varietat de factors geogràfics i històrics i la seua interrelació amb la societat actual i la interdisciplinarietat entre ambdós dimensions del coneixement social, distingint i analitzant els elements bàsics manejats en l'explicació de la societat, en les seues manifestacions tant temporals com espacials.

55. Conèixer la dimensió europea i mundial d'una nova ciutadania basada en la igualtat, la solidaritat, la llibertat, el respecte als altres i la participació democràtica.

56. Conèixer, apreciar i respectar el patrimoni natural, cultural, i historicoartístic, entenent la diversitat cultural i lingüística com un dret dels pobles i dels individus a la seua identitat. 57. Acostar-se, conceptualment i estèticament, al patrimoni cultural i al fet artístic contribuint activament a la seua conservació i millora, respectant la diversitat lingüística, ètnica i cultural i impulsant el coneixement crític de les creences, actituds i valors bàsics que conformen les nostres tradicions i les d'altres cultures, per tal d'afavorir el respecte i la convivència multicultural.

58. Desenrotllar una actitud crítica i de gaudi, front a les creacions musicals enteses com a formes de comunicació i d'expressió cultural i històrica, a fi d'apreciar i d'elaborar criteris personals sobre la qualitat i els usos socials de la música.

59. Comprendre les relacions existents entre el desenrotllament personal i el context sociocultural i ecològic, a fi de formar-se criteris per a avaluar les normes que regulen la convivència i actuar en conseqüència.

60. Desenrotllar destreses i habilitats bàsiques per a les relacions interpersonals i socials. 61. Fomentar la participació de manera deliberada i crítica en l'espai de diferents institucions, fent ús dels drets de ciutadà.

62. Utilitzar els coneixements i les experiències sobre les organitzacions socials per a activar i implementar modes de participació social que garantisquen el gaudi de béns i servicis que milloren les condicions de vida de la comunitat.

63. Adquirir tècniques, recursos i procediments expressius que permeten interpretar i produir amb propietat, autonomia i creativitat missatges que utilitzen els diferents codis actuals. Tot això per tal d'enriquir les seues possibilitats de comunicació (interpersonal i social) i reflexionar sobre els fets culturals, artístics, científics i tecnològics que configuren la societat actual i que estan compromesos amb la millora de la qualitat de vida.

– Objectius específics dels mòduls formatius.

1. Elaboració d'estratègies d'identificació i resolució de problemes tecnològics senzills, de forma individual i col·lectiva, en els diversos camps del coneixement mitjançant procediments intuïtius i de raonament científic.
2. Adquisició d'estratègies científiques i culturals que permeten enfrontar-se de manera racional a la comprensió i realització de projectes tecnològics senzills.
3. Desenvolupament d'una actitud crítica i d'indagació front a la enorme presència d'elements i processos tecnològics en el nostre entorn, valorant els efectes econòmics, morals i culturals de les aplicacions de la Ciència i de la Tecnologia en la qualitat de vida, així com el seu paper en la configuració de determinades professions i en la organització i realització d'activitats de temps lliure.
4. Reconeixement i valoració de les aportacions de la ciència per a la millora de les condicions d'existència dels éssers humans, apreciament la importància de la formació científica i utilitzant en les activitats quotidianes i en la elaboració de coneixements els valors i les actituds pròpies del pensament científic, adoptant una actitud crítica i fonamentada front als grans problemes que actualment plantegen les relacions entre ciència, tècnica i societat.
5. Valorar la importància del treball en equip en la resolució de problemes tecnològics, assumint les responsabilitats individuals en la execució de les tasques encomanades en actitud de cooperació, tolerància i solidaritat.
6. Desenvolupament de la imatge de la ciència com a un conjunt d'idees i mètodes construïda per dones i hòmens, front a la concepció de la ciència com a dogma, adquirint consciència de la seua provisionalitat i evolució lligada a les necessitats i característiques socials, front a una visió dogmàtica.
7. Coneixement dels problemes derivats d'un ús irracional de les tecnologies (contaminació atmosfèrica i sonora, esgotament de les fonts d'energia, escalfament del planeta, etc) analitzant-los des d'una perspectiva científica i fomentant una actitud de respecte i cura del medi ambient i d'aprofitament racional dels recursos existents.

8. Sensibilització i solidaritat front a les repercussions que el desigual desenvolupament tecnològic produeix en las condicions de vida i en les relacions d'hegemonia entre els pobles.
9. Recerca, obtenció i utilització d'informació científica i tecnològica de forma crítica i autònoma, coneixent les formes en que esta es troba disponible, seleccionant allò que puga ser pertinent per a una finalitat concreta i presentant esta informació als altres de forma adequada.
10. Iniciació progressiva en l'ús de les noves tecnologies, com a part de la formació polivalent, per a facilitar l'aprenentatge i millorar les condicions d'integració laboral i social.
11. Elaboració de criteris sobre les aportacions, riscos i costos socials del desenvolupament tecnològic actual a partir de la recopilació i l'anàlisi de les informacions pertinents tenint en compte el paper que juga la tecnologia en diferents tipus de processos productius i activitats laborals, analitzant les repercussions que el desenvolupament tecnològic té sobre les formes de vida.
12. Adquisició dels instruments teòrics i metodològics que permeten desenvolupar progressivament una interpretació científica de la natura i una reorganització de les idees d'acord amb ella, i l'elaboració de criteris raonats sobre qüestions científiques i tecnològiques bàsiques de la nostra època, mitjançant el contrast i l'avaluació d'informació obtinguda en distintes fonts, per analitzar i valorar algunes aplicacions tecnològiques d'especial rellevància.
13. Aplicació d'estratègies coherents amb els procediments de la ciència en la resolució de problemes: identificació del problema, formulació d'hipòtesi, planificació i realització d'activitats per contrastar-les, sistematització i anàlisi dels resultats i comunicació dels mateixos. Així com la comprensió i expressió de missatges científics utilitzant el llenguatge oral i escrit amb propietat i altres sistemes de notació i de representació quan corresponga.
14. Descobriment de la capacitat que té la natura de produir canvis, a través del coneixement de la matèria i dels tipus d'energia i les seues fonts, desenrotllant una actitud crítica i responsable front a la degradació

mediambiental, l'impacte de certes tecnologies i el consum excessiu d'energia.

c) Estructura i classificació dels continguts

Els següents continguts que es presenten organitzats per blocs els hem estructurat en unitats didàctiques. Cada unitat didàctica conté els continguts relacionats entre si i organitzats de forma que a mesura que avancem en la unitat es manté una coherència i evolució creixent de la complexitat dels propis continguts.

Electricitat

1. Naturalesa elèctrica de la matèria
2. Corrent elèctric continu. Intensitat de corrent.
3. Com es crea un corrent elèctric?
4. Experimentant amb el corrent: Llei d'Ohm.
5. Resistència d'un conductor.
6. Circuits elèctrics. Associacions de resistències.
7. Formes d'utilitzar l'electricitat.
8. Magnetisme
9. Corrent altern

Les Forces

10. Concepte de força. Mesura de forces i unitats.
11. Efectes que produïxen les forces
12. Lleis de Newton i llei d'Hooke.
13. Força de fricció.
14. La força és una magnitud física amb direcció i sentit.
15. Treball i potència. Sentit físic.
16. Les forces d'atracció entre els cossos i les seues conseqüències.

17. El pes dels cossos. El centre de gravetat.
18. Equilibri dels cossos.
19. La pressió dels líquids i les seues conseqüències.

El moviment

20. Concepte de moviment. Posició, desplaçament i trajectòria.
21. Magnituds físiques involucrades i les seues unitats: espai, temps, velocitat i acceleració.
22. Gràfiques tipus espai-temps i velocitat-temps.
23. Tipus de moviments.
24. Moviment rectilini i uniforme.
25. Moviment rectilini i uniformement variat.
26. Com es produeix el moviment?
27. Un cas especial de moviment: caiguda lliure dels cossos.
28. La Tecnologia i el moviment.
29. Ones i so.

L'Energia

30. Concepte d'energia.
31. Diferents tipus d'energia: mecànica, elèctrica, sonora,...
32. Transformacions d'energia. Llei de conservació de l'energia.
33. Fonts d'energia. L'esgotament de les fonts d'energia no renovables.
34. Noves fonts d'energia.
35. Problemes ambientals derivats de l'ús d'algunes fonts d'energia.

d) Unitats didàctiques

– Organització de les unitats didàctiques.

Unitat 1: Electricitat

- Naturalesa elèctrica de la matèria
- Corrent elèctric continu. Intensitat de corrent.
- Com es crea un corrent elèctric.
- Experimentant amb el corrent: Llei d'Ohm.
- Resistència d'un conductor.
- Circuits elèctrics. Associacions de resistències.
- Formes d'utilitzar l'electricitat.
- Magnetisme
- Corrent altern

unitat 2:Les Forces

- Concepte de força. Mesura de forces i unitats.
- Efectes que produeixen les forces
- Lleis de Newton i Llei d'Hooke.
- Força de fricció.
- La força és una magnitud física amb direcció i sentit.
- Treball i potència. Sentit físic.
- Les forces d'atracció entre els cossos i les seues conseqüències.
- El pes dels cossos. El centre de gravetat.
- Equilibri dels cossos.
- La pressió dels líquids i les seues conseqüències.

Unitat 3: El moviment

- Concepte de moviment. Posició, desplaçament i trajectòria.
- Magnituds físiques involucrades i les seues unitats: espai, temps, velocitat i acceleració.
- Gràfiques tipus espai-temps i velocitat-temps.
- Tipus de moviments.

- Moviment rectilini i uniforme.
- Moviment rectilini i uniformement
- Un cas especial de moviment: caiguda lliure dels cossos.
- La Tecnologia i el moviment.

Unitat 4: L'Energia

- Concepte d'energia.
- Diferents tipus d'energia: mecànica, elèctrica, sonora,...
- Transformacions d'energia. Llei de conservació de l'energia.
- Fonts d'energia. L'esgotament de les fonts d'energia no renovables.
- Noves fonts d'energia.
- Problemes ambientals derivats de l'ús d'algunes fonts d'energia.

– Distribució temporal de les unitats didàctiques.

- 1.- Repàs de GES 1: Conversió d'unitats.(2 sessions: el 3 i 6 de febrer))
- 2.- Energies.(4 sessions: del 10 al 20 de febrer)
- 3.- Electricitat (4 sessions: del 24 de febrer al 5 de març).
- 4.- Forces (10 sessions: del 9 de març al 27 d'abril).
- 5.- Moviments (11 sessions: del 30 d'abril al 4 de juny).

e) Orientacions didàctiques

– Metodologia general i específica de cada cicle, nivell i mòdul.

La línia metodològica adoptada es basa principalment a partir dels coneixements previs que posseeix l'alumnat. Al començar cada tema es proposarà una activitat per a conèixer les idees prèvies que sobre el tema té

l'alumnat, a fi de seqüenciar els aprenentatges i facilitar a l'alumnat l'adquisició d'altres nous a partir del que ja sap o a modificar possibles idees errònies. L'activitat La dificultat de l'adult per a memoritzar es té en compte en el plantejament de situacions que faciliten que es produïska "memorització comprensiva", és a dir, que l'alumne adult retenga o memoritze mentre utilitza, eixos conceptes o procediments "Aprendre ciència fent ciència". L'alumnat deixa de ser un subjecte passiu per a convertir-se en el protagonista del seu propi aprenentatge, la qual cosa potenciarà la seua autonomia personal i la seua capacitat de "aprendre a aprendre", a través dels distints tipus d'activitats que es proposen: classificar, investigar, traure conclusions, posseir criteri propi, esperit analític i crític,.....

Aprenentatge cooperatiu: Per mitjà de la realització dels treballs en equip que es proposen, es potencia l'intercanvi d'idees, coneixements i experiències i l'adquisició, a través del dit intercanvi, de nous coneixements, amb la qual cosa l'aula queda convertida en un lloc destinat a investigar, descobrir i compartir.

Atenció a la diversitat: L'existència de distints graus de capacitat d'aprenentatge i de possibilitats de disponibilitat de temps i recursos, entre l'alumnat que conforma un mateix grup, són fets que s'abordaran per mitjà de la proposta d'uns continguts bàsics i una sèrie d'activitats adaptats a una gran majoria i que, a més estan pensats per a facilitar l'aprenentatge de l'alumnat en el cas que aquest es trobe amb dificultats per a assistir a classe.

Desenvolupament de totes les capacitats: S'aborda el desenvolupament de totes les capacitats, no sols les de tipus cognitiu o intel·lectuals, sinó també:

- a) Socials o de relació: a través del treball en equip, es desenvolupa el respecte a les opinions dels altres, l'acceptació de l'altre, la capacitat de diàleg, saber escoltar.
- b) D'equilibri personal: defenent les seues opinions, participant de forma activa, valorant, respectant, acceptant i acceptant-se -
- c) Motrius: mitjançant la realització del tipus d'activitats proposades en què es posa en joc, per part de l'alumne, d'habilitats i destreses en la confecció de murals, muntatges audiovisuals, activitats experimentals a realitzar, tant en l'aula com en sa casa, treballs de

camp, les quals exigeixen orientar-se, experimentar, manipular, coordinar ... .

d) D'inserció i actuació social: a través del treball en equip i de gran grup, relacionant-se, col·laborant, participant, compartint, acceptant críticament...

Significativitat i funcionalitat Es pretén aportar a l'alumne nous mètodes de "pensar el món", descobrint-li la vessant social de la ciència, facilitant que descobreixca que el comprendre és més important que el saber i que les activitats que realitza li proporcionen instruments d'utilitat personal.

– Activitats i estratègies d'ensenyança i aprenentatge.

Tenint en compte les característiques de l'alumnat adult (interès, voluntat, coneixements i experiències vitals, dificultats amb la memòria, poc de temps disponible, dificultats per a assistir a classe, comportament passiu enfront del procés d'ensenyament-aprenentatge, cansament acumulat,...) i els principis metodològics proposats amb anterioritat, proposem com a estratègia metodològica general en el tractament dels temes:

- Començar cada tema realitzant una breu descripció del mateix, a fi de presentar els objectius que es persegueixen, el tipus d'activitats a realitzar, les possibles dificultats que pot trobar, els recursos a utilitzar,...
- Lectura reflexiva, per part de l'alumne/a, de les pàgines introductòries del mateix. - Realització del qüestionari sobre exploració d'idees prèvies.
- Desenvolupament dels epígrafs programats per a la sessió, intercalant entre els mateixos activitats que provoquen l'activitat mental de l'alumne, la reflexió sobre el que s'està tractant i la seua participació activa.
- Correcció i autocorrecció de les activitats realitzades.
- Comentaris sobre el treball a realitzar en la sessió següent.
- Les activitats proposades al final de cada tema podran ser treballades, o ben distribuïdes per epígrafs o bé totes al finalitzar del tema. En aquest últim cas poden servir com a instrument d'avaluació del mateix..

La idea en principi tot i que anirà canviant i adaptant-se a les necessitats dels alumnes compaginaran a les classes presencials i les activitats al "AULES" per fer:

- Classes magistrals però molt visuals (presentacions digitals) de la professora y vídeos de YouTube pel "AULES".
- Esquemes comprensius sobre vídeos o textos que hauran de comparar i discutir amb els companys fins fer una producció única.
- Proves escrites.
- Preparació de material per exposar a classe.
- Activitats d'assoliment.

f) Avaluació.

– Tipus d'avaluació.

L'avaluació educativa s'entén com un conjunt d'activitats que permeten obtenir informació sobre el procés d'ensenyament/aprenentatge i els factors que en ell incideixen, per analitzar-los i posteriorment prendre decisions per possibilitar el seu control i regulació. L'avaluació ha d'ésser un procés paral·lel al d'ensenyament, integrat en ell i continu, íntimament connectat amb les activitats d'aprenentatge. Les activitats d'avaluació són un element més en l'ensenyament de l'alumne/a. El seu paper fonamental és incidir positivament en el procés d'aprenentatge i no ser únicament una eina per valorar els objectius terminals. L'avaluació ha d'informar sobre les característiques inicials de l'alumnat, sobre la marxa del procés d'ensenyament i sobre l'adequació dels materials didàctics, i ha de permetre una readaptació d'aquest procés per corregir les deficiències observades. Ha de proporcionar de forma ràpida a l'alumnat una informació clara i precisa sobre la seva evolució en el procés d'ensenyament i orientar el professorat sobre el grau d'assoliment dels objectius proposats i sobre la qualitat de la intervenció educativa.

Per tant, haurà de ser:

Integral: ha de ser àmplia i global, ha d'incloure la major quantitat possible d'elements que incideixen en el procés educatiu (professorat, material, continguts, etc.), tant des del punt de vista qualitatiu com quantitatiu.

Integrada: l'avaluació no ha d'ésser un element extern i final del procés d'ensenyament/aprenentatge sinó que és un element més del procés que ha d'estar contínuament present.

Contínua: ha de tenir un caràcter processal, amb la finalitat d'ajustar i garantir el desenvolupament del procés d'acord amb els objectius previstos. Vàlida i fiable: ha de mesurar el que és rellevant, i fer-ho de forma consistent. Probabilística: ha de considerar el fet que tot procés educatiu és complex i que no hi ha, per tant, cap mètode ni instrument que sigui totalment fiable.

Objectiva: ha d'intentar eliminar qualsevol prejudici o suposició prèvia.

Funcional: els mitjans que s'utilitzen han de ser assequibles, fàcils d'utilitzar i no obstaculitzar el desenvolupament del procés. Segons el moment en què es realitza i l'objectiu que persegueix podem diferenciar dos tipus d'avaluació: l'avaluació formativa i l'avaluació

Sumativa.

Avaluació formativa: és aquella que permet generar informació abans que finalitzi el procés d'aprenentatge. Hom pot distingir dues fases:

- Avaluació inicial: té com a objectiu determinar la situació del grup classe i de cada alumne/a en iniciar un determinat procés d'ensenyament/aprenentatge per tal d'adequar-lo a les seves necessitats. És recomanable tenir dissenyats els instruments d'avaluació per fer més ràpida i efectiva la seva aplicació.

- Avaluació processal: té com a objectiu fonamental determinar les dificultats i èxits de cada alumne/a durant el seu procés d'aprenentatge, per tal d'adequar les activitats escolars a les necessitats detectades i planificar els mitjans de regulació adients. Dins l'avaluació processal l'alumnat ha d'aprendre a avaluar els seus propis treballs i les seves actuacions. Les activitats d'autoavaluació i de coavaluació són molt adequades per aconseguir informació de les dificultats trobades i dels progressos realitzats.

Avaluació sumativa: té com a objectiu conèixer els resultats obtinguts per cada alumne/a en relació a la seva situació inicial i a l'assoliment dels objectius plantejats. Es podrà realitzar al final d'una o més unitats didàctiques, i també en finalitzar un curs o cicle. En alguns casos servirà per qualificar i promocionar.

L'avaluació no és només una mesura del grau d'aprenentatge final de l'alumnat. És fonamental conèixer el seu progrés durant aquest procés a partir de les seves condicions inicials. Els materials, la programació, l'adequació de les activitats als objectius proposats i el professorat també són objecte d'aquesta avaluació. L'avaluació és un procés dinàmic on es fa necessari tenir

en compte els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat al llarg del curs i no pot ésser una simple ponderació i quantificació dels coneixements conceptuals; cal avaluar també els procediments i les actituds.

Els resultats de l'avaluació han de servir per regular el procés d'aprenentatge de l'alumnat, i per tant es farà necessari el disseny d'activitats de reforç, de consolidació i d'ampliació de coneixements que possibilitin la recuperació d'alumnes avaluats negativament al llarg del curs acadèmic.

– Criteris de qualificació.

Els criteris d'avaluació acordats pel Departament per al curs 2021-2022 són els següents:

- Assignar un 70 % a la nota dels exàmens escrits. La freqüència d'aquestes proves serà en principi mensual, tractant que en cadascuna a la avaluació es puguin fer almenys dues proves. Serà absolutament necessari traure una nota mínima de 4 a la mitjana dels exàmens per a que a un alumne pugui aprovar una avaluació.

- Assignar un 20 % al treball per a casa que es demanarà per part del professor. Es considera adequat que s'haja d'entregar entre dos-tres fulls de treballs d'aquest tipus que el professor entregarà amb temps suficient. Les solucions es pujaran a la plataforma "Aules" abans dels exàmens.

- Assignar un 10 % de la nota a la assistència a classe de manera regular. Les faltes hauran de ser justificades. En cas de tindre un elevat nombre de faltes justificades (per motius propis de l'alumnat adult que tenim al centre) aquest 10% passarà a la part de la nota dels exàmens que en aquest cas, per tant, serà del 80%.

A la fi de curs es farà una recuperació de tots aquells conceptes que no han assolit en la que es tindran en compte amb el mateix percentatge anterior. I novament es repetirà la recuperació si escau a finals de juny.

– Criteris d'avaluació.

1. Valorar oportunament les distintes possibilitats que ofereixen el conjunt d'elements que faciliten el coneixement i la interpretació de la naturalesa,

en relació amb el món del treball i la participació social, buscant el més adequat a cada cas.

2. Planificar i obtindre informació rellevant sobre temes relacionats amb les ciències naturals, a partir de distintes fonts (documents escrits, objectes, materials, imatges, gràfics, etc.), diferenciant entre dades i opinions, seguint formes senzilles d'investigació i comunicant de forma intel·ligible els resultats de l'estudi.
3. Explicar alguns dels principals fenòmens naturals relacionats amb la posició dels astres, amb la transmissió de la llum i el so i els produïts per agents geològics i atmosfèrics.
4. Identificar els principals mecanismes que actuen en els fenòmens naturals més significatius, elaborant una explicació pròpia, i contrastant-la amb les explicacions científiques i teories més rellevants.
5. Indicar algunes dades sobre els quals es recolza la concepció que la terra ha sofrit grans canvis al llarg del temps que han afectat al relleu, al clima, a la distribució de continents i oceans i als sers vius.
6. Determinar, amb ajuda d'indicadors o dades bibliogràfiques, l'existència de relacions d'equilibri i desequilibri mediambiental (contaminació, desertització, disminució de l'ozó, esgotament de recursos i extinció d'espècies, etc.), indicant i justificant algunes alternatives per a promoure un ús més racional de la naturalesa en el seu propi entorn.
7. Analitzar alguns dels riscos i problemes mediambientals més greus en la Comunitat Valenciana, Espanya i en el món, ocasionats per les distintes activitats humanes (explotació abusiva dels recursos, rebutjos urbans i industrials, construcció d'obres públiques, etc.) i avaluar els perills i riscos que suposen.
8. Comprendre la idea d'evolució i contínua adaptació al medi dels sers vius, analitzant característiques rellevants del món animal i vegetal.
9. Reconèixer les característiques d'un ecosistema a través de la identificació dels seus components i algunes de les seues interaccions, així com les conseqüències que sobre ell poden tindre les accions humanes.

10. Identificar i localitzar els principals òrgans implicats en la realització de funcions vitals del cos humà, establint algunes relacions fonamentals entre estos i determinats hàbits d'higiene i salut.
11. Indicar les principals característiques de les distintes etapes evolutives des de la infància a l'edat adulta.
12. Explicar els processos fonamentals que ocorren en l'alimentació i justificar, a partir d'ells, uns hàbits alimentaris i d'higiene saludables, independents de pràctiques consumistes inadequades.
13. Establir diferències entre sexualitat i reproducció en les persones i aplicar els coneixements sobre el funcionament dels aparells reproductors a la comprensió del fonament d'alguns mètodes de facilitació de la procreació i de control de la natalitat, així com a la necessitat d'adoptar mesures d'higiene i salut.
14. Identificar la salut com un bé comunitari i aplicar el coneixement de l'estat de salut de la comunitat per a comprendre i millorar els factors que afavorixen una major qualitat de vida.
15. Analitzar críticament les seues necessitats reals de consum de béns i servicis, reconeixent els efectes negatius del consumisme en els estils de vida.

– Instruments d'avaluació.

Els mètodes i instruments d'avaluació, fan referència a la forma d'obtenció d'informació. És necessari utilitzar els mètodes i instruments més adequats en cada moment perquè la informació recollida siga el més fiable i objectiva possible. Alguns dels més importants són:

- Mètodes d'observació directa: diari del professorat, graelles d'observació, etc. Són adequats per recollir informació del comportament dins l'aula especialment per procediments i actituds.
- Entrevistes: guió d'entrevista, etc. Són adequades per conèixer les valoracions, creences, expectatives, etc. relacionades amb el procés educatiu o algun dels seus components.
- Enregistrament de dades: qüestionaris, etc. El qüestionari és adequat encara que de forma limitada per conèixer les opinions de l'alumnat.

Permet obtenir informació sobre aspectes molt variats del procés d'ensenyament.

- Anàlisi de documents: unitat didàctica, informes, etc. És adequat per conèixer l'adquisició de continguts conceptuals i procedimentals, les opinions dels alumnes i de les alumnes sobre diversos aspectes, etc.

- Proves escrites ("proves de llapis i paper"): proves d'elaboració de resposta, de selecció de resposta, d'ordenació de contextos, multi ítem de base comuna, de gràfics, de columnes, etc. Són especialment adequades per avaluar l'adquisició de continguts conceptuals.

– Avaluació del procés d'ensenyança i aprenentatge i de la pràctica docent del departament.

L'avaluació ha de permetre reformular tot el procés d'ensenyament/aprenentatge: la pràctica docent, els continguts, la utilització d'espais, la temporalització, els agrupaments d'alumnat, el paper del professorat i la coordinació amb la resta de l'equip docent. Els instruments d'avaluació del procés d'ensenyament poden ser els qüestionaris d'opinió, els diaris del professorat i d'alumnat, els resultats de les proves, l'actitud dels alumnes, les preguntes que es plantegen a classe, els dubtes que van sorgint al llarg de les classe,...

Per tal d'avaluar la pràctica docent i la marxa del procés ensenyament aprenentatge s'utilitzaran:

- La interacció i els comentaris a les classes amb l'alumnat (fixant-se amb el que diuen i també amb el que no diuen)

- La interacció a través del "AULES"

- Els resultats dels exercicis que anem treballant a classe i al "AULES"

- Els resultats de les proves escrites.

– Activitats de reforç i ampliació.

El reforç i l'ampliació es treballarà principalment en comentaris a l'aula i també de manera més dirigida a través del "AULES" a través de materials adients a cada alumne i a cada problema i sempre de forma integradora. I principalment les classes presencials.

Concretant:

- S'aprofitarà principalment activitats al Aules per reforçar (a més de les classes presencials).
- Per ampliar usarem tant activitats de "AULES" com les exposicions preparades pels alumnes(a més de les classes presencials).

g) Elements transversals del currículum en el marc dels diferents plans i projectes desenvolupats al centre.

- Estratègies generals d'atenció a la diversitat

Aprofitant el treball en classe per possibilitar el contacte fluït amb els alumnes ens permetrà conèixer les seues dificultats i les seues forteses i així poder treballar amb cadascú el que necessita a les classes, en les tutories i també a través de recomanacions a través de "AULES".

L'atenció a la diversitat és indispensable, l'existència de distints graus de capacitat d'aprenentatge i de possibilitats de disponibilitat de temps i recursos, entre l'alumnat que conforma un mateix grup, són fets que s'abordaran per mitjà de la proposta d'uns continguts bàsics i una sèrie d'activitats adaptats a una gran majoria i que, a més estan pensats per a facilitar l'aprenentatge de l'alumnat en el cas que aquest es trobe amb dificultats per a assistir a classe.

- Mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les tecnologies de la informació

Utilitzar les ferramentes digitals dels centre adequadament a mode d'exemple a seguir : projecció, recerques d'internet, Telegram, Facebook, AULES, ...

h) Activitats didàctiques complementàries.

Es convidarà a l'alumnat a participar-hi en la resta d'activitats que organitza el centre.

A més a més, podria ser motivador assistir a una visita a algun dels espais naturals dels voltants del centre que hi oferisquen activitats relacionades. Pot ser també els resultaria interessant fer una visita guiada al

jardí Botànic de València, el centre d'interpretació de l'Albufera, el museu de ciències Príncep Felip. etc.

i) Mesures COVID-19

Procediments didàctics i acadèmics:

_____ Davant d'una situació de possible absència prolongada degut a un contagi de COVID-19 propi o d'alguna persona depenent es procedirà com es procedix en qualsevol altre cas de qualsevol altra absència justificada: comunicació al professor i possibilitat de rebre materials via AULES o qualsevol altra mena de contacte telemàtic acordat entre docent i alumne/a.

Front a un possible confinament, es procedirà com es va procedir durant el primer al mes de març: docència telemàtica mitjançant plataformes de videotelefonada, treballs i tasques que s'hauran d'entregar telemàticament en la data indicada pel professor i possibilitat de rebre tutories prèvia sol·licitud i confirmació del Professor via mail al correu ...@epamanises.com

MUNDO DEL TRABAJO GES 2

a) Introducció

– Justificació de la programació.

El Mundo del Trabajo es una asignatura que les ayuda a entender una de las principales etapas de la vida adulta a una persona como es la temática sobre los aspectos del terreno laboral y también les ofrece unos instrumentos adecuados para poder insertarse en el mismo y poder responder adecuadamente a por ejemplo una entrevista.

– Contextualització.

La asignatura va dirigida a dos grupos de GES2, tanto el A como el B, estaban formados por alumnos que compatibilizan su jornada laboral con la jornada de clases, por lo que se tenía que adaptar la dinámica de clase a la asistencia de los alumnos. En este curso ha aumentado significativamente el tipo de alumnado que no está haciendo ninguna actividad laboral y que aprovechando el parón provocado por la pandemia asiste con mayor regularidad a clases que en ocasiones precedentes.

En la 1ª mitad del mes de octubre el número de alumnos matriculados por grupo. Es más reducido en el grupo A con 9 alumn@s y de 14 en el grupo B, y el interés que muestran es variado, pero en general asisten de forma continua, si no pueden venir. Estas cifras variarán próximamente.

b) Objectius.

– Objectius generals dels programes formatius i, en el cas del programa a), dels cicles i nivells.

Conocer el concepto de trabajo y sus orígenes históricos.

Reconocer el trabajo y sus variables desde la política.

Distinguir el objeto de la Economía.

Identificar los principales elementos de la Economía.

Reconocer los agentes económicos.

Conocer el sistema de la Economía de Mercado.

Diferenciar los principales tipos de mercados.

Conocer el derecho a la salud laboral.

Conocer los riesgos y daños profesionales, y la organización de conocer las bases del proceso productivo. Distinguir las diferencias de Macroeconomía y Microeconomía.

Reconocer la Economía Sumergida.

Conocer la División del Trabajo.

Identificar la Oferta Formativa y el Autoempleo.

Distinguir la Igualdad y la Discriminación en el trabajo.

Conocer la historia de la lucha por el fin de la discriminación.
Valorar la participación de la mujer.
Distinguir las obligaciones y responsabilidades de la empresa.
Valorar el ocio como necesidad para la salud laboral.
Conocer el trabajo actualmente.
Diferenciar el consumo y el consumismo.
Identificar el consumo responsable y el desarrollo sostenible.
Conocer los derechos de las personas consumidoras.

– **Objectius específics dels àmbits d'experiència i mòduls formatius.**

Conocer los riesgos y daños profesionales, y la organización para conocer las bases del proceso productivo. Distinguir las diferencias de Macroeconomía y Microeconomía.
Reconocer la Economía Sumergida y sus causas.
Conocer la División del Trabajo.
Identificar la Oferta Formativa y el Autoempleo.
Distinguir la Igualdad y la Discriminación en el trabajo.
Conocer la historia de la lucha por el fin de la discriminación.
Valorar la participación de la mujer.

c) Estructura i classificació dels continguts.

Tema 1: Trabajo y participación social: El concepto de trabajo. El trabajo en la historia. El trabajo desde el enfoque político.
Tema 6: Trabajo y economía: Proceso productivo. La economía en nuestra sociedad. El sistema de la Economía de Mercado. El Mercado y la Competencia. Macroeconomía y Microeconomía. Economía sumergida.
Tema 7: Trabajo, formación e inserción laboral: División del trabajo. Nuevas exigencias personales. Oferta formativa. Buscar trabajo. Autoempleo.
Tema 8: Trabajo y mujer, discriminación positiva. Igualdad y discriminación. Participación de la mujer.
Tema 9: Trabajo y salud laboral. El derecho a la salud laboral. Riesgos y daños profesionales. Organizar la prevención. Obligaciones y responsabilidades de la empresa. Cosas que pueden pasar. El ocio necesario para la salud laboral.
Tema 10: Trabajo y formas de consumo. El Trabajo actualmente. El consumo y el consumismo.

.

d) Unitats didàctiques.

- Organització de les unitats didàctiques: objectius, continguts, recursos didàctics i activitats d'avaluació, ampliació i reforç.
- Distribución temporal de les unitats
  - Temas 1, 6, 7, 8, 9 y 10 (Libro Iniciatives Solidàries) durante la 1ª Evaluación y la 2ª Evaluación.
  - Tema 1: mes de septiembre y octubre (1ª mitad). Examen del tema.
  - Tema 6 y 7: mes de 2ª mitad de octubre y 2ª mitad de noviembre. Exámenes de los 2 temas.
  - Tema 8: mes de diciembre. Examen del tema.
  - Temas 9: mes de enero, excepto la última semana. Examen del tema.
  - Tema 10. Última semana de enero y 1ª semana y 2ª semana de febrero.

e) Orientacions didàctiques.

- Metodologia general i específica de cada cicle, nivell i mòdul.

Introducción a la unidad. Lectura y subrayado o remarcado de las ideas esenciales de cada apartado de la unidad. Explicación de cada una de las ideas principales a través de la pizarra.

Se utilizará la combinación de clases explicadas por el profesor con la alternancia de preguntas y ejercicios. Si se encuentra material adecuado se utilizará alguna presentación.

- Tractament integral de les llengües (TIL) i tractament integrat de llengua i contingut (TILC).

El libro de texto está en castellano y el idioma de atención en general en castellano, por las razones que aportamos a continuación, pero siempre se atenderán en valenciano las preguntas que puedan tener alumn@s valencianohablantes. Normalmente la inmensa mayoría del alumnado tiene problemas con el valenciano tanto en el habla como en la escritura.

- Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge.

Motivación del alumnado a través de actividades interesantes para introducirlos en la materia como pueden ser el cómic, el cine, juegos interactivos...

f) Avaluació.

- Tipus d'avaluació.

Continua en la medida de apreciar una mejora significativa para aquell@s alumn@s que no superen exámenes anteriores.

– Criteris de qualificació.

La calificación se basará en las pruebas escritas. Cuatro o cinco en la única evaluación existente. Igualmente a la realización de ejercicios y preguntas. Se evaluarán los siguientes puntos: los trabajos exigidos, las preguntas o ejercicios que se envíen como trabajo personal o de grupo se valorará con el 20 %. La asistencia a clase, (de no ser frecuente debe acompañarse de justificaciones razonadas o partes médicos) se valorará con el 10 % junto con la actitud positiva y la nota de las pruebas significará el 70 % de la calificación.

..

– Instruments d'avaluació.

Cinco pruebas escritas.
Ejercicios en clase.
Preguntas en el aula.
Trabajos de consolidación.

– Avaluació de la pràctica docent del departament a través d'indicadors d'èxit.

En base al 75 % de los aprobados.

g) Elements transversals del currículum en el marc dels diferents plans i projectes desenvolupats al centre.

Con el departamento de lenguas trabajar algunos términos de la asignatura en inglés o en valencià.

h) Activitats didàctiques complementàries.

Ante la imposibilidad de hacer este tipo de actividades por la pandemia, se sustituirán por alguna sesión de algún documental o de artículos de prensa sobre la explotación laboral en Valencia/España o en el mundo.

PROGRAMACIÓ NATURALS, ECOLOGIA I SALUT

GES 2

CURS 2020-2021

Professor titular: Santiago Peris Gascó

EPA de Manises, CFPA Menicil

a) Introducció.

– Justificació de la programació.

Les necessitats formatives i culturals de la societat actual són especialment dinàmiques i els períodes de revisió, avanç i reconversió socioeconòmica arrossegueu tots elements implicats en la educació i formació de persones adultes, en particular és especialment sensible a estes transformacions, cos que implica que siga abordada des de múltiples àmbits a fi de fer front als nous reptes socials que es plantegen les persones adultes, implicant tota la societat en la seua resolució.

Estes exigències d'adaptació a un món complex i en ràpida evolució, augmenten cada vegada més l'interès per l'educació de les persones adultes, que els hi haurà de proporcionar una educació integral i integrada des de la doble perspectiva de l'enriquiment personal i de la participació en un desenvolupament socioeconòmic i cultural equilibrat.

Per tant en la configuració del currículum és imprescindible partir del principi contextualitzat com a eix orientador del treball educatiu, entenent-se el context en un sentit ampli de manera que incloga tant les variables individuals, com socials, laborals i culturals, articulant projectes de formació que respecten les minories des dels plantejaments interculturals, que combaten la discriminació de tot tipus i que faciliten informació, formació i orientació, per a millorar les condicions d'inserció social i laboral, a fi que les persones adultes puguin comprendre, interpretar i transformar les realitats socials, econòmiques i culturals per tal de fer-les més justes, lliures i creadores.

– Contextualització.

Este curs els grups de GES 2 tenen dos grups d'alumnat amb una varietat d'edats, procedències i interessos. Esta és una realitat que ens trobem tots els cursos, però este curs estan els dos grups més igualats en nombre d'alumnes. Els altres cursos ens hem trobat la realitat que els alumnes menors de 35 que fan colla amb els majors de 35, tenen molta més proporció d'èxit en la consecució del títol de graduat. Normalment l'alumnat major de

35 està més motivat i amb més ganes d'aprofitar l'oportunitat que tenen d'aprovar en un any el graduat.

Per tant, pot ser hauríem de gastar esforços en intentar fer un grup cohesionat des del principi i evitar que s'agrupen en excés els alumnes menors de 35 entre si.

b) Objectius.

– Objectius generals dels programes formatius i, en el cas del programa a), dels cicles i nivells.

1. Llegir, escriure i expressar oralment informacions, textos o qüestions senzilles procedents de diferents situacions comunicatives sorgides en el desenvolupament de la vida quotidiana, i interpretar oralment símbols i imatges senzilles.
2. Consolidar el domini verbal i escrit del vocabulari bàsic dominant progressivament l'ordre alfabètic en les diferents situacions que exigixen estes destreses.
3. Superar estereotips i prejuís en relació amb les varietats dialectals d'una mateixa llengua i respecte a la importància sociocultural de les diverses llengües.
4. Desenvolupar la capacitat comunicativa comprenent i produint de forma ordenada i clara missatges orals i escrits en distints contextos de comunicació i amb diferents intencions expressives.
5. Utilitzar la lectura com a font de gaudi, informació i aprenentatge i com a mitjà de perfeccionament i enriquiment lingüístic, cultural i personal.
6. Adquirir conceptes lingüístics generals a fi de consolidar la comprensió i l'expressió oral i escrita.
7. Conscienciar sobre el valor de la pròpia llengua com a vehicle d'identitat cultural i utilitzar-la com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges, el desenvolupament del pensament i la comprensió i anàlisi de la realitat social, econòmica i cultural.
- 8 . Desenvolupar una actitud crítica cap als distints tipus de missatges gràfics, plàstics i visuals, reconeixent i interpretant les seues formes d'expressió, dis-

tingint la seua adequació a les necessitats expressives i reflexionant sobre la seua incidència en la vida quotidiana.

9. Buscar, obtindre i utilitzar informació de forma autònoma i crítica, coneixent les formes en què esta es troba disponible, seleccionant el pertinent per a una finalitat concreta i presentant esta informació als altres de forma adequada.

10. Desenvotllar la capacitat per a analitzar i regular les produccions lingüístiques, utilitzant les pròpies idees i experiències en la producció de textos d'intenció creativa i literària.

11. Interpretar i comparar les principals tècniques i llenguatges utilitzats en els mitjans de comunicació social, a fi d'ampliar les habilitats discursives i de desenvolupar una actitud crítica davant dels missatges procedents d'estos mitjans.

12. Obtindre un coneixement de la realitat lingüística espanyola a fi d'afavorir una actitud d'interès i respecte per les realitats plurilingües.

13. Comprendre la funció de la literatura com a instrument de transmissió i creació cultural i com a expressió historicosocial, mostrant una actitud crítica i descobrint que la seua lectura pot ser font d'ampliació d'experiències, gaudi personal i estímul per a l'escriptura creativa.

14. Establir relacions entre obres, autors i moviments que constituïsquen un referent clau en la història de l'art i de la literatura i, els elements més destacats del context social i històric que apareixen, valorant les obres rellevants com mostres destacades del patrimoni cultural.

15. Apreciar que l'estudi d'altres llengües i les seues cultures constituïx un mitjà per a conèixer i valorar la multiculturalitat i afavorir l'enteniment intercultural i internacional.

16. Llegir de forma comprensiva i autònoma textos senzills en llengua estrangera i emetre missatges orals i per escrit referents a les situacions de comunicació més habituals.

17. Desenvotllar estratègies de comunicació elementals, en llengua estrangera, afavoridores de l'aprenentatge autònom de llengües.

18 . Iniciar-se en el càlcul mental amb les operacions bàsiques partint de procediments intuïtius propis de les persones adultes.

19. Adquirir el valor conceptual i instrumental dels nombres, utilitzant-los correctament i introduir-se en l'anàlisi de la dimensió matemàtica de la realitat i de l'evolució històrica del llenguatge matemàtic, de manera que s'arribi al concepte de les operacions bàsiques a través de situacions vivencials concretes.
20. Plantejar i resoldre problemes senzills de la vida quotidiana utilitzant procediments matemàtics de forma que siga possible identificar, plantejar i resoldre interrogants i problemes a partir de l'experiència.
21. Conèixer els distints sistemes de mesura, així com els conceptes de proporcionalitat, tant per cent i representació gràfica de percentatges, per a entendre el seu ús social.
22. Conèixer els elements fonamentals de la geometria i les principals figures planes i realitzar càlculs i mesures sobre elles.
23. Elaborar estratègies d'identificació i resolució de problemes, de forma individual i col·lectiva, en els diversos camps del coneixement i l'experiència quotidiana, per mitjà de procediments intuïtius i de raonament lògic, verbal i matemàtic.
24. Incorporar al llenguatge i a les formes d'argumentació habituals distintes formes d'expressió per tal de poder comunicar-se de manera precisa i rigorosa, identificant els elements lingüístics, matemàtics i estadístics bàsics presents en la informació, analitzant críticament les funcions que exercixen i les seues aportacions per a una millor comprensió dels missatges.
25. Elaborar estratègies personals de resolució de problemes i expressar amb claredat els passos seguits, valorant la importància del procés i la seua aplicació en diferents contextos, desenrotllant les destreses cognitives més rellevants que intervenen en la formació del pensament matemàtic.
26. Utilitzar tècniques senzilles d'arreglada i classificació de dades sobre temes d'interès i situacions diverses, i ser capaç de representar la informació de forma verbal, gràfica i numèrica i de formar-se un judici sobre la mateixa.
27. Utilitzar els camps numèrics i dominar els mecanismes operatius bàsics a fi de resoldre situacions problemàtiques quotidianes, realitzant els càlculs apropiats a cada situació.
28. Conèixer i utilitzar procediments algebraics elementals i els conceptes bàsics d'estadística i probabilitat que tinguen una aplicació real i funcional.

29. Analitzar i valorar els efectes que sobre la salut personal i col·lectiva tenen la determinació i el respecte d'unes normes de seguretat i higiene, i de tot allò que contribuïska a la consecució d'un ambient saludable en distints entorns.
30. Utilitzar els coneixements sobre el funcionament del cos humà per a desenrotllar hàbits de prevenció i salut corporal que propicien un clima individual i social saludables, i contribuir al desenrotllament equilibrat de la persona.
31. Conèixer els principals aspectes del desenrotllament evolutiu des de la infància a l'edat adulta, així com les característiques fonamentals que configuren cada etapa.
32. Analitzar els distints modes de viure els fets bàsics de l'edat adulta, especialment les transicions afectives i la maternitat / paternitat.
33. Fomentar la tolerància i el respecte per les diferències individuals físiques i psíquiques, a fi de superar tot tipus de discriminacions, per mitjà de l'anàlisi, la reflexió crítica i les accions socials amb les persones adultes amb discapacitats motrius, psíquiques i sensorials.
34. Desenrotllar actituds de cooperació i respecte, reconeixent els aspectes de relació que tenen les activitats físiques i el valor cultural dels esports i jocs autòctons.
35. Reconèixer la riquesa expressiva del cos i el moviment com a mitjans de comunicació i expressió creativa, apreciament el ritme, el moviment i la dansa, com a mitjans de representació d'imatges, de sensacions, d'idees i com a forma d'expressió individual i col·lectiva.
36. Adquirir els instruments teòrics i metodològics que permeten desenrotllar progressivament una interpretació científica de la naturalesa i una reorganització de les idees segons ella i elaborar criteris raonats sobre qüestions científiques i tecnològiques bàsiques de la nostra època, per mitjà del contrast i l'avaluació d'informació obtinguda de distintes fonts, utilitzant els conceptes bàsics de les Ciències.
37. Descobrir la capacitat que té la naturalesa de produir canvis, desenrotllant una actitud crítica i responsable cap a la degradació ecològica i l'impacte de certes tecnologies.

38. Utilitzar els coneixements bàsics sobre els sers vius i els elements físics i les seues interaccions per a comprendre millor l'ecosistema.
39. Desenrotllar la imatge de la ciència com a procés, com a mètode i com a activitat humana realitzada per dones i hòmens, davant de la concepció de la ciència com a dogma, prenent consciència de la seua provisionalitat i valorant el coneixement científic com un procés en construcció lligat a les característiques i necessitats de la societat en cada moment històric i sotmès a evolució i revisió contínua.
40. Reconèixer i valorar les aportacions de la ciència per a la millora de les condicions d'existència dels sers vius, apreciànt la importància de la formació científica, utilitzant en les activitats quotidianes i en l'elaboració de coneixements els valors i les actituds pròpies de la ciència, adoptant una actitud crítica i fonamentada davant dels grans problemes que actualment plantegen les relacions entre ciència, tècnica i societat.
41. Iniciar-se de manera progressiva en l'ús de les noves tecnologies, com a part de la formació polivalent, per a facilitar l'aprenentatge i millorar les condicions d'integració laboral i social.
42. Conèixer els problemes derivats d'un ús irracional de les tecnologies analitzant-los des d'una perspectiva científica i fomentat una actitud de respecte i atenció del medi ambient i d'aprofitament racional dels recursos existents.
43. Desenrotllar una actitud crítica i d'indagació cap a l'enorme presència d'elements i processos tecnològics en el nostre entorn, valorant els efectes econòmics, morals i culturals de les aplicacions de les ciències i de les tecnologies en la qualitat de vida, així com el seu paper en la configuració de determinades professions i en l'organització i realització d'activitats del temps lliure.
44. Comprendre i expressar missatges científics utilitzant el llenguatge oral i escrit adequadament així com altres sistemes de notació i de representació quan corresponga i aplicar estratègies coherents amb els procediments de la ciència, en la resolució de problemes.
45. Indagar sobre les causes dels fenòmens socials des d'una actitud oberta cap a la complexitat dels problemes, i apreciar que les anàlisis socials són processos en constant elaboració.

46. Desenvolupar una actitud positiva cap al treball manual, com a mitjà de suport i realització personal, superant la tradicional dicotomia entre l'activitat intel·lectual i l'activitat manual.
47. Analitzar críticament les concepcions que inspira el funcionament de l'economia de la nostra societat a fi d'actuar com a consumidor i/o productor conscient.
48. Conèixer tècniques i estratègies de recerca d'ocupació i desenvolupar mecanismes d'adaptació a les noves situacions del món del treball, a fi de millorar les condicions d'inserció social i laboral en un món en canvi permanent.
49. Adquirir instruments polivalents, metodològics i de coneixement que permeten aprofitar ofertes formatives destinades a la millora professional i a la inserció social, així com dels recursos temporals, materials i humans de l'entorn immediat que puguin contribuir al desenvolupament d'iniciatives pròpies en l'àmbit professional i social.
50. Utilitzar els coneixements i experiències adquirits sobre els diferents recursos, tècniques, instruments, ..., així com sobre els distints certificats i perfils de professionalitat per a organitzar-se una idea respecte als coneixements, experiències i condicions necessàries per a incorporar-se al món del treball, millorar o canviar l'ocupació.
51. Adquirir les estratègies intel·lectuals i culturals que permeten utilitzar amb llibertat i racionalitat el consum i la producció de béns, així com els recursos naturals i econòmics i els servicis socioculturals.
52. Conèixer els mecanismes i valors que regixen el funcionament de les societats, en especial els referits als drets i deures que regulen la participació política, econòmica, cultural i social dels ciutadans i ciutadanes.
53. Conèixer el medi geogràfic i natural immediat a fi de conservar-lo i utilitzar-lo responsablement, en tant que determinant de la qualitat de vida i adquirir una actitud crítica davant de l'impacte que sobre eixe entorn tenen determinades accions humanes derivades d'un ús no degudament planificat de la tecnologia.
54. Conèixer la varietat de factors geogràfics i històrics i la seua interrelació amb la societat actual i la interdisciplinarietat entre ambdós dimensions del coneixement social, distingint i analitzant els elements bàsics manejats en

l'explicació de la societat, en les seues manifestacions tant temporals com espacials.

55. Conèixer la dimensió europea i mundial d'una nova ciutadania basada en la igualtat, la solidaritat, la llibertat, el respecte als altres i la participació democràtica.

56. Conèixer, apreciar i respectar el patrimoni natural, cultural, i historicoartístic, entenent la diversitat cultural i lingüística com un dret dels pobles i dels individus a la seua identitat. 57. Acostar-se, conceptualment i estèticament, al patrimoni cultural i al fet artístic contribuint activament a la seua conservació i millora, respectant la diversitat lingüística, ètnica i cultural i impulsant el coneixement crític de les creences, actituds i valors bàsics que conformen les nostres tradicions i les d'altres cultures, per tal d'afavorir el respecte i la convivència multicultural.

58. Desenrotllar una actitud crítica i de gaudi, front a les creacions musicals enteses com a formes de comunicació i d'expressió cultural i històrica, a fi d'apreciar i d'elaborar criteris personals sobre la qualitat i els usos socials de la música.

59. Comprendre les relacions existents entre el desenrotllament personal i el context sociocultural i ecològic, a fi de formar-se criteris per a avaluar les normes que regulen la convivència i actuar en conseqüència.

60. Desenrotllar destreses i habilitats bàsiques per a les relacions interpersonals i socials. 61. Fomentar la participació de manera deliberada i crítica en l'espai de diferents institucions, fent ús dels drets de ciutadà.

62. Utilitzar els coneixements i les experiències sobre les organitzacions socials per a activar i implementar modes de participació social que garantisquen el gaudi de béns i servicis que milloren les condicions de vida de la comunitat.

63. Adquirir tècniques, recursos i procediments expressius que permeten interpretar i produir amb propietat, autonomia i creativitat missatges que utilitzen els diferents codis actuals. Tot això per tal d'enriquir les seues possibilitats de comunicació (interpersonal i social) i reflexionar sobre els fets culturals, artístics, científics i tecnològics que configuren la societat actual i que estan compromesos amb la millora de la qualitat de vida.

– Objectius específics dels mòduls formatius.

* Elaboració d'estratègies d'identificació i resolució de problemes, de forma individual i col·lectiva, en els diversos camps de les Ciències de la Natura i la experiència quotidiana, mitjançant procediments intuïtius i de raonament científic.

1. Adquisició d'estratègies intel·lectuals i culturals que permeten enfrontar-se amb llibertat i racionalitat al consum i producció de bens i a la utilització de recursos naturals i serveis relacionats amb la salut i el consum.
2. Adquisició de tècniques i mecanismes tendents a afermar el sentit de grup, afavorir la relació interpersonal i la convivència, i contribuir a l'ocupació conscient del temps lliure.
3. Coneixement, apreciació i respecte de l'entorn natural a fi de conservar-lo i utilitzar-lo responsablement, en tant que és determinant de la qualitat de vida, i adquisició d'una actitud crítica front a l'impacte que tenen sobre els ecosistemes determinades accions humanes contaminants del medi ambient.
4. Utilització dels coneixements bàsics sobre els éssers vius i els elements físics i les seues interaccions per comprendre millor el medi natural.
5. Capacitació dels individus i les comunitats per tal que augmenten el control sobre determinants de la salut i, per tant, siguin capaços de millorar-la, intervenint sobre l'entorn, tant per reforçar els factors que contribueixen al desenvolupament d'estils de vida saludables, com per modificar aquells que impedeixen posar-los en pràctica.
6. Anàlisi i valoració dels efectes que sobre la salut i seguretat personal i col·lectiva tenen la determinació i el respecte de les normes de seguretat i higiene, i de tot allò que contribueix a la consecució d'un ambient saludable en els distints entorns: familiar, laborals, urbans, etc.
7. Utilització dels coneixements sobre el funcionament del cos humà per a desenrotllar hàbits de salut que contribueixen al desenrotllament equilibrat de la persona.
8. Coneixement dels principals aspectes del desenvolupament evolutiu des de la infantesa a la vida adulta, així com de les característiques fonamentals que configuren cada etapa.

9. Anàlisi dels distints modes de viure determinats aspectes fonamentals de la edat adulta, especialment les transicions afectives (processos de presa de decisions, separació, pèrdua, ...) i la maternitat/paternitat.
10. Foment de la tolerància i el respecte per les diferències individuals físiques i psíquiques.
11. Desenvolupament d'actituds de cooperació i respecte, reconeixent els aspectes de relació que tenen les activitats físiques i el valor cultural dels esports i jocs autòctons.
12. Coneixement de tècniques pel tractament de la informació referida a distints camps de les Ciències Naturals: recollida i registre de dades, anàlisi crític, contrastació i síntesi interpretativa.
13. Adquisició dels instruments teòrics i metodològics que permeten desenvolupar progressivament una interpretació científica de la natura i una reorganització de les idees d'acord amb ella i l'elaboració de criteris raonats sobre qüestions científiques bàsiques de la nostra època, mitjançant el contrast i l'avaluació d'informació obtinguda de distintes fonts, utilitzant els conceptes bàsics de les Ciències Naturals, per elaborar una interpretació científica dels principals fenòmens naturals.
14. Descobriment de la capacitat que té la natura de produir canvis i adquisició de la idea d'evolució com un procés continu, a través del coneixement de distintes interpretacions sobre l'origen de la vida, la biologia animal i vegetal, l'herència i la continua adaptació dels éssers vius al medi, a fi de mantindre, valorar i conservar el patrimoni natural.
15. Coneixement bàsic de les normatives fonamentals que regulen la protecció de l'entorn ecològic, conscienciant sobre la necessitat de col·laborar en la conservació i protecció.

c) Estructura i classificació dels continguts.

Els següents continguts que es presenten organitzats per blocs els hem estructurat en unitats didàctiques. Cada unitat didàctica conté els continguts relacionats entre si i organitzats de forma que a mesura que avancem en la unitat es manté una coherència i evolució creixent de la complexitat dels propis continguts.

1. El cicle cel·lular
2. ADN
3. Les fases del cicle cel·lular
4. Meiosi
5. Determinació del sexe
6. Fenotip i genotip
7. Variabilitat genètica i evolució: Les mutacions, evolució, gens i ambient
8. La reproducció: Asexual i sexual
9. La reproducció humana: l'aparat reproductor, els mètodes anticonceptius, etapes en la vida d'una persona.
10. Fecundació in vitro. La clonació.
11. ETS
12. Necessitats nutritives d'animals i vegetals.
13. Alimentació. Aliments i nutrients
14. Aparells
15. Metabolisme. Respiració cel·lular
16. La sang i la seua circulació.
17. Aliments transgènics
18. Malalties relacionades amb la nutrició
19. La dieta mediterrània
20. L'aparat locomotor: l'esquelet i els músculs
21. El sistema nerviós: malalties
22. Les drogues com influents del sistema nerviós
23. Els sentits, els seus òrgans
24. Definició de salut
25. Tipus de malalties
26. Sistema immunològic
27. Hàbits de vida saludable

28. Medicina preventiva
29. Les vacunes
30. La seguretat: en la llar i en el treball, primers auxilis.
31. El dret a la salut
32. Interpretació de prospectes, símbols, sigles i etiquetatge dels medicaments
33. La biosfera. Biòtops
34. Ecosistemes urbans. Tendència mundial a la urbanització. Ciutats saludables.
35. Interdependència dels sers vius: Relacions ínter i intraespecífiques
36. La cadena tròfica
37. Els cicles de la matèria: el carboni i el nitrogen.

d) Unitats didàctiques.

– Organització de les unitats didàctiques.

Unitat 1:Sers vius d'una mateixa espècie

1. El cicle cel·lular
2. ADN
3. Les fases del cicle cel·lular
4. Meiosi
5. Determinació del sexe
6. Fenotip i genotip
7. Variabilitat genètica i evolució: Les mutacions, evolució, gens i ambient
8. La reproducció: Asexual i sexual
9. La reproducció humana: l'aparat reproductor, els mètodes anticonceptius, etapes en la vida d'una persona.
10. Fecundació in vitro. La clonació.
11. ETS

Unitat 2: La nutrició

- 12. Necessitats nutritives d'animals i vegetals.
- 13. Alimentació. Aliments i nutrients
- 14. Aparells
- 15. Metabolisme. Respiració cel·lular
- 16. La sang i la seua circulació.
- 17. Aliments transgènics
- 18. Malalties relacionades amb la nutrició
- 19. La dieta mediterrània

Unitat 3: Els sers vius i la seua relació amb el medi

- 20. L'aparat locomotor: l'esquelet i els músculs
- 21. El sistema nerviós: malalties
- 22. Les drogues com influents del sistema nerviós
- 23. Els sentits, els seus òrgans

Unitat 4: La salut i la malaltia

- 24. Definició de salut
- 25. Tipus de malalties
- 26. Sistema immunològic
- 27. Hàbits de vida saludable
- 28. Medicina preventiva
- 29. Les vacunes
- 30. La seguretat: en la llar i en el treball, primers auxilis.
- 31. El dret a la salut
- 32. Interpretació de prospectes, símbols, sigles i etiquetatge dels medicaments

Unitat 5: El nostre planeta: La Terra

- 33. La biosfera. Biòtops

34. Ecosistemes urbans. Tendència mundial a la urbanització. Ciutats saludables.

35. Interdependència dels sers vius: Relacions ínter i intraespecífiques

36. La cadena tròfica

37. Els cicles de la matèria: el carboni i el nitrogen.

– Distribució temporal de les unitats didàctiques.

UNITAT 1.- La teoria cel·lular (8 sessions: del 30 de setembre al 24 d'octubre)

UNITAT 2.- La funció de relació (els sentits, els sis. nerviós i els sistemes endocrí i locomotor). (6 sessions: del 28 d'octubre al 14 de novembre)

UNITAT 3.- La funció de nutrició (els sis. digestiu, respiratori, circulatori i excretor). (11 sessions del 18 de novembre al 9 de gener)

UNITAT 4.- La reproducció (sis. reproductors i genètica) (4 sessions: del 1 al 23 de gener)

UNITAT 5.- Immunologia.(2 sessions: 27 i 30 de gener)

e) Orientacions didàctiques.

– Metodologia general i específica de cada cicle, nivell i mòdul.

La línia metodològica adoptada es basa principalment a partir dels coneixements previs que posseeix l'alumnat. Al començar cada tema es proposarà una activitat per a conèixer les idees prèvies que sobre el tema té l'alumnat, a fi de seqüenciar els aprenentatges i facilitar a l'alumnat l'adquisició d'altres coneixements nous a partir del que ja sap o a modificar possibles idees errònies.

La dificultat de l'adult per a memoritzar es té en compte en el plantejament de situacions que faciliten que es produïxca "memorització comprensiva", és a dir, que l'alumne adult retenga o memoritze mentre utilitza, eixos conceptes o procediments.

Es tracta d' "Aprendre ciència fent ciència". L'alumnat ha de deixar de ser un subjecte passiu per a convertir-se en el protagonista del seu propi aprenentatge, la qual cosa potenciarà la seua autonomia personal i la seua capacitat de "aprendre a aprendre", a través dels distints tipus d'activitats que es proposen: classificar, investigar, traure conclusions, posseir criteri propi, esperit analític i crític,.....

L'aprenentatge cooperatiu permet que a través de la realització dels treballs en equip que es proposen, es potencie l'intercanvi d'idees, coneixements i experiències i l'adquisició, a través del dit intercanvi, de nous coneixements, amb la qual cosa l'aula queda convertida en un lloc destinat a investigar, descobrir i compartir.

S'aborda el desenvolupament de totes les capacitats, no sols les de tipus cognitiu o intel·lectuals, sinó també:

Socials o de relació: a través del treball en equip, es desenvolupa el respecte a les opinions dels altres, l'acceptació de l'altre, la capacitat de diàleg, saber escoltar.

D'equilibri personal: defenent les seues opinions, participant de forma activa, valorant, respectant, acceptant i acceptant-se

Motrius: mitjançant la realització del tipus d'activitats proposades en què es posa en joc, per part de l'alumne, d'habilitats i destreses en la confecció de murals, muntatges audiovisuals, activitats experimentals a realitzar, tant en l'aula com en sa casa, treballs de camp, les quals exigeixen orientar-se, experimentar, manipular, coordinar ... .

D'inserció i actuació social: a través del treball en equip i de gran grup, relacionant-se, col·laborant, participant, compartint, acceptant críticament...

Es tracta d'atansar significativitat i funcionalitat. Es pretén aportar a l'alumne nous mètodes de "pensar el món", descobrint-li la vessant social de la ciència, facilitant que descobrisca que el comprendre és més important que el saber i que les activitats que realitza li proporcionen instruments d'utilitat personal.

– Activitats i estratègies d'ensenyança i aprenentatge.

Tenint en compte les característiques de l'alumnat adult (interès, voluntat, coneixements i experiències vitals, dificultats amb la memòria, poc de temps disponible, dificultats per a assistir a classe, comportament passiu enfront del procés d'ensenyament-aprenentatge, cansament acumulat,...) i els principis metodològics proposats amb anterioritat, proposem com a estratègia metodològica general en el tractament dels temes:

- Començar cada tema realitzant una breu descripció del mateix, a fi de presentar els objectius que es persegueixen, el tipus d'activitats a realitzar, les possibles dificultats que pot trobar, els recursos a utilitzar,...
- Lectura reflexiva, per part de l'alumne/a, de les pàgines introductòries del mateix. - Realització del qüestionari sobre exploració d'idees prèvies.
- Desenvolupament dels epígrafs programats per a la sessió, intercalant entre els mateixos activitats que provoquen l'activitat mental de l'alumne, la reflexió sobre el que s'està tractant i la seua participació activa.
- Correcció i autocorrecció de les activitats realitzades.
- Comentaris sobre el treball a realitzar en la sessió següent.
- Les activitats proposades al final de cada tema podran ser treballades, o ben distribuïdes per epígrafs o bé totes al finalitzar del tema. En aquest últim cas poden servir com a instrument d'avaluació del mateix.

L'enfocament metodològic deu estar basat en els principis d'activitat, participació, personalització i responsabilitat. Una vegada presentats els temes a tractar, s'aclareixen els conceptes i el vocabulari que inclouen els esmentats temes. Es resumeixen i esquematitzen els textos i el material presentat. Per a realitzar les activitats de les unitats didàctiques cal diferenciar la informació donada respecte a la informació requerida. Es buscaran informacions complementàries, es realitzen aquestes a nivell individual i/o de grup confrontant entre elles els resultats en grup. Posteriorment, es realitza una posada en comú i s'aclareixen els dubtes sorgits. Finalment, es realitza una avaluació personal del procés al costat de les aplicacions d'allò vist per a la vida diària. Són importants en aquesta àrea les eixides extraescolars que es puguin realitzar perquè connecten els conceptes estudiats en l'aula amb la vida real. Els treballs d'investigació personal relacionats amb els temes claus

en classe serviran per a ampliar els coneixements i oferir una visió estesa dels mateixos conceptes.

f) Avaluació.

– Tipus d'avaluació.

L'avaluació educativa s'entén com un conjunt d'activitats que permeten obtenir informació sobre el procés d'ensenyament/aprenentatge i els factors que en ell incideixen, per analitzar-los i posteriorment prendre decisions per possibilitar el seu control i regulació. L'avaluació ha d'ésser un procés paral·lel al d'ensenyament, integrat en ell i continu, íntimament connectat amb les activitats d'aprenentatge. Les activitats d'avaluació són un element més en l'ensenyament de l'alumne/a. El seu paper fonamental és incidir positivament en el procés d'aprenentatge i no ser únicament una eina per valorar els objectius terminals. L'avaluació ha d'informar sobre les característiques inicials de l'alumnat, sobre la marxa del procés d'ensenyament i sobre l'adequació dels materials didàctics, i ha de permetre una readaptació d'aquest procés per corregir les deficiències observades. Ha de proporcionar de forma ràpida a l'alumnat una informació clara i precisa sobre la seva evolució en el procés d'ensenyament i orientar el professorat sobre el grau d'assoliment dels objectius proposats i sobre la qualitat de la intervenció educativa.

Per tant, haurà de ser:

Integral: ha de ser àmplia i global, ha d'incloure la major quantitat possible d'elements que incideixen en el procés educatiu (professorat, material, continguts, etc.), tant des del punt de vista qualitatiu com quantitatiu.

Integrada: l'avaluació no ha d'ésser un element extern i final del procés d'ensenyament/aprenentatge sinó que és un element més del procés que ha d'estar contínuament present.

Contínua: ha de tenir un caràcter processal, amb la finalitat d'ajustar i garantir el desenvolupament del procés d'acord amb els objectius previstos. **Vàlida i fiable:** ha de mesurar el que és rellevant, i fer-ho de forma consistent. **Probabilística:** ha de considerar el fet que tot procés educatiu és complex i que no hi ha, per tant, cap mètode ni instrument que sigui totalment fiable.

Objectiva: ha d'intentar eliminar qualsevol prejudici o suposició prèvia.

Funcional: els mitjans que s'utilitzen han de ser assequibles, fàcils d'utilitzar i no obstaculitzar el desenvolupament del procés. Segons el moment en què es realitza i l'objectiu que persegueix podem diferenciar dos tipus d'avaluació: l'avaluació formativa i l'avaluació

Sumativa.

Avaluació formativa: és aquella que permet generar informació abans que finalitzi el procés d'aprenentatge. Hom pot distingir dues fases:

- Avaluació inicial: té com a objectiu determinar la situació del grup classe i de cada alumne/a en iniciar un determinat procés d'ensenyament/aprenentatge per tal d'adequar-lo a les seves necessitats. És recomanable tenir dissenyats els instruments d'avaluació per fer més ràpida i efectiva la seva aplicació.

- Avaluació processal: té com a objectiu fonamental determinar les dificultats i èxits de cada alumne/a durant el seu procés d'aprenentatge, per tal d'adequar les activitats escolars a les necessitats detectades i planificar els mitjans de regulació adients. Dins l'avaluació processal l'alumnat ha d'aprendre a avaluar els seus propis treballs i les seves actuacions. Les activitats d'autoavaluació i de coavaluació són molt adequades per aconseguir informació de les dificultats trobades i dels progressos realitzats.

Avaluació sumativa: té com a objectiu conèixer els resultats obtinguts per cada alumne/a en relació a la seva situació inicial i a l'assoliment dels objectius plantejats. Es podrà realitzar al final d'una o més unitats didàctiques, i també en finalitzar un curs o cicle. En alguns casos servirà per qualificar i promocionar.

L'avaluació no és només una mesura del grau d'aprenentatge final de l'alumnat. És fonamental conèixer el seu progrés durant aquest procés a partir de les seves condicions inicials. Els materials, la programació, l'adequació de les activitats als objectius proposats i el professorat també són objecte d'aquesta avaluació. L'avaluació és un procés dinàmic on es fa necessari tenir en compte els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat al llarg del curs i no pot ésser una simple ponderació i quantificació dels coneixements conceptuals; cal avaluar també els procediments i les actituds.

Els resultats de l'avaluació han de servir per regular el procés d'aprenentatge de l'alumnat, i per tant es farà necessari el disseny d'activitats

de reforç, de consolidació i d'ampliació de coneixements que possibilitin la recuperació d'alumnes avaluats negativament al llarg del curs acadèmic.

– Criteris de qualificació.

Els criteris d'avaluació acordats pel Departament per al curs 2021-2022 són el següents:

- Assignar un 70 % a la nota dels exàmens escrits. La freqüència d'aquestes proves serà en principi mensual, tractant que en cadascuna a la avaluació es puguin fer almenys dues proves. Serà absolutament necessari traure una nota mínima de 4 a la mitjana dels exàmens per a que a un alumne puga aprovar una avaluació.

- Assignar un 20 % al treball per a casa que es demanarà per part del professor. Es considera adequat que s'haja d'entregar entre dos-tres fulls de treballs d'aquest tipus que el professor entregarà amb temps suficient. Les solucions es pujaran a la plataforma "Aules" abans dels exàmens.

- Assignar un 10 % de la nota a la assistència a classe de manera regular. Les faltes hauran de ser justificades. En cas de tindre un elevat nombre de faltes justificades (per motius propis de l'alumnat adult que tenim al centre) aquest 10% passarà a la part de la nota dels exàmens que en aquest cas, per tant, serà del 80%.

A la fi de curs es farà una recuperació de tots aquells conceptes que no han assolit en la que es tindran en compte amb el mateix percentatge anterior. I novament es repetirà la recuperació si escau a finals de juny.

– Criteris d'avaluació.

1. Valorar oportunament les distintes possibilitats que ofereixen el conjunt d'elements que faciliten el coneixement i la interpretació de la naturalesa, en relació amb el món del treball i la participació social, buscant el més adequat a cada cas.
2. Planificar i obtindre informació rellevant sobre temes relacionats amb les ciències naturals, a partir de distintes fonts (documents escrits, objectes, materials, imatges, gràfics, etc.), diferenciant entre dades i opinions, seguint formes senzilles d'investigació i comunicant de forma intel·ligible els resultats de l'estudi.

3. Explicar alguns dels principals fenòmens naturals relacionats amb la posició dels astres, amb la transmissió de la llum i el so i els produïts per agents geològics i atmosfèrics.
4. Identificar els principals mecanismes que actuen en els fenòmens naturals més significatius, elaborant una explicació pròpia, i contrastant-la amb les explicacions científiques i teories més rellevants.
5. Indicar algunes dades sobre els quals es recolza la concepció que la terra ha sofrit grans canvis al llarg del temps que han afectat al relleu, al clima, a la distribució de continents i oceans i als sers vius.
6. Determinar, amb ajuda d'indicadors o dades bibliogràfiques, l'existència de relacions d'equilibri i desequilibri mediambiental (contaminació, desertització, disminució de l'ozó, esgotament de recursos i extinció d'espècies, etc.), indicant i justificant algunes alternatives per a promoure un ús més racional de la naturalesa en el seu propi entorn.
7. Analitzar alguns dels riscos i problemes mediambientals més greus en la Comunitat Valenciana, Espanya i en el món, ocasionats per les distintes activitats humanes (explotació abusiva dels recursos, rebutjos urbans i industrials, construcció d'obres públiques, etc.) i avaluar els perills i riscos que suposen.
8. Comprendre la idea d'evolució i contínua adaptació al medi dels sers vius, analitzant característiques rellevants del món animal i vegetal.
9. Reconèixer les característiques d'un ecosistema a través de la identificació dels seus components i algunes de les seues interaccions, així com les conseqüències que sobre ell poden tindre les accions humanes.
10. Identificar i localitzar els principals òrgans implicats en la realització de funcions vitals del cos humà, establint algunes relacions fonamentals entre estos i determinats hàbits d'higiene i salut.
11. Indicar les principals característiques de les distintes etapes evolutives des de la infància a l'edat adulta.
12. Explicar els processos fonamentals que ocorren en l'alimentació i justificar, a partir d'ells, uns hàbits alimentaris i d'higiene saludables, independents de pràctiques consumistes inadequades.

13. Establir diferències entre sexualitat i reproducció en les persones i aplicar els coneixements sobre el funcionament dels aparells reproductors a la comprensió del fonament d'alguns mètodes de facilitació de la procreació i de control de la natalitat, així com a la necessitat d'adoptar mesures d'higiene i salut.
14. Identificar la salut com un bé comunitari i aplicar el coneixement de l'estat de salut de la comunitat per a comprendre i millorar els factors que afavorixen una major qualitat de vida.
15. Analitzar críticament les seues necessitats reals de consum de béns i servicis, reconeixent els efectes negatius del consumisme en els estils de vida.

– Instruments d'avaluació.

Els mètodes i instruments d'avaluació, fan referència a la forma d'obtenció d'informació. És necessari utilitzar els mètodes i instruments més adequats en cada moment perquè la informació recollida siga el més fiable i objectiva possible. Alguns dels més importants són:

- Mètodes d'observació directa: diari del professorat, graelles d'observació, etc. Són adequats per recollir informació del comportament dins l'aula especialment per procediments i actituds.
- Entrevistes: guió d'entrevista, etc. Són adequades per conèixer les valoracions, creences, expectatives, etc. relacionades amb el procés educatiu o algun dels seus components.
- Enregistrament de dades: qüestionaris, etc. El qüestionari és adequat encara que de forma limitada per conèixer les opinions de l'alumnat. Permet obtenir informació sobre aspectes molt variats del procés d'ensenyament.
- Anàlisi de documents: unitat didàctica, informes, etc. És adequat per conèixer l'adquisició de continguts conceptuals i procedimentals, les opinions dels alumnes i de les alumnes sobre diversos aspectes, etc.
- Proves escrites ("proves de llapis i paper"): proves d'elaboració de resposta, de selecció de resposta, d'ordenació de contextos, multiítem de base comuna, de gràfics, de columnes, etc. Són especialment adequades per avaluar l'adquisició de continguts conceptuals.

– Avaluació del procés d'ensenyança i aprenentatge i de la pràctica docent del departament.

L'avaluació ha de permetre reformular tot el procés d'ensenyament/aprenentatge: la pràctica docent, els continguts, la utilització d'espais, la temporalització, els agrupaments d'alumnat, el paper del professorat i la coordinació amb la resta de l'equip docent. Els instruments d'avaluació del procés d'ensenyament poden ser els qüestionaris d'opinió, els diaris del professorat i d'alumnat, els resultats de les proves, l'actitud dels alumnes, les preguntes que es plantegen a classe, els dubtes que van sorgint al llarg de les classes,...

Per tal d'avaluar la pràctica docent i la marxa del procés ensenyament aprenentatge s'utilitzaran:

- La interacció i els comentaris a les classes amb l'alumnat (fixant-se amb el que diuen i també amb el que no diuen)
- La interacció a través del "AULES".
- Els resultats dels exercicis que anem treballant a classe i al "AULES".
- Els resultats de les proves escrites.

– Activitats de reforç i ampliació.

El reforç i l'ampliació es treballarà principalment en comentaris a l'aula i també de manera més dirigida a través de "AULES" a través de materials adients a cada alumne i a cada problema i sempre de forma integradora. I principalment les classes presencials.

Concretant:

- S'aprofitarà principalment activitats al Aules per reforçar (a més de les classes presencials).
- Per ampliar usarem tant activitats de "AULES" com les exposicions preparades pels alumnes(a més de les classes presencials).

g) Elements transversals del currículum en el marc dels diferents plans i projectes desenvolupats al centre.

- Estratègies generals d'atenció a la diversitat

Aprofitant el treball en classe per possibilitar el contacte fluït amb els alumnes ens permetrà conèixer les seues dificultats i les seues fortaleeses i així poder treballar amb cadascú el que necessita a les classes, en les tutories i també a través de recomanacions a través de "AULES".

L'atenció a la diversitat és indispensable, l'existència de distints graus de capacitat d'aprenentatge i de possibilitats de disponibilitat de temps i recursos, entre l'alumnat que conforma un mateix grup, són fets que s'abordaran per mitjà de la proposta d'uns continguts bàsics i una sèrie d'activitats adaptats a una gran majoria i que, a més estan pensats per a facilitar l'aprenentatge de l'alumnat en el cas que aquest es trobe amb dificultats per a assistir a classe.

- Mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les tecnologies de la informació

Utilitzar les ferramentes digitals dels centre adequadament a mode d'exemple a seguir : projecció, recerques d'internet, Telegram, Facebook, "AULES", ...

h) Activitats didàctiques complementàries.

Es convidarà a l'alumnat a participar-hi en la resta d'activitats que organitza el centre.

A més a més, podria ser motivador assistir a una visita a algun dels espais naturals dels voltants del centre que hi oferisquen activitats relacionades. Pot ser també els resultaria interessant fer una visita guiada al jardí Botànic de València, el centre d'interpretació de l'Albufera, el museu de ciències Príncep Felip. etc.

i) Mesures COVID-19

Procediments didàctics i acadèmics:

_____ Davant d'una situació de possible absència prolongada degut a un contagi de COVID-19 propi o d'alguna persona depenent es procedirà com es procedix en qualsevol altre cas de qualsevol altra absència justificada: comunicació al professor i possibilitat de rebre materials via AULES o qualsevol altra mena de contacte telemàtic acordat entre docent i alumne/a.

Front a un possible confinament, es procedirà com es va procedir durant el primer al mes de març: docència telemàtica mitjançant plataformes de videotelefonada, treballs i tasques que s'hauran d'entregar telemàticament en la data indicada pel professor i possibilitat de rebre tutories prèvia sol·licitud i confirmació del Professor via mail al correu ...@epamanises.com

GES 2 PIM

a) Introducció

– Justificació de la programació.

La matèria de PIM té la funció de millorar en els alumnes la comprensió del funcionament del món que ens envolta, i dels processos que en el dia a dia estan implicats els processos matemàtics i ser-ne capaç de fer inferències.

– Contextualització.

Els alumnes venen en general motivats i amb ganes (principalment aquells que no venen dels grups de GES 1 del curs passat, que arrossegueu el cansament del ritme de les classes sumat a les obligacions laborals i familiars) i amb un bon ritme de treball.

b) Objectius.

– Objectius generals dels programes formatius i, en el cas del programa a), dels cicles i nivells.

- 1.- Utilitzar el llenguatge algebraic com a mètode de resolució de problemes.
- 2.- Plantejar i resoldre equacions de primer grau, aplicant-lo a la resolució de problemes i a l'ús de les fórmules.
- 3.- Plantejar i resoldre equacions de segon grau, aplicant-lo a la resolució de problemes i a l'ús de les fórmules.
- 4.- Calcular perímetres, àrees, volums i capacitats de les principals figures i cossos geomètrics.
- 5.- Traslladar el concepte de figura i cos geomètric amb objectes de la vida real utilitzant-lo per al càlcul de perímetres, àrees i volums.
- 6.- Reconèixer i usar adequat de les operacions bàsiques en nombres enters i racionals.
- 7.- Utilitzar correctament la jerarquia d'operacions.
- 8.- Usar adequadament percentatges, regles de tres i proporcions.
- 9.- Canviar de múltiples en les unitats del sistema mètric decimal.
- 10.- Coneixer i usar les regles bàsiques en operacions amb potències.

– Objectius específics dels àmbits d'experiència i mòduls formatius.

- 1.- Utilitzar el llenguatge algebraic com a mètode de resolució de problemes.
- 2.- Plantejar i resoldre equacions de primer grau, aplicant-lo a la resolució de

problemes i a l'ús de les fórmules.

3.- Plantejar i resoldre equacions de segon grau, aplicant-lo a la resolució de problemes i a l'ús de les fórmules.

4.- Calcular perímetres, àrees, volums i capacitats de les principals figures i cossos geomètrics.

5.- Traslladar el concepte de figura i cos geomètric amb objectes de la vida real utilitzant-lo per al càlcul de perímetres, àrees i volums.

c) Estructura i classificació dels continguts.

1. Operacions bàsiques dels nombres. (C, P)
2. Prioritat de les operacions (C, P)
3. Divisibilitat (C, P)
4. Fraccions. Significat i operacions bàsiques (C, P)
5. Percentatges. Augments i descomptes percentuals (C, P)
6. Sistema mètric decimal (C, P)
7. Proporcionalitat. Raons i proporcions. (C, P)

Àlgebra

8. Llenguatge algebraic (C)
9. Equacions de 1er grau. (C, P)
10. Aplicacions a la resolució de problemes (P)
11. Fórmules (C, P)

Geometria

12. Escales. Plànols i mapes. (C, P)
13. Mesura de longituds (P)
14. Càlcul de perímetres de figures planes (C, P)
15. Càlcul d'àrees de figures planes (C, P)
16. Càlcul de volums i capacitat (C, P)
17. Mesures de volum i capacitat (C, P)

Probabilitat i estadística

18. Identificar i interpretar informacions estadístiques. (C, P)
19. Succés segur i impossible (C, P)
20. Quantificació probabilística de successos (C, P)
21. Expressió de resultats probabilístics per mitjà de percentatges (C, P)

d) Unitats didàctiques.

– Organització de les unitats didàctiques: objectius, continguts, recursos didàctics i activitats d'avaluació, ampliació i reforç.

1.- Conjuntos numéricos

Múltiplos y divisores

Reglas de divisibilidad

Números primos

Cálculo del mínimo común múltiplo

Números enteros

Suma y resta de números enteros

Multiplicación de números enteros
Prioridad en las operaciones
Fracciones
Fracciones equivalentes
Suma y resta de fracciones
Multiplicación de fracciones
División de fracciones
Proporcionalidad
Porcentajes

2.- Álgebra

Lenguaje algebraico
Ecuaciones de primer grado
Problemas con ecuaciones
Fórmulas
Funciones
Funciones lineales
Funciones afines

3.- Geometría

Teorema de Pitágoras
Sistema Internacional de Unidades
Escalas, planos y mapas
Perímetros
Áreas

4.- Estadística

Frecuencias
Variable discreta
Variable continua
Medidas de centralización
Media
Moda
Mediana

5.- Probabilidad

Definiciones
Regla de Laplace
Sucesos independientes

El principal recurso didáctico a utilizar es el libro de Matemáticas GES 2 Graduado en Secundaria para personas adultas del profesor de la asignatura Rubén Ferrer. En él se pueden encontrar los recursos didácticos, actividades de evaluación, ampliación y refuerzo-

– Distribució temporal de les unitats didàctiques.

Tema 1 - 20 sesiones
Tema 2 - 16 sesiones
Tema 3 - 12 sesiones
Tema 4 - 8 sesiones
Tema 5 - 8 sesiones

e) Orientacions didàctiques.

– Metodologia general i específica de cada cicle, nivell i mòdul.

La metodología se pretende que sea completamente práctica. El alumnado debe comprender los conceptos viendo vídeos, leyendo lecturas relacionadas o realizando actividades y ejercicios prácticos. La explicación teórica debe reducirse a su mínima expresión, sólo cuando sea estrictamente necesario para una buena aclaración de los conceptos.

Esta asignatura debería acompañarse de, al menos, una actividad extraescolar que pudiera reforzar los conocimientos adquiridos fuera del centro.

– Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge.

Las actividades se plantearán en tres niveles de ejecución:

Sesiones grupales: como el visionado de vídeos, explicaciones del profesor, exposición de trabajos.

Sesiones de trabajo en grupo: En las que se divide la clase en grupos para la realización de actividades.

Sesiones de trabajo individual: Donde se busca el refuerzo del trabajo individual, ya sea éste mediante la búsqueda de información como el desarrollo de ejercicios.

Como hemos manifestado, en todo caso intentaremos potenciar la adquisición de los conocimientos mediante el descubrimiento y no mediante la clase magistral.

f) Avaluació.

– Tipus d'avaluació.

Realizaremos la evaluación de forma continua, incluyendo la evaluación de tipo diagnóstico, formativa y sumativa. Para ello nos vamos a exigir no solo evaluar el final de proceso de aprendizaje la asimilación de conocimientos y el desarrollo de competencias por parte del alumnado, sino que, a lo largo del desarrollo de las unidades vamos a proponer una cierta periodicidad de actividades, de carácter evaluable, de forma que éstas faciliten la asimilación y el desarrollo progresivos de los contenidos de la materia y de las competencias que deben alcanzarse, respectivamente. De esta forma, la evaluación se convierte en continua o progresiva, y podemos realizar un mayor y mejor seguimiento del progreso en el aprendizaje del alumnado.

– Criteris de qualificació.

* Valorar oportunamente las distintas posibilidades que ofrece el conjunto de instrumentos y procedimientos matemáticos en relación con el mundo del trabajo y

la participación social, buscando en cada caso los más adecuados a cada situación concreta.

- * Utilizar símbolos, estrategias, unidades de medida y sistemas de numeración y operaciones básicas para analizar la realidad, representar relaciones, intercambiar información y resolver problemas de la vida cotidiana.
- * Elaborar, analizar e interpretar informaciones estadísticas teniendo en cuenta la adecuación de las representaciones gráficas y la significatividad de los parámetros, valorando cualitativamente la representatividad de las muestras utilizadas.
- * Asignar e interpretar la frecuencia y la probabilidad en fenómenos aleatorios de forma empírica, como resultado de recuentos, por medio del cálculo o por otros medios.
- * Utilizar estrategias sencillas para el análisis y resolución de problemas, tales como la reorganización de la información de partida, la búsqueda de ejemplos, contraejemplos y casos particulares o los métodos de ensayo y error sistemático.
- * Identificar relaciones de proporcionalidad numérica y geométrica en situaciones diversas y utilizarlas para el cálculo de términos proporcionales y razones de semejanza en la resolución de problemas.
- * Utilizar los números enteros, decimales y fraccionarios y los porcentajes para intercambiar información y resolver problemas y situaciones de la vida cotidiana, bien por medio de la simbolización de las relaciones que presenten, bien eligiendo la forma de cálculo apropiada, valorando la adecuación del resultado al contexto, y cuando proceda, estimando el error cometido por las aproximaciones efectuadas.
- * Interpretar y realizar representaciones planas de espacios y objetos del entorno, obteniendo información sobre sus características geométricas (medidas, posiciones, orientaciones ...) a partir de dichas representaciones, utilizando las escalas cuando sea preciso.
- * Estimar la medida de superficies y volúmenes de espacios y objetos, con una precisión acorde con la regularidad de su forma y con su tamaño, y calcular superficies de formas planas y volúmenes de cuerpos.

– Instruments d'avaluació.

Utilizaremos los siguientes instrumentos de evaluación:

- * Observación de la actitud y comportamiento respecto a la asignatura. Se intentará utilizar los métodos más objetivos posibles, como controles de asistencia, trabajo efectivo en las actividades, participación positiva en clase, etc.
- * Trabajos realizados para cada tema con su valoración del mismo.
- * Ejercicios de control de conocimientos adquiridos
- * Pruebas examen

– Criterios de calificación.

Valoraremos las pruebas de examen con un 60% de la nota de cada una de las unidades.

Valoraremos con un 25% los trabajos realizados de carácter sumativo.

Valoraremos con un 15% la actitud y asistencia a la asignatura

Las unidades que se hayan superado o cuya nota media sea mayor o igual que 3,5 podrán mediar con otras unidades con tal de calcular la nota final de la asignatura. De no superarse alguna de estas unidades se deberá recuperar por separado. Para ello se pedirá un trabajo especial, que contará un 25% de la nota, y se realizará un examen de recuperación, que contará el resto del porcentaje.

Si después de todo esto, no se ha superado la asignatura. Se pedirá un trabajo (de carácter obligatorio) y un examen final (en los mismos porcentajes antes detallados) que permitirá superar la asignatura. Este proceso se repetirá en el examen extraordinario de julio.

– Actividades de refuerzo y ampliación.

A lo largo de las sesiones se prepararán y distribuirán actividades de refuerzo y de ampliación de los conceptos que se vayan impartiendo con tal de adaptarse el máximo posible a la diversidad del alumnado.

– Avaluació de la pràctica docent del departament a través d'indicadors d'èxit.

Los resultados del grupo, y el proceso de enseñanza aprendizaje, serán evaluados en las sesiones del departamento con tal de mejorar el mismo y buscar las enmiendas a esta programación que permitan adaptarla a las necesidades del alumnado.

g) Elements transversals del currículum en el marc dels diferents plans i projectes desenvolupats al centre.

Estrategias generales de atención a la diversidad

El material entregado y la actitud de la clase debe estar basada en el respeto y la prevención de la violencia en cualquiera de sus tipos. Para ello se velará porque cualquier comentario o actitud presente respete a los demás y se mantenga dentro de los objetivos que debe perseguir una sociedad que quiere desarrollarse en paz e igualdad.

Medidas para difundir las buenas prácticas en el uso de las tecnologías de la información

Se hará uso de las nuevas tecnologías, para ello:

- * Se usará la conexión a internet del aula y el proyector.
- * Se usará el aula de informática para que todos los alumnos puedan tener conexión a internet.
- * Se usará la aplicación plickers para la realización de controles.
- * Se usará el Google classroom para el reparto de materiales y centralizar la documentación entregada.

Recursos didácticos y organizativos.

Como fuente adicional de recursos se utilizará el material de Formación Básica de Personas Adultas del Graduado en Educación Secundaria de Procesos e Instrumentos Matemáticos, desarrollado por Consuelo Clemente Díaz, José Antonio Moraño Fernández y Mª Dolores Ortells González con I.S.B.N.: 84-482-3204-6

También se tendrá en cuenta el realizado por Oscar Serrano Gallego, Depósito Legal: V-1762-2012 del mismo título.

h) Activitats didàctiques complementàries.

Este curso dadas las condiciones especiales no se realizarán actividades extraescolares. No obstante se pretende realizar alguna actividad en la semana cultural del centro.

GES2 SOCIEDADES,

1. TERRITORIOS Y PROCESOS HISTÓRICOS

a) Introducció

– Justificació de la programació.

Para dar apoyo al desarrollo de las capacidades intelectuales y de las actitudes que permiten a las personas adultas la interpretación y la participación, mediante los diferentes canales establecidos, en la transformación de su realidad social, económica y cultural, con el fin de hacerlas más justas, libres y creadoras.

– Contextualització.

La asignatura va dirigida a dos grups de GES2, tanto el A (tarde) como el B (noche), estaban formados por alumnos que compatibilizan su jornada laboral con la jornada de clases, por lo que se tenía que adaptar la dinámica de clase a la asistencia de los alumnos. En este curso ha aumentado significativamente el tipo de alumnado que no está haciendo ninguna actividad laboral y que aprovechando el parón provocado por la pandemia asiste con mayor regularidad a clases que en ocasiones precedentes.

En la 1ª mitad del mes de octubre el número de alumnos matriculados por grupo. Es más reducido en el grupo A (tarde) con 9 alumn@s y de 15 en el grupo B

(noche), y el interés que muestran es variado, pero en general asisten de forma continua, si no pueden venir. Estas cifras variarán próximamente.

b) Objectius.

– Objectius generals dels programes formatius i, en el cas del programa a), dels cicles i nivells.

- Conocer el medio geográfico natural e histórico inmediato con el fin de utilizarlo y valorarlo.
- Conservar y valorar el medio ambiente y el patrimonio histórico y artístico

responsablemente.

- Desarrollar destrezas y habilidades básicas para interpretar mapas, gráficas o tablas estadísticas.
- Conocer la interacción de una soberanía basada en la igualdad, la libertad y el respeto a los otros y la participación de la ciudadanía en un mundo globalizado.
- Fomentar la participación de manera deliberada y crítica en el espacio de las diferentes instituciones, haciendo uso de los derechos del ciudadano.
- Ampliar el conocimiento del medio natural, geográfico histórico y político más cercano para poder disfrutar y participar en los diferentes niveles que conforman una sociedad.
- Respetar la diversidad lingüística, étnica y cultural. Al mismo tiempo que se impulsa el conocimiento crítico de las creencias, actitudes y valores básicos que conforman nuestras tradiciones y las de otras culturas con vistas a favorecer el respeto y la convivencia multicultural.

- Conocer el método científico básico de la historia, como el principio en la materia de causa y efecto o consecuencias.
- Reconocer los principales períodos de la historia contemporánea.
- Conocer el vocabulario básico de la historia y la geografía.
- Valorar los procesos históricos sobre las conquistas sociales o políticas.
- Valorar el medio ambiente y el patrimonio cultural y sus potencialidades de empleo y riqueza.

– Objectius específics dels àmbits d'experiència i mòduls formatius.

- Comprender el concepto de tiempo histórico.
- Identificar la relación multicausal de un hecho histórico y sus consecuencias.
- Conocer las grandes etapas y los principales acontecimientos de la Historia contemporánea.
- Comprender el funcionamiento de las sociedades, su pasado histórico, su evolución y transformaciones.
- Reconocer y asumir los valores democráticos; aceptar y practicar normas sociales acordes con ellos.
- Expresarse de forma asertiva y mostrar una actitud favorable al diálogo y al trabajo cooperativo.
- Identificar y localizar los principales ámbitos geopolíticos, económicos y culturales en los que se enmarcan los acontecimientos de la Historia contemporánea.
- Desarrollar una actitud activa en relación con la conservación y la protección del patrimonio histórico.
- Relacionar y comparar la información procedente de diversas fuentes: escritas, gráficas, audiovisuales, etc.
- Contrastar la información obtenida y desarrollar un pensamiento crítico y creativo.
- Utilizar adecuadamente el vocabulario propio de las ciencias sociales para construir un discurso preciso.
- Desarrollar la empatía e interesarse por conocer y escuchar opiniones distintas a la propia.

- Utilizar diferentes variantes del discurso, en especial, la descripción y la argumentación.
- Leer e interpretar textos de tipología diversa, lenguajes icónicos, simbólicos y de representación.
- Buscar explicaciones multicausales para comprender los fenómenos sociales y evaluar sus consecuencias.

c) Estructura i classificació dels continguts.

SEQÜENCIACIÓ DE CONTINGUTS DE GEOGRAFIA

I. El medi físic

1. El relleu: el marc físic de les activitats humanes El relleu terrestre. Les grans unitats del relleu terrestre. Europa: el relleu i els rius. Les costes d'Europa. El relleu d'Espanya. Les unitats del relleu de la Península Ibèrica (I). Les unitats del relleu de la Península Ibèrica (II). El relleu de les costes. El relleu insular. 2. El clima Recordem els elements i els factors del clima. Els climes de la Terra. Els climes d'Europa. Els paisatges d'Espanya. Els paisatges de l'Espanya oceànica i atlàntica. Els paisatges de l'Espanya interior. Els paisatges de l'Espanya mediterrània. Els paisatges de l'alta muntanya. El paisatge de les Illes Canàries.

II. La població 1. La població del món La distribució dels habitants al planeta. L'evolució de la població mundial. La situació actual de la població mundial. El futur de la població mundial. Les migracions hui. Estructura ocupacional de la població mundial. 2. La població d'Espanya La distribució de la població en el territori. El poblament en el territori. L'evolució de la població espanyola. Característiques de la població espanyola. La població activa. Les migracions a Espanya.

Seqüenciació de Continguts d'Història del Món Contemporani

I. Les transformacions durant el segle XIX

1. L'Europa de l'Antic Règim 1. Una economia de base senyorial 2. La societat estamental 3. L'absolutisme monàrquic 4. La crisi de l'Antic Règim 2. La Revolució Industrial i el capitalisme 1. La Revolució Industrial a la Gran Bretanya 2. L'expansió de la industrialització 3. Capitalisme i societat de classes 4. Cap a una societat urbana i industrial.

2. Liberalisme i nacionalisme en el segle XIX 1. La Revolució Francesa (1789 - 1799) 2. Restauració i revolució liberal 3. La construcció d'estats nacionals 4. Liberalisme i nacionalisme fora d'Europa.

3. Els nous moviments socials (Ampliat al Món del Treball) 1. Els orígens del moviment obrer 2. L'època de la Primera Internacional 3. L'expansió del moviment obrer 4. La Segona Internacional 5. Les grans potències europees 1. L'Anglaterra victoriana (1837-1901) 2. La Tercera República francesa (1870-1914) 3. Els nous estats unificats: Alemanya i Itàlia 4. Els imperis antics: Austrohongarès, Rus i Otomà 5. Els sistemes de política internacional (1870-1914) 6. La dominació europea del món (1870-1914).

4. La Segona Revolució Industrial i el imperialisme (1870-1914) 1. L'imperialisme i les seues causes 2. El repartiment del món 3. Les noves

potències imperialistes 4. L'organització dels imperis colonials.

II. Tensions i conflictes a la primera meitat del segle XX

5. La Primera Guerra Mundial 1. Les causes de la guerra: la Pau Armada (1905-1914) 2. La Gran Guerra (1914-1918) 3. La pau dels vencedors 4. Les conseqüències de la guerra.

6. La Revolució Soviètica i l'URSS (1917-1941) 1. La Rússia tsarista 2. La Revolució de Febrer 3. La Revolució d'Octubre 4. De Lenin a Stalin 5. L'època de Stalin.

7. La crisi de 1929 i la depressió econòmica mundial 1. La Primera Guerra Mundial i els grans desequilibris internacionals 2. Els Estats Units: de la prosperitat a la crisi 3. De la crisi nord-americana a la recessió internacional 4. Les polítiques de recuperació de l'economia.

8. Les democràcies i l'ascensió dels totalitarismes (1918-1939) 1. Democràcies i dictadures a Europa 2. La Itàlia feixista (1922-1939) 3. L'Alemanya nazi (1933 - 1939).

9. La Segona Guerra Mundial 1. Causes de la Segona Guerra Mundial 2. El desenvolupament de la guerra 3. Guerra total i domini nazi 4. Les conseqüències de la guerra.

III. El món actual

10. La Guerra Freda i la política de blocs (1945-1989) 1. La formació d'un món bipolar 2. Els conflictes de la Guerra Freda 3. Els anys de coexistència pacífica.

d) Unitats didàctiques.

– Organització de les unitats didàctiques: objectius, continguts, recursos didàctics i activitats d'avaluació, ampliació i reforç.

Utilización del libro de texto el Mundo en el que vivimos. 3ª Edición. Editorial Eduforma. Especializado en educación de adultos.

– Distribució temporal de les unitats didàctiques.

Últimas 2 semanas de febrero y 1ª quincena de marzo.

* La sociedad del Antiguo Régimen. La Revolución Francesa, Napoleón y las revoluciones liberales.

* Nombrar causas de la Revolución industrial y las consecuencias en la Europa del s. XVIII y del s. XIX.

2ª Quincena de marzo y 1ª Quincena de abril

* Imperialismo y colonialismo.

2ª Quincena de abril

* Desde la 1ª Guerra Mundial hasta la crisis 1929

1ª Quincena de mayo

* Fascismos y nazismo.

2ª Quincena de mayo y 1ª semana de junio

* 2ª Guerra Mundial y la Guerra Fría

* Los conflictos de la 2ª mitad del siglo XX.

e) Orientacions didàctiques.

– Metodologia general i específica de cada cicle, nivell i mòdul.

Introducción a la unidad. Lectura y subrayado o remarcado de las ideas esenciales de cada apartado de la unidad. Explicación de cada una de las ideas principales. Contaremos con ayuda de mapas y de alguna fotocopia aclarativa.

Se utilizará la combinación de clases explicadas por el profesor con la alternancia de preguntas y ejercicios. Si se encuentra material adecuado se utilizará alguna presentación.

– Tractament integral de les llengües (TIL) i tractament integrat de llengua i contingut (TILC).

El libro de texto está en castellano y la asignatura normalmente se impartirá en castellano, por los graves problemas que tendrían en seguir la asignatura en valenciano la inmensa mayoría de l@s alumn@s, pero también se utilizarán materiales en valenciano y se utilizará esa lengua para contestar a preguntas de los escasísimos alumn@s en esa lengua, en este momento solo 1 alumno que podamos saber.

– Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge.

Motivación del alumnado a través de actividades interesantes para introducirlos en la materia como pueden ser el cómic, el cine, juegos interactivos...

Hacer intervenir al alumnado en las preguntas o actividades diversas del aula beneficiándose de la ratio más equilibrada que presentan los grupos.

Se basarán en los siguientes preceptos legales:

1. La Educación secundaria obligatoria se organiza de acuerdo con los principios de educación común y de atención a la diversidad del alumnado. Las medidas de atención a la diversidad en esta etapa estarán orientadas a

responder a las necesidades educativas concretas del alumnado y a la consecución de las competencias básicas y los objetivos de la Educación secundaria obligatoria y no podrán, en ningún caso, suponer una discriminación que les impida alcanzar dichos objetivos y la titulación correspondiente.

2. Las administraciones educativas regularán las diferentes medidas organizativas y curriculares de atención a la diversidad, que permitan a los centros, en el ejercicio de su autonomía, una organización de las enseñanzas adecuada a las características de su alumnado.

3. Entre estas medidas se contemplarán los agrupamientos flexibles, el apoyo en grupos ordinarios, los desdoblamientos de grupo, la oferta de materias optativas, las medidas de refuerzo, las adaptaciones del currículo, la integración de materias en ámbitos, los programas de diversificación curricular y otros programas de tratamiento personalizado para el alumnado con necesidad específica de apoyo educativo.

4. Las administraciones educativas, con el fin de facilitar la accesibilidad al currículo, establecerán los procedimientos oportunos cuando sea necesario realizar adaptaciones que se aparten significativamente de los contenidos y criterios de evaluación del currículo, a fin de atender al alumnado con necesidades educativas especiales que las precisen. Dichas adaptaciones se realizarán buscando el máximo desarrollo posible de las competencias básicas; la evaluación y la promoción tomarán como referente los criterios de evaluación fijados en dichas adaptaciones.

5. Las medidas de atención a la diversidad que adopte cada centro formarán parte de su proyecto educativo.

6. Las diferentes actuaciones educativas deberán contemplar la atención a la diversidad del alumnado, compatibilizando el desarrollo de todos con la atención personalizada de las necesidades de cada uno.

7. La Consejería competente en materia de educación establecerá las medidas curriculares y organizativas para atender a todo el alumnado y, en particular, al que presente necesidades específicas de apoyo educativo que los centros adoptarán de acuerdo con su proyecto educativo.

La misma definición del Proyecto Curricular constituye una medida de atención a la diversidad. Por otro lado, su desarrollo en las programaciones de aula y en sus unidades didácticas generará un conjunto de propuestas (contenidos mínimos, adaptaciones significativas, criterios de evaluación adaptados a esos mínimos...) que favorezcan la adaptación a las capacidades, intereses y motivaciones de los alumnos respetando siempre un trabajo común de base e intención formativa global que permita la consecución de los objetivos generales de la Etapa.

Los agrupamientos de alumnos serán también flexibles y se combinará el trabajo individual con el trabajo en pequeños grupos y con las actividades en gran grupo, para favorecer las distintas situaciones de aprendizaje. Siempre se preferirán adaptaciones no significativas (que no afecten a los contenidos), sino a la metodología, temporalización, criterios de evaluación...

Se elaborarán las adaptaciones curriculares oportunas en colaboración con el Departamento de Orientación.

f) Avaluació.

– Tipus d'avaluació.

Contínua en la medida de apreciar una mejora significativa para aquell@s alumn@s que no superen exámenes anteriores.

– Criteris de qualificació.

La calificación se basará en las pruebas escritas. Cinco o seis en la única evaluación existente. Igualmente a la realización de ejercicios y preguntas. Se evaluarán los siguientes puntos: los trabajos exigidos, las preguntas o ejercicios que se envíen como trabajo personal o de grupo se valorarán con el 20%. La asistencia a clase, (de no ser frecuente debe acompañarse de justificaciones razonadas o partes médicos) se valorará con el 10 % junto con la actitud positiva y la nota de las pruebas significará el 70 % de la calificación.

– Instruments d'avaluació 5 o 6 Pruebas escritas. Ejercicios en clase. Preguntas en el aula. Trabajos de consolidación.

– Avaluació de la pràctica docent del departament a través d'indicadors d'èxit.

En base al 75 % de los aprobados.

g) Elements transversals del currículum en el marc dels diferents plans i projectes desenvolupats al centre.

- La historia de los Movimientos sociales y la historia del pensamiento o de la filosofía.
- La historia de las diferentes civilizaciones desde el punto de vista de los derechos humanos o la mujer.
- Los ecosistemas de España y la diversidad de flora y fauna en nuestro país.
- Los Sectores Económicos en la actualidad en España dentro de la Geografía Humana.
- La acción negativa en el medio ambiente y sus repercusiones negativas en la economía o en la salud española o mundial.
- Las ventajas del conocimiento geográfico e histórico en la sociedad actual.
- La cultura y la historia, y sus potencialidades de empleo.
- El mundo del cine y su relación directa con la historia o la geografía.

h) Activitats didàctiques complementàries.

Debido a la situación de pandemia todas las actividades complementarias quedan anuladas.

GES 2 VALENCIÀ

a) Introducció

- Justificació de la programació

La programació didàctica del mòdul de Valencià de la Formació bàsica de les persones adultes, dins de l'àmbit de Comunicació, té les finalitats següents:

- Facilitar la pràctica docent.
- Assegurar la coherència entre les intencions educatives del professorat i la posada en pràctica a l'aula.
- Servir com a instrument de planificació, desenvolupament i avaluació del procés d'ensenyament i aprenentatge.
- Oferir el marc de referència més pròxim per a organitzar les mesures d'atenció a la diversitat i inclusió socioeducativa de les persones adultes participants.
- Proporcionar elements d'anàlisi per a l'avaluació del Projecte educatiu de centre, de les concrecions dels currículums i de la mateixa pràctica docent.

El Centre Públic de Formació de Persones Adultes Menicil, com centre d'ensenyament d'adults, basa els valors, objectius i criteris d'avaluació per a la realització d'aquesta programació didàctica en l'autonomia pedagògica i organitzativa fixada en el nostre Projecte educatiu de centre, així com en la Llei 1/1995 de Formació de Persones Adultes, sense oblidar la concreció dels currículums que figura als annexos I, III i IV del Decret 220/1999 i l'article 24 de l'Ordre 20/2019.

Atenent aquests aspectes, la programació didàctica que presentem ací s'adequa al context socioeconòmic, cultural i sociolingüístic del CFPA Menicil de Manises i del seu entorn, i a les característiques, interessos, demandes i ritmes d'aprenentatge de les persones adultes participants.

- Contextualització

Manises és un municipi situat a la comarca de l'Horta Oest, que forma un triangle entre el riu Túria al nord, al sud-est limitant amb el terme municipal de Quart i a l'oest amb el de Riba-roja del Túria. Manises és conegut per la seua ceràmica i al seu terme està ubicat

l'aeroport internacional de València. La ciutat s'uneix a la resta de la província per les autovies A-3 i A-7, a més de tenir línia regular d'autobusos i metro amb la capital mitjançant les línies 3,5 i 9 que passen per la ciutat de Manises. Actualment la població ronda els 30.919 habitants.

A nivell urbanístic podem diferenciar sis grans zones o barris: El Carme, Sant Jeroni, Centre Històric, Trinquet, Sant Fèlix i Sant Francesc.

En relació a l'economia de la ciutat, aquesta s'ha basat històricament sobretot en el sector industrial-ceràmic, i actualment aquesta activitat s'ha diversificat molt més al voltant dels dos polígons industrials (Aeroport i la Cova).

Pel que fa a dotació escolar i cultural, Manises compta amb sis escoles infantils municipals, sis col·legis públics de primària, dos centres privats concertats de primària i secundària, tres instituts públics de secundària, l'escola superior de ceràmica, el Centre de Formació de Persones Adultes, dos escoles privades de música, la Casa de Cultura, el Museu de Ceràmica i els centres socials juvenils i de pensionistes, el poliesportiu municipal i les diferents associacions de veïns.

Pel que fa al centre, el claustre actual està format per nou docents designats per la Conselleria: cinc pertanyen al cos de primària i quatre al cos de secundària.

El Centre de Formació de Persones Adultes és un centre d'ensenyament públic, que depèn de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport. Actualment el centre compta amb nou aules, una per a cadascun dels docents, una aula-taller d'informàtica i la possibilitat de disposar d'una sala d'usos múltiples per a reunions de claustre i realització d'exàmens. També podem fer ús de la biblioteca i d'una xicoteta habitació on es realitzen les tasques de direcció i secretaria del centre.

Actualment, al centre s'imparteixen els nivells educatius corresponents als Cicles de Formació Bàsica (Programa A) i els Programes Formatius C, D, E i J que figuren a la Llei 1/95, art. 5.2., i que s'especifiquen al Projecte curricular de centre.

El Centre està dotat amb els següents recursos:

- Aula d'Informàtica completament equipada.
- Materials audiovisuals: equips electrònics i col·leccions.
- Material de reprografia.
- Biblioteca per a préstec.

L'alumnat que assisteix al centre viu o treballa, majoritàriament, als barris que hi ha al voltant i una reduïda part prové de poblacions pròximes (Riba-roja, Paterna, Quart de Poblet o Mislata). La llengua materna predominant és el castellà.

Respecte al nivell d'estudis, al primer cicle de la formació bàsica l'alumnat, en major mesura, no té cap estudi i al segon cicle l'alumnat té estudis primaris incomplets. A la resta dels programes formatius, la situació és molt variada incloent els estudis mitjans i superiors.

Quant a la situació econòmic-laboral, trobem al primer cicle una majoria de persones que són pensionistes i mestresses de casa; al segon cicle, l'alumnat és estudiant o està aturat; als altres cursos majoritàriament es tracta de persones en actiu o estudiants universitaris. Per altra banda, existeix un grup reduït d'alumnes amb diversitat funcional.

b) Objectius

- Objectius generals de la Formació Bàsica de les Persones Adultes

Els objectius generals de la Formació Bàsica de les Persones Adultes hauran de desenvolupar-se en els dos cicles a través d'un tractament progressiu i seqüencial, de manera que s'iniciarà la seua aplicació en el primer cicle, i s'ampliarà el seu desenvolupament i s'aprofundirà en la consecució en el segon cicle, de forma que al finalitzar l'etapa única, les persones adultes els hagen aconseguit segons els criteris d'avaluació expressats en el projecte curricular, que inclourà la seqüència per cicles del grau de desenvolupament de les capacitats expressades en els objectius generals.

A fi de desenvolupar les capacitats que els adults han d'aconseguir al llarg dels dos cicles de la Formació Bàsica de les persones adultes, els objectius generals que s'han d'aconseguir són:

1. Llegir, escriure i expressar oralment informacions, textos o qüestions senzilles procedents de diferents situacions comunicatives sorgides en el desenvolupament de la vida quotidiana, i interpretar oralment símbols i imatges senzilles.
2. Consolidar el domini verbal i escrit del vocabulari bàsic dominant progressivament l'ordre alfabètic en les diferents situacions que exigeixen estes destreses.
3. Superar estereotips i prejudis en relació amb les varietats dialectals d'una mateixa llengua i respecte a la importància sociocultural de les diverses llengües.
4. Desenvolupar la capacitat comunicativa comprenent i produint de forma ordenada i clara missatges orals i escrits en distints contextos de comunicació i amb diferents intencions expressives.
5. Utilitzar la lectura com a font de gaudi, informació i aprenentatge i com a mitjà de perfeccionament i enriquiment lingüístic, cultural i personal.
6. Adquirir conceptes lingüístics generals a fi de consolidar la comprensió i l'expressió oral i escrita.
7. Conscienciar sobre el valor de la pròpia llengua com a vehicle d'identitat cultural i utilitzar-la com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges, el desenvolupament del pensament i la comprensió i anàlisi de la realitat social, econòmica i cultural.
8. Desenvolupar una actitud crítica cap als distints tipus de missatges gràfics, plàstics i visuals, reconeixent i interpretant les seues formes d'expressió, distingint la seua adequació a les necessitats expressives i reflexionant sobre la seua incidència en la vida quotidiana.

9. Buscar, obtindre i utilitzar informació de forma autònoma i crítica, coneixent les formes en què esta es troba disponible, seleccionant el pertinent per a una finalitat concreta i presentant esta informació als altres de forma adequada.

10. Desenrotllar la capacitat per a analitzar i regular les produccions lingüístiques, utilitzant les pròpies idees i experiències en la producció de textos d'intenció creativa i literària.

11. Interpretar i comparar les principals tècniques i llenguatges utilitzats en els mitjans de comunicació social, a fi d'ampliar les habilitats discursives i de desenrotllar una actitud crítica davant dels missatges procedents d'estos mitjans.

12. Obtindre un coneixement de la realitat lingüística espanyola a fi d'afavorir una actitud d'interés i respecte per les realitats plurilingües.

13. Comprendre la funció de la literatura com a instrument de transmissió i creació cultural i com a expressió historicosocial, mostrant una actitud crítica i descobrint que la seua lectura pot ser font d'ampliació d'experiències, gaudi personal i estímul per a l'escriptura creativa.

14. Establir relacions entre obres, autors i moviments que constituïsquen un referent clau en la història de l'art i de la literatura i, els elements més destacats del context social i històric que apareixen, valorant les obres rellevants com mostres destacades del patrimoni cultural.

15. Apreciar que l'estudi d'altres llengües i les seues cultures constituïx un mitjà per a conèixer i valorar la multiculturalitat i afavorir l'enteniment intercultural i internacional.

16. Llegir de forma comprensiva i autònoma textos senzills en llengua estrangera i emetre missatges orals i per escrit referents a les situacions de comunicació més habituals.

17. Desenrotllar estratègies de comunicació elementals, en llengua estrangera, afavoridores de l'aprenentatge autònom de llengües.

18. Iniciar-se en el càlcul mental amb les operacions bàsiques partint de procediments intuïtius propis de les persones adultes.

19. Adquirir el valor conceptual i instrumental dels nombres, utilitzant-los correctament i introduir-se en l'anàlisi de la dimensió matemàtica de la realitat i de l'evolució històrica del llenguatge matemàtic, de manera que s'arribe al concepte de les operacions bàsiques a través de situacions vivencials concretes.

20. Plantejar i resoldre problemes senzills de la vida quotidiana utilitzant procediments matemàtics de forma que siga possible identificar, plantejar i resoldre interrogants i problemes a partir de l'experiència.

21. Conèixer els distints sistemes de mesura, així com els conceptes de proporcionalitat, tant per cent i representació gràfica de percentatges, per a entendre el seu ús social.

22. Conèixer els elements fonamentals de la geometria i les principals figures planes i realitzar càlculs i mesures sobre elles.

23. Elaborar estratègies d'identificació i resolució de problemes, de forma individual i col·lectiva, en els diversos camps del coneixement i l'experiència quotidiana, per mitjà de procediments intuïtius i de raonament lògic, verbal i matemàtic.

24. Incorporar al llenguatge i a les formes d'argumentació habituals distintes formes d'expressió per tal de poder comunicar-se de manera precisa i rigorosa, identificant els elements lingüístics, matemàtics i estadístics bàsics presents en la informació, analitzant críticament les funcions que exercixen i les seues aportacions per a una millor comprensió dels missatges.

25. Elaborar estratègies personals de resolució de problemes i expressar amb claredat els passos seguits, valorant la importància del procés i la seua aplicació en diferents contextos, desenrotllant les destreses cognitives més rellevants que intervenen en la formació del pensament matemàtic.

26. Utilitzar tècniques senzilles d'arreglada i classificació de dades sobre temes d'interés i situacions diverses, i ser capaç de representar la informació de forma verbal, gràfica i numèrica i de formar-se un juí sobre la mateixa.

27. Utilitzar els camps numèrics i dominar els mecanismes operatius bàsics a fi de resoldre situacions problemàtiques quotidianes, realitzant els càlculs apropiats a cada situació.

28. Conèixer i utilitzar procediments algebraics elementals i els conceptes bàsics d'estadística i probabilitat que tinguen una aplicació real i funcional.

29. Analitzar i valorar els efectes que sobre la salut personal i col·lectiva tenen la determinació i el respecte d'unes normes de seguretat i higiene, i de tot allò que contribuïska a la consecució d'un ambient saludable en distints entorns.

30. Utilitzar els coneixements sobre el funcionament del cos humà per a desenrotllar hàbits de prevenció i salut corporal que propicien un clima individual i social saludables, i contribuir al desenrotllament equilibrat de la persona.

31. Conèixer els principals aspectes del desenrotllament evolutiu des de la infància a l'edat adulta, així com les característiques fonamentals que configuren cada etapa.

32. Analitzar els distints modes de viure els fets bàsics de l'edat adulta, especialment les transicions afectives i la maternitat / paternitat.

33. Fomentar la tolerància i el respecte per les diferències individuals físiques i psíquiques, a fi de superar tot tipus de discriminacions, per mitjà de l'anàlisi, la reflexió crítica i les accions socials amb les persones adultes amb discapacitats motrius, psíquiques i sensorials.

34. Desenvolupar actituds de cooperació i respecte, reconeixent els aspectes de relació que tenen les activitats físiques i el valor cultural dels esports i jocs autòctons.

35. Reconèixer la riquesa expressiva del cos i el moviment com a mitjans de comunicació i expressió creativa, apreciament el ritme, el moviment i la dansa, com a mitjans de representació d'imatges, de sensacions, d'idees i com a forma d'expressió individual i col·lectiva.

36. Adquirir els instruments teòrics i metodològics que permeten desenvolupar progressivament una interpretació científica de la naturalesa i una reorganització de les idees segons ella i elaborar criteris raonats sobre qüestions científiques i tecnològiques bàsiques de la nostra època, per mitjà del contrast i l'avaluació d'informació obtinguda de distintes fonts, utilitzant els conceptes bàsics de les Ciències.

37. Descobrir la capacitat que té la naturalesa de produir canvis, desenvolupant una actitud crítica i responsable cap a la degradació ecològica i l'impacte de certes tecnologies.

38. Utilitzar els coneixements bàsics sobre els sers vius i els elements físics i les seues interaccions per a comprendre millor l'ecosistema.

39. Desenvolupar la imatge de la ciència com a procés, com a mètode i com a activitat humana realitzada per dones i hòmens, davant de la concepció de la ciència com a dogma, prenent consciència de la seua provisionalitat i valorant el coneixement científic com un procés en construcció lligat a les característiques i necessitats de la societat en cada moment històric i sotmés a evolució i revisió contínua.

40. Reconèixer i valorar les aportacions de la ciència per a la millora de les condicions d'existència dels sers vius, apreciament la importància de la formació científica, utilitzant en les activitats quotidianes i en l'elaboració de coneixements els valors i les actituds pròpies de la ciència, adoptant una actitud crítica i fonamentada davant dels grans problemes que actualment plantegen les relacions entre ciència, tècnica i societat.

41. Iniciar-se de manera progressiva en l'ús de les noves tecnologies, com a part de la formació polivalent, per a facilitar l'aprenentatge i millorar les condicions d'integració laboral i social.

42. Conèixer els problemes derivats d'un ús irracional de les tecnologies analitzant-

los des d'una perspectiva científica i fomentat una actitud de respecte i atenció del medi ambient i d'aprofitament racional dels recursos existents.

43. Desenvolupar una actitud crítica i d'indagació cap a l'enorme presència d'elements i processos tecnològics en el nostre entorn, valorant els efectes econòmics, morals i culturals de les aplicacions de les ciències i de les tecnologies en la qualitat de vida, així com el seu paper en la configuració de determinades professions i en l'organització i realització d'activitats del temps lliure.

44. Comprendre i expressar missatges científics utilitzant el llenguatge oral i escrit adequadament així com altres sistemes de notació i de representació quan corresponga i aplicar estratègies coherents amb els procediments de la ciència, en la resolució de problemes.

45. Indagar sobre les causes dels fenòmens socials des d'una actitud oberta cap a la complexitat dels problemes, i apreciar que les anàlisis socials són processos en constant elaboració.

46. Desenvolupar una actitud positiva cap al treball manual, com a mitjà de suport i realització personal, superant la tradicional dicotomia entre l'activitat intel·lectual i l'activitat manual.

47. Analitzar críticament les concepcions que inspira el funcionament de l'economia de la nostra societat a fi d'actuar com a consumidor i/o productor conscient.

48. Conèixer tècniques i estratègies de recerca d'ocupació i desenvolupar mecanismes d'adaptació a les noves situacions del món del treball, a fi de millorar les condicions d'inserció social i laboral en un món en canvi permanent.

49. Adquirir instruments polivalents, metodològics i de coneixement que permeten aprofitar ofertes formatives destinades a la millora professional i a la inserció social, així com dels recursos temporals, materials i humans de l'entorn immediat que poden contribuir al desenvolupament d'iniciatives pròpies en l'àmbit professional i social.

50. Utilitzar els coneixements i experiències adquirits sobre els diferents recursos, tècniques, instruments, ..., així com sobre els diferents certificats i perfils de professionalitat per a organitzar-se una idea respecte als coneixements, experiències i condicions necessàries per a incorporar-se al món del treball, millorar o canviar l'ocupació.

51. Adquirir les estratègies intel·lectuals i culturals que permeten utilitzar amb llibertat i racionalitat el consum i la producció de béns, així com els recursos naturals i econòmics i els serveis socioculturals.

52. Conèixer els mecanismes i valors que regeixen el funcionament de les societats, en especial els referits als drets i deures que regulen la participació política, econòmica, cultural i social dels ciutadans i ciutadanes.

53. Conèixer el medi geogràfic i natural immediat a fi de conservar-lo i utilitzar-lo responsablement, en tant que determinant de la qualitat de vida i adquirir una actitud crítica davant de l'impacte que sobre eixe entorn tenen determinades accions humanes derivades d'un ús no degudament planificat de la tecnologia.

54. Conèixer la varietat de factors geogràfics i històrics i la seua interrelació amb la societat actual i la interdisciplinarietat entre ambdós dimensions del coneixement social, distingint i analitzant els elements bàsics manejats en l'explicació de la societat, en les seues manifestacions tant temporals com espacials.

55. Conèixer la dimensió europea i mundial d'una nova ciutadania basada en la igualtat, la solidaritat, la llibertat, el respecte als altres i la participació democràtica.

56. Conèixer, apreciar i respectar el patrimoni natural, cultural, i historicoartístic, entenent la diversitat cultural i lingüística com un dret dels pobles i dels individus a la seua identitat.

57. Acostar-se, conceptualment i estèticament, al patrimoni cultural i al fet artístic contribuint activament a la seua conservació i millora, respectant la diversitat lingüística, ètnica i cultural i impulsant el coneixement crític de les creences, actituds i valors bàsics que conformen les nostres tradicions i les d'altres cultures, per tal d'afavorir el respecte i la convivència multicultural.

58. Desenrotllar una actitud crítica i de gaudi, front a les creacions musicals enteses com a formes de comunicació i d'expressió cultural i històrica, a fi d'apreciar i d'elaborar criteris personals sobre la qualitat i els usos socials de la música.

59. Comprendre les relacions existents entre el desenrotllament personal i el context sociocultural i ecològic, a fi de formar-se criteris per a avaluar les normes que regulen la convivència i actuar en conseqüència.

60. Desenrotllar destreses i habilitats bàsiques per a les relacions interpersonals i socials.

61. Fomentar la participació de manera deliberada i crítica en l'espai de diferents institucions, fent ús dels drets de ciutadà.

62. Utilitzar els coneixements i les experiències sobre les organitzacions socials per a activar i implementar modes de participació social que garantisquen el gaudi de béns i servicis que milloren les condicions de vida de la comunitat.

63. Adquirir tècniques, recursos i procediments expressius que permeten interpretar

i produir amb propietat, autonomia i creativitat missatges que utilitzen els diferents codis actuals. Tot això per tal d'enriquir les seues possibilitats de comunicació (interpersonal i social) i reflexionar sobre els fets culturals, artístics, científics i tecnològics que configuren la societat actual i que estan compromesos amb la millora de la qualitat de vida.

- Objectius específics del mòdul formatiu de Valencià

Els objectius generals explicats al punt anterior han resultat claus per a formar els objectius específics del mòdul de Valencià:

1. Llegir, escriure i expressar oralment informacions, textos o qüestions senzilles procedents de diferents situacions comunicatives sorgides en el desenrotllament de la vida quotidiana, i interpretar oralment símbols i imatges senzilles.
2. Consolidar el domini verbal i escrit del vocabulari bàsic dominant progressivament l'ordre alfabètic en les diferents situacions que exigeixen estes destreses.
3. Superar estereotips i prejuís en relació amb les varietats dialectals d'una mateixa llengua i respecte a la importància sociocultural de les diverses llengües.
4. Desenrotllar la capacitat comunicativa comprenent i produint de forma ordenada i clara missatges orals i escrits en distints contextos de comunicació i amb diferents intencions expressives.
5. Utilitzar la lectura com a font de gaudi, informació i aprenentatge i com a mitjà de perfeccionament i enriquiment lingüístic, cultural i personal.
6. Adquirir conceptes lingüístics generals a fi de consolidar la comprensió i l'expressió oral i escrita.
7. Conscienciar sobre el valor de la pròpia llengua com a vehicle d'identitat cultural i utilitzar-la com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges, el desenrotllament del pensament i la comprensió i anàlisi de la realitat social, econòmica i cultural.
8. Desenrotllar una actitud crítica cap als distints tipus de missatges gràfics, plàstics i visuals, reconeixent i interpretant les seues formes d'expressió, distingint la seua adequació a les necessitats expressives i reflexionant sobre la seua incidència en la vida quotidiana.
9. Buscar, obtindre i utilitzar informació de forma autònoma i crítica, coneixent les formes en què esta es troba disponible, seleccionant el pertinent per a una finalitat concreta i presentant esta informació als altres de forma adequada.
10. Desenrotllar la capacitat per a analitzar i regular les produccions lingüístiques, utilitzant les pròpies idees i experiències en la producció de textos d'intenció creativa i

literària.

11. Interpretar i comparar les principals tècniques i llenguatges utilitzats en els mitjans de comunicació social, a fi d'ampliar les habilitats discursives i de desenrotllar una actitud crítica davant dels missatges procedents d'estos mitjans.

12. Obtindre un coneixement de la realitat lingüística espanyola a fi d'afavorir una actitud d'interés i respecte per les realitats plurilingües.

13. Comprendre la funció de la literatura com a instrument de transmissió i creació cultural i com a expressió historicosocial, mostrant una actitud crítica i descobrint que la seua lectura pot ser font d'ampliació d'experiències, gaudi personal i estímul per a l'escriptura creativa.

14. Establir relacions entre obres, autors i moviments que constituïsquen un referent clau en la història de l'art i de la literatura i, els elements més destacats del context social i històric que apareixen, valorant les obres rellevants com mostres destacades del patrimoni cultural.

15. Apreciar que l'estudi d'altres llengües i les seues cultures constituïx un mitjà per a conèixer i valorar la multiculturalitat i afavorir l'enteniment intercultural i internacional.

c) Estructura i classificació dels continguts

Els continguts curriculars s'organitzen a través d'una proposta integrada per les distintes dimensions formatives complementàries i interrelacionades entre si, que configuren la formació de persones adultes.

S'inclouen continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals, per tal que les persones adultes adquirisquen un conjunt de coneixements, habilitats, tècniques, mètodes, estratègies, actituds i valors que possibiliten la seua formació integral, i faciliten el seu desenrotllament personal i sociocultural, en la línia de dependre a dependre i dependre a fer.

Els continguts a desenrotllar al mòdul de Valencià són els següents:

- * L'adquisició de recursos i procediments expressius que permeten interpretar i produir amb autonomia i creativitat missatges en diferents contextos comunicatius (interpersonals i socials).

- * Desenrotllament d'una actitud crítica cap als diferents tipus de missatges gràfics, plàstics i visuals, ja siguin artístics o comercials, reconeixent i interpretant tant la seua estructura i organització interna com les seues formes d'expressió i la seua incidència en la vida quotidiana.

- * Adquisició de recursos expressius i comprensius que permeten enfrontar-se amb llibertat i racionalitat al consum i producció de béns i a la utilització de recursos naturals i servicis socioculturals.

- * Adquisició de tècniques i mecanismes tendents a reforçar el sentit de grup, afavorir la relació interpersonal i la convivència, i contribuir a l'ocupació conscient del temps lliure, a través d'intercanvis comunicatius.

- * Adopció d'una actitud favorable a la comunicació respectuosa, fluida i gratificant, superant estereotips i prejudis sociolingüístics respecte a la valor i importància sociocultural de les diverses llengües, així com de les seues varietats dialectals.

- * Conscienciació sobre el valor de la llengua pròpia com a vehicle d'identitat cultural.

- * Utilització de la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges que faciliten la comprensió i l'anàlisi de la realitat social, econòmica i cultural, analitzant els seus diferents usos socials així com els mitjans, tecnològics o no, que utilitza.

- * La lectura i l'escriptura com a formes de comunicació i com a fonts d'enriquiment cultural i de plaer personal.

- * Desenrotllament d'una actitud crítica i de gaudi front a les creacions musicals enteses

com a formes de comunicació.

- * Valoració del ritme, el moviment i la dansa, com a mitjà de representació d'imatges, de sensacions, d'idees i com a forma d'expressió individual i col·lectiva.

- * Coneixement de la conducta motriu com a organització significativa del comportament humà, reconeixent la riquesa expressiva del cos com a mitjà de comunicació i expressió creativa.

- * L'expressió oral d'opinions personals, indicacions, instruccions, etc., amb claredat, ordre i bona pronunciació en diferents situacions comunicatives (exposició, diàleg, col·loqui, etc.).

- * L'escolta i el respecte a les opinions dels altres, així com saber guardar el torn de paraula en comunicacions de grup.

- * El resum oral d'informacions senzilles procedents de qualsevol de les fonts d'informació existents (ràdio o televisió, pel·lícules, conversacions, entrevistes, etc.).

- * La interpretació oral de símbols, imatges, plans i gràfics senzills.

- * La lectura correcta i de forma autònoma, amb una comprensió bàsica, de textos senzills, escrits amb diferents tipus de lletra i diferent intencionalitat (cartes, impresos, missatges publicitaris, titulars de premsa, narracions breus, etc.)

- * L'escriptura de forma autònoma de textos curts i senzills (encàrrecs, notes, avisos, refranys, etc.), utilitzant correctament l'ortografia natural i sent capaç d'aplicar esta destresa en l'ompliment d'impresos i formularis senzills relacionats amb necessitats quotidianes.

- * Consolidació del domini verbal i escrit del vocabulari bàsic a fi de facilitar una comunicació fluida i precisa.

- * Comprensió i producció en forma ordenada i clara de missatges orals atenent a diferents intencions expressives (idees pròpies, vivències, informacions breus, queixes, reclamacions, etc.) i contextos de comunicació (públics i privats), deprenent a respectar les regles socials, gramaticals i de pronunciació que regulen l'intercanvi comunicatiu.

- * Desenrotllament de la capacitat comunicativa exercitant l'expressió i la comprensió oral i escrita a partir de discursos (orals, escrits, icònics, gràfics, etc.) de dificultat mitjana (periodístics, literaris, exposicions orals, conversacions, etc.) seguint un mètode d'anàlisi basada en la distinció entre el fonamental i l'accessori, a través de resums, interpretacions, preguntes i respostes, etc.

- * Utilització de la lectura com a font de gaudi, d'informació i d'aprenentatge i com a mitjà de perfeccionament i enriquiment personal, lingüístic i cultural, desenrotllant destreses de lectura silenciosa que incrementen la velocitat i la comprensió lectora.

- * Consolidació de l'expressió escrita, tenint en compte l'ortografia i la coherència en

l'elaboració de textos curts amb una determinada intenció comunicativa (opinions, vivències, receptes, consells, instruccions, composicions literàries, ...).

- * Elaboració per escrit de textos i formularis que responguen a necessitats quotidianes (impresos, sol·licituds, instàncies, telegrams, girs postals, cartes, etc.).

- * Adquisició de conceptes lingüístics generals, referits als elements de la situació comunicativa, a l'ordre de la frase, a la noció del temps, a l'estructura de l'oració, etc.

- * Comprensió de les relacions del llenguatge visual i plàstic amb altres llenguatges, triant la fórmula expressiva més adequada en funció de les necessitats i possibilitats de comunicació.

- * Domini de l'ordre alfabètic per a utilitzar-lo amb agilitat i sentit en diferents situacions: consulta de guies telefòniques, llistats alfabètics, diccionari, etc. D'igual manera s'ha de manejar amb fluïdesa el vocabulari bàsic, les sigles i abreviatures més comunes i altres elements formals del llenguatge escrit.

- * Comunicació a través de mitjans d'expressió verbal, desenrotllant el raonament lògic i verbal.

- * Selecció entre els distints llenguatges gràfics, plàstics i visuals, del més adequat a les necessitats d'expressió, integrant, si és necessari, dos o més llenguatges en les produccions creatives.

- * Recerca, obtenció i utilització d'informació de forma autònoma i crítica, coneixent les formes en què esta es troba disponible, seleccionant allò que puga ser pertinent per a una finalitat concreta i presentant esta informació als altres de forma adequada.

- * Coneixement de tècniques per al tractament de la informació: arreglada i registre de dades, anàlisi crítica, contrast i síntesi interpretativa.

- * La comunicació oral i escrita, amb coherència i correcció, segons les diferents finalitats i situacions comunicatives, a través del coneixement de la gramàtica bàsica com a mitjà de perfeccionament de l'expressió lingüística, oral i escrita.

- * Desenrotllament de la capacitat per a analitzar i regular les produccions lingüístiques, utilitzant les pròpies idees i experiències, i fent servir conscientment les possibilitats expressives, estètiques i lúdiques de la llengua en la producció de textos d'intenció creativa i literària.

- * Expressió per escrit d'opinions, crítiques, reclamacions i vivències personals, etc., amb coherència, correcció gramatical i ortogràfica, en diferents contextos de comunicació com ara l'ompliment d'impresos i formularis, l'elaboració de recensions d'articles i llibres i en la producció de diferents tipus de textos (narratius, descriptius, expositius i argumentatius).

- * Interpretació del llenguatge figurat (frases fetes, refranys, figures literàries, etc.), tenint

en compte el context en què s'utilitza, com a reforç lexicootogràfic i lúdic.

- * Interpretació i comparació de les principals tècniques i llenguatges utilitzats en els mitjans de comunicació social (premsa, ràdio, televisió, publicitat, etc.), a fi d'ampliar les habilitats discursives i de desenrotllar una actitud crítica davant dels missatges procedents d'estos mitjans.

- * Coneixement de la realitat lingüística de l'Estat espanyol amb el fi d'afavorir una actitud d'interés i respecte per les realitats plurilingües.

- * Utilització de tècniques senzilles d'arreglada i classificació de dades a fi de documentar-se i obtenir informació sobre temes d'interés sent capaç de presentar esta informació de forma verbal i gràfica, i de formar-se'n un judici.

- * Establiment de relacions entre obres, autors, i moviments que constitueixen referents claus en la història de la literatura i, els elements més destacats del context social i històric que van aparèixer, valorant les obres rellevants de la tradició literària com a mostres destacades del patrimoni cultural.

- * Comprensió de la literatura com a instrument de transmissió, de creació cultural i com a expressió historicosocial, mostrant una actitud crítica davant del contingut ideològic de les obres literàries, descobrint que la seua lectura pot ser font d'ampliació d'experiències, de gaudi personal i d'estímul per a l'escriptura creativa.

d) Unitats didàctiques

Una unitat didàctica és la planificació de les activitats d'aprenentatge en relació amb la resta d'elements de la programació docent. Segons el Ministeri d'Educació i Formació Professional, una unitat didàctica és una «unitat de programació i actuació docent configurada per un conjunt d'activitats que es desenvolupen en un temps determinat, per a la consecució d'uns objectius didàctics. Una unitat didàctica dona resposta a totes les qüestions curriculars: què ensenyar (objectius i continguts), quan ensenyar (seqüència ordenada d'activitats i continguts), com ensenyar (activitats, organització de l'espai i temps, materials i recursos didàctics) i a l'avaluació (criteris i instruments per a l'avaluació), tot allò en un temps clarament delimitat» (1992).

A banda del Ministeri d'Educació i Formació Professional, hi ha altres referències més modernes que són vàlides com la de Novalbos. La tasca d'un bon docent, per tant, és elaborar unitats didàctiques ambicioses i ben estructurades per a fomentar i facilitar l'aprenentatge de l'alumnat.

- Organització de les unitats didàctiques

Les unitats didàctiques es desenvoluparan d'acord als objectius, competències bàsiques i continguts del mòdul de valencià explicades anteriorment. Cada tema serà una unitat didàctica que posarà l'alumnat al centre de l'aprenentatge i el professorat tindrà un paper de guia. És a dir, s'afavorirà la participació i l'aprenentatge actiu. Per afavorir que l'aprenentatge siga actiu, serà necessari que l'aprenentatge siga significatiu. És a dir, que els continguts exposats tindran més dificultat de l'esperada, amb preguntes i pistes amb les que ells mateixos, amb ajuda del professorat, arribaran a entendre eixe contingut més difícil. En altres paraules, hauran d'utilitzar els coneixements que ja tenen per entendre nous continguts (Ausubel).

Atenent als objectius esmentats, els continguts s'han distribuït de la següent manera:

- Tema 1
  - Comunicació: Elements de la comunicació.
  - Lèxic: Els camps semàntics: hiperònims i hipònims
  - Gramàtica: Els substantius.
  - Ortografia: Els sons i les grafies.
  - Literatura: La literatura i els gèneres literaris.

- Tema 2
  - Comunicació: La descripció: trets generals.
  - Lèxic: La sinonímia.
  - Gramàtica: Els determinants.
  - Ortografia: Els dígrafs.
  - Literatura: La poesia.

- Tema 3
  - Comunicació: La descripció de persones: el retrat
  - Lèxic: L'antonímia.
  - Gramàtica: L'adjectiu.
  - Ortografia: Les síl·labes. Els diftongs.
  - Literatura: Les figures literàries.

- Tema 4
  - Comunicació: La narració: trets generals.
  - Lèxic: La polisèmia.
  - Gramàtica: Els verbs (I).
  - Ortografia: L'accentuació. L'accentuació diacrítica.
  - Literatura: La narrativa: el narrador.

- Tema 5
  - Comunicació: La narració periodística: la notícia.
  - Lèxic: L'homonímia: els homògrafs i els homòfons.
  - Gramàtica: Els verbs (II).
  - Ortografia: La dièresi.
  - Literatura: La narrativa: els personatges.

- Tema 6
  - Comunicació: La prescripció: trets generals.
  - Lèxic: La paronímia.
  - Gramàtica: L'adverbi.
  - Ortografia: L'apòstrof i la contracció.
  - Literatura: La narrativa: l'espai i el temps.

- Tema 7
  - Comunicació: El diàleg: trets generals
  - Lèxic: La formació de paraules. Derivació (I).
  - Gramàtica: Els enllaços.
  - Ortografia: Les consonants oclusives.
  - Literatura: El teatre: el text teatral.

- Tema 8
  - Comunicació: L'exposició: trets generals.
  - Lèxic: La formació de paraules. Derivació (II).
  - Gramàtica: Els pronoms personals.
  - Ortografia: Les consonants fricatives.
  - Literatura: El teatre: la divisió dels textos teatrals.

- Tema 9
  - Comunicació: L'argumentació: trets generals.
  - Lèxic: La formació de paraules. Composició.
  - Gramàtica: L'enunciat i l'oració. Les oracions segons l'actitud del parlant.
  - Ortografia: Les consonants africades.
  - Literatura: El teatre: la representació teatral.

- Recursos didàctics i organitzatius

El material que es farà servir a l'aula per al seguiment de les classes és un dossier elaborat per la professora que inclou els continguts detallats més amunt. S'hi han inclòs activitats de tipologia diversa per atendre les diferents necessitats de l'alumnat pel que fa a l'adquisició, la sistematització, el reforç i l'ampliació dels nous coneixements.

Al llarg del curs els alumnes han de llegir, almenys, una novel·la en valencià.

A més, s'ha elaborat un llistat de material de consulta en suport paper i de llocs web perquè l'alumnat pugui pel seu compte endinsar-se en allò que li resulte més interessant.

- Activitats de reforç i ampliació

D'una banda, el professorat atindrà la diversitat de l'alumnat amb l'objectiu d'aconseguir-ne una millora dels resultats acadèmics. Per a aquesta finalitat, s'adoptaran diverses

mesures pedagògiques que es concreten en un tipus d'activitats: de reforç. Si més no, aquestes activitats han de compensar les deficiències cognitives que presente l'alumnat i han de desenvolupar únicament les competències bàsiques.

De l'altra, el professorat atendrà l'alumnat avançat a través d'activitats i treballs d'ampliació que n'afavoreixen la participació i la motivació.

- Distribució temporal de les unitats didàctiques

Les unitats didàctiques del mòdul de Valencià ocuparan dos avaluacions i s'impartiran des de l'11 de febrer (dia que comença la tercera avaluació) fins el 17 de juny (dia que finalitza el curs), ja que de setembre a febrer s'impartirà el mòdul de Castellà a la mateixa hora, amb un total de quatre hores setmanals dedicades a l'assignatura.

- 3ª Avaluació: temes 1, 2, 3, 4 i 5.
- 4ª Avaluació: temes 6, 7, 8 i 9.

La distribució temporal de les unitats didàctiques serà la següent:

- Tema 1: del 14/02 al 25/02
- Tema 2: del 28/02 a l'11/03
- Tema 3: del 14/03 al 25/03
- Tema 4: del 28/03 al 08/04
- Tema 5: de l'11/04 al 22/04
- Tema 6: 25/04 al 06/05
- Tema 7: del 09/05 al 20/05
- Tema 8: del 23/05 al 03/06
- Tema 9: del 06/06 al 17/06

e) Orientacions didàctiques

- Metodologia general i específica

La metodologia que s'utilitzarà serà l'enfocament comunicatiu, encara que també es posaran en pràctica altres enfocaments segons el caràcter dels continguts a tractar. S'intenta, sobretot, que els alumnes posen en pràctica les cinc habilitats bàsiques (llegir, escoltar, escriure, interactuar i parlar) i que els continguts teòrics (gramaticals, nociònals, textuals, etc.) estiguen supeditats a la pràctica de la llengua.

Alguns dels temes proposats són clarament teòrics i necessitaran un altre tipus d'enfocament. Encara així, es mesclaran els continguts teòrics amb la pràctica necessària perquè els alumnes siguin capaços d'entendre com els elements teòrics formen part de l'estructura lingüística, cultural i social del valencià.

Perquè l'aprenentatge siga significatiu, la participació i la implicació de l'alumnat amb el procés d'ensenyament-aprenentatge és fonamental. Per consegüent, el paper del professorat serà el de guia de l'estudiant, orientant-lo en el procés d'aprenentatge i proporcionant-li les eines necessàries perquè adquireixca una major autonomia i puga així aprendre a aprendre. Així mateix, el professorat haurà de tindre l'habilitat de detectar els interessos de l'alumnat per a adoptar una metodologia d'acord amb les seues necessitats i realitzar una elecció encertada del material utilitzat.

- Tractament integral de les llengües (TIL)

Per a aconseguir una educació lingüística unitària cal aplicar al conjunt de llengües que incorpora un centre un tractament integrat. Este tractament integrat, però, no hauria de consistir simplement en una unificació terminològica, o a donar una mateixa estructura formal als diferents currículums —coses totes necessàries, d'altra banda—, ni tan sols a treballar durant unes hores determinades les anomenades estructures lingüístiques comunes. El tractament integrat ha de consistir en un plantejament global que tinga per objectiu la construcció de la competència plurilingüe a través d'una perspectiva conjunta en l'ensenyament i ús vehicular de totes les llengües del currículum. Esta construcció comporta decisions i actuacions a diversos nivells —decisiones de política lingüística de centre, decisions curriculars i decisions d'actuació a l'aula—, tenint en compte el que és comú a les diferents llengües i el que és propi de cada una.

L'enfocament integrat de les llengües és un enfocament complex, que implica l'actuació a diferents nivells i que pot adoptar fisonomies molt diverses. Esta complexitat i diversitat prové

del fet que la integració de llengües en una classe ha de ser el resultat de la confluència de tres processos que duen a terme els agents educatius, i durant els quals van prenent decisions, basades en principis didàctics rigorosos i adequades al context en què s'han d'aplicar. Estos tres processos són:

- Una unificació de criteris pel que fa a les llengües, la seua adquisició-aprenentatge i el seu ensenyament.
- Una diversificació de tractaments segons les llengües i els aprenents.
- I l'organització de l'actuació coordinada en les diferents llengües del currículum, per tal que l'adquisició de la competència plurilingüe siga més ràpida, eficaç i econòmica.

Font: PASCUAL GRANELL, Vicent. El tractament de les llengües en un model d'educació plurilingüe per al sistema educatiu valencià. València: Generalitat Valenciana - Conselleria de Cultura, Educació i Esport, 2006.

- Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge

El plantejament de cada unitat didàctica se centra en el propi alumnat, en l'adquisició de les competències bàsiques i en els pressupostos del pensament creatiu. Els continguts de la unitat didàctica es desenvolupen en cinc blocs seqüenciats: Comunicació, Lèxic, Ortografia, Gramàtica i Literatura.

Les activitats de competència lectora presenten textos de les diferents modalitats i tipologies textuais sobre els quals, a través de les consignes de les proves externes, s'introdueix l'alumnat en el comentari de text.

En les activitats finals de classe i en les proves de Graduat en Educació Secundària que farem cada dos temes, l'alumnat repassa els continguts principals de la unitat i es verifica si ha aconseguit els estàndards d'aprenentatge determinats per l'Administració educativa.

Cada unitat didàctica es desenvoluparà en huit sessions de 55', però nostra programació és flexible respecte als temps i continguts ja que contemplem la possibilitat de n'interrompre la seqüència d'acord amb circumstàncies com notícies, esdeveniments rellevants o dates especials per a celebrar (el 8 de març, dia internacional de la dona; el 23 d'abril, dia del Llibre...).

Quant a la disposició de la classe, el professor facilitarà la distribució de l'alumnat individualment, per parelles o en xicotets grups, d'acord amb els requeriments de les activitats proposades.

f) Avaluació

Els criteris d'avaluació estableixen el tipus d'aprenentatge que s'espera que les persones adultes hagen aconseguit com resultat del procés formatiu, en referència als objectius i els continguts del currículum. Constitueixen criteris orientadors que s'han d'integrar de manera coherent en l'estratègia metodològica general i sempre tenint en compte el context del centre, les característiques específiques de les persones adultes i els distints ritmes d'aprenentatge.

Els criteris d'avaluació a desenvolupar al mòdul de Valencià són els següents:

- * Valorar oportunament les distintes possibilitats que ofereix el conjunt d'elements de llenguatge i comunicació, en relació amb el món del treball i la participació social, buscant en cada cas els més adequats a cada situació concreta.

- * Comprendre i produir missatges en què s'integren, el llenguatge verbal i els llenguatges no verbals (icònic, gestual, musical), atenent a les principals característiques de la situació de comunicació i utilitzant els procediments expressius dels diferents codis.

- * Planificar i portar a terme, individualment o en equip, la consulta de diverses fonts d'informació, per mitjà del maneig d'índexs, fitxes i altres sistemes de classificació, en el marc de treballs senzills d'investigació.

- * Captar les idees essencials i intencions de produccions orals i escrites, de diferent tipus i distint nivell de formalització, reproduint el seu contingut oralment i per escrit, per mitjà de resums, exposicions, debats, etc.

- * Sintetitzar oralment i per escrit, informacions procedents d'idees i experiències pròpies i alienes, així com de diferents fonts d'informació sobre un mateix tema, amb el fi d'elaborar conclusions pròpies.

- * Produir textos escrits de diferent tipus (narratius, descriptius, expositius i argumentatius), adequant-los a la situació de comunicació, utilitzant l'estructura organitzativa de cada un i respectant els criteris de correcció.

- * Utilitzar les pròpies idees i experiències, així com la reflexió sobre els mecanismes de la llengua i els seus elements formals per a una millor comprensió i producció de textos d'intenció creativa, possibilitant la incorporació conscient de procediments literaris.

- * Identificar els principals recursos utilitzats pels mitjans de comunicació per a l'elaboració i difusió d'informacions i d'opinions.

* Identificar, respectar i valorar les diferents llengües i varietats dialectals de l'Estat, en relació amb les manifestacions històriques, socials i culturals.

* Identificar en textos orals, escrits i en mitjans audiovisuals de distint tipus, imatges i expressions que denoten alguna forma de discriminació social, ètnica, sexual, etc., utilitzant els llenguatges com a mitjans de resolució de conflictes interpersonals.

* Obtindre informació concreta i rellevant sobre temes d'interès prèviament delimitats a partir de les consultes de diverses fonts (enquestes, qüestionaris, documents, escrits, etc.) elaborant la informació arreplegada, traient conclusions i presentant esta informació de forma verbal i gràfica.

* Establir relacions entre obres, autors i moviments que constitueixen un referent clau en la història de la literatura i els elements més destacats del context cultural, social i històric que apareixen.

* Reconèixer les característiques literàries més destacades en els textos llegits per a la seua valoració, manifestant preferències en la selecció de lectures i expressant les pròpies opinions i gustos personals sobre els mateixos.

- Tipus d'avaluació

D'acord amb el que determinen l'article 10 del Decret 220/1999 i els articles del 32 al 38 de l'Ordre 38/2017, l'avaluació del procés d'aprenentatge de les persones participants de la formació que cursen estudis en els cicles I i II de la formació bàsica de les persones adultes és continua, integradora, formativa i participativa.

L'avaluació és continua i formativa. Donat el caràcter continu de l'avaluació, aquesta té com a finalitat detectar les dificultats en el moment que es produïsquen, analitzar les causes i, en conseqüència, reorientar la intervenció educativa i adequar-la a la diversitat de capacitats, ritmes d'aprenentatge, interessos i motivacions de l'alumnat. Per això, l'alumnat s'avalua diàriament mitjançant els exercicis, les exposicions orals, les redaccions, la participació i l'actitud. D'altra banda, el caràcter formatiu implica que l'avaluació constitueix una ferramenta idònia per a la millora tant dels processos d'ensenyament com dels processos d'aprenentatge.

Així mateix, l'avaluació és integradora, col·laborativa i participativa, per la qual cosa el centre i l'equip docent avaluador garantirà els mitjans i les estratègies convenients perquè l'alumnat i les famílies s'integren, col·laboren i participen activament en els diferents processos lligats a l'avaluació.

- Criteris de qualificació

La nota de les diferents avaluacions està regulada per percentatges establerts per a cadascuna de les parts. Els percentatges es reparteixen de la següent forma:

- 70% Conceptes (exàmens)
- 20% Procediments (treballs oral i/o escrits, deures i lectures)
- 10% Actitud

Per poder traure la nota mitjana de les dos avaluacions, tot l'alumnat haurà de tindre, com a mínim, un 4 en cadascuna de les tres parts (exàmens, treballs i actitud).

L'avaluació de l'alumnat es realitzarà a través de proves objectives que combinaran la teoria i la pràctica, a més es demanarà activitats o treballs (com la fitxa de lectura) individuals i de grup que hauran de lliurar al professor. També es considerarà el treball diari de l'alumne, l'actitud i l'assistència a classe.

a) 70% de conceptes: comprensió oral i escrita general, expressió oral i escrita general, domini del sistema fonètic, del lèxic treballat i de les estructures gramaticals estudiades. Realització de les proves escrites que considere oportunes el professorat. Aquestes proves escrites es conformaran segons els exercicis realitzats i corregits a classe (tant del llibre com d'altres que s'hagen pogut fer) i en cap cas serà determinant per aprovar o suspendre l'avaluació.

b) 20% de procediments: comprensió i creació de missatges orals, pronúncia dels fonemes, comprensió d'un text escrit, vocabulari i elements gramaticals, compliment de les tasques encomanades. S'hi considerarà imprescindible la revisió periòdica de les activitats i del quadern individual, que inclourà els exercicis classificats per unitats, per dates i amb la referència exacta de la pàgina i de l'exercici que treballem. La presentació i la qualitat del treball serà fonamental per a puntuar.

c) 10% d'actitud i atenció en classe: interès per la matèria, respecte a la comunitat escolar, participació activa, cooperació, capacitat d'autocrítica, voluntat d'aprenentatge, puntualitat a l'hora de lliurar els treballs. És fonamental intentar parlar en valencià a classe i superar cadascú el propi nivell inicial.

L'avaluació és contínua. Per tant, en qualsevol moment els alumnes podran examinar-se del contingut vist prèviament.

Exàmens: el nombre d'exàmens a realitzar cada avaluació pot variar i, en conseqüència,

això afectarà el percentatge establert per a aquesta part. No presentar-se a un examen de caràcter obligatori, sense la justificació adequada, suposarà una qualificació de 0. Per justificar l'absència d'un examen sols s'admetran justificants oficials (metge, judicial, etc.)

Treballs: tot aquell treball que no siga presentat en el termini corresponent no s'acceptarà, obtenint una qualificació de 0. Els treballs copiats o no realitzats de manera adequada per l'alumne també es qualificaran amb un 0.

Actitud: inclou interès per l'assignatura, actitud positiva, participació... L'assistència a classe és obligatòria i, per tant, es portarà un registre de faltes d'assistència en Ítaca. Un alumne que no haja assistit al 80% de les sessions d'una avaluació, perdrà el dret a l'avaluació contínua i només tindrà dret a un únic examen per avaluació.

Avaluació final: serà la mitjana ponderada de les dos avaluacions.

Treball de lectura: al llarg del curs, l'alumnat haurà de llegir un llibre de lectura que acordarà amb el professor. Així mateix, entregarà un treball de lectura d'acord amb les pautes que rebrà en un document. Tot aquell treball que no siga presentat en el termini corresponent no s'acceptarà, i obtindrà una qualificació de 0. Els treballs copiats o no realitzats de manera adequada per l'alumne també es qualificaran amb un 0.

Tots els alumnes tenen dret a presentar-se a la convocatòria de juny. Per a l'examen de recuperació de juny, els alumnes rebran instruccions del professor a la fi del curs.

El professorat haurà de tindre en compte que solament es calcularà la nota final sempre que l'alumnat aprobe totes les avaluacions i supere satisfactòriament una prova, si es proposa, d'un llibre de lectura.

En alguns casos, encara que la nota final de l'avaluació siga un aprovat, el professor pot demanar que l'alumne es presente a l'examen final per comprovar l'adquisició dels coneixements d'alguna de les parts del temari.

- Instruments d'avaluació

En finalitzar cadascun dels temes del dossier se sotmetrà a l'alumnat a la realització d'un examen. Aquests exàmens seran puntuats sobre 10 i comptaran dins del 70% de la nota d'avaluació.

A més, es farà una avaluació formativa dia a dia, en la qual els alumnes hauran de fer exercicis i activitats i presentar-los en les dates establides. Aquest percentatge anirà inclòs en la nota de deures i treballs: 20%.

Quant als temes de literatura, els alumnes hauran de treballar sobre els materials i realitzar un treball final en el qual demostrin allò que hi han après.

Un altre instrument d'avaluació serà la lectura de, almenys, un llibre (triat per ells mateixos o triat entre diversos títols amb l'ajuda de la professora), i realitzar una fitxa de lectura o una ressenya sobre el llibre proposat. Com a mínim, els alumnes hauran de llegir un llibre en el curs escolar, però poden llegir quants llibres vulguen ja que tot se sumarà a la nota final del curs.

L'expressió oral s'avaluarà a través d'activitats que es realitzen a classe, tasques i exposicions orals que el professorat determinarà en cada classe. De fet, faran diversos tipus d'exposicions perquè aprenguen a parlar en públic i perquè perdin la por que puguin tindre.

Finalment, també s'avaluarà l'assistència a classe, la participació i l'actitud. Aquesta puntuació es valorarà sobre 10 i entrarà dins del 10% de nota d'avaluació reservada a l'actitud.

- Avaluació de la pràctica docent del departament a través d'indicadors d'èxit

El professorat del departament de Comunicació avaluarà tant els aprenentatges de les persones adultes participants com els processos d'ensenyament i aprenentatge i la pròpia pràctica docent a través dels indicadors d'assoliment que apareixen recollits en la taula següent:

INDICADORS D'ASSOLIMENT	OBSERVACIÓ (grau de compliment)					PROPOSTES DE MILLORA
	5	4	3	2	1	
1. Realitzi l'avaluació inicial a principi de curs per ajustar la programació al nivell dels estudiants.						
2. Detecte els coneixements previs de cada unitat didàctica.						
3. Revise, amb freqüència, els treballs proposats al aula i fora d'ella.						
4. Proporcione la informació necessària sobre la resolució de les tasques i com es poden millorar.						

5. Corregisc i explique de forma habitual els treballs i les activitats de l'alumnat, i done pautes per a la millora dels seus aprenentatges.					
6. Utilitze bastants criteris d'avaluació que atenguen de manera equilibrada l'avaluació dels diferents continguts.					
7. Afavorisc els processos d'autoavaluació i coavaluació.					
8. Propose noves activitats que faciliten l'adquisició d'objectius quan aquests no han sigut aconseguits suficientment.					
9. Propose noves activitats de major nivell quan els objectius han sigut suficientment aconseguits.					
10. Utilitze diferents tècniques d'avaluació en funció dels continguts, el nivell dels estudiants, el ritme d'aprenentatge, etc.					
11. Utilitze diferents mitjans per a informar dels resultats als estudiants.					

Els indicadors del grau d'assoliment recollits en la taula tenen en consideració la següent valoració:

- 5: totalment aconseguit
- 4: aconseguit en un grau elevat
- 3: aconseguit en un grau intermedi
- 2: aconseguit a nivell mínim
- 1: no aconseguit

g) Elements transversals del currículum en el marc dels diferents plans i projectes desenvolupats al centre

En la Formació Bàsica de les persones adultes, els elements transversals del currículum responen a les característiques d'una societat multicultural, plural i en permanent canvi. Els temes transversals travessen o impregnen el currículum prescriptiu. Són, doncs, eixos que traspassen totes les matèries del currículum, sense correspondre a cap en particular. En conseqüència, només quan s'ensenyen de manera convergent poden ser apresos i assimilats per l'alumnat.

En la nostra programació didàctica hem integrat els temes transversals mitjançant un tractament implícit en els diferents elements curriculars i mitjançant una explicació metodològica sobre els propòsits i intencions que es persegueixen amb la seua integració, seguint els següents enfocaments:

1. Estem educant per a la pau quan s'educa en la tolerància, quan es fomenta i es practica el diàleg com a mètode de solució dels conflictes.
2. Estem educant per a la salut quan es desenvolupen hàbits de prevenció de malalties, tant físiques com mentals, i es promouen actituds d'adquisició d'hàbits saludables.
3. Estem educant ambientalment quan es consciencia als alumnes en els temes mediambientals.
4. Estem educant en la maduresa sexual quan s'educa a l'alumnat científicament sobre la reproducció humana, la prevenció d'embarassos i la paternitat responsable; i la prevenció de malalties de transmissió sexual.
5. Estem educant per a la ciutadania quan es desenvolupa en l'alumnat la consciència cívica, el respecte als drets humans i a la Constitució espanyola, el valor de ser ciutadans d'Europa i del món.
6. Estem educant en el trànsit responsable quan es fomenta en l'alumnat l'adquisició d'hàbits de seguretat viària, ja com vianants, ja com usuaris de vehicles.
7. Estem educant de forma no sexista quan es respecta i s'ofereixen les mateixes oportunitats a les dones i als homes, quan s'analitza el llenguatge utilitzat i, en l'anàlisi, es descobreixen i corregeixen expressions ofensives per a algun dels sexes, quan s'analitzen i s'intenten corregir rols discriminatoris per a la dona al llarg de la història.

8. Estem educant interculturalment quan es descobreix, es critica i s'impedeix tota temptació xenòfoba, racista i intolerant, quan es descobreix el valor de tota persona humana, qualsevol que siga la seua raça, religió, condició social o sexe.
9. Estem educant per al consum quan es descobreix a l'alumnat el valor del treball i la importància relativa de les coses materials i se'ls ensenya a utilitzar-les solidària i adequadament.
10. Estem educant en la difusió de les bones pràctiques en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació quan es realitzen xarrades de prevenció, per part de l'Ajuntament de la localitat i les forces i cossos de seguretat de l'Estat, sobre l'assetjament en les xarxes socials.
11. Estem educant en el respecte i la tolerància quan realitzem xarrades, en col·laboració amb organitzacions no governamentals, dirigides a la sensibilització, prevenció i eradicació de qualsevol mena de violència i discriminació per raó d'intolerància, especialment referida a condicions de diversitat funcional, gènere, orientació i identitat sexual, ètnia o creences religioses.
12. Estem educant en l'emprenedoria quan l'alumnat realitza projectes diversos en els quals el treball col·laboratiu és la metodologia clau i en els quals el respecte i els valors cívics són essencials per a aconseguir un bon resultat.

h) Activitats didàctiques complementàries

Respecte a les activitats complementàries i extraescolars, el Departament de Comunicació proposa les següents:

- ~ Projectió i anàlisi de pel·lícules de vídeo que fomenten l'aprenentatge de la prevenció i resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social, així com dels valors que sustenten la llibertat, la justícia, la igualtat, el pluralisme polític, la pau, la democràcia, el respecte als drets humans, el respecte als home i dones per igual, a les persones amb diversitat funcional, la pluralitat, el respecte a l'Estat de dret, el respecte i consideració a les víctimes del terrorisme i la prevenció del terrorisme i de qualsevol mena de violència.
- ~ Visita guiada a la Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu.
- ~ Assistència a representacions teatrals i al cinema.
- ~ Realització de visites guiades per la ciutat de València.
- ~ Visita al Museu de la Ceràmica de Manises

i) Mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les tecnologies de la informació i les comunicacions

El professorat proporcionarà informació en relació als conceptes bàsics relacionats amb les TIC:

1. Determinar els avantatges que proporciona l'ús de les TIC des de l'escola i des de la llar, com a suport a la tasca educativa i formativa.
2. Informar sobre l'impacte que les TIC poden tenir en l'àmbit educatiu respecte a l'accessibilitat, la integració social dels immigrants o l'assetjament escolar.
3. Establir un conjunt de normes bàsiques i elementals relatives a la utilització de les TIC a l'aula.
4. Establir un conjunt de normes bàsiques i elementals relatives a la navegació per Internet que puguin ser d'utilitat en l'àmbit domèstic.
5. Aportar els mitjans tècnics per a facilitar, als centres educatius i a la llar, un seguiment dels continguts als quals accedeixen des d'Internet.
6. Establir els possibles riscos que comporta, en el procés formatiu, l'accés indiscriminat a tot el volum d'informació disponible a través d'Internet, sobretot als més joves.
7. Manifestar que el professorat, des de les aules, està implicat amb el bon ús de les TIC en general i d'Internet en particular.

NEOLECTORES MÓDULO CASTELLANO

a)Introducción.

La mayor parte de los componentes del grupo forman un grupo consolidado en el tiempo y que responden a unas características particulares y necesitan repetidamente consolidar las destrezas básicas tales como las lingüísticas (comprensión y expresión oral y escrita) así como las operaciones matemáticas de suma y resta (incluyendo grandes números) así como multiplicación hasta por dos cifras y división por una, resolución y comprensión de problemas de cálculo que contemplen estas operaciones.

Cabe destacar, que en durante el presente curso académico se seguirán la indicaciones que indiquen las instituciones sanitarias dada la actual pandemia relacionada con el **COVID-19**, así como los protocolos de actuación marcados por las mismas, como es la utilización obligatoria de mascarilla, mantener la distancia de seguridad, higiene de manos, desinfección del material utilizado, etc. así como todas las recomendaciones que se vayan produciendo a lo largo del curso académico en materia tanto sanitaria como educativa.

b)Objetivos

.Objetivos generales

- Afianzar el dominio verbal y escrito del vocabulario básico dominando progresivamente el orden alfabético en diferentes situaciones que exigen estas destrezas.
- Superar estereotipos y prejuicios en relación con las variedades dialectales de una misma lengua.
- Desarrollar la capacidad comunicativa comprendiendo y produciendo de forma ordenada y clara mensajes orales y escritos en distintos contextos de comunicación y con diferentes intenciones expresivas.
- Utilizar la lectura como fuente de disfrute, información y aprendizaje y como medio de perfeccionamiento y enriquecimiento lingüístico, cultural y personal.
- Adquirir conceptos lingüísticos generales a fin de afianzar la comprensión y la expresión oral y escrita.
- Concienciar a cerca del valor de la propia lengua como vehículo de identidad cultural y utilizarla como instrumento para la adquisición de nuevos aprendizajes, el desarrollo del pensamiento y la comprensión y análisis de la realidad social, económica y cultural.
- Buscar, obtener y utilizar información de forma autónoma y crítica, conociendo las formas en que ésta se encuentra disponible, seleccionando lo pertinente y presentando esta información a los otros de forma adecuada.
- Desarrollar la capacidad para analizar y regular las producciones lingüísticas, utilizando las propias ideas y experiencias en la producción de textos de intención creativa y literaria.
- Comprender la función de la literatura como instrumento de transmisión y creación cultural y como expresión histórico-social, mostrando una actitud crítica y descubriendo que su lectura puede ser fuente de ampliación de experiencias,

disfrute personal y estímulo para la escritura creativa.

.Objetivos Específicos:

- Comprensión y expresión oral.
- Saber diferenciar la intención de la comunicación.
- Distinguir lo fundamental de lo accesorio.
- Expresar un mensaje de manera ordenada.
- Expresarse con la entonación adecuada.
- Saber informar, contar y explicar.
- Comprensión y expresión escrita.
- Consolidar la expresión escrita, teniendo en cuenta la ortografía y la coherencia en la elaboración de textos cortos.
- Leer, de manera silenciosa, diferentes tipos de textos.
- Conseguir una organización del espacio y una presentación correcta de los escritos.
- Saber leer con entonación adecuada las diferentes pausas.
- Interpretar el significado de : carteles, canciones, mapas, diapositivas...
- Hacer un uso correcto de las mayúsculas.
- Dominar el orden alfabético.

c)Estructura y clasificación de los contenidos.

-Organitzación de les unitats didàctiques:

Vocabulario

Prefijos ante-, extra-

Sufijos para formar nombres

Familia de palabras

Sufijos para formar adjetivos

Los gentilicios

Sufijos para formar verbos

Palabras homófonas

Siglas y abreviaturas

Los refranes

Ortografía

Mayúsculas

Uso de r/rr, c/z, br/bl, mp/mb, v, b, h.

Palabras con g: gue/gui

Palabras acabadas en –aje, -eje

Palabras que acaban con –i, -y

Terminaciones verbales con b

Verbos acabados en –ger, -gir

Verbos con h.

Reglas ortográficas.

Expresión escrita

La descripción

El resumen

El folleto explicativo
El poema
La narración

d) Unidades didácticas.

-Organización de las unidades didácticas

A la hora de enfrentarse a la confección de unidades didácticas, hay que recordar las tres características generales de todos los grupos de Ciclo I:

Un tanto por cien muy alto del alumnado de estos niveles permanece en el mismo grupo de aula durante bastantes años.

Las clases son muy heterogéneas con diversos niveles de aprendizaje.

Prefieren que el profesorado que les atiende sea siempre el mismo para sentirse más seguros.

El profesorado de Ciclo I ha de adaptarse a su alumnado, año tras año, para mantener la motivación y mejorar sus competencias formativas.

Por estas circunstancias y al no existir libros comerciales para primer ciclo, Al no existir libros comerciales y como el profesor/ a repite con el mismo alumnado, es necesario, cada curso, confeccionar nuevos materiales (libros, cuadernillos, fichas...) adaptados al nivel, al grupo y a las personas.

-Distribución temporal de los contenidos curriculares

Los contenidos curriculares irán tratándose según la demanda de los alumnos/ as y través de textos de actualidad que nos lleven a la consecución de los mismos.

Se les preparará distinto material con grados de dificultad diferente para los mismo objetivos.

Todos los días habrá un dictado.

Todos los días se trabajará colectivamente una introducción a distintos objetivos. En la ficha se introducirá vocabulario.

Todos los días se realizarán operaciones aritméticas.

De forma colectiva se dará solución a diferentes problemas aritméticos.

e) Orientaciones didácticas.

-Metodología general:

Entendemos como metodología el conjunto de estrategias, procedimientos y acciones organizadas y planificadas por el profesorado, de manera consciente y reflexiva, con la finalidad de posibilitar el aprendizaje del alumnado y el logro de los objetivos planteados.

Principios metodológicos generales:

- Carácter interdisciplinar.
- Crear en el aula un clima de seguridad, confianza y afectividad.
- Para el aprendizaje de cualquier contenido es preciso que el alumnado esté motivado.
- Seguir el principio de gradualidad.

- Considerar al maestro/a como guía y mediador.
- Favorecer agrupamientos flexibles.
- Respetar los ritmos individuales.
- Gestionar y organizar los recursos y medios didácticos.

-Metodología específica

- Tienen mejor disposición para aprender si el nuevo contenido, que pretendemos que asimile, se relaciona con lo que ya conoce y con sus necesidades o problemas concretos de su entorno.
- Si no es así tienden a olvidar los contenidos con facilidad
- Proponer una variada gama de actividades encaminadas a potenciar al máximo los procesos de desarrollo mental y verbal.
- La actividad debe ser fundamentalmente interna e intelectual. La actividad externa (trabajo en grupo, pequeñas investigaciones etc.) puede ser un buen medio para potenciar la actividad interna, pero no debe ser considerada un fin en sí mismo.
- Trabajar los contenidos de forma progresiva, una vez el alumnado tenga consolidados los anteriores.
- Respetar los diferentes ritmos de aprendizaje.
- Definir claramente los objetivos y las necesidades concretas de cada alumno/a
- dándole la oportunidad de discutirlo y de valorar y evaluar el proceso y los resultados.
- Motivar al alumno/a para desarrollar su autoestima y facilitar sus aprendizajes.

-Actividades y estrategias de enseñanza y aprendizaje.

En atención a los distintos ritmos y niveles que puedan darse en el grupo he seleccionado en

cada unidad diferentes tipos de actividades:

-Actividades de conocimientos previos, para conocer el punto de partida.

-Actividades de introducción-motivación, que estimulan el interés del alumno por su carácter abierto y de exploración intuitiva de los conocimientos que se van a desarrollar.

-Actividades de desarrollo, que permiten a los alumnos descubrir, practicar y asimilar los nuevos conocimientos y construir los suyos propios.

-Actividades de síntesis, que permiten favorecer el enfoque globalizador y facilitar la relación entre los contenidos ya conocidos y los nuevos

-Actividades complementarias de ampliación, que permiten continuar construyendo nuevos conocimientos a los alumnos que han realizado satisfactoriamente las de desarrollo.

-Actividades complementarias de refuerzo, que permiten consolidar los conceptos y procedimientos que los alumnos no hayan alcanzado de forma satisfactoria y ayudan a aquellos que necesitan un apoyo extra para alcanzar los objetivos propuestos.

-Actividades de evaluación, que permiten al maestro evaluar si el proceso de enseñanza-aprendizaje se ajusta a los objetivos marcados.

f)Evaluación

- Tipos y criterios de Evaluación

La **evaluación** la entendemos como un conjunto de pasos para el análisis y la

comprobación del proceso educativo, con una temporalización flexible y continua. Pretendemos que informe al alumno, al grupo y al profesorado de la situación en que nos encontramos y de la adecuación o no del programa previsto. Ha de servir de refuerzo positivo y ha de motivar hacia la obtención de mejores resultados. Valoramos sobre todo el progreso que realiza la persona adulta y el esfuerzo que pone en ello. *Secuencias:*

Evaluación inicial. Se realizará al comenzar el curso. Evaluaremos los conocimientos y la madurez necesaria para trabajar en este nivel, mediante una prueba inicial y una entrevista.

Evaluación continua y formativa. Durante todo el proceso de aprendizaje. Analizaremos los progresos y las dificultades, tras lo cual intentaremos reorientar dicho proceso. Preparación de distinto material para los distintos niveles.

Autoevaluación. Consideramos conveniente y enriquecedor realizar sesiones de autoevaluación personal a través de unas preguntas directas y fáciles de comprender que hagan referencia a los contenidos trabajados. Se realizarán diariamente y a todo el alumnado para hacerles participe. Eso nos permitirá apreciar los progresos y las carencias y también valorar el esfuerzo y el trabajo personal. Además, el alumnado puede opinar sobre la adecuación del material empleado. También se hará autoevaluación del grupo, que nos permitirá obtener conclusiones que hagan referencia al grupo en general y que posibiliten diseñar estrategias futuras.

-Criterios de calificación

Asistencia e interés.

Participación.

Claridad en la presentación de sus tareas.

Progreso en lectura, comprensión y expresión, tanto oral como escrita.

Resultado de la autoevaluación y la entrevista.

Entrevista del profesor con el grupo y con el alumno individualmente.

La clasificación será criterial, partiendo del nivel de cada alumno.

- Instrumentos previstos para la evaluación.

Ejercicios diarios: los ejercicios diarios y su corrección dan lugar a una evaluación continua y formativa, en la que los alumnos/as pueden ver sus progresos día a día.

Formularios de autoevaluación donde se recoge la opinión del alumno sobre sus progresos y dificultades y sobre el conjunto del proceso.

Todas las actividades se expondrán en la pizarra o en el proyector como ejercicio de autocontrol.

- Evaluación de la práctica docente a través de indicadores de logro.

“Los maestros evaluarán tanto los aprendizajes del alumnado como los procesos de enseñanza y su propia práctica docente, para lo que establecerán indicadores de logro en las programaciones docentes”

Los indicadores de logro no son más que una serie de preguntas que sirven para reflexionar sobre los diferentes elementos tratados en la programación.

Existe una adaptación de los indicadores que me ofrece el departamento de Educación del Gobierno Vasco: Mejora de la práctica docente. Una experiencia de autoevaluación)

Los elementos que evalúo son: Diversidad, Programación, actividades en el aula y

evaluación.

Tal y como señala Gimeno Sacristán, la programación debe ser una fuente permanente de autocrítica y perfeccionamiento del profesor.

Los datos que se obtengan deben ser útiles para identificar áreas de mejora que me permitan introducir cambios en tu programación didáctica para adaptarla mejor a las necesidades de tus alumnos.

Al final de cada unidad didáctica contesto a los indicadores para identificar: lagunas, aspectos que han supuesto una especial dificultad, necesidades de implementar actividades de refuerzo, de ampliación, etc.,

g) Elementos transversales del currículum en el marco de los diferentes planes y proyectos desarrollados en el centro.

Concreción de los temas transversales del currículo

Los objetivos educativos de cada uno de los temas transversales están conectados con los objetivos generales de etapa y con los objetivos generales de área. Al contemplar también estos objetivos se enriquecen los contenidos de todas las áreas y se tratan temas actuales y de interés para este tipo de alumnado, potenciando así el aprendizaje significativo. El tratamiento transversal de la educación en valores se desarrollará en actividades directas realizadas dentro del aula mediante lecturas de artículos de prensa, actividades culturales, talleres y coloquios. Los temas transversales tratados en este curso son:

Educación ambiental: fomentando la adquisición de hábitos respetuosos con el medio ambiente.

Objetivos:

Fomentar una postura crítica ante el consumismo y la calidad de vida.

Conocer el entorno de Manises.

Ser conscientes de los problemas medioambientales que nos afectan y rodean.

Tomar conciencia de las actitudes personales y de su importancia.

Ser conscientes de que los cambios personales de modo de vida son importantes para la conservación del medio ambiente.

Educación para la salud: abordando la salud en un sentido amplio, teniendo en cuenta las relaciones de nuestro cuerpo con él mismo y con el entorno.

Objetivos.

Realizar hábitos de vida saludable, tanto individuales como familiares.

Conocer las vías de transmisión de enfermedades para prevenir su transmisión.

Educación cívica y democrática: fomentando el respeto y equilibrio en las relaciones del hombre con el medio ambiente y con la sociedad. Se pretende el desarrollo de actitudes abiertas hacia otras opiniones, unidas al rigor, la precisión y el orden en la realización de tareas, base del funcionamiento de una sociedad democrática.

Objetivos:

Comportarse con espíritu de cooperación, solidaridad y tolerancia, para respetar el principio de no discriminación entre las personas.

Participar de forma solidaria en el desarrollo y mejora del entorno social.

Saber escuchar otras opiniones de diferente signo a la propia.

Educación del consumidor: destacando la importancia que el adulto como consumidor conozca el origen y la calidad de los productos que consume.

Objetivos:

Destacar que el adulto como consumidor conozca el origen y la calidad de los

productos que consume.

Valorar el papel del consumidor como provocador del cambio en los modelos de gestión de los recursos naturales.

Conocer y potenciar el comercio local y el comercio justo.

Despertar el interés por la compra amable con la naturaleza.

Educación para la paz y la solidaridad: entendiendo la paz como extensión de la justicia.

Objetivos:

Respetar los distintos comportamientos i opiniones que puede presentar el ser humano.

Desarrollar la capacidad de diálogo para conseguir soluciones consensuadas.

Adoptar posturas solidarias ante el desigual reparto de la riqueza.

Educación vial: relacionándonos con un entorno que comparte la calle con otras personas en distintos medios de transporte y su uso racional.

Objetivos:

Valorar el uso del transporte público para el ahorro energético.

Respetar a todos los usuarios de las vías públicas.

Igualdad de oportunidades entre sexos: concienciándonos de la ausencia de diferencias entre hombre y mujeres.

Objetivos:

Fomentar el acceso a la educación de las mujeres.

Fomentar la actividad emprendedora de las mujeres.

Promover el reparto equitativo de las actividades domésticas.

h)Actividades didácticas complementarias.

Las actividades complementarias están condicionadas por los intereses de los alumnos/as de este grupo, ya que son personas muy mayores que lo que buscan es seguir activas mentalmente y aprender cosas nuevas de actualidad. Así pues, los mínimos a conseguir es la asistencia seguida al aula y el interés mostrado por las distintas actividades. Hay nuevos ingresos de gente más joven y lo que se busca la suficiente motivación para mantenerlas en la dinámica del grupo. En este momento actual, las actividades complementarias quedan supeditadas a la situación sanitaria actual producida por la pandemia causada por el covid-19.

NEOLECTORES MÓDULO PROCESOS E INSTRUMENTOS MATEMÁTICOS

a)Introducción.

La mayor parte de los componentes del grupo forman un grupo consolidado en el tiempo y que responden a unas características particulares y necesitan repetidamente consolidar las destrezas básicas tales como las lingüísticas (comprensión y expresión oral y escrita) así como las operaciones matemáticas de suma y resta (incluyendo grandes números) así como multiplicación hasta por dos cifras y división por una, resolución y comprensión de problemas de cálculo que contemplen estas operaciones.

b)Objetivos

-Objetivos Generales:

- .Adquirir el valor conceptual e instrumental de los números, utilizándolos correctamente e introducirse en el análisis de la dimensión matemática de la realidad y de la evolución histórica del lenguaje matemático, de manera que se alcance el concepto de las operaciones básicas a través de situaciones vivenciales concretas.
- .Conocer los distintos sistemas de medida, así como los conceptos de proporcionalidad y tanto por ciento.
- .Conocer los elementos fundamentales de la geometría y las principales figuras planas y realizar cálculos y medidas sobre ellas.
- .Elaborar estrategias de identificación y resolución de problemas, de forma individual y colectiva.
- .Incorporar al lenguaje y a las formas de argumentación habituales distintas formas de expresión matemática para poder comunicarse de manera precisa y rigurosa.
- .Elaborar estrategias personales de resolución de problemas y expresar con claridad los pasos seguidos, valorando la importancia del proceso y su aplicación en diferentes contextos, desarrollando las destrezas cognitivas más relevantes que intervienen en la formación del pensamiento matemático.
- .Utilizar técnicas sencillas de recogida y clasificación de datos sobre temas de interés y situaciones diversas, siendo capaz de representar la información de forma verbal, gráfica y numérica y de formarse un juicio sobre la misma.

-Objetivos Específicos:

- .Automatizar las operaciones: suma, resta, multiplicación, división
- .Aplicar los conceptos adquiridos.
- .Aplicar el concepto de fracción (en su entorno)
- .Introducir el concepto de %. Aplicarlo en rebajas e IVA.
- .Calcular mentalmente operaciones aritméticas sencillas.
- .Descifrar mentalmente que multiplicandos se dan para conseguir un número .
- .Desarrollar el cálculo mental aproximado.
- .Consolidar el manejo de las medidas de longitud, capacidad y peso
- .Calcular superficies y perímetros de las principales figuras planas (excepto circulares)
- .Reconocer cuerpos geométricos.
- .Introducirse y manejar medidas de tiempo
- .Desarrollar estrategias para la resolución de problemas,.
- .Valorar el trabajo en grupo como forma de resolución de problemas.
- .Relacionar conceptos verbales con operaciones aritméticas.

c)Estructura y clasificación de los contenidos

- .Operaciones básicas: suma, resta, multiplicación y división.
- .Los números enteros.
- .Cálculo mental aproximado.
- .Medidas de longitud, capacidad y peso.
- .Los cuerpos geométricos.
- .Medidas de tiempo: horas, minutos, días , semana y mes.
- .Problemas matemáticos con operaciones básicas.
- .Problemas matemáticos con varias operaciones básicas.

d) Unidades didácticas

A la hora de enfrentarse a la confección de unidades didácticas, hay que recordar las tres características generales de todos los grupos de Ciclo I:

Un tanto por cien muy alto del alumnado de estos niveles permanece en el mismo grupo de aula durante bastantes años.

Las clases son muy heterogéneas con diversos niveles de aprendizaje.

Prefieren que el profesorado que les atiende sea siempre el mismo para sentirse más seguros.

El profesorado de Ciclo I ha de adaptarse a su alumnado, año tras año, para mantener la motivación y mejorar sus competencias formativas.

-Organización de las unidades didácticas.

Por estas circunstancias y al no existir libros comerciales para primer ciclo,

Al no existir libros comerciales y como el profesor/ a repite con el mismo alumnado, es necesario, cada curso, confeccionar nuevos materiales

(libros, cuadernillos, fichas...)

adaptados al nivel, al grupo y a las personas.

-Distribución temporal de los contenidos curriculares

Los contenidos curriculares irán tratándose según la demanda de los alumnos/as. La resolución de los problemas serán del interés del alumnado, siendo actuales. La explicación y la resolución se hará de forma colectiva. La metodología es el elemento definitorio de toda la tarea docente,

e) Orientaciones didácticas.

-Metodología general:

Entendemos como metodología el conjunto de estrategias, procedimientos y acciones organizadas y planificadas por el profesorado, de manera consciente y reflexiva, con la finalidad de posibilitar el aprendizaje del alumnado y el logro de los objetivos planteados.

Principios metodológicos generales:

- Carácter interdisciplinar.
- Crear en el aula un clima de seguridad, confianza y afectividad.
- Para el aprendizaje de cualquier contenido es preciso que el alumnado esté motivado.
- Seguir el principio de gradualidad.
- Partir siempre de los conocimientos previos (aprendizaje significativo)
- Considerar al maestro/a como guía y mediador.
- Favorecer agrupamientos flexibles.
- Respetar los ritmos individuales.
- Gestionar y organizar los recursos y medios didácticos.

Metodología específica

- ☐ Tienen mejor disposición para aprender si el nuevo contenido, que pretendemos que asimile, se relaciona con lo que ya conoce y con sus necesidades o problemas concretos de su entorno.
- ☐ Si no es así tienden a olvidar los contenidos con facilidad.
- ☐ Proponer una variada gama de actividades encaminadas a potenciar al máximo los procesos de desarrollo mental y verbal.
- ☐ La actividad debe ser fundamentalmente interna e intelectual.
- ☐ La actividad externa (trabajo en grupo, pequeñas investigaciones etc.) puede ser un buen medio para potenciar la actividad interna, pero no debe ser considerada un fin en sí mismo.
- ☐ Trabajar los contenidos de forma progresiva, una vez el alumnado tenga consolidados los anteriores.
- ☐ Respetar los diferentes ritmos de aprendizaje.
- ☐ Definir claramente los objetivos y las necesidades concretas de cada alumno/a dándole la oportunidad de discutirlo y de valorar y evaluar el proceso y los resultados.
- ☐ Motivar al alumno/a para desarrollar su autoestima y facilitar sus aprendizajes.

-Actividades y estrategias de enseñanza y aprendizaje.

En atención a los distintos ritmos y niveles que puedan darse en el grupo he seleccionado en

cada unidad diferentes tipos de actividades:

-Actividades de conocimientos previos, para conocer el punto de partida.

-Actividades de introducción-motivación, que estimulan el interés del alumno por su carácter abierto y de exploración intuitiva de los conocimientos que se van a desarrollar.

-Actividades de desarrollo, que permiten a los alumnos descubrir, practicar y asimilar los nuevos conocimientos y construir los suyos propios.

-Actividades de síntesis, que permiten favorecer el enfoque globalizador y facilitar la relación entre los contenidos ya conocidos y los nuevos

-Actividades complementarias de ampliación, que permiten continuar construyendo nuevos conocimientos a los alumnos que han realizado satisfactoriamente las de desarrollo.

-Actividades complementarias de refuerzo, que permiten consolidar los conceptos y procedimientos que los alumnos no hayan alcanzado de forma satisfactoria y ayudan a aquellos que necesitan un apoyo extra para alcanzar los objetivos propuestos.

-Actividades de evaluación, que permiten al maestro evaluar si el proceso de enseñanza-aprendizaje se ajusta a los objetivos marcados.

f)Evaluación

La **evaluación** la entendemos como un conjunto de pasos para el análisis y la

comprobación del proceso educativo, con una temporalización flexible y continua. Pretendemos que informe al alumno, al grupo y al profesorado de la situación en que nos encontramos y de la adecuación o no del programa previsto. Ha de servir de refuerzo positivo y ha de motivar hacia la obtención de mejores resultados. Valoramos sobre todo el progreso que realiza la persona adulta y el esfuerzo que pone en ello.

-Tipos de evaluación

" Evaluación inicial " Se realizará al comenzar el curso. Evaluaremos los conocimientos y la madurez necesaria para trabajar en este nivel, mediante una prueba inicial y una entrevista.

" Evaluación continua y formativa ". Durante todo el proceso de aprendizaje. Analizaremos los progresos y las dificultades, tras lo cual intentaremos reorientar dicho proceso.

" Evaluación criterial " Debido a los diferentes niveles de conocimiento se trabajaran fichas personalizadas, partiendo de los conocimientos de cada uno de los alumnos. Para ello se deberá tener en cuenta la evaluación inicial.

" Autoevaluación ". Consideramos conveniente y enriquecedor realizar sesiones de autoevaluación personal a través de unas preguntas directas y fáciles de comprender que hagan referencia a los contenidos trabajados. Eso nos permitirá apreciar los progresos y las carencias y también valorar el esfuerzo y el trabajo personal. Además, el alumnado puede opinar sobre la adecuación del material empleado. También se hará autoevaluación del grupo, que nos permitirá obtener conclusiones que hagan referencia al grupo en general y que posibiliten diseñar estrategias futuras.

La corrección tanto de las operaciones aritméticas como de los problemas se realizará por dos veces, en la primera se indicará donde esta el error y una vez corregido por el alumno se volverá a corregir.

De haber sistemáticamente errores en el mismo concepto se explicará nuevamente de forma individual.

– Criterios de calificación.

Se valorará:

Asistencia e interés.

Participación.

Claridad en la presentación de sus tareas.

Progreso en lectura, comprensión y expresión, tanto oral como escrita de los problemas propuestos.

Resultado de la autoevaluación y la entrevista.

Entrevista del profesor con el grupo y con el alumno individualmente. Las mujeres más jóvenes cuyo objetivo es conseguir el graduado, por lo que su evaluación irá dirigida a la consecución de los mínimos para poder acceder al siguiente curso de pre-graduado. El 80% de la nota será la realización de las diferentes actividades propuestas en clase y el otro 20% será la asistencia.

-Instrumentos previstos para la evaluación

Ejercicios diarios: los ejercicios diarios y su corrección dan lugar a una evaluación continua y formativa, en la que los alumnos/as pueden ver sus progresos día a día.

Formularios de autoevaluación donde se recoge la opinión del alumno sobre sus progresos y dificultades y sobre el conjunto del proceso.

Habrà una plantilla para que tipo de fichas con el fin de evaluar de forma individual.

- Evaluación de la práctica docente a través de indicadores de logro.

“Los maestros evaluarán tanto los aprendizajes del alumnado como los procesos de enseñanza y su propia práctica docente, para lo que establecerán indicadores de logro en las programaciones docentes”

Los indicadores de logro no son más que una serie de preguntas que sirven para reflexionar sobre los diferentes elementos tratados en la programación.

Existe una adaptación de los indicadores que me ofrece el departamento de Educación del Gobierno Vasco: Mejora de la práctica docente. Una experiencia de autoevaluación)

Los elementos que evalúo son: Diversidad, Programación, actividades en el aula y evaluación.

Tal y como señala Gimeno Sacristán, la programación debe ser una fuente permanente de autocrítica y perfeccionamiento del profesor.

Los datos que se obtengan deben ser útiles para identificar áreas de mejora que me permitan introducir cambios en tu programación didáctica para adaptarla mejor a las necesidades de tus alumnos.

Al final de cada unidad didáctica contesto a los indicadores para identificar: lagunas, aspectos que han supuesto una especial dificultad, necesidades de implementar actividades de refuerzo, de ampliación, etc.,

g) Elementos transversales del currículum en el marco de los diferentes planes y proyectos desarrollados en el centro.

Los objetivos educativos de cada uno de los temas transversales están conectados con los objetivos generales de etapa y con los objetivos generales de área. Al contemplar también estos objetivos se enriquecen los contenidos de todas las áreas y se tratan temas actuales y de interés para este tipo de alumnado, potenciando así el aprendizaje significativo. El tratamiento transversal de la educación en valores se desarrollará en actividades directas realizadas dentro del aula mediante lecturas de artículos de prensa, actividades culturales, talleres y coloquios. Los temas transversales tratados en este curso son:

" Educación ambiental ". Fomentando la adquisición de hábitos respetuosos con el medio ambiente. *Objetivos:*

Fomentar una postura crítica ante el consumismo y la calidad de vida.

Conocer el entorno de Manises.

Ser conscientes de los problemas medioambientales que nos afectan y rodean.

Tomar conciencia de las actitudes personales y de su importancia.

Ser conscientes de que los cambios personales de modo de vida son importantes para la conservación del medio ambiente.

" Educación para la salud ". Abordando la salud en un sentido amplio, teniendo en cuenta las relaciones de nuestro cuerpo con él mismo y con el entorno. *Objetivos.*

Realizar hábitos de vida saludable, tanto individuales como familiares.

Conocer las vías de transmisión de enfermedades para prevenir su transmisión.

" Educación cívica y democrática ". Fomentando el respeto y equilibrio en las relaciones

del hombre con el medio ambiente y con la sociedad. Se pretende el desarrollo de actitudes abiertas hacia otras opiniones, unidas al rigor, la precisión y el orden en la realización de tareas, base del funcionamiento de una sociedad democrática. *Objetivos:* Comportarse con espíritu de cooperación, solidaridad y tolerancia, para respetar el principio de no discriminación entre las personas.

Participar de forma solidaria en el desarrollo y mejora del entorno social.

Saber escuchar otras opiniones de diferente signo a la propia.

" Educación del consumidor ". Destacando la importancia que el adulto como consumidores conozca el origen y la calidad de los productos que consume. *Objetivos:*

Destacar como muy importante que se conozca los productos consumidos, conozca el origen y la calidad de los productos que consume.

Valorar el papel del consumidor como provocador del cambio en los modelos de gestión de los recursos naturales.

Conocer y potenciar el comercio local y el comercio justo.

Despertar el interés por la compra amable con la naturaleza.

" Educación para la paz y la solidaridad ". Entendiendo la paz como extensión de la justicia. *Objetivos:*

Respetar los distintos comportamientos y opiniones que puede presentar el ser humano.

Desarrollar la capacidad de diálogo para conseguir soluciones consensuadas.

Adoptar posturas solidarias ante el desigual reparto de la riqueza.

" Educación vial ". Relacionándonos con un entorno que comparte la calle con otras personas en distintos medios de transporte y su uso racional. *Objetivos:*

Valorar el uso del transporte público para el ahorro energético.

Respetar a todos los usuarios de las vías públicas.

" Igualdad de oportunidades entre sexos ". Concienciándonos de la ausencia de diferencias entre hombre y mujeres. *Objetivos:*

Fomentar el acceso a la educación de las mujeres.

Fomentar la actividad emprendedora de las mujeres.

Promover el reparto equitativo de las actividades domésticas.

---

h)Actividades didácticas complementarias

Este tipo de actividades está condicionado por los intereses de los alumnos/as de este grupo, ya que son personas muy mayores que lo que buscan es seguir activas mentalmente y aprender cosas nuevas de actualidad. Así pues, los mínimos a conseguir es la asistencia seguida al aula y el interés mostrado por las distintas actividades. Así mismo, dadas las circunstancias establecidas por la actual pandemia causada por el covid-19, estas actividades estarán sometidas a los criterios establecidos por las autoridades sanitarias.

CURSO 2021-22

Curso: PRE- GES

Materia: CASTELLANO

OBJETIVOS GENERALES	CONTENIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN GENERALES
1-Identificar los elementos de la comunicación: emisor, receptor, mensaje, código, canal, etc. 2-Conocer qué son las palabras y reconocer sus elementos, así como su formación. 3-Identificar prefijos y sufijos , así como las distintas clases de palabras: simples, compuestas y derivadas. Comprender los conceptos de polisemia, homonimia, sinonimia y antonimia.	1-Elementos de la comunicación 2- Expresión oral: exposición y argumentación. 3- Expresión escrita: exposición, descripción, narración y diálogo. 4- Conceptos Básicos Gramaticales: • La sílaba: diptongo, triptongo, hiato.	1-Reconoce, en diversos actos de comunicación, sus elementos: emisor, receptor, mensaje, código y canal. 2- Obtiene información a partir de textos variados, interpretarlos y reflexionar sobre ellos. 3- Descompone palabras dadas en lexemas y morfemas,

4-Desarrollar las destrezas ortográficas referidas a las reglas generales.	• La acentuación en llanas, agudas, esdrújulas. • El acento diacrítico. • Las palabras:- formación de palabras. - sinónimos y antónimos. - polisemia, homonimia. • El sustantivo. Clases. • Los determinantes: el adjetivo y sus clases. • El pronombre. • El verbo. Tiempos y modo. • El adverbio. • Las preposiciones y conjunciones. • La oración: sus partes.	prefijos y sufijos. 4-Reconoce y usa frases con palabras polisémicas, homónimas, antónimas y sinónimas en sus textos. 5-Crea textos personales parecidos a los modelos propuestos. 6-Establece correctamente divisiones silábicas. 7-Obtiene información a partir de textos variados, interpreta y reflexiona sobre ellos.
5- Mejorar las capacidades de comprensión y de expresión oral-escrita.		
6- Reconocer diferentes escritos de carácter personal como correos electrónicos, cartas, instancias, autorizaciones, certificados, etc.		
7-Comprender las principales características de los siguientes textos: argumentativo, expositivo, narrativo y dialogado.		
8- Saber realizar, a partir de la selección en un texto de las palabras clave, diferentes tipos de esquemas que le ayuden en su estudio.	5- Afianzamiento y uso	8- Distingue los

	adecuado de las reglas ortográficas.	diferentes tipos de palabras.
9- Entender, reconocer y utilizar en escritos propios los diferentes tipos de palabras según su categoría gramatical: determinantes, adjetivos, verbos,....	6- Lectura de textos. El texto literario. Figuras retóricas. La poesía, métrica y rima.	9-Acentúa correctamente las palabras.
10- Afianzar los signos de puntuación: coma, punto, ...	7- Inicio a la literatura: obras y autores. * El Buscón. Quevedo. * El Quijote. Cervantes. * Las fábulas. Samaniego, Iriarte.	10- Utiliza convenientemente los niveles lingüísticos según las diferentes situaciones de comunicación: formal, informal.
11-Distinguir distintos géneros literarios: narración: narración, novela, teatro, cuento,...	* El Romanticismo: Larra, Bécquer. * La Regenta: Leopoldo Alas Clarín (la novela del siglo XIX) * La generación del 98.	11- Obtiene información a partir de los textos leídos en la unidad, interpretarlos y reflexionar sobre ellos, elaborando criterios personales.
12- Iniciar al conocimiento de la literatura con los autores y sus obras.	• Platero y Yo. Juan	12-Realiza breves

	Ramón Jiménez *La generación del 27: Miguel Hernández, Lorca, Machado	resúmenes orales de los textos leídos y comentados, que demuestren la correcta comprensión de los mismos. 13-Identifica numerosas formas verbales y las analiza según sus accidentes morfológicos: persona, número, tiempo, aspecto, etc. 14- Divide oraciones simples en sujeto y predicado. 15-Crea textos personales a partir de las explicaciones desarrolladas en la unidad sobre las características de los

		diferentes géneros literarios. 16-Consulta enciclopedias y anota la información obtenida. 17- Es capaz de leer géneros literarios adaptados a su edad e intereses.

TEMPORALIZACIÓN

- Primera Evaluación: temas 1, 2 y 3
- Segunda Evaluación: temas 4 y 5
- Tercera Evaluación: temas 6 y 7

OBJETIVOS GENERALES

- 1.-Leer, escribir y expresar oralmente informaciones, textos, o cuestiones sencillas procedentes de diferentes situaciones comunicativas surgidas en el desarrollo de la vida cotidiana, e interpretar oralmente símbolos e imágenes sencillas.
- 2.- Afianzar el dominio verbal y escrito del vocabulario básico dominando progresivamente el

orden alfabético en las diferentes situaciones que exigen estas destrezas.

3.- Superar estereotipos y prejuicios en relación con las variedades dialectales de una misma lengua y respecto a la importancia sociocultural de las diversas lenguas.

4.- Desarrollar la capacidad comunicativa comprendiendo y produciendo de forma ordenada y clara mensajes orales y escritos en distintos contextos de comunicación y con diferentes intenciones expresivas.

5.- Utilizar la lectura como fuente de disfrute, información y aprendizaje y como medio de perfeccionamiento y enriquecimiento lingüístico, cultural y personal.

6.- Adquirir conceptos lingüísticos generales a fin de afianzar la comprensión y la expresión oral y escrita.

7.- Concienciar acerca del valor de la propia lengua como vehículo de identidad cultural y utilizarla como instrumento para la adquisición de nuevos aprendizajes, el desarrollo del pensamiento y la comprensión y análisis de la realidad social, económica y cultural.

8.- Desarrollar una actitud crítica hacia los distintos tipos de mensajes gráficos, plásticos y visuales, reconociendo e interpretando sus formas de expresión, distinguiendo su adecuación a las necesidades expresivas y reflexionando sobre su incidencia en la vida cotidiana.

9.- Buscar, obtener y utilizar información de forma autónoma y crítica, conociendo las formas en que ésta se encuentra disponible, seleccionando lo pertinente para una finalidad concreta y presentando esta información a los otros de forma adecuada.

10.- Desarrollar la capacidad para analizar y regular las producciones lingüísticas, utilizando las propias ideas y experiencias en la producción de textos de intención creativa y literaria.

11.- Interpretar y comparar las principales técnicas y lenguajes utilizados en los medios de comunicación social, a fin de ampliar las habilidades discursivas y de desarrollar una actitud crítica ante los mensajes procedentes de estos medios.

12.- Alcanzar un conocimiento de la realidad lingüística española a fin de favorecer una actitud de interés y respeto por las realidades plurilingües.

13.- Comprender la función de la literatura como instrumento de transmisión y creación cultural y como expresión histórico-social, mostrando una actitud crítica y descubriendo que su lectura puede ser fuente de ampliación de experiencias, disfrute personal y estímulo para la escritura creativa.

TEMPORALIZACIÓN

Primera Evaluación: temas 1, 2

Segunda Evaluación: temas 3, 4

Tercera Evaluación: temas 5, 6 y 7

CRITERIOS DE EVALUACIÓN GENERALES

1.-Leer, escribir y expresar oralmente informaciones, textos, o cuestiones sencillas procedentes de diferentes situaciones comunicativas surgidas en el desarrollo de la vida cotidiana, e interpretar oralmente símbolos e imágenes sencillas.

2.- Afianzar el dominio verbal y escrito del vocabulario básico dominando progresivamente el orden alfabético en las diferentes situaciones que exigen estas destrezas.

3.- Superar estereotipos y prejuicios en relación con las variedades dialectales de una misma lengua y respecto a la importancia sociocultural de las diversas lenguas.

4.- Desarrollar la capacidad comunicativa comprendiendo y produciendo de forma ordenada y

clara mensajes orales y escritos en distintos contextos de comunicación y con diferentes intenciones expresivas.

5.- Utilizar la lectura como fuente de disfrute, información y aprendizaje y como medio de perfeccionamiento y enriquecimiento lingüístico, cultural y personal.

6.- Adquirir conceptos lingüísticos generales a fin de afianzar la comprensión y la expresión oral y escrita.

7.- Concienciar acerca del valor de la propia lengua como vehículo de identidad cultural y utilizarla como instrumento para la adquisición de nuevos aprendizajes, el desarrollo del pensamiento y la comprensión y análisis de la realidad social, económica y cultural.

8.- Desarrollar una actitud crítica hacia los distintos tipos de mensajes gráficos, plásticos y visuales, reconociendo e interpretando sus formas de expresión, distinguiendo su adecuación a las necesidades expresivas y reflexionando sobre su incidencia en la vida cotidiana.

9.- Buscar, obtener y utilizar información de forma autónoma y crítica, conociendo las formas en que ésta se encuentra disponible, seleccionando lo pertinente para una finalidad concreta y presentando esta información a los otros de forma adecuada.

10.- Desarrollar la capacidad para analizar y regular las producciones lingüísticas, utilizando las propias ideas y experiencias en la producción de textos de intención creativa y literaria.

11.- Interpretar y comparar las principales técnicas y lenguajes utilizados en los medios de comunicación social, a fin de ampliar las habilidades discursivas y de desarrollar una actitud crítica ante los mensajes procedentes de estos medios.

12.- Alcanzar un conocimiento de la realidad lingüística española a fin de favorecer una actitud de interés y respeto por las realidades plurilingües.

13.- Comprender la función de la literatura como instrumento de transmisión y creación cultural y como expresión histórico-social, mostrando una actitud crítica y descubriendo que su lectura

puede ser fuente de ampliación de experiencias, disfrute personal y estímulo para la escritura creativa.

Metodología

En este curso se tendrá en cuenta los siguientes aspectos:

- Considerar que los contenidos no son sólo los de carácter conceptual, sino también los procedimientos y actitudes.
- Conseguir un aprendizaje significativo, relevante y funcional, de modo que los contenidos / conocimientos puedan ser aplicados por el alumno al entendimiento de su entorno (**aprendizaje de competencias**) y al estudio de otras materias.
- Promover un aprendizaje constructivo, de manera que los contenidos y los aprendizajes siguiendo consecuencia unos de otros.
- Tratar temas básicos, adecuados a las posibilidades cognitivas individuales de los alumnos.
- Favorecer el trabajo colectivo y participativo entre los alumnos.

Material

Se va a utilizar el libro de Castellano de la editorial Iniciatives Solidàries, junto con otros materiales como fotocopias, documentos ampliados de internet, artículos de periódicos...

Profesora: Teresa Moliner Doménech

CURSO 2021-22

Curso: PRE- GES

Materia: SOCIALES

CONTENIDOS

- La Tierra y su representación.
- La superficie terrestre. Litosfera e hidrosfera.
- El relieve y las aguas de los continentes.
- El relieve y las aguas de Europa. España
- La atmósfera, el clima y los seres vivos.
- Los medios naturales. La zona cálida.
- Los medios naturales. Las zonas templadas fría y de montaña.
- Los medios naturales de España.
- La población mundial.
- La población de España.
- Un mundo de ciudades.
- Las ciudades de España.
- Las sociedades actuales.

OBJETIVOS

- Conocer el concepto y estructura del Sistema Solar.
- Analizar y comprender desde un punto de vista científico hechos y fenómenos como: sucesión del día y la noche, diferencias horarias, sucesión de las estaciones, eclipses, movimientos de rotación y traslación.
- Conocer los elementos y sistemas de orientación espacial: Puntos cardinales, hemisferios, trópicos, meridiano, paralelo, longitud, latitud.

- Conocer la estructura interna de la Tierra.
- Conocer los continentes y océanos del planeta.
- Conocer las principales unidades del relieve y cursos fluviales de Europa.
- Conocer las principales unidades del relieve y cursos fluviales de África.
- Conocer las principales unidades del relieve y cursos fluviales de Asia.
- Conocer las principales unidades del relieve y cursos fluviales de América.
- Conocer las principales unidades del relieve y cursos fluviales de Oceanía.
- Distinguir las principales zonas climáticas del mundo.
- Conocer las zonas climáticas de España.
- Saber la diversidad de la flora y fauna del mundo.
- Conocer la diversidad de la flora y fauna de España.
- Conocer y manejar correctamente los principales indicadores demográficos: inmigración, emigración, densidad de población, tasa de natalidad y mortalidad, esperanza de vida, crecimiento vegetativo, crecimiento real, saldo migratorio.
- Diferenciar las diversas formas de abordar el análisis de la estructura de la población: sexos y edades, actividad económica.
- Construir e interpretar pirámides de población, identificándolas con el nivel de desarrollo del país a que corresponden.
- Conocer, analizar y valorar críticamente los rasgos fundamentales de la demografía española.
- Desarrollar actitudes reflexivas ante los problemas relacionados con las migraciones, diferencias económico-sociales, mortalidad general e infantil...
- Conocer la evolución histórica de los asentamientos humanos.
- Reconocer las características específicas del hábitat rural y urbano.
- Identificar diferentes tipologías del hábitat rural: concentrado, lineal, radial.
- Conocer la evolución histórica de la ciudad y su influencia en las diferentes tipologías de hábitat urbano actual: plano irregular, radiocéntrico, ortogonal.

TEMPORALIZACIÓN

- Primera Evaluación: Bloques 1 y 2
- Segunda Evaluación: Bloque 3
- Tercera Evaluación: Bloque 4

PROCEDIMIENTOS

- Análisis e interpretación de la información suministrada por mapas, gráficos y esquemas.
- Lectura colectiva de textos, análisis y comprensión.
- Manejo de Atlas.
- Trabajo sobre mapas mudos.
- Elaboración e interpretación de pirámides de población.
- Realización de esquemas y mapas conceptuales.
- Elaboración e interpretación de gráficos.
- Interpretación de mapas.
- Manejo e interpretación de planos.
- Análisis y comentario en grupo de la proyección de materiales audiovisuales.
- Puesta en común de trabajos individuales y de grupo.
- Debates, intercambio de ideas, criterio, posiciones.

METODOLOGÍA

- Introducción a la unidad.
- Lectura y subrayado de las ideas esenciales de cada apartado de la unidad.
- Explicación de cada una de las ideas principales.
- Debate sobre las ideas estudiadas y aquellas que puedan surgir a lo largo de la clase.

CRITERIOS DE EVALUACIÓN

- La valoración de los conceptos será siempre observando la progresión del alumno/a respecto del punto de partida.
- La capacidad de autorregular el propio aprendizaje (aplicación de estrategias de aprendizaje, búsqueda de ayudas y/ o soluciones de manera autónoma a las demandas del aprendizaje).
- El impulso y la valoración del esfuerzo, de la implicación en el logro de los progresos personales.

PROGRAMACIÓN BASE MÓDULO CIENTÍFICO.

NATURALEZA, ECOLOGÍA Y SALUD.

a) Introducción.

-Justificación.

Según Ley la formación de las personas adultas afianzará el derecho de todas las personas a la educación, la formación de las personas adultas garantizará la adquisición y actualización de su educación básica, promoverá el acceso a los diferentes niveles del sistema educativo, estimulará su participación en el diseño del propio proceso formativo y dará atención preferente a los sectores sociales más desfavorecidos.

Cabe destacar, que en durante el presente curso académico se seguirán la indicaciones que indiquen las instituciones sanitarias dada la actual pandemia relacionada con el **COVID-19**, así como los protocolos de actuación marcados por las mismas, como es la utilización obligatoria de mascarilla, mantener la distancia de seguridad, higiene de manos, desinfección del material utilizado, etc. así como todas las recomendaciones que se vayan produciendo a lo largo del curso académico en materia tanto sanitaria como educativa.

-Contextualización.

Para dar apoyo al desarrollo de las capacidades intelectuales y de las actitudes que permiten a las personas adultas la interpretación y la participación, mediante los diferentes canales establecidos, en la transformación de su realidad social, económica y cultural, con el fin de hacerlas más justas, libres y creadoras.

b)Objetivos de área

-Objetivos Generales:

- Conocer y valorar las técnicas del trabajo científico.
- Conocer, tolerar y respetar el ocio y el tiempo libre en otras culturas.
- Conocer las etapas evolutivas del ser humano.
- Analizar los procesos afectivos en la edad adulta.
- Conocer y respetar las diferencias físicas y psíquicas de los seres humanos.

-Objetivos Específicos:

- Conocer el cuerpo humano, su funcionamiento y las diferencias entre individuos, así como desarrollar hábitos saludables como factor de la mejora de la salud: actividades físicas, alimentación saludable,...
- Adquirir y utilizar correctamente y con precisión, de forma oral, escrita y gráfica, el vocabulario específico del ámbito y desarrollar la capacidad de comprender textos científicos.
- Obtener, procesar y valorar información básica sobre el medio natural, tanto del entorno más próximo a la persona adulta como de otros más lejanos.
- Reconocer y valorar el papel de la ciencia y de la tecnología en el progreso social, la calidad de vida y el bienestar de los seres humanos.
- Comprender el medio ambiente como un sistema en el que se encuentra inmerso el ser humano y en el que diferentes factores interaccionan entre sí y provocan diversidad y cambios.
- Conocer el cuerpo humano y utilizar los conocimientos sobre su funcionamiento para desarrollar hábitos de higiene y salud que contribuyan al mantenimiento del propio cuerpo y al desarrollo personal.
- Conocer el patrimonio natural, y desarrollar el sentido de responsabilidad en su conservación.
- Desarrollar un espíritu crítico en el alumnado sobre la realidad natural de su entorno.

c)Estructura y clasificación de los contenidos

.

-El cuerpo humano:

- Identificación de sus partes.
- Funcionamiento de las partes del cuerpo.
- Normas de higiene.
- Enfermedades comunes.

- La salud "

- La salud como la ausencia de enfermedad.
- Normas básicas de salud.
- Funciones vitales del ser humano.
- Las vacunas.
- El Sistema Sanitario Español.

-La alimentación:

- La dieta equilibrada.
- Métodos de conservación de los alimentos.
- Los derechos del consumidor.
- La pirámide alimentaria.

-Los seres vivos

- Los animales
- Los vegetales
- La reproducción humana
- La reproducción de los vegetales
- La reproducción de los animales

e) Orientaciones didácticas.

-Metología general y específica.

La metodología didáctica en el grupo se basa en los siguientes principios:

.-Participación activa .

Esta debe formarse activamente partiendo de su situación concreta, de ahí que debe procesos de proponerse una variada gama de actividades encaminadas a potenciar al máximo los desarrollo mental y verbal. La actividad debe ser fundamentalmente interna e intelectual.

- Atender las peculiaridades de cada persona.

Tener presente que cada persona aprende según un ritmo y estilo concretos y que es necesario respetar los diferentes ritmos de aprendizaje. Aunque los temas se desarrollen desde la perspectiva de las necesidades del grupo, no se debe olvidar que cada problema, necesidad o experiencia presenta peculiaridades diferentes en cada caso.

-Motivación:

Todo proceso de aprendizaje será precedido por una labor motivadora que lleve al alumno a una situación que facilite sus aprendizajes, desarrollando su autoestima. Normalmente, estos alumnos, asisten a clase por propia convicción. Sin embargo tiende a abandonar si cree que no va a poder o si cree que su esfuerzo no responde a sus necesidades. El profesor deberá, por tanto, definir claramente los objetivos que persigue, conocer las necesidades concretas de sus alumnos y articular sus acciones de forma muy clara.

-Facilitar las interacciones

El proceso de aprendizaje del alumnado debe desarrollarse en un ambiente que facilite las interacciones entre "profesor - alumno" y "alumno – alumno" y que le lleve a una situación de pertenencia al grupo. Entendiendo al grupo como un valor en sí mismo donde el alumno aprende vivencialmente a comprender el punto de vista del compañero, a respetar sus derechos y a cooperar en las tareas del grupo.

-Emotividad:

Las emociones juegan un papel fundamental en la formación de adultos. El miedo a la frustración y al ridículo son grandes, y se acentúan en aquellos alumnos con menor nivel de formación. Nunca deberá fomentarse un sistema competitivo en grupos con niveles dispares, ni hacer críticas negativas en público, ni permitir que trascienda fuera del aula el nivel de aprendizaje de un alumno.

-Actividades y estrategias de enseñanza y aprendizaje.

Se basarán en los siguientes preceptos legales:

1. La Educación secundaria se organiza de acuerdo con los principios de educación común y de atención a la diversidad del alumnado. Las medidas de atención a la diversidad en esta etapa estarán orientadas a responder a las necesidades educativas concretas del alumnado y a la consecución de las competencias básicas y los objetivos de la Educación secundaria obligatoria y no podrán, en ningún caso, suponer una discriminación que les impida alcanzar dichos objetivos y la titulación correspondiente.
2. Las administraciones educativas regularán las diferentes medidas organizativas y curriculares de atención a la diversidad, que permitan a los centros, en el ejercicio de su autonomía, una organización de las enseñanzas adecuada a las características de su alumnado.
3. Entre estas medidas se contemplarán los agrupamientos flexibles, el apoyo en grupos ordinarios, los desdoblamientos de grupo, la oferta de materias optativas, las medidas de refuerzo, las adaptaciones del currículo, la integración de materias en ámbitos, los programas de diversificación curricular y otros programas de tratamiento personalizado para el alumnado con necesidad específica de apoyo educativo.
4. Las administraciones educativas, con el fin de facilitar la accesibilidad al currículo, establecerán los procedimientos oportunos cuando sea necesario realizar adaptaciones que se aparten significativamente de los contenidos y criterios de evaluación del currículo, a fin de atender al alumnado con necesidades educativas especiales que las precisen. Dichas adaptaciones se realizarán buscando el máximo desarrollo posible de las competencias básicas; la evaluación y la promoción tomarán como referente los criterios de evaluación fijados en dichas adaptaciones.
5. Las medidas de atención a la diversidad que adopte cada centro formarán parte de su proyecto educativo.
6. Las diferentes actuaciones educativas deberán contemplar la atención a la diversidad del alumnado, compatibilizando el desarrollo de todos con la atención personalizada de las necesidades de cada uno.
7. La Consejería competente en materia de educación establecerá las medidas curriculares y organizativas para atender a todo el alumnado y, en particular, al que presente necesidades específicas de apoyo educativo que los centros adoptarán de acuerdo con su proyecto educativo.

La misma definición del Proyecto Curricular constituye una medida de atención a la diversidad. Por otro lado, su desarrollo en las programaciones de aula y en sus unidades didácticas generará un conjunto de propuestas (contenidos mínimos, adaptaciones significativas, criterios de evaluación adaptados a esos mínimos...) que favorezcan la adaptación a las capacidades, intereses y motivaciones de los alumnos respetando siempre

un trabajo común de base e intención formativa global que permita la consecución de los objetivos generales de la Etapa.

Los agrupamientos de alumnos serán también flexibles y se combinará el trabajo individual con el trabajo en pequeños grupos y con las actividades en gran grupo, para favorecer las distintas situaciones de aprendizaje. Siempre se preferirán adaptaciones no significativas (que no afecten a los contenidos), sino a la metodología, temporalización, criterios de evaluación...

Se elaborarán las adaptaciones curriculares oportunas en colaboración con el Departamento de Orientación si en algún caso las dificultades de aprendizaje lo requirieren

f) Evaluación

La **evaluación** la entendemos como un conjunto de pasos para el análisis y la comprobación del proceso educativo, con una temporalización flexible y continua. Pretendemos que informe al alumno, al grupo y al profesorado de la situación en que nos encontramos y de la adecuación o no del programa previsto. Ha de servir de refuerzo positivo y ha de motivar hacia la obtención de mejores resultados. Valoramos sobre todo el progreso que realiza la persona adulta y el esfuerzo que pone en ello.

-Tipos de evaluación.

Evaluación inicial. Se realizará al comenzar el curso. Evaluaremos los conocimientos y la madurez necesaria para trabajar en este nivel, mediante una prueba inicial y una entrevista.

Evaluación continua y formativa. Durante todo el proceso de aprendizaje. Analizaremos los progresos y las dificultades, tras lo cual intentaremos reorientar dicho proceso. Preparación de distinto material para los distintos niveles.

Autoevaluación. Consideramos conveniente y enriquecedor realizar sesiones de autoevaluación personal a través de unas preguntas directas y fáciles de comprender que hagan referencia a los contenidos trabajados. Se realizarán diariamente y a todo el alumnado para hacerles participe. Eso nos permitirá apreciar los progresos y las carencias y también valorar el esfuerzo y el trabajo personal. Además, el alumnado puede opinar sobre la adecuación del material empleado. También se hará autoevaluación del grupo, que nos permitirá obtener conclusiones que hagan referencia al grupo en general y que posibiliten diseñar estrategias futuras.

-Criterios de evaluación.

Cuando acabe este nivel, el alumnado ha de ser capaz de:

- Adquirir técnicas y mecanismos tendentes a favorecer la relación interpersonal y la convivencia y contribuir a la ocupación consciente del tiempo libre.

- Utilizar los conocimientos sobre el funcionamiento del cuerpo humano, para desarrollar hábitos de salud que contribuyan al desarrollo equilibrado de la persona.

- Fomentar la tolerancia y el respeto por las diferencias individuales físicas y psíquicas. - Interpretar correctamente diferentes tipos de documentos con información de carácter científico-técnico utilizados en la vida cotidiana. (prospectos, etiquetas de productos alimentarios...)

- Poseer un vocabulario científico básico, capaz de utilizarlo correctamente de forma cotidiana.
- Respectar y valorar las aportaciones y opiniones de los otros.
- Mantener una actitud crítica fomentada en los conocimientos científicos adquiridos
- Demostrar una actitud de indagación y curiosidad hacia los conocimientos científicos
- Concienciar sobre la necesidad de colaborar en la su conservación y protección del entorno natural próximo.
- Adquirir una actitud crítica delante del impacto que tienen sobre los ecosistemas determinadas acciones humanas contaminantes del medio ambiente.

-Instrumentos de evaluación.

Al finalizar cada unidad se hará un exámen, así como un control diario de asistencia por parte del alumnado. También se tendrá en cuenta el interés y la participación activa en las clases.

Entendemos que la evaluación del alumno tiene que abarcar todos los campos:

- Valoración del trabajo dentro del aula, cuaderno, trabajos, etc
- Valoración de las pruebas objetivas.

Que el alumno obtenga en las diferentes pruebas objetivas un mínimo de cinco puntos sobre diez, salvo que la trayectoria del alumno aconseje otro tratamiento.

- Evaluación de la práctica docente a través de indicadores de logro.

“Los maestros evaluarán tanto los aprendizajes del alumnado como los procesos de enseñanza y su propia práctica docente, para lo que establecerán indicadores de logro en las programaciones docentes”

Los indicadores de logro no son más que una serie de preguntas que sirven para reflexionar sobre los diferentes elementos tratados en la programación.

Existe una adaptación de los indicadores que me ofrece el departamento de Educación del Gobierno Vasco: Mejora de la práctica docente. Una experiencia de autoevaluación)

Los elementos que evalúo son: Diversidad, Programación, actividades en el aula y evaluación.

Tal y como señala Gimeno Sacristán, la programación debe ser una fuente permanente de autocrítica y perfeccionamiento del profesor.

Los datos que se obtengan deben ser útiles para identificar áreas de mejora que me permitan introducir cambios en tu programación didáctica para adaptarla mejor a las necesidades de tus alumnos.

Al final de cada unidad didáctica contesto a los indicadores para identificar: lagunas, aspectos que han supuesto una especial dificultad, necesidades de implementar actividades de refuerzo, de ampliación, etc.,

g) Elementos transversales del currículum en el marco de los diferentes planes y proyectos desarrollados en el centro.

Concreción de los temas transversales del currículum

Los objetivos educativos de cada uno de los temas transversales están conectados con los objetivos generales de etapa y con los objetivos generales de área. Al contemplar también estos objetivos se enriquecen los contenidos de todas las áreas y se tratan temas actuales y de interés para este tipo de alumnado, potenciando así el aprendizaje significativo. El tratamiento transversal de la educación en valores se desarrollará en actividades directas realizadas dentro del aula mediante lecturas de artículos de prensa, actividades culturales, talleres y coloquios. Los temas transversales tratados en este curso son:

Educación ambiental: fomentando la adquisición de hábitos respetuosos con el medio ambiente.

Objetivos:

Fomentar una postura crítica ante el consumismo y la calidad de vida.

Conocer el entorno de Manises.

Ser conscientes de los problemas medioambientales que nos afectan y rodean.

Tomar conciencia de las actitudes personales y de su importancia.

Ser conscientes de que los cambios personales de modo de vida son importantes para la conservación del medio ambiente.

Educación para la salud: abordando la salud en un sentido amplio, teniendo en cuenta las relaciones de nuestro cuerpo con él mismo y con el entorno.

Objetivos:

Realizar hábitos de vida saludable, tanto individuales como familiares.

Conocer las vías de transmisión de enfermedades para prevenir su transmisión.

Educación cívica y democrática: fomentando el respeto y equilibrio en las relaciones del hombre con el medio ambiente y con la sociedad. Se pretende el desarrollo de actitudes abiertas hacia otras opiniones, unidas al rigor, la precisión y el orden en la realización de tareas, base del funcionamiento de una sociedad democrática.

Objetivos:

Comportarse con espíritu de cooperación, solidaridad y tolerancia, para respetar el principio de no discriminación entre las personas.

Participar de forma solidaria en el desarrollo y mejora del entorno social.

Saber escuchar otras opiniones de diferente signo a la propia.

Educación del consumidor: destacando la importancia que el adulto como consumidor conozca el origen y la calidad de los productos que consume.

Objetivos:

Destacando la importancia que el adulto como consumidor conozca el origen y la calidad de los productos que consume.

Valorar el papel del consumidor como provocador del cambio en los modelos de gestión de los recursos naturales.

Conocer y potenciar el comercio local y el comercio justo.

Despertar el interés por la compra amable con la naturaleza.

Educación para la paz y la solidaridad: entendiendo la paz como extensión de la justicia.

Objetivos:

Respetar los distintos comportamientos i opiniones que puede presentar el ser humano.

Desarrollar la capacidad de diálogo para conseguir soluciones consensuadas.

Adoptar posturas solidarias ante el desigual reparto de la riqueza.

Educación vial: relacionándonos con un entorno que comparte la calle con otras personas en distintos medios de transporte y su uso racional.

Objetivos:

Valorar el uso del transporte público para el ahorro energético.

Respetar a todos los usuarios de las vías públicas.

Igualdad de oportunidades entre sexos: concienciándonos de la ausencia de diferencias entre hombre y mujeres.

Objetivos:

Fomentar el acceso a la educación de las mujeres.

Fomentar la actividad emprendedora de las mujeres.

Promover el reparto equitativo de las actividades domésticas.

h)Actividades didácticas complementarias

Las que estén propuestas para este grupo como actividades del centro, teniendo en cuenta las recomendaciones sanitarias producidas por la COVID-19 durante el presente curso escolar.

PROCESOS E INSTRUMENTOS MATEMÁTICOS

a)Introducción.

-Justificación de la programación

Según Ley la formación de las personas adultas afianzará el derecho de todas las personas a la educación, la formación de las personas adultas garantizará la adquisición y actualización de su educación básica, promoverá el acceso a los diferentes niveles del sistema educativo, estimulará su participación en el diseño del propio proceso formativo y dará atención preferente a los sectores sociales más desfavorecidos.

Cabe destacar, que en durante el presente curso académico se seguirán la indicaciones que indiquen las instituciones sanitarias dada la actual pandemia relacionada con el **COVID-19**, así como los protocolos de actuación marcados por las mismas, como es la utilización obligatoria de mascarilla, mantener la distancia de seguridad, higiene de manos, desinfección del material utilizado, etc. así como todas las recomendaciones que se vayan produciendo a lo largo del curso académico en materia tanto sanitaria como educativa.

-Contextualización.

Para dar apoyo al desarrollo de las capacidades intelectuales y de las actitudes que permiten a las personas adultas la interpretación y la participación, mediante los diferentes canales establecidos, en la transformación de su realidad social, económica y cultural, con el fin de hacerlas más justas, libres y creadoras.

b)Objetivos del área

-Objetivos generales

1. Utilizar y apreciar el conocimiento matemático para interpretar, valorar y producir mensajes relacionados con la vida cotidiana.
2. Utilizar en la resolución de problemas sencillos los procedimientos oportunos para obtener la información pertinente y representarla mediante códigos, teniendo en cuenta las condiciones necesarias para su solución.
3. Adquirir estrategias de razonamiento lógico para resolver problemas y situaciones cotidianas.
4. Desarrollar actitudes que le ayuden a mejorar su valoración personal y la confianza en sí mismo/a.

-Objetivos específicos

1. Leer y escribir cantidades numéricas necesarias
2. Leer y escribir números ordinales
3. Utilizar las operaciones matemáticas para resolver problemas y situaciones cotidianas.

4. Utilizar con soltura los números naturales las operaciones básicas de suma, resta, multiplicación y división.
5. Iniciarse en la suma, resta, multiplicación y división de decimales y en problemas sencillos de la vida cotidiana.
6. Iniciarse en el empleo de las fracciones más usuales.
7. Resolver operaciones indicadas
8. Desarrollar el cálculo mental aplicándolo a situaciones reales
9. Reconocer y aplicar las formas geométricas fundamentales en su entorno inmediato y señalar sus principales elementos geométricos.
10. Utilizar las magnitudes más usuales y su medida para resolver situaciones problemáticas de la vida cotidiana, eligiendo la unidad y los instrumentos de medida más adecuados.
11. Resolver problemas con monedas y billetes
12. Leer la hora en reloj digital y analógico
13. Utilizar la calculadora para realizar cálculos.
14. Iniciarse de forma intuitiva, práctica y sencilla en los conceptos de proporcionalidad y tanto por ciento.
15. Interpretar elaborar tablas estadísticas y sencillas gráficas que reflejen aspectos de la vida cotidiana.
15. Incorporar al lenguaje las distintas formas de expresión matemática
16. Entender el uso social de las matemáticas
17. Apreciar y valorar el conocimiento de los procesos e instrumentos matemáticos para reconocerlos y utilizarlos en el entorno y en su vida cotidiana.

c) Estructura y clasificación de los contenidos

1. Tipos y clasificación de los números: Números naturales, decimales y enteros.
2. Evolución històrica del lenguaje matemático y de los sistemas de numeración.
3. Operaciones básicas de los números.
4. Prioridad de les operaciones
5. Potències
6. Divisibilidad
7. Fracciones. Significado y operaciones básicas
8. Porcentajes. Aumentos y descuentos porcentuales
9. Sistema mètric decimal
10. La mesura del temps
11. Proporcionalidad.
12. Gràfics. Construcció, anàlisi i comparació de gráficas.

e)Orientaciones didácticas.

-Metodología general y específica

La metodología didáctica en el grupo se basa en los siguientes principios:

- -Participación activa .
- Esta debe formarse activamente partiendo de su situación concreta, de ahí que debe procesos de proponerse una variada gama de actividades encaminadas a potenciar al máximo los desarrollo mental y verbal. La actividad debe ser fundamentalmente interna e intelectual.
- - Atender las peculiaridades de cada persona.
- Tener presente que cada persona aprende según un ritmo y estilo concretos y que es necesario respetar los diferentes ritmos de aprendizaje. Aunque los temas se desarrollen desde la perspectiva de las necesidades del grupo, no se debe olvidar que cada problema, necesidad o experiencia presenta peculiaridades diferentes en cada caso.
- -Motivación:
- Todo proceso de aprendizaje será precedido por una labor motivadora que lleve al alumno a una situación que facilite sus aprendizajes, desarrollando su autoestima. Normalmente, estos alumnos, asisten a clase por propia convicción. Sin embargo tiende a abandonar si cree que no va a poder o si cree que su esfuerzo no responde a sus necesidades. El profesor deberá, por tanto, definir claramente los objetivos que persigue, conocer las necesidades concretas de sus alumnos y articular sus acciones de forma muy clara.
- -Facilitar las interacciones
- El proceso de aprendizaje del alumnado debe desarrollarse en un ambiente que facilite las interacciones entre "profesor - alumno" y "alumno – alumno y que le lleve a una situación de pertenencia al grupo. Entendiendo al grupo como un valor en sí mismo donde el alumno aprende vivencialmente a comprender el punto de vista del compañero, a respetar sus derechos y a cooperar en las tareas del grupo.
- -Emotividad:
- Las emociones juegan un papel fundamental en la formación de adultos. El miedo a la frustración y al ridículo son grandes, y se acentúan en aquellos alumnos con menor nivel de formación .Nunca deberá fomentarse un sistema competitivo en grupos con niveles dispares, ni hacer críticas negativas en público, ni permitir que trascienda fuera del aula el nivel de aprendizaje de un alumno.

-Actividades y estrategias de enseñanza y aprendizaje.

Se basarán en los siguientes preceptos legales:

1. La Educación secundaria se organiza de acuerdo con los principios de educación común y de atención a la diversidad del alumnado. Las medidas de atención a la diversidad en esta etapa estarán orientadas a responder a las necesidades educativas concretas del alumnado y a la consecución de las competencias básicas y los objetivos de la Educación secundaria obligatoria y no podrán, en ningún caso, suponer una discriminación que les impida alcanzar dichos objetivos y la titulación correspondiente.

2. Las administraciones educativas regularán las diferentes medidas organizativas y curriculares de atención a la diversidad, que permitan a los centros, en el ejercicio de su autonomía, una organización de las enseñanzas adecuada a las características de su alumnado.
3. Entre estas medidas se contemplarán los agrupamientos flexibles, el apoyo en grupos ordinarios, los desdoblamientos de grupo, la oferta de materias optativas, las medidas de refuerzo, las adaptaciones del currículo, la integración de materias en ámbitos, los programas de diversificación curricular y otros programas de tratamiento personalizado para el alumnado con necesidad específica de apoyo educativo.
4. Las administraciones educativas, con el fin de facilitar la accesibilidad al currículo, establecerán los procedimientos oportunos cuando sea necesario realizar adaptaciones que se aparten significativamente de los contenidos y criterios de evaluación del currículo, a fin de atender al alumnado con necesidades educativas especiales que las precisen. Dichas adaptaciones se realizarán buscando el máximo desarrollo posible de las competencias básicas; la evaluación y la promoción tomarán como referente los criterios de evaluación fijados en dichas adaptaciones.
5. Las medidas de atención a la diversidad que adopte cada centro formarán parte de su proyecto educativo.
6. Las diferentes actuaciones educativas deberán contemplar la atención a la diversidad del alumnado, compatibilizando el desarrollo de todos con la atención personalizada de las necesidades de cada uno.
7. La Consejería competente en materia de educación establecerá las medidas curriculares y organizativas para atender a todo el alumnado y, en particular, al que presente necesidades específicas de apoyo educativo que los centros adoptarán de acuerdo con su proyecto educativo.

La misma definición del Proyecto Curricular constituye una medida de atención a la diversidad. Por otro lado, su desarrollo en las programaciones de aula y en sus unidades didácticas generará un conjunto de propuestas (contenidos mínimos, adaptaciones significativas, criterios de evaluación adaptados a esos mínimos...) que favorezcan la adaptación a las capacidades, intereses y motivaciones de los alumnos respetando siempre un trabajo común de base e intención formativa global que permita la consecución de los objetivos generales de la Etapa.

Los agrupamientos de alumnos serán también flexibles y se combinará el trabajo individual con el trabajo en pequeños grupos y con las actividades en gran grupo, para favorecer las distintas situaciones de aprendizaje. Siempre se preferirán adaptaciones no significativas (que no afecten a los contenidos), sino a la metodología, temporalización, criterios de evaluación...

Se elaborarán las adaptaciones curriculares oportunas en colaboración con el Departamento de Orientación si en algún caso las dificultades de aprendizaje lo requiriere

f)Evaluación

-Tipos de evaluación.

Evaluación inicial. Se realizará al comenzar el curso. Evaluaremos los conocimientos y la madurez necesaria para trabajar en este nivel, mediante una prueba inicial y una entrevista.

Evaluación continua y formativa. Durante todo el proceso de aprendizaje. Analizaremos los progresos y las dificultades, tras lo cual intentaremos reorientar dicho proceso. Preparación de distinto material para los distintos niveles.

Autoevaluación. Consideramos conveniente y enriquecedor realizar sesiones de autoevaluación personal a través de unas preguntas directas y fáciles de comprender que hagan referencia a los contenidos trabajados. Se realizarán diariamente y a todo el alumnado para hacerles participe. Eso nos permitirá apreciar los progresos y las carencias y también valorar el esfuerzo y el trabajo personal. Además, el alumnado puede opinar sobre la adecuación del material empleado. También se hará autoevaluación del grupo, que nos permitirá obtener conclusiones que hagan referencia al grupo en general y que posibiliten diseñar estrategias futuras.

-Criterios de evaluación

Cuando acabe este nivel, el alumnado ha de ser capaz de:

- Adquirir técnicas y mecanismos tendentes a favorecer la relación interpersonal y la convivencia y contribuir a la ocupación consciente del tiempo libre.
- Utilizar los conocimientos sobre el funcionamiento del cuerpo humano, para desarrollar hábitos de salud que contribuyan al desarrollo equilibrado de la persona.
- Fomentar la tolerancia y el respeto por las diferencias individuales físicas y psíquicas.
- Interpretar correctamente diferentes tipos de documentos con información de carácter científico-técnico utilizados en la vida cotidiana. (prospectos, etiquetas de productos alimentarios...)
- Poseer un vocabulario científico básico, capaz de utilizarlo correctamente de forma cotidiana.
- Respetar y valorar las aportaciones y opiniones de los otros.
- Mantener una actitud crítica fomentada en los conocimientos científicos adquiridos
- Demostrar una actitud de indagación y curiosidad hacia los conocimientos científicos
- Concienciar sobre la necesidad de colaborar en la su conservación y protección del entorno natural próximo.
- Adquirir una actitud crítica delante del impacto que tienen sobre los ecosistemas determinadas acciones humanas contaminantes del medio ambiente.

Entendemos que la evaluación del alumno tiene que abarcar todos los campos:

Valoración del trabajo dentro del aula, cuaderno, trabajos, etc

Valoración de las pruebas objetivas.

Para que estos dos instrumentos mantengan esa relación es necesario, además, que se cumplan dos requisitos: Que el alumno presente el cuaderno individual o los ejercicios para su corrección en el plazo dado por el profesor.

Que el alumno obtenga en las diferentes pruebas objetivas un mínimo de cinco puntos sobre diez, salvo que la trayectoria del alumno aconseje otro tratamiento.

básicas; la evaluación y la promoción tomarán como referente los criterios de evaluación fijados en dichas adaptaciones.

5. Las medidas de atención a la diversidad que adopte cada centro formarán parte de su proyecto educativo.

6. Las diferentes actuaciones educativas deberán contemplar la atención a la diversidad del alumnado, compatibilizando el desarrollo de todos con la atención personalizada de las necesidades de cada uno.

7. La Consejería competente en materia de educación establecerá las medidas curriculares y organizativas para atender a todo el alumnado y, en particular, al que presente necesidades específicas de apoyo educativo que los centros adoptarán de acuerdo con su proyecto educativo.

La misma definición del Proyecto Curricular constituye una medida de atención a la diversidad. Por otro lado, su desarrollo en las programaciones de aula y en sus unidades didácticas generará un conjunto de propuestas (contenidos mínimos, adaptaciones significativas, criterios de evaluación adaptados a esos mínimos...) que favorezcan la adaptación a las capacidades, intereses y motivaciones de los alumnos respetando siempre un trabajo común de base e intención formativa global que permita la consecución de los objetivos generales de la Etapa.

-Instrumentos de evaluación

Al finalizar cada unidad se hará un examen, así como un control diario de asistencia por parte del alumnado. También se tendrá en cuenta el interés y la participación activa en las clases, así como la asistencia a las clases.

- Evaluación de la práctica docente a través de indicadores de logro.

“Los maestros evaluarán tanto los aprendizajes del alumnado como los procesos de enseñanza y su propia práctica docente, para lo que establecerán indicadores de logro en las programaciones docentes”

Los indicadores de logro no son más que una serie de preguntas que sirven para reflexionar sobre los diferentes elementos tratados en la programación.

Existe una adaptación de los indicadores que me ofrece el departamento de Educación del Gobierno Vasco: Mejora de la práctica docente. Una experiencia de autoevaluación)

Los elementos que evalúo son: Diversidad, Programación, actividades en el aula y evaluación.

Tal y como señala Gimeno Sacristán, la programación debe ser una fuente permanente de autocrítica y perfeccionamiento del profesor.

Los datos que se obtengan deben ser útiles para identificar áreas de mejora que me permitan introducir cambios en tu programación didáctica para adaptarla mejor a las necesidades de tus alumnos.

Al final de cada unidad didáctica contesto a los indicadores para identificar: lagunas, aspectos que han supuesto una especial dificultad, necesidades de implementar actividades de refuerzo, de ampliación, etc.,

g) Elementos transversales del currículum en el marco de los diferentes planes y proyectos desarrollados en el centro.

Concreción de los temas transversales del currículum

Los objetivos educativos de cada uno de los temas transversales están conectados con los objetivos generales de etapa y con los objetivos generales de área. Al contemplar también estos objetivos se enriquecen los contenidos de todas las áreas y se tratan temas actuales y de interés para este tipo de alumnado, potenciando así el aprendizaje significativo. El tratamiento transversal de la educación en valores se desarrollará en actividades directas realizadas dentro del aula mediante lecturas de artículos de prensa, actividades culturales, talleres y coloquios. Los temas transversales tratados en este curso son:

Educación ambiental: fomentando la adquisición de hábitos respetuosos con el medio ambiente.

Objetivos:

Fomentar una postura crítica ante el consumismo y la calidad de vida.

Conocer el entorno de Manises.

Ser conscientes de los problemas medioambientales que nos afectan y rodean.

Tomar conciencia de las actitudes personales y de su importancia.

Ser conscientes de que los cambios personales de modo de vida son importantes para la conservación del medio ambiente.

Educación para la salud: abordando la salud en un sentido amplio, teniendo en cuenta las relaciones de nuestro cuerpo con él mismo y con el entorno.

Objetivos:

Realizar hábitos de vida saludable, tanto individuales como familiares.

Conocer las vías de transmisión de enfermedades para prevenir su transmisión.

Educación cívica y democrática: fomentando el respeto y equilibrio en las relaciones del hombre con el medio ambiente y con la sociedad. Se pretende el desarrollo de actitudes abiertas hacia otras opiniones, unidas al rigor, la precisión y el orden en la realización de tareas, base del funcionamiento de una sociedad democrática.

Objetivos:

Comportarse con espíritu de cooperación, solidaridad y tolerancia, para respetar el principio de no discriminación entre las personas.

Participar de forma solidaria en el desarrollo y mejora del entorno social.

Saber escuchar otras opiniones de diferente signo a la propia.

Educación del consumidor: destacando la importancia que el adulto como consumidor conozca el origen y la calidad de los productos que consume.

Objetivos:

Destacando la importancia que el adulto como consumidor conozca el origen y la calidad de los productos que consume.

Valorar el papel del consumidor como provocador del cambio en los modelos de gestión de los recursos naturales.

Conocer y potenciar el comercio local y el comercio justo.

Despertar el interés por la compra amable con la naturaleza.

Educación para la paz y la solidaridad: entendiendo la paz como extensión de la justicia.

Objetivos:

Respetar los distintos comportamientos y opiniones que puede presentar el ser humano.

Desarrollar la capacidad de diálogo para conseguir soluciones consensuadas.

Adoptar posturas solidarias ante el desigual reparto de la riqueza.

Educación vial: relacionándonos con un entorno que comparte la calle con otras personas en distintos medios de transporte y su uso racional.

Objetivos:

Valorar el uso del transporte público para el ahorro energético.

Respetar a todos los usuarios de las vías públicas.

Igualdad de oportunidades entre sexos: concienciándonos de la ausencia de diferencias entre hombre y mujeres.

Objetivos:

Fomentar el acceso a la educación de las mujeres.

Fomentar la actividad emprendedora de las mujeres.

Promover el reparto equitativo de las actividades domésticas.

h)Actividades didácticas complementarias

Las que estén propuestas para este grupo como actividades del centro, teniendo en cuenta las recomendaciones sanitarias relacionadas con la pandemia del COVID-19.

PROGRAMACIÓN BASE MÓDULO HUMANÍSTICO

a)Introducción.

-Justificación de la programación

Según Ley la formación de las personas adultas afianzará el derecho de todas las personas a la educación, la formación de las personas adultas garantizará la adquisición y actualización de su educación básica, promoverá el acceso a los diferentes niveles del sistema educativo, estimulará su participación en el diseño del propio proceso formativo y dará atención preferente a los sectores sociales más desfavorecidos.

Cabe destacar, que en durante el presente curso académico se seguirán la indicaciones que indiquen las instituciones sanitarias dada la actual pandemia relacionada con el **COVID-19**, así como los protocolos de actuación marcados por las mismas, como es la utilización obligatoria de mascarilla, mantener la distancia de seguridad, higiene de manos, desinfección del material utilizado, etc. así como todas las recomendaciones que se vayan produciendo a lo largo del curso académico en materia tanto sanitaria como educativa.

-Contextualización.

Para dar apoyo al desarrollo de las capacidades intelectuales y de las actitudes que permiten a las personas adultas la interpretación y la participación, mediante los diferentes canales establecidos, en la transformación de su realidad social, económica y cultural, con el fin de hacerlas más justas, libres y creadoras.

b)Objetivos

-Objetivos generales

La enseñanza de las Ciencias sociales, geografía e historia en esta etapa tendrá como objetivo el desarrollo de las siguientes capacidades:

1. Identificar los procesos y mecanismos que rigen los hechos sociales y las interrelaciones entre hechos políticos, económicos y culturales y utilizar este conocimiento para comprender la pluralidad de causas explicativas de la evolución de las sociedades actuales, el papel que hombres y mujeres desempeñan en ellas y sus problemas más relevantes.
2. Identificar, localizar y analizar, a diferentes escalas, los elementos básicos que caracterizan el medio físico, las interacciones dadas entre ellos y las que los grupos humanos establecen al utilizar el espacio y sus recursos, valorar las consecuencias de tipo económico, social, político y medioambiental.
3. Comprender el territorio como el resultado de la interacción de las sociedades sobre el medio en que se desenvuelven y que organizan.
4. Conocer, localizar y comprender las características básicas de la diversidad geográfica del mundo y de las grandes áreas socioeconómicas, culturales y políticas, así como los rasgos físicos y humanos de Europa y España.
5. Identificar y localizar en el tiempo y en el espacio los procesos y acontecimientos históricos relevantes de la historia del mundo, de Europa y de España para adquirir una perspectiva

global de la evolución de la Humanidad con un marco cronológico preciso y elaborar una interpretación de la misma que facilite la comprensión de la pluralidad de comunidades sociales a las que se pertenece.

6. Valorar la diversidad cultural manifestando actitudes de respeto y tolerancia hacia otras culturas y hacia opiniones que no coinciden con las propias, sin renunciar por ello a un juicio sobre ellas.

7. Adquirir una visión histórica que permita elaborar una interpretación personal del mundo, a través de unos conocimientos básicos de Historia universal, europea, española y de la Comunitat Autònoma Valenciana, con respeto y valoración de los aspectos comunes y los de carácter diverso, a fin de facilitar la comprensión de la posible pertenencia simultánea a más de una identidad colectiva.

8. Valorar y respetar el patrimonio natural, histórico, lingüístico, cultural y artístico español, así como asumir las responsabilidades que supone su conservación y mejora.

9. Comprender los elementos técnicos básicos característicos de las manifestaciones artísticas en su realidad social y cultural para valorar y respetar el patrimonio natural, histórico, cultural y artístico, asumiendo la responsabilidad que supone su conservación y apreciándolo como recurso para el enriquecimiento individual y colectivo.

10. Adquirir y emplear el vocabulario específico de las Ciencias sociales para que al incorporarlo al vocabulario habitual aumente la precisión en el uso del lenguaje y mejore la comunicación.

11. Buscar, seleccionar, comprender y relacionar información verbal, gráfica, icónica, estadística y cartográfica, procedente de fuentes diversas, incluida la proporcionada por el entorno físico y social, los medios de comunicación y las tecnologías de la información, tratarla de acuerdo con el fin perseguido y comunicarla a los demás de manera organizada e inteligible.

12. Utilizar las imágenes y las representaciones cartográficas para identificar y localizar objetos y hechos geográficos, y explicar su distribución a distintas escalas, con especial atención al territorio español. Utilizar, asimismo, fuentes geográficas de información: textos escritos, series estadísticas, gráficos e imágenes, y elaborar croquis y gráficos apropiados.

13. Conocer el funcionamiento de las sociedades democráticas, apreciar sus valores y bases fundamentales, así como los derechos y libertades como un logro irrenunciable y una condición necesaria para la paz, denunciando actitudes y situaciones discriminatorias e injustas y mostrándose solidario con los pueblos, grupos sociales y personas privados de sus derechos o de los recursos económicos necesarios.

14. Realizar tareas en grupo y participar en debates con una actitud constructiva, crítica y tolerante, fundamentando adecuadamente las opiniones y valorando el diálogo como una vía necesaria para solucionar los problemas humanos y sociales.

-Objetivos específicos.

– Leer e interpretar imágenes y mapas de diferentes escalas y características. Percepción de la realidad geográfica mediante la observación directa o indirecta. Interpretación de gráficos y elaboración de éstos a partir de datos.

– Valorar de la diversidad de medios naturales de la Tierra como riqueza que hay que conservar.

– Conocer los métodos básicos de estudio empleados por la Geografía y la Historia.

- Valorar de las fuentes históricas para el conocimiento del pasado. Obtención de información a través de fuentes documentales, arqueológicas y de obras de arte; clasificación del tipo de información que proporcionan y elaboración escrita de la información obtenida. Utilidad de las tecnologías de la información y la comunicación para el estudio de la Historia.
  - Conocer de los conceptos de periodización y cronología en la Historia: nociones elementales de tiempo histórico. Localización en el tiempo y en el espacio de periodos y acontecimientos históricos e identificación de procesos de evolución y cambio. Representación gráfica de secuencias temporales.
  - Identificar de causas y consecuencias de hechos y procesos históricos; diferenciación de las mismas según su naturaleza.
  - Interpretar de los elementos básicos que caracterizan las manifestaciones artísticas más relevantes en su contexto histórico.
  - Valorar de la herencia cultural y del patrimonio artístico como riqueza que hay que preservar
  - Localizar los principales medios naturales, con especial atención al territorio español y europeo. Observación e interpretación de imágenes representativas de los mismos.
  - Reconocer los grandes espacios naturales del mundo. Regiones polares y subpolares, cordilleras alpinas, espacios tropicales, zona templada.
  - Identificar la variedad natural del espacio europeo. La configuración del relieve, los climas y los paisajes vegetales, las redes hidrográficas. El medio físico español en el contexto natural de Europa.
  - Reconocer los grupos humanos y la utilización del medio: análisis de sus interacciones. Riesgos naturales, degradación y políticas correctoras. Toma de conciencia de las posibilidades que el medio ofrece y disposición favorable para contribuir al mantenimiento de la biodiversidad y a un desarrollo sostenible.
-
- Conocer el proceso de hominización. La Prehistoria: periodización y concepto. Cazadores y recolectores. Cambios producidos por la revolución neolítica. La Edad de los Metales. Aspectos significativos de la Prehistoria en la Península Ibérica. La presencia humana en la Península Ibérica: Atapuerca. El arte prehistórico.
  - Identificar las primeras civilizaciones urbanas. Egipto y Mesopotamia. Arte y cultura.
  - Conocer el mundo clásico: Grecia y Roma. Grecia: fundamentos de la cultura europea. La polis. La democracia ateniense. El Helenismo. Arte y cultura: análisis de manifestaciones artísticas significativas.
  - Reconocer la civilización romana: la unidad del mundo mediterráneo. La República y el Imperio. El cristianismo. Los pueblos bárbaros. Fin del Imperio romano y fraccionamiento de la unidad mediterránea. Arte y cultura: análisis de manifestaciones artísticas significativas.
  - Conocer La Hispania romana. La romanización. Origen y expansión del cristianismo. Las invasiones germánicas y el fin del Imperio romano. Arte romano en Hispania: análisis de manifestaciones artísticas significativas.
  - Conocer La Hispania visigoda. El reino visigodo. El arte visigodo: análisis de manifestaciones artísticas significativas.

---

d)Unidades didácticas.

- El globo terráqueo y los mapas.**
- Los tipos de mapas.
- Los elementos de un mapa.

- Los hemisferios.
- La latitud y la longitud.
- La escala: definición y tipos
- .El paisaje : situación, clima, ríos, vegetación, humanización
- **Los factores físicos que condicionan la vida humana: clima, altitud, agua, costas, suelos.**
- El paisaje natural y el paisaje transformado o humanizado.
- Los distintos tipos de paisajes humanizados: rural, urbano, industrial, turístico...
- Los principales problemas ambientales de nuestro planeta: la sobreexplotación del agua, la contaminación y el cambio climático, la erosión y la desertización y la pérdida de biodiversidad.
- Las acciones de protección de la naturaleza.
- **La Prehistoria y la Historia.**
- Las etapas de la Prehistoria.
- El estudio de la Prehistoria, el trabajo del arqueólogo.
- El proceso de hominización.
- El Paleolítico.
- El Neolítico.
- La Edad de los Metales.
- La Prehistoria en España y en la Comunidad Valenciana.
- **La aparición de la escritura.**
- El paso de las ciudades a los primeros imperios: los casos de Mesopotamia, Egipto, China e India.
- Las civilizaciones fluviales: definición y características.
- El espacio mesopotámico.
- La historia de Mesopotamia: contexto temporal y etapas.
- La estructura social mesopotámica.
- La cultura mesopotámica: religión, arquitectura, escultura.
- El paisaje egipcio y su influencia en la forma de vida, con especial interés en la influencia del Nilo.
- Las etapas de la historia egipcia.
- El poder del faraón.
- Una sociedad desigual: privilegiados y no privilegiados.
- **El espacio griego.**
- Las etapas de la historia griega.
- La época arcaica: nacimiento de las polis y colonización griega.
- La época clásica: las Guerras Médicas, el esplendor de Atenas y la Guerra del Peloponeso.
- **El espacio romano.**
- Las etapas de la historia romana.
- **Imperio romano de Occidente.**
- Imperio romano de Oriente.
- Pueblos bárbaros.
- Los reinos germanos.
- Reino visigodo de Tolosa. Reino visigodo de Toledo.
- Sociedad visigoda.

C) Estructura y clasificación de los contenidos

.Europa nuestro continente

- ☐ España, un territorio de Europa
- ☐ El relieve de la comunidad valenciana.
- ☐ las montañas de la comunidad valenciana.
- ☐ Las llanuras de la comunidad valenciana
- ☐ La costa de la comunidad valenciana.
- ☐ Los ríos de la comunidad valenciana.
- ☐ El clima de la comunidad valenciana.
- ☐ Nuestra vegetación.
- ☐ La fauna de nuestra comunidad.
- ☐ Conservemos nuestro medio natural.
- ☐ La población de la comunidad valenciana
- ☐ Características de nuestra población
- ☐ La comunidad valenciana, una comunidad autónoma.
- ☐ Instituciones y gobierno de la comunidad
- ☐ Los símbolos y las fiestas de la comunidad.
- ☐ Los primeros pobladores
- ☐ En tiempos de los romanos
- ☐ La época de los visigodos.

e) Orientaciones didácticas.

-Metología general y específica.

La metodología didáctica en el grupo se basa en los siguientes principios:

.-Participación activa .

Esta debe formarse activamente partiendo de su situación concreta, de ahí que debe procesos de proponerse una variada gama de actividades encaminadas a potenciar al máximo los desarrollo mental y verbal. La actividad debe ser fundamentalmente interna e intelectual.

- Atender las peculiaridades de cada persona.

Tener presente que cada persona aprende según un ritmo y estilo concretos y que es necesario respetar los diferentes ritmos de aprendizaje. Aunque los temas se desarrollen desde la perspectiva de las necesidades del grupo, no se debe olvidar que cada problema, necesidad o experiencia presenta peculiaridades diferentes en cada caso.

-Motivación:

Todo proceso de aprendizaje será precedido por una labor motivadora que lleve al alumno a una situación que facilite sus aprendizajes, desarrollando su autoestima. Normalmente, estos alumnos, asisten a clase por propia convicción. Sin embargo tiende a abandonar si cree que no va a poder o si cree que su esfuerzo no responde a sus necesidades. El profesor deberá, por tanto, definir claramente los objetivos que persigue, conocer las necesidades concretas de sus alumnos y articular sus acciones de forma muy clara.

-Facilitar las interacciones

El proceso de aprendizaje del alumnado debe desarrollarse en un ambiente que

facilite las interacciones entre "profesor - alumno" y "alumno – alumno y que le lleve a una situación de pertenencia al grupo. Entendiendo al grupo como un valor en sí mismo donde el alumno aprende vivencialmente a comprender el punto de vista del compañero, a respetar sus derechos y a cooperar en las tareas del grupo.

-Emotividad:

Las emociones juegan un papel fundamental en la formación de adultos. El miedo a la frustración y al ridículo son grandes, y se acentúan en aquellos alumnos con menor nivel de formación. Nunca deberá fomentarse un sistema competitivo en grupos con niveles dispares, ni hacer críticas negativas en público, ni permitir que trascienda fuera del aula el nivel de aprendizaje de un alumno.

-Actividades y estrategias de enseñanza y aprendizaje.

Se basarán en los siguientes preceptos legales:

1. La Educación secundaria se organiza de acuerdo con los principios de educación común y de atención a la diversidad del alumnado. Las medidas de atención a la diversidad en esta etapa estarán orientadas a responder a las necesidades educativas concretas del alumnado y a la consecución de las competencias básicas y los objetivos de la Educación secundaria obligatoria y no podrán, en ningún caso, suponer una discriminación que les impida alcanzar dichos objetivos y la titulación correspondiente.
2. Las administraciones educativas regularán las diferentes medidas organizativas y curriculares de atención a la diversidad, que permitan a los centros, en el ejercicio de su autonomía, una organización de las enseñanzas adecuada a las características de su alumnado.
3. Entre estas medidas se contemplarán los agrupamientos flexibles, el apoyo en grupos ordinarios, los desdoblamientos de grupo, la oferta de materias optativas, las medidas de refuerzo, las adaptaciones del currículo, la integración de materias en ámbitos, los programas de diversificación curricular y otros programas de tratamiento personalizado para el alumnado con necesidad específica de apoyo educativo.
4. Las administraciones educativas, con el fin de facilitar la accesibilidad al currículo, establecerán los procedimientos oportunos cuando sea necesario realizar adaptaciones que se aparten significativamente de los contenidos y criterios de evaluación del currículo, a fin de atender al alumnado con necesidades educativas especiales que las precisen. Dichas adaptaciones se realizarán buscando el máximo desarrollo posible de las competencias básicas; la evaluación y la promoción tomarán como referente los criterios de evaluación fijados en dichas adaptaciones.
5. Las medidas de atención a la diversidad que adopte cada centro formarán parte de su proyecto educativo.
6. Las diferentes actuaciones educativas deberán contemplar la atención a la diversidad del alumnado, compatibilizando el desarrollo de todos con la atención personalizada de las necesidades de cada uno.

7. La Consejería competente en materia de educación establecerá las medidas curriculares y organizativas para atender a todo el alumnado y, en particular, al que presente necesidades específicas de apoyo educativo que los centros adoptarán de acuerdo con su proyecto educativo.

La misma definición del Proyecto Curricular constituye una medida de atención a la diversidad. Por otro lado, su desarrollo en las programaciones de aula y en sus unidades didácticas generará un conjunto de propuestas (contenidos mínimos, adaptaciones significativas, criterios de evaluación adaptados a esos mínimos...) que favorezcan la adaptación a las capacidades, intereses y motivaciones de los alumnos respetando siempre un trabajo común de base e intención formativa global que permita la consecución de los objetivos generales de la Etapa.

Los agrupamientos de alumnos serán también flexibles y se combinará el trabajo individual con el trabajo en pequeños grupos y con las actividades en gran grupo, para favorecer las distintas situaciones de aprendizaje. Siempre se preferirán adaptaciones no significativas (que no afecten a los contenidos), sino a la metodología, temporalización, criterios de evaluación...

Se elaborarán las adaptaciones curriculares oportunas en colaboración con el Departamento de Orientación si en algún caso las dificultades de aprendizaje lo requirieren

f) Evaluación

-Tipos de evaluación.

Evaluación inicial. Se realizará al comenzar el curso. Evaluaremos los conocimientos y la madurez necesaria para trabajar en este nivel, mediante una prueba inicial y una entrevista.

Evaluación continua y formativa. Durante todo el proceso de aprendizaje. Analizaremos los progresos y las dificultades, tras lo cual intentaremos reorientar dicho proceso. Preparación de distinto material para los distintos niveles.

Autoevaluación. Consideramos conveniente y enriquecedor realizar sesiones de autoevaluación personal a través de unas preguntas directas y fáciles de comprender que hagan referencia a los contenidos trabajados. Se realizarán diariamente y a todo el alumnado para hacerles participe. Eso nos permitirá apreciar los progresos y las carencias y también valorar el esfuerzo y el trabajo personal. Además, el alumnado puede opinar sobre la adecuación del material empleado. También se hará autoevaluación del grupo, que nos permitirá obtener conclusiones que hagan referencia al grupo en general y que posibiliten diseñar estrategias futuras.

-Criterios de evaluación

Cuando acabe este nivel, el alumnado ha de ser capaz de:

- Adquirir técnicas y mecanismos tendentes a favorecer la relación interpersonal y la convivencia y contribuir a la ocupación consciente del tiempo libre.

- Utilizar los conocimientos sobre el funcionamiento del cuerpo humano, para desarrollar hábitos de salud que contribuyan al desarrollo equilibrado de la persona.

- Fomentar la tolerancia y el respeto por las diferencias individuales físicas y psíquicas. - Interpretar correctamente diferentes tipos de documentos con información de carácter científico-técnico utilizados en la vida cotidiana. (prospectos, etiquetas de productos alimentarios...)
- Poseer un vocabulario científico básico, capaz de utilizarlo correctamente de forma cotidiana.
- Respetar y valorar las aportaciones y opiniones de los otros.
- Mantener una actitud crítica fomentada en los conocimientos científicos adquiridos
- Demostrar una actitud de indagación y curiosidad hacia los conocimientos científicos
- Concienciar sobre la necesidad de colaborar en la su conservación y protección del entorno natural próximo.
- Adquirir una actitud crítica delante del impacto que tienen sobre los ecosistemas determinadas acciones humanas contaminantes del medio ambiente.

Entendemos que la evaluación del alumno tiene que abarcar todos los campos:
 Valoración del trabajo dentro del aula, cuaderno, trabajos, etc
 Valoración de las pruebas objetivas.

Para que estos dos instrumentos mantengan esa relación es necesario, además, que se cumplan dos requisitos: Que el alumno presente el cuaderno individual o los ejercicios para su corrección en el plazo dado por el profesor.

Que el alumno obtenga en las diferentes pruebas objetivas un mínimo de cinco puntos sobre diez, salvo que la trayectoria del alumno aconseje otro tratamiento.

básicas; la evaluación y la promoción tomarán como referente los criterios de evaluación fijados en dichas adaptaciones.

5. Las medidas de atención a la diversidad que adopte cada centro formarán parte de su proyecto educativo.

6. Las diferentes actuaciones educativas deberán contemplar la atención a la diversidad del alumnado, compatibilizando el desarrollo de todos con la atención personalizada de las necesidades de cada uno.

7. La Consejería competente en materia de educación establecerá las medidas curriculares y organizativas para atender a todo el alumnado y, en particular, al que presente necesidades específicas de apoyo educativo que los centros adoptarán de acuerdo con su proyecto educativo.

La misma definición del Proyecto Curricular constituye una medida de atención a la diversidad. Por otro lado, su desarrollo en las programaciones de aula y en sus unidades didácticas generará un conjunto de propuestas (contenidos mínimos, adaptaciones significativas, criterios de evaluación adaptados a esos mínimos...) que favorezcan la adaptación a las capacidades, intereses y motivaciones de los alumnos respetando siempre un trabajo común de base e intención formativa global que permita la consecución de los objetivos generales de la Etapa.

-Instrumentos de evaluación

Al finalizar cada unidad se hará un examen, así como un control diario de asistencia por parte del alumnado. También se tendrá en cuenta el interés y la participación activa en las clases, así como la asistencia a las clases.

- Evaluación de la práctica docente a través de indicadores de logro.

“Los maestros evaluarán tanto los aprendizajes del alumnado como los procesos de enseñanza y su propia práctica docente, para lo que establecerán indicadores de logro en las programaciones docentes”

Los indicadores de logro no son más que una serie de preguntas que sirven para reflexionar sobre los diferentes elementos tratados en la programación.

Existe una adaptación de los indicadores que me ofrece el departamento de Educación del Gobierno Vasco: Mejora de la práctica docente. Una experiencia de autoevaluación)

Los elementos que evalúo son: Diversidad, Programación, actividades en el aula y evaluación.

Tal y como señala Gimeno Sacristán, la programación debe ser una fuente permanente de autocrítica y perfeccionamiento del profesor.

Los datos que se obtengan deben ser útiles para identificar áreas de mejora que me permitan introducir cambios en tu programación didáctica para adaptarla mejor a las necesidades de tus alumnos.

Al final de cada unidad didáctica contesto a los indicadores para identificar: lagunas, aspectos que han supuesto una especial dificultad, necesidades de implementar actividades de refuerzo, de ampliación, etc.,

g) Elementos transversales del currículum en el marco de los diferentes planes y proyectos desarrollados en el centro.

Concreción de los temas transversales del currículum

Los objetivos educativos de cada uno de los temas transversales están conectados con los objetivos generales de etapa y con los objetivos generales de área. Al contemplar también estos objetivos se enriquecen los contenidos de todas las áreas y se tratan temas actuales y de interés para este tipo de alumnado, potenciando así el aprendizaje significativo. El tratamiento transversal de la educación en valores se desarrollará en actividades directas realizadas dentro del aula mediante lecturas de artículos de prensa, actividades culturales, talleres y coloquios. Los temas transversales tratados en este curso son:

Educación ambiental: fomentando la adquisición de hábitos respetuosos con el medio ambiente.

Objetivos:

Fomentar una postura crítica ante el consumismo y la calidad de vida.

Conocer el entorno de Manises.

Ser conscientes de los problemas medioambientales que nos afectan y rodean.

Tomar conciencia de las actitudes personales y de su importancia.

Ser conscientes de que los cambios personales de modo de vida son importantes para la conservación del medio ambiente.

Educación para la salud: abordando la salud en un sentido amplio, teniendo en cuenta las relaciones de nuestro cuerpo con él mismo y con el entorno.

Objetivos:

Realizar hábitos de vida saludable, tanto individuales como familiares.

Conocer las vías de transmisión de enfermedades para prevenir su transmisión.

Educación cívica y democrática: fomentando el respeto y equilibrio en las relaciones del hombre con el medio ambiente y con la sociedad. Se pretende el desarrollo de actitudes abiertas hacia otras opiniones, unidas al rigor, la precisión y el orden en la realización de tareas, base del funcionamiento de una sociedad democrática.

Objetivos:

Comportarse con espíritu de cooperación, solidaridad y tolerancia, para respetar el principio de no discriminación entre las personas.

Participar de forma solidaria en el desarrollo y mejora del entorno social.

Saber escuchar otras opiniones de diferente signo a la propia.

Educación del consumidor: destacando la importancia que el adulto como consumidos conozca el origen y la calidad de los productos que consume.

Objetivos:

Destacando la importancia que el adulto como consumidor conozca el origen y la calidad de los productos que consume.

Valorar el papel del consumidor como provocador del cambio en los modelos de gestión de los recursos naturales.

Conocer y potenciar el comercio local y el comercio justo.

Despertar el interés por la compra amable con la naturaleza.

Educación para la paz y la solidaridad: entendiendo la paz como extensión de la justicia.

Objetivos:

Respetar los distintos comportamientos i opiniones que puede presentar el ser humano.

Desarrollar la capacidad de diálogo para conseguir soluciones consensuadas.

Adoptar posturas solidarias ante el desigual reparto de la riqueza.

Educación vial: relacionándonos con un entorno que comparte la calle con otras personas en distintos medios de transporte y su uso racional.

Objetivos:

Valorar el uso del transporte público para el ahorro energético.

Respetar a todos los usuarios de las vías públicas.

Igualdad de oportunidades entre sexos: concienciándonos de la ausencia de diferencias entre hombre y mujeres.

Objetivos:

Fomentar el acceso a la educación de las mujeres.

Fomentar la actividad emprendedora de las mujeres.

Promover el reparto equitativo de las actividades domésticas.

h)Actividades didácticas complementarias

Las que estén propuestas para este grupo como actividades del centro, teniendo en cuenta las recomendaciones sanitarias relacionadas con la pandemia del COVID-19.

PROGRAMACIÓN BASE MÓDULO CIENTÍFICO.

NATURALEZA, ECOLOGÍA Y SALUD.

a)Introducción.

-Justificación.

Según Ley la formación de las personas adultas afianzará el derecho de todas las personas a la educación, la formación de las personas adultas garantizará la adquisición y actualización de su educación básica, promoverá el acceso a los diferentes niveles del sistema educativo, estimulará su participación en el diseño del propio proceso formativo y dará atención preferente a los sectores sociales más desfavorecidos.

-Contextualización.

Para dar apoyo al desarrollo de las capacidades intelectuales y de las actitudes que permiten a las personas adultas la interpretación y la participación, mediante los diferentes canales establecidos, en la transformación de su realidad social, económica y cultural, con el fin de hacerlas más justas, libres y creadoras.

b)Objetivos de área

-*Objetivos Generales:*

- Conocer y valorar las técnicas del trabajo científico.
- Conocer, tolerar y respetar el ocio y el tiempo libre en otras culturas.
- Conocer las etapas evolutivas del ser humano.
- Analizar los procesos afectivos en la edad adulta.
- Conocer y respetar las diferencias físicas y psíquicas de los seres humanos.

-*Objetivos Específicos:*

- Conocer el cuerpo humano, su funcionamiento y las diferencias entre individuos, así como desarrollar hábitos saludables como factor de la mejora de la salud: actividades físicas, alimentación saludable,...
- Adquirir y utilizar correctamente y con precisión, de forma oral, escrita y gráfica, el vocabulario específico del ámbito y desarrollar la capacidad de comprender textos científicos.
- Obtener, procesar y valorar información básica sobre el medio natural, tanto del entorno más próximo a la persona adulta como de otros más lejanos.
- Reconocer y valorar el papel de la ciencia y de la tecnología en el progreso social, la calidad de vida y el bienestar de los seres humanos.
- Comprender el medio ambiente como un sistema en el que se encuentra inmerso el ser humano y en el que diferentes factores interaccionan entre sí y provocan diversidad y cambios.
- Conocer el cuerpo humano y utilizar los conocimientos sobre su funcionamiento para desarrollar hábitos de higiene y salud que contribuyan al mantenimiento del propio cuerpo y al desarrollo personal.
- Conocer el patrimonio natural, y desarrollar el sentido de responsabilidad en su conservación.
- Desarrollar un espíritu crítico en el alumnado sobre la realidad natural de su entorno.

c)Estructura y clasificación de los contenidos

-El cuerpo humano:

- Identificación de sus partes.
- Funcionamiento de las partes del cuerpo.
- Normas de higiene.
- Enfermedades comunes.

- La salud

- La salud como la ausencia de enfermedad.
- Normas básicas de salud.
- Funciones vitales del ser humano.
- Las vacunas.
- El Sistema Sanitario Español.

-La alimentación:

- La dieta equilibrada.
- Métodos de conservación de los alimentos.
- Los derechos del consumidor.
- La pirámide alimentaria.

-Los seres vivos

- Los animales
- Los vegetales
- La reproducción humana
- La reproducción de los vegetales
- La reproducción de los animales

e) Orientaciones didácticas.

-Metodología general y específica.

La metodología didáctica en el grupo se basa en los siguientes principios:

.-Participación activa .

Esta debe formarse activamente partiendo de su situación concreta, de ahí que debe procesos de proponerse una variada gama de actividades encaminadas a potenciar al máximo los desarrollo mental y verbal. La actividad debe ser fundamentalmente interna e intelectual.

- Atender las peculiaridades de cada persona.

Tener presente que cada persona aprende según un ritmo y estilo concretos y que es necesario respetar los diferentes ritmos de aprendizaje. Aunque los temas se desarrollen desde la perspectiva de las necesidades del grupo, no se debe olvidar que cada problema, necesidad o experiencia presenta peculiaridades diferentes en cada caso.

-Motivación:

Todo proceso de aprendizaje será precedido por una labor motivadora que lleve al alumno a una situación que facilite sus aprendizajes, desarrollando su autoestima. Normalmente, estos alumnos, asisten a clase por propia convicción. Sin embargo tiende a abandonar si cree que no va a poder o si cree que su esfuerzo no responde a sus necesidades. El profesor deberá, por tanto, definir claramente los objetivos que persigue, conocer las necesidades concretas de sus alumnos y articular sus acciones de forma muy clara.

-Facilitar las interacciones

El proceso de aprendizaje del alumnado debe desarrollarse en un ambiente que facilite las interacciones entre "profesor - alumno" y "alumno – alumno" y que le lleve a una situación de pertenencia al grupo. Entendiendo al grupo como un valor en sí mismo donde el alumno aprende vivencialmente a comprender el punto de vista del compañero, a respetar sus derechos y a cooperar en las tareas del grupo.

-Emotividad:

Las emociones juegan un papel fundamental en la formación de adultos. El miedo a la frustración y al ridículo son grandes, y se acentúan en aquellos alumnos con menor nivel de formación .Nunca deberá fomentarse un sistema competitivo en grupos con niveles dispares, ni hacer críticas negativas en público, ni permitir que trascienda fuera del aula el nivel de aprendizaje de un alumno.

-Actividades y estrategias de enseñanza y aprendizaje.

Se basarán en los siguientes preceptos legales:

1. La Educación secundaria se organiza de acuerdo con los principios de educación común y de atención a la diversidad del alumnado. Las medidas de atención a la diversidad en esta etapa estarán orientadas a responder a las necesidades educativas concretas del alumnado y a la consecución de las competencias básicas y los objetivos de la Educación secundaria obligatoria y no podrán, en ningún caso, suponer una discriminación que les impida alcanzar dichos objetivos y la titulación correspondiente.
2. Las administraciones educativas regularán las diferentes medidas organizativas y curriculares de atención a la diversidad, que permitan a los centros, en el ejercicio de su autonomía, una organización de las enseñanzas adecuada a las características de su alumnado.
3. Entre estas medidas se contemplarán los agrupamientos flexibles, el apoyo en grupos ordinarios, los desdoblamientos de grupo, la oferta de materias optativas, las medidas de refuerzo, las adaptaciones del currículo, la integración de materias en ámbitos, los programas de diversificación curricular y otros programas de tratamiento personalizado para el alumnado con necesidad específica de apoyo educativo.
4. Las administraciones educativas, con el fin de facilitar la accesibilidad al currículo, establecerán los procedimientos oportunos cuando sea necesario realizar adaptaciones que se aparten significativamente de los contenidos y criterios de evaluación del currículo, a fin de atender al alumnado con necesidades educativas especiales que las precisen. Dichas adaptaciones se realizarán buscando el máximo desarrollo posible de las competencias básicas; la evaluación y la promoción tomarán como referente los criterios de evaluación fijados en dichas adaptaciones.
5. Las medidas de atención a la diversidad que adopte cada centro formarán parte de su proyecto educativo.
6. Las diferentes actuaciones educativas deberán contemplar la atención a la diversidad del alumnado, compatibilizando el desarrollo de todos con la atención personalizada de las necesidades de cada uno.
7. La Consejería competente en materia de educación establecerá las medidas curriculares y organizativas para atender a todo el alumnado y, en particular, al que presente necesidades específicas de apoyo educativo que los centros adoptarán de acuerdo con su proyecto educativo.

La misma definición del Proyecto Curricular constituye una medida de atención a la diversidad. Por otro lado, su desarrollo en las programaciones de aula y en sus unidades didácticas generará un conjunto de propuestas (contenidos mínimos, adaptaciones significativas, criterios de evaluación adaptados a esos mínimos...) que favorezcan la adaptación a las capacidades, intereses y motivaciones de los alumnos respetando siempre un trabajo común de base e intención formativa global que permita la consecución de los objetivos generales de la Etapa.

Los agrupamientos de alumnos serán también flexibles y se combinará el trabajo individual con el trabajo en pequeños grupos y con las actividades en gran grupo, para favorecer las distintas situaciones de aprendizaje. Siempre se preferirán adaptaciones no significativas (que no afecten a los contenidos), sino a la metodología, temporalización, criterios de evaluación... Se elaborarán las adaptaciones curriculares oportunas en colaboración con el Departamento de Orientación si en algún caso las dificultades de aprendizaje lo requirieren

f) Evaluación

La **evaluación** la entendemos como un conjunto de pasos para el análisis y la comprobación del proceso educativo, con una temporalización flexible y continua. Pretendemos que informe al alumno, al grupo y al profesorado de la situación en que nos encontramos y de la adecuación o no del programa previsto. Ha de servir de refuerzo positivo y ha de motivar hacia la obtención de mejores resultados. Valoramos sobre todo el progreso que realiza la persona adulta y el esfuerzo que pone en ello.

-Tipos de evaluación.

Evaluación inicial. Se realizará al comenzar el curso. Evaluaremos los conocimientos y la madurez necesaria para trabajar en este nivel, mediante una prueba inicial y una entrevista.

Evaluación continua y formativa. Durante todo el proceso de aprendizaje. Analizaremos los progresos y las dificultades, tras lo cual intentaremos reorientar dicho proceso. Preparación de distinto material para los distintos niveles.

Autoevaluación. Consideramos conveniente y enriquecedor realizar sesiones de autoevaluación personal a través de unas preguntas directas y fáciles de comprender que hagan referencia a los contenidos trabajados. Se realizarán diariamente y a todo el alumnado para hacerles participe. Eso nos permitirá apreciar los progresos y las carencias y también valorar el esfuerzo y el trabajo personal. Además, el alumnado puede opinar sobre la adecuación del material empleado. También se hará autoevaluación del grupo, que nos permitirá obtener conclusiones que hagan referencia al grupo en general y que posibiliten diseñar estrategias futuras.

-Criterios de evaluación.

Cuando acabe este nivel, el alumnado ha de ser capaz de:

- Adquirir técnicas y mecanismos tendentes a favorecer la relación interpersonal y la convivencia y contribuir a la ocupación consciente del tiempo libre.
- Utilizar los conocimientos sobre el funcionamiento del cuerpo humano, para desarrollar hábitos de salud que contribuyan al desarrollo equilibrado de la persona.
- Fomentar la tolerancia y el respeto por las diferencias individuales físicas y psíquicas.
- Interpretar correctamente diferentes tipos de documentos con información de carácter científico-técnico utilizados en la vida cotidiana. (prospectos, etiquetas de productos alimentarios...)

- Poseer un vocabulario científico básico, capaz de utilizarlo correctamente de forma cotidiana.
- Respectar y valorar las aportaciones y opiniones de los otros.
- Mantener una actitud crítica fomentada en los conocimientos científicos adquiridos
- Demostrar una actitud de indagación y curiosidad hacia los conocimientos científicos
- Concienciar sobre la necesidad de colaborar en la su conservación y protección del entorno natural próximo.
- Adquirir una actitud crítica delante del impacto que tienen sobre los ecosistemas determinadas acciones humanas contaminantes del medio ambiente.

-Instrumentos de evaluación.

Al finalizar cada unidad se hará un examen, así como un control diario de asistencia por parte del alumnado. También se tendrá en cuenta el interés y la participación activa en las clases.

Entendemos que la evaluación del alumno tiene que abarcar todos los campos:

- Valoración del trabajo dentro del aula, cuaderno, trabajos, etc
- Valoración de las pruebas objetivas.

Que el alumno obtenga en las diferentes pruebas objetivas un mínimo de cinco puntos sobre diez, salvo que la trayectoria del alumno aconseje otro tratamiento.

- Evaluación de la práctica docente a través de indicadores de logro.

“Los maestros evaluarán tanto los aprendizajes del alumnado como los procesos de enseñanza y su propia práctica docente, para lo que establecerán indicadores de logro en las programaciones docentes”

Los indicadores de logro no son más que una serie de preguntas que sirven para reflexionar sobre los diferentes elementos tratados en la programación.

Existe una adaptación de los indicadores que me ofrece el departamento de Educación del Gobierno Vasco: Mejora de la práctica docente. Una experiencia de autoevaluación)

Los elementos que evalúo son: Diversidad, Programación, actividades en el aula y evaluación. Los datos que se obtengan deben ser útiles para identificar áreas de mejora que me permitan introducir cambios en tu programación didáctica para adaptarla mejor a las necesidades de tus alumnos.

Al final de cada unidad didáctica contesto a los indicadores para identificar: lagunas, aspectos que han supuesto una especial dificultad, necesidades de implementar actividades de refuerzo, de ampliación, etc.,

g) Elementos transversales del currículum en el marco de los diferentes planes y proyectos desarrollados en el centro.

Los objetivos educativos de cada uno de los temas transversales están conectados con los objetivos generales de etapa y con los objetivos generales de área. Al contemplar también estos objetivos se enriquecen los contenidos de todas las áreas y se tratan temas actuales y de interés para este tipo de alumnado, potenciando así el aprendizaje significativo. El tratamiento transversal de la educación en valores se desarrollará en actividades directas realizadas dentro del aula mediante lecturas de artículos de prensa, actividades culturales, talleres y coloquios. Los temas transversales tratados en este curso son:

Educación ambiental: fomentando la adquisición de hábitos respetuosos con el medio ambiente.

Objetivos:

Fomentar una postura crítica ante el consumismo y la calidad de vida.

Conocer el entorno de Manises.

Ser conscientes de los problemas medioambientales que nos afectan y rodean.

Tomar conciencia de las actitudes personales y de su importancia.

Ser conscientes de que los cambios personales de modo de vida son importantes para la conservación del medio ambiente.

Educación para la salud: abordando la salud en un sentido amplio, teniendo en cuenta las relaciones de nuestro cuerpo con él mismo y con el entorno.

Objetivos.

Realizar hábitos de vida saludable, tanto individuales como familiares.

Conocer las vías de transmisión de enfermedades para prevenir su transmisión.

Educación cívica y democrática: fomentando el respeto y equilibrio en las relaciones del hombre con el medio ambiente y con la sociedad. Se pretende el desarrollo de actitudes abiertas hacia otras opiniones, unidas al rigor, la precisión y el orden en la realización de tareas, base del funcionamiento de una sociedad democrática.

Objetivos:

Comportarse con espíritu de cooperación, solidaridad y tolerancia, para respetar el principio de no discriminación entre las personas.

Participar de forma solidaria en el desarrollo y mejora del entorno social.

Saber escuchar otras opiniones de diferente signo a la propia.

Educación del consumidor: destacando la importancia que el adulto como consumidor conozca el origen y la calidad de los productos que consume.

Objetivos:

Destacando la importancia que el adulto como consumidor conozca el origen y la calidad de los productos que consume.

Valorar el papel del consumidor como provocador del cambio en los modelos de gestión de los recursos naturales.

Conocer y potenciar el comercio local y el comercio justo.

Despertar el interés por la compra amable con la naturaleza.

Educación para la paz y la solidaridad: entendiendo la paz como extensión de la justicia.

Objetivos:

Respetar los distintos comportamientos i opiniones que puede presentar el ser humano.

Desarrollar la capacidad de diálogo para conseguir soluciones consensuadas.

Adoptar posturas solidarias ante el desigual reparto de la riqueza.

Educación vial: relacionándonos con un entorno que comparte la calle con otras personas en distintos medios de transporte y su uso racional.

Objetivos:

Valorar el uso del transporte público para el ahorro energético.

Respetar a todos los usuarios de las vías públicas.

Igualdad de oportunidades entre sexos: concienciándonos de la ausencia de diferencias entre hombre y mujeres.

Objetivos:

Fomentar el acceso a la educación de las mujeres.

Fomentar la actividad emprendedora de las mujeres.

Promover el reparto equitativo de las actividades domésticas.

h)Actividades didácticas complementarias

No se plantean, al menos al inicio de curso.

PROCESOS E INSTRUMENTOS MATEMÁTICOS

a)Introducción.

-Justificación de la programación

Según Ley la formación de las personas adultas afianzará el derecho de todas las personas a la educación, la formación de las personas adultas garantizará la adquisición y actualización de su educación básica, promoverá el acceso a los diferentes niveles del sistema educativo, estimulará su participación en el diseño del propio proceso formativo y dará atención preferente a los sectores sociales más desfavorecidos.

-Contextualización.

Para dar apoyo al desarrollo de las capacidades intelectuales y de las actitudes que permiten a las personas adultas la interpretación y la participación, mediante los diferentes canales establecidos, en la transformación de su realidad social, económica y cultural, con el fin de hacerlas más justas, libres y creadoras.

b)Objetivos del área

-Objetivos generales

1. Utilizar y apreciar el conocimiento matemático para interpretar, valorar y producir mensajes relacionados con la vida cotidiana.
2. Utilizar en la resolución de problemas sencillos los procedimientos oportunos para obtener la información pertinente y representarla mediante códigos, teniendo en cuenta las condiciones necesarias para su solución.
3. Adquirir estrategias de razonamiento lógico para resolver problemas y situaciones cotidianas.
4. Desarrollar actitudes que le ayuden a mejorar su valoración personal y la confianza en sí mismo/a.

-Objetivos específicos

1. Leer y escribir cantidades numéricas necesarias
2. Leer y escribir números ordinales
3. Utilizar las operaciones matemáticas para resolver problemas y situaciones cotidianas.
4. Utilizar con soltura los números naturales las operaciones básicas de suma,

resta, multiplicación y división.

5. Iniciarse en la suma, resta, multiplicación y división de decimales y en problemas sencillos de la vida cotidiana.

6. Iniciarse en el empleo de las fracciones más usuales.

7. Resolver operaciones indicadas

8. Desarrollar el cálculo mental aplicándolo a situaciones reales

9. Reconocer y aplicar las formas geométricas fundamentales en su entorno inmediato y señalar sus principales elementos geométricos.

10. Utilizar las magnitudes más usuales y su medida para resolver situaciones problemáticas de la vida cotidiana, eligiendo la unidad y los instrumentos de medida más adecuados.

11. Resolver problemas con monedas y billetes

12. Leer la hora en reloj digital y analógico

13. Utilizar la calculadora para realizar cálculos.

14. Iniciarse de forma intuitiva, práctica y sencilla en los conceptos de proporcionalidad y tanto por ciento.

15. Interpretar elaborar tablas estadísticas y sencillas gráficas que reflejen aspectos de la vida cotidiana.

15. Incorporar al lenguaje las distintas formas de expresión matemática

16. Entender el uso social de las matemáticas

17. Apreciar y valorar el conocimiento de los procesos e instrumentos matemáticos para reconocerlos y utilizarlos en el entorno y en su vida cotidiana.

c) Estructura y clasificación de los contenidos

1. Tipos y clasificación de los números: Números naturales, decimales y enteros.

2. Evolución histórica del lenguaje matemático y de los sistemas de numeración.

3. Operaciones básicas de los números.

4. Prioridad de las operaciones

5. Potencias

6. Divisibilidad

7. Fracciones. Significado y operaciones básicas

8. Porcentajes. Aumentos y descuentos porcentuales

9. Sistema métrico decimal

10. La medida del tiempo.

11. Proporcionalidad.

12. Gráficas. Construcción, análisis y comparación de gráficas.

e)Orientaciones didácticas.

-Metodología general y específica

La metodología didáctica en el grupo se basa en los siguientes principios:

- -Participación activa .
- Esta debe formarse activamente partiendo de su situación concreta, de ahí que debe procesarse una variada gama de actividades encaminadas a potenciar al máximo el desarrollo mental y verbal. La actividad debe ser fundamentalmente interna e intelectual.
- - Atender las peculiaridades de cada persona.
- Tener presente que cada persona aprende según un ritmo y estilo concretos y que es necesario respetar los diferentes ritmos de aprendizaje. Aunque los temas se desarrollen desde la perspectiva de las necesidades del grupo, no se debe olvidar que cada problema, necesidad o experiencia presenta peculiaridades diferentes en cada caso.
- -Motivación:
- Todo proceso de aprendizaje será precedido por una labor motivadora que lleve al alumno a una situación que facilite sus aprendizajes, desarrollando su autoestima. Normalmente, estos alumnos, asisten a clase por propia convicción. Sin embargo tiende a abandonar si cree que no va a poder o si cree que su esfuerzo no responde a sus necesidades. El profesor deberá, por tanto, definir claramente los objetivos que persigue, conocer las necesidades concretas de sus alumnos y articular sus acciones de forma muy clara.
- -Facilitar las interacciones
- El proceso de aprendizaje del alumnado debe desarrollarse en un ambiente que facilite las interacciones entre "profesor - alumno" y "alumno – alumno y que le lleve a una situación de pertenencia al grupo. Entendiendo al grupo como un valor en sí mismo donde el alumno aprende vivencialmente a comprender el punto de vista del compañero, a respetar sus derechos y a cooperar en las tareas del grupo.
- -Emotividad:
- Las emociones juegan un papel fundamental en la formación de adultos. El miedo a la frustración y al ridículo son grandes, y se acentúan en aquellos alumnos con menor nivel de formación .Nunca deberá fomentarse un sistema competitivo en grupos con niveles dispares, ni hacer críticas negativas en público, ni permitir que trascienda fuera del aula el nivel de aprendizaje de un alumno.

-Actividades y estrategias de enseñanza y aprendizaje.

Se basarán en los siguientes preceptos legales:

1. La Educación secundaria se organiza de acuerdo con los principios de educación común y de atención a la diversidad del alumnado. Las medidas de atención a la diversidad en esta etapa estarán orientadas a responder a las necesidades educativas concretas del alumnado y a la consecución de las competencias básicas y los objetivos de la Educación secundaria obligatoria y no podrán, en ningún caso, suponer una discriminación que les impida alcanzar dichos objetivos y la titulación correspondiente.
2. Las administraciones educativas regularán las diferentes medidas organizativas y curriculares de atención a la diversidad, que permitan a los centros, en el ejercicio de su autonomía, una organización de las enseñanzas adecuada a las características de su alumnado.
3. Entre estas medidas se contemplarán los agrupamientos flexibles, el apoyo en grupos ordinarios, los desdoblamientos de grupo, la oferta de materias optativas, las medidas de refuerzo, las adaptaciones del currículo, la integración de materias en ámbitos, los programas de diversificación curricular y otros programas de tratamiento personalizado para el alumnado con necesidad específica de apoyo educativo.
4. Las administraciones educativas, con el fin de facilitar la accesibilidad al currículo, establecerán los procedimientos oportunos cuando sea necesario realizar adaptaciones que se aparten significativamente de los contenidos y criterios de evaluación del currículo, a fin de atender al alumnado con necesidades educativas especiales que las precisen. Dichas adaptaciones se realizarán buscando el máximo desarrollo posible de las competencias básicas; la evaluación y la promoción tomarán como referente los criterios de evaluación fijados en dichas adaptaciones.
5. Las medidas de atención a la diversidad que adopte cada centro formarán parte de su proyecto educativo.
6. Las diferentes actuaciones educativas deberán contemplar la atención a la diversidad del alumnado, compatibilizando el desarrollo de todos con la atención personalizada de las necesidades de cada uno.
7. La Consejería competente en materia de educación establecerá las medidas curriculares y organizativas para atender a todo el alumnado y, en particular, al que presente necesidades específicas de apoyo educativo que los centros adoptarán de acuerdo con su proyecto educativo.

La misma definición del Proyecto Curricular constituye una medida de atención a la diversidad. Por otro lado, su desarrollo en las programaciones de aula y en sus unidades didácticas generará un conjunto de propuestas (contenidos mínimos, adaptaciones significativas, criterios de evaluación adaptados a esos mínimos...) que favorezcan la adaptación a las capacidades, intereses y motivaciones de los alumnos respetando siempre un trabajo común de base e intención formativa global que permita la consecución de los objetivos generales de la Etapa.

Los agrupamientos de alumnos serán también flexibles y se combinará el trabajo individual con el trabajo en pequeños grupos y con las actividades en gran grupo, para favorecer las

distintas situaciones de aprendizaje. Siempre se preferirán adaptaciones no significativas (que no afecten a los contenidos), sino a la metodología, temporalización, criterios de evaluación... Se elaborarán las adaptaciones curriculares oportunas en colaboración con el Departamento de Orientación si en algún caso las dificultades de aprendizaje lo requiriere

f)Evaluación

-Tipos de evaluación.

Evaluación inicial. Se realizará al comenzar el curso. Evaluaremos los conocimientos y la madurez necesaria para trabajar en este nivel, mediante una prueba inicial y una entrevista.

Evaluación continua y formativa. Durante todo el proceso de aprendizaje. Analizaremos los progresos y las dificultades, tras lo cual intentaremos reorientar dicho proceso. Preparación de distinto material para los distintos niveles.

Autoevaluación. Consideramos conveniente y enriquecedor realizar sesiones de autoevaluación personal a través de unas preguntas directas y fáciles de comprender que hagan referencia a los contenidos trabajados. Se realizaran diariamente y a todo el alumnado para hacerles participe. Eso nos permitirá apreciar los progresos y las carencias y también valorar el esfuerzo y el trabajo personal. Además, el alumnado puede opinar sobre la adecuación del material empleado. También se hará autoevaluación del grupo, que nos permitirá obtener conclusiones que hagan referencia al grupo en general y que posibiliten diseñar estrategias futuras.

-Criterios de evaluación

Cuando acabe este nivel, el alumnado ha de ser capaz de:

- Adquirir técnicas y mecanismos tendentes a favorecer la relación interpersonal y la convivencia y contribuir a la ocupación consciente del tiempo libre.
- Utilizar los conocimientos sobre el funcionamiento del cuerpo humano, para desarrollar hábitos de salud que contribuyan al desarrollo equilibrado de la persona.
- Fomentar la tolerancia y el respeto por las diferencias individuales físicas y psíquicas. - Interpretar correctamente diferentes tipos de documentos con información de carácter científico-técnico utilizados en la vida cotidiana. (prospectos, etiquetas de productos alimentarios...)
- Poseer un vocabulario científico básico, capaz de utilizarlo correctamente de forma cotidiana.
- Respetar y valorar las aportaciones y opiniones de los otros.
- Mantener una actitud crítica fomentada en los conocimientos científicos adquiridos
- Demostrar una actitud de indagación y curiosidad hacia los conocimientos científicos
- Concienciar sobre la necesidad de colaborar en la su conservación y protección del entorno natural próximo.
- Adquirir una actitud crítica delante del impacto que tienen sobre los ecosistemas determinadas acciones humanas contaminantes del medio ambiente.

Entendemos que la evaluación del alumno tiene que abarcar todos los campos:
Valoración del trabajo dentro del aula, cuaderno, trabajos, etc
Valoración de las pruebas objetivas.

Para que estos dos instrumentos mantengan esa relación es necesario, además, que se cumplan dos requisitos: Que el alumno presente el cuaderno individual o los ejercicios para su corrección en el plazo dado por el profesor.

Que el alumno obtenga en las diferentes pruebas objetivas un mínimo de cinco puntos sobre diez, salvo que la trayectoria del alumno aconseje otro tratamiento.

básicas; la evaluación y la promoción tomarán como referente los criterios de evaluación fijados en dichas adaptaciones.

5. Las medidas de atención a la diversidad que adopte cada centro formarán parte de su proyecto educativo.

6. Las diferentes actuaciones educativas deberán contemplar la atención a la diversidad del alumnado, compatibilizando el desarrollo de todos con la atención personalizada de las necesidades de cada uno.

7. La Consejería competente en materia de educación establecerá las medidas curriculares y organizativas para atender a todo el alumnado y, en particular, al que presente necesidades específicas de apoyo educativo que los centros adoptarán de acuerdo con su proyecto educativo.

La misma definición del Proyecto Curricular constituye una medida de atención a la diversidad. Por otro lado, su desarrollo en las programaciones de aula y en sus unidades didácticas generará un conjunto de propuestas (contenidos mínimos, adaptaciones significativas, criterios de evaluación adaptados a esos mínimos...) que favorezcan la adaptación a las capacidades, intereses y motivaciones de los alumnos respetando siempre un trabajo común de base e intención formativa global que permita la consecución de los objetivos generales de la Etapa.

-Instrumentos de evaluación

Al finalizar cada unidad se hará un examen, así como un control diario de asistencia por parte del alumnado. También se tendrá en cuenta el interés y la participación activa en las clases, así como la asistencia a las clases.

- Evaluación de la práctica docente a través de indicadores de logro.

“Los maestros evaluarán tanto los aprendizajes del alumnado como los procesos de enseñanza y su propia práctica docente, para lo que establecerán indicadores de logro en las programaciones docentes”

Los indicadores de logro no son más que una serie de preguntas que sirven para reflexionar sobre los diferentes elementos tratados en la programación.

Existe una adaptación de los indicadores que me ofrece el departamento de Educación del Gobierno Vasco: Mejora de la práctica docente. Una experiencia de autoevaluación)

Los elementos que evalúo son: Diversidad, Programación, actividades en el aula y evaluación.

Tal y como señala Gimeno Sacristán, la programación debe ser una fuente permanente de autocrítica y perfeccionamiento del profesor.

Los datos que se obtengan deben ser útiles para identificar áreas de mejora que me permitan introducir cambios en tu programación didáctica para adaptarla mejor a las necesidades de tus alumnos.

Al final de cada unidad didáctica contesto a los indicadores para identificar: lagunas, aspectos que han supuesto una especial dificultad, necesidades de implementar actividades de refuerzo, de ampliación, etc.,

g) Elementos transversales del currículum en el marco de los diferentes planes y proyectos desarrollados en el centro.

Concreción de los temas transversales del currículum

Los objetivos educativos de cada uno de los temas transversales están conectados con los objetivos generales de etapa y con los objetivos generales de área. Al contemplar también estos objetivos se enriquecen los contenidos de todas las áreas y se tratan temas actuales y de interés para este tipo de alumnado, potenciando así el aprendizaje significativo. El tratamiento transversal de la educación en valores se desarrollará en actividades directas realizadas dentro del aula mediante lecturas de artículos de prensa, actividades culturales, talleres y coloquios. Los temas transversales tratados en este curso son:

Educación ambiental: fomentando la adquisición de hábitos respetuosos con el medio ambiente.

Objetivos:

Fomentar una postura crítica ante el consumismo y la calidad de vida.

Conocer el entorno de Manises.

Ser conscientes de los problemas medioambientales que nos afectan y rodean.

Tomar conciencia de las actitudes personales y de su importancia.

Ser conscientes de que los cambios personales de modo de vida son importantes para la conservación del medio ambiente.

Educación para la salud: abordando la salud en un sentido amplio, teniendo en cuenta las relaciones de nuestro cuerpo con él mismo y con el entorno.

Objetivos.

Realizar hábitos de vida saludable, tanto individuales como familiares.

Conocer las vías de transmisión de enfermedades para prevenir su transmisión.

Educación cívica y democrática: fomentando el respeto y equilibrio en las relaciones del hombre con el medio ambiente y con la sociedad. Se pretende el desarrollo de actitudes abiertas hacia otras opiniones, unidas al rigor, la precisión y el orden en la realización de tareas, base del funcionamiento de una sociedad democrática.

Objetivos:

Comportarse con espíritu de cooperación, solidaridad y tolerancia, para respetar el principio de no discriminación entre las personas.

Participar de forma solidaria en el desarrollo y mejora del entorno social.

Saber escuchar otras opiniones de diferente signo a la propia.

Educación del consumidor: destacando la importancia que el adulto como consumidos conozca el origen y la calidad de los productos que consume.

Objetivos:

Destacando la importancia que el adulto como consumidor conozca el origen y la calidad de los productos que consume.

Valorar el papel del consumidor como provocador del cambio en los modelos de gestión de los recursos naturales.

Conocer y potenciar el comercio local y el comercio justo.

Despertar el interés por la compra amable con la naturaleza.

Educación para la paz y la solidaridad: entendiendo la paz como extensión de la justicia.

Objetivos:

Respetar los distintos comportamientos i opiniones que puede presentar el ser humano.

Desarrollar la capacidad de diálogo para conseguir soluciones consensuadas.

Adoptar posturas solidarias ante el desigual reparto de la riqueza.

Educación vial: relacionándonos con un entorno que comparte la calle con otras personas en distintos medios de transporte y su uso racional.

Objetivos:

Valorar el uso del transporte público para el ahorro energético.

Respetar a todos los usuarios de las vías públicas.

Igualdad de oportunidades entre sexos: concienciándonos de la ausencia de diferencias entre hombre y mujeres.

Objetivos:

Fomentar el acceso a la educación de las mujeres.

Fomentar la actividad emprendedora de las mujeres.

Promover el reparto equitativo de las actividades domésticas.

h)Actividades didácticas complementarias

Las que estén propuestas para este grupo como actividades del centro, teniendo en cuenta las recomendaciones sanitarias relacionadas con la pandemia del COVID-19.

